Il-Kummissjoni Ewropea

IT-TFASSIL U L-KUMMISSJONAR

TAL-EVALWAZZJONIJIET TAL-IMPATT KONTROFATTWALI

GWIDA PRATTIKA GĦALL-AWTORITAJIET MANIĠERJALI TAL-FSE

L-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni

IL-KUMMISSJONI EWROPEA

Id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni
Id-Direttorat G — Fondi, Programmazzjoni u Implimentazzjoni
Unità G5 — Regolamentazzjoni Aħjar

Kuntatt: Linda Adamaite

Posta elettronika: EMPL-G5-UNIT@ec.europa.eu jew Linda.Adamaite@ec.europa.eu

Il-Kummissjoni Ewropea

B-1049 Brussell

IL-KUMMISSJONI EWROPEA

IT-TFASSIL U L-KUMMISSJONAR TAL-EVALWAZZJONIJIET TAL-IMPATT KONTROFATTWALI

GWIDA PRATTIKA GĦALL-AWTORITAJIET MANIĠERJALI TAL-FSE

Id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni

2022

Manuskritt li tlesta f'Settembru 2021

L-edizzjoni tal-2021 ta' "It-tfassil u l-kummissjonar tal-evalwazzjonijiet tal-impatt kontrofattwali - Gwida prattika għall-awtoritajiet maniġerjali tal-FSE" inkitbet minn Jochen Kluve (Humboldt-Universität zu Berlin) u Andrea Naldini u Marco Pompili (Ismeri Europa). Dan huwa adattament tal-edizzjoni tal-2013 tal-gwida (ISBN 978-92-79-28238-6; DOI 10.2767/94454) imħejji minn Stephen Morris (l-Unità tar-Riċerka u l-Evalwazzjoni tal-Politika, l-Università Metropolitana ta' Manchester), Herta Tödtling-Schönhofer (Metis GmbH, Vjenna) u Michael Wiseman (l-Istitut tal-Ordni Pubbliku ta' George Washington).

Dan id-dokument tħejja għall-Kummissjoni Ewropea, madankollu, huwa jirrifletti l-fehmiet tal-awturi biss, u l-Kummissjoni Ewropea ma hija responsabbli għall-ebda konsegwenza li tirriżulta mill-użu mill-ġdid ta' din il-pubblikazzjoni. Aktar tagħrif dwar l-Unjoni Ewropea huwa disponibbli fuq l-internet (http://www.europa.eu).

Il-Lussemburgu: l-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, 2022

© L-Unjoni Ewropea, 2022

Il-politika dwar l-użu mill-ġdid ta' dokumenti tal-Kummissjoni Ewropea hija implimentata abbażi tad-Deċiżjoni tal-Kummissjoni 2011/833/UE tat-12 ta' Diċembru 2011 dwar l-użu mill-ġdid ta' dokumenti tal-Kummissjoni (ĠU L 330, 14.12.2011, p. 39).

Sakemm ma jiġix irrimarkat mod ieħor, l-użu mill-ġdid ta' dan id-dokument huwa awtorizzat taħt liċenzja ta' Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/). Dan ifisser li l-użu mill-ġdid huwa permess, diment li jingħata kreditu xieraq u li tiġi indikata kwalunkwe bidla.

Għal kull użu jew riproduzzjoni ta' elementi li ma humiex proprjetà tal-Unjoni Ewropea, jista' jkun meħtieġ li jintalab permess direttament mingħand id-detenturi tad-drittijiet rispettivi.

Qoxra: © Shutterstock, 2021

PDF ISBN 978-92-76-40736-2 doi: 10.2767/ 355195 KE-02-21-992-MT-N

Werrej

INTRODUZZJONI: L-ISFOND U L-ISKOP TAL-GWIDA **5**
KAPITOLU 1. KUNĊETT U APPROĊĊI **11**
1.1. Essenza tax-xenarju kontrofattwali 11
1.2. Għaliex huma importanti l-evalwazzjonijiet kontrofattwali? 12
1.3. Għaliex l-evalwazzjonijiet kontrofattwali huma teknikament ta' sfida? 13
1.4. Ħarsa ġenerali lejn id-disinji u l-approċċi tas-CIE 14
1.5. Kif is-CIE tista' tiġi inkorporata f'qafas ta' evalwazzjoni usa' 15
KAPITOLU 2. KUNSIDERAZZJONIJIET PRATTIĊI FL-IŻVILUPP TA' CIE **22**
2.1. L-għażla tal-interventi għall-evalwazzjoni tal-impatt 25
2.1.1. Il-prijoritizzazzjoni tal-interventi għall-evalwazzjoni tal-impatt *26*
2.1.2. L-għażla ta' interventi li huma adattati għal approċċ kontrofattwali *28*
2.2. Il-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni u l-varjabbli tal-eżiti 32
2.2.1. X'inhuma l-għanijiet u l-objettivi tal-intervent? *32*
2.2.2. X'inhu l-iskop tal-evalwazzjoni? *32*
2.3. Id-*data* biex jiġi identifikat il-grupp ta' kontroll u biex jitkejlu l-varjabbli tal-eżiti 37
2.3.1. Id-data xierqa hija disponibbli jew tista' ssir disponibbli? *37*
2.3.2. Kif għandu jiġi identifikat il-grupp "ittrattat"? *49*
2.3.3. Fatturi li għandhom jitqiesu fl-identifikazzjoni ta' grupp ta' kontroll *50*
2.3.4. X'tipi ta' kwistjonijiet ta' data jeħtieġ li jitqajmu fl-iskema ta' evalwazzjoni? *54*
2.3.5. X'inhuma r-restrizzjonijiet ewlenin fl-analiżi tad-data u tar-riżultati? *55*
2.3.6. Lista ta' kontroll biex jiġu vverifikati t-tħejjija u l-fattibbiltà tas-CIE *58*
2.4. Metodu tas-CIE li għandu jiġi applikat 59
2.5. Skeda ta' żmien u baġit 60
2.5.1. X'riżorsi huma disponibbli? *60*
2.5.2. Meta għandu jiġi evalwat l-intervent? *64*
2.6. L-implimentazzjoni tas-CIE 66
2.6.1. L-għażla tal-evalwatur *66*
2.6.2. Is-superviżjoni tas-CIE *67*
2.6.3. Rapportar *68*
2.6.4. L-użu tar-riżultati *70*
KAPITOLU 3. KIF TAGĦŻEL IL-METODOLOĠIJA XIERQA BIEX TWETTAQ CIE **72**
3.1. Każwalizzazzjoni - l-approċċ sperimentali 72
3.2. Disinji mhux magħżula b'mod każwali jew kważi sperimentali 75
3.2.1. Gruppi fil-mira u ta' kontroll mingħajr każwalizzazzjoni *75*
3.2.2. Tqabbil tal-punteġġ ta' propensità *77*
3.2.3. Id-differenza fid-differenzi *79*
3.2.4. Disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni *82*
3.2.5. Varjabbli strumentali *85*
KAPITOLU 4. IMMEXXU L-AĠENDA TAS-CIE 'L QUDDIEM **90**
4.1. It-titjib tal-livelli ta' fehim fost il-partijiet ikkonċernati 90

4.2. ŻVILUPP TAL-KAPAĊITÀ 91
4.3. L-INDIRIZZAR TAL-OSTAKLI LEGALI 93
4.4. NIMXU LEJN APPROĊĊI AKTAR PROSPETTIVI 94
4.5. IT-TWESSIGĦ TAL-KAMP TA' APPLIKAZZJONI TAS-CIE 94
GLOSSARJU 99
AKRONIMI 99
DEFINIZZJONIJIET 100
ANNESSI 107
ANNESS 1. AKTAR QARI 107
ANNESS 2. DESKRIZZJONI SSUĠĠERITA TAL-KORS TAS-CIE 110
ANNESS 3. EVALWAZZJONIJIET TAL-IMPATT KONTROFATTWALI – EŻEMPJI MSEMMIJA FIL-GWIDA 111

LISTA TA' KAXXI

KAXXA 1 EŻEMPJU TA' CIE GĦAT-TQABBIL TAL-BENEFIĊĊJI U L-KOSTIJIET 21
KAXXA 2 EVALWAZZJONI TAS-CIE INKORPORATA F'QAFAS USA' 24
KAXXA 3 MISTOQSIJIET GĦALL-GĦAŻLA TAL-INTERVENTI GĦAL CIE 25
KAXXA 4 L-AKTAR TIPI KOMUNI TA' INTERVENTI U GRUPPI FIL-MIRA MAGĦŻULA GĦAS-CIEs TAL-FSE....28
KAXXA 5 DEFINIZZJONI TAL-GRUPPI TA' KONTROLL....31
KAXXA 6 EŻEMPJI TA' *DATA* UŻATA GĦAS-CIEs 39
KAXXA 7 EŻEMPJI TA' BAŻIJIET TAD-*DATA* INTEGRATI GĦAS-CIEs 40
KAXXA 8 QAFAS REGOLATORJU TAL-UE DWAR L-IPPROĊESSAR TA' *DATA* PERSONALI 43
KAXXA 9 IL-PROTEZZJONI U L-ISKAMBJU TAD-*DATA*....48
KAXXA 10 MISTOQSIJIET TA' POLITIKA RELATATI MA' PROGRAMM TA' TAĦRIĠ 53
KAXXA 11 L-INTERPRETAZZJONI TAL-EFFETTI NETTI 53
KAXXA 12 INĊERTEZZI FL-INTERPRETAZZJONI TAR-RIŻULTATI....58
KAXXA 13 L-ESPERJENZA POLLAKKA BIL-KONFERENZI TAL-EVALWAZZJONI 71
KAXXA 14 EŻEMPJU TA' PROVA KAŻWALIZZATA TA' PROĠETT TAL-FSE GĦAŻ-ŻGĦAŻAGĦ....74
KAXXA 15 EŻEMPJU TA' EVALWAZZJONI LI TADOTTA APPROĊĊ TA' TQABBIL....79
KAXXA 16 EŻEMPJU TA' EVALWAZZJONI LI TADOTTA APPROĊĊ TAD-DIFFERENZA FID-DIFFERENZI 81
KAXXA 17 EŻEMPJU TA' EVALWAZZJONI LI TADOTTA APPROĊĊ TA' DISKONTINWITÀ TAR-RIGRESSJONI....84
KAXXA 18 EŻEMPJU TA' STUDJU LI JADOTTA APPROĊĊ TA' VARJABBLI STRUMENTALI 87
KAXXA 19 EŻEMPJU TA' PROĠETT IMMIRAT LEJN IT-TISĦIĦ TAL-KULTURA U L-KAPAĊITÀ TAS-CIE....92
KAXXA 20 EŻEMPJI TA' EVALWAZZJONIJIET FIL-QASAM TAL-EDUKAZZJONI 95
KAXXA 21 EŻEMPJU TA' VALUTAZZJONI TAL-EFFETTI FUQ L-"EŻITI PERSONALI" FIL-ĠERMANJA 97

LISTA TA' ILLUSTRAZZJONIJIET

ILLUSTRAZZJONI 1 KOMPITI U TIPI DIFFERENTI TA' EVALWAZZJONI....17
ILLUSTRAZZJONI 2 ILLUSTRAZZJONI TAL-APPROĊĊ TAL-MUDELL LOĠIKU JEW TAT-"TEORIJA TAL-BIDLA"....18
ILLUSTRAZZJONI 3 IS-SEKWENZA EWLENIJA TAL-ATTIVITAJIET TA' CIE 23
ILLUSTRAZZJONI 4 ID-DAQSIJIET MINIMI TAL-EFFETTI IDENTIFIKABBLI (MINIMUM DETECTABLE EFFECTS SIZES - MDES) F'DAQSIJIET TA' KAMPJUNI DIFFERENTI....57
ILLUSTRAZZJONI 5 SKEDA TA' ŻMIEN SIMPLIFIKATA GĦAR-RIŻULTATI TA' PROGRAMM TA' TAĦRIĠ....65
ILLUSTRAZZJONI 6 KONTROLL KAŻWALIZZAT TA' ŻEWĠ GRUPPI....73
ILLUSTRAZZJONI 7 DISINN KWAŻI SPERIMENTALI STILIZZAT BI GRUPPI TA' TRATTAMENT U TA' KONTROLL 76
ILLUSTRAZZJONI 8 ILLUSTRAZZJONI TAL-APPROĊĊ TAL-PUNTEĠĠ TA' PROPENSITÀ....78
ILLUSTRAZZJONI 9 ILLUSTRAZZJONI TAL-APPROĊĊ TAD-DIFFERENZA FID-DIFFERENZI....81
ILLUSTRAZZJONI 10 ILLUSTRAZZJONI TAL-APPROĊĊ TAD-DISKONTINWITÀ TAR-RIGRESSJONI 83
ILLUSTRAZZJONI 11 ILLUSTRAZZJONI TA' APPROĊĊ TAL-VARJABBLI STRUMENTALI 86

LISTA TA' TABELLI

TABELLA 1 IL-KONTENUT IRRAKKOMANDAT TA' SKEMA TA' EVALWAZZJONI....24
TABELLA 2 IT-TIPI U S-SORSI TAD-*DATA* 39
TABELLA 3 STRUTTURA TAL-KOSTIJIET EWLENIN TA' CIE 63
TABELLA 4 INFORMAZZJONI BAŻIKA LI GĦANDHA TIĠI INKLUŻA FI SKEDA INFORMATTIVA LI TIPPREŻENTA S-CIE 69
TABELLA 5 TQABBIL TAL-KARATTERISTIĊI EWLENIN TAL-APPROĊĊI EWLENIN TAS-CIE 88
TABELLA 6 IL-KARATTERISTIĊI TAS-CIEs IMSEMMIJA FIL-GWIDA BĦALA EŻEMPJI 111

Introduzzjoni: l-isfond u l-iskop tal-Gwida

Gwida għall-awtoritajiet maniġerjali li taġġorna l-esperjenza tal-perjodu 2014-2020

Il-perjodu ta’ programmazzjoni 2021-2027 jibda bl-esperjenza drammatika tal-pandemija tal-COVID-19 u l-kriżi ekonomika sussegwenti. L-Unjoni Ewropea (UE) żiedet l-isforzi finanzjarji u ta’ politika tagħha biex tgħin l-irkupru tal-ekonomiji nazzjonali u żżid l-impjiegi. F’dan il-qafas, il-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+) għandu rwol ewlieni fl-għoti ta’ assistenza mifruxa lill-persuni qiegħda, b’enfasi fuq iż-żgħażagħ u n-nisa, kif ukoll fl-appoġġ għal interventi kontra l-faqar fost it-tfal u fil-promozzjoni ta’ edukazzjoni aħjar u tal-inklużjoni soċjali ta’ gruppi soċjali aktar dgħajfa madwar l-UE. L-għanijiet differenti segwiti mill-FSE+ u l-ħtieġa tiegħu li jikseb riżultati rapidi fl-oqsma tal-impjiegi u l-inklużjoni soċjali, jeħtieġu allokazzjoni effettiva tar-riżorsi. L-approċċi bbażati fuq l-evidenza għat-tfassil tal-politika huma dejjem aktar importanti, u l-evalwazzjoni hija strument fundamentali biex jiġi indirizzat l-ordni pubbliku.

Fil-perjodu 2014-2020, il-Kummissjoni Ewropea (KE) appoġġat il-kapaċità tal-evalwazzjoni tal-Istati Membri (SM) u tal-awtoritajiet maniġerjali (managing authorities - MA), u ppromwoviet l-użu tal-Evalwazzjoni tal-Impatt Kontrofattwali (Counterfactual Impact Evaluation - CIE). Ir-riżultati pożittivi li nstabu fis-CIE huma evidenza tanġibbli tal-effetti tal-FSE lil hinn minn dak li kieku kien jinkiseb. Numru sinifikanti ta’ CIEs ġew skedati għall-ewwel darba fil-Pjanijiet ta’ Evalwazzjoni (PE) u mbagħad twettqu matul l-implimentazzjoni tal-programmi tal-FSE. F’ħafna każijiet, is-CIEs iffaċċjaw diffikultajiet matul it-tħejjija u l-implimentazzjoni tagħhom, jew baqgħu esperjenzi iżolati u ma ġewx inklużi f’qafas ta’ evalwazzjoni sistematika.

Din il-Gwida hija maħsuba għall-awtoritajiet maniġerjali (MA) u għal korpi oħrajn responsabbli għall-implimentazzjoni tal-interventi u l-programmi ffinanzjati mill-FSE+ u għandha l-għan li tgħin fl-ippjanar, fit-tfassil u fil-kummissjonar tas-CIEs. Hija tqis l-esperjenza preċedenti u tipprovdi pariri prattiċi dwar uħud mill-mistoqsijiet ewlenin li għandhom jitqiesu fl-iżvilupp ta’ CIE. Il-Gwida taġġorna l-Gwida preċedenti għall-perjodu 2014-2020, filwaqt li tagħmel aktar enfasi fuq il-kwistjonijiet li nqalgħu fl-implimentazzjoni prattika ta’ CIE. Madankollu, l-aspetti metodoloġiċi huma diskussi u, fejn possibbli, issimplifikati u integrati b’eżempji aġġornati magħżula mill-evalwazzjonijiet tal-FSE għall-perjodu 2014-2020.

CIE tindirizza “x’jaħdem?”

Is-CIEs jindirizzaw il-mistoqsijiet kruċjali li jippermettu deċiżjonijiet ta’ politika bbażati fuq l-evidenza: x’inhuma l-effetti kawżali tal-interventi u “x’jaħdem?” Huma jfittxu evidenza ta’ jekk l-interventi ffinanzjati mill-FSE humiex fil-fatt responsabbli għall-bidliet fiċ-ċirkostanzi tal-parteċipanti u għall-kisbiet konsegwenti tal-interventi. Meta jiġu eżegwiti tajjeb, is-CIEs jipprovdu evidenza tal-“effett nett”[1], jew tal-impatt, ta’ intervent, billi jippermettu lil dawk li jfasslu l-politika jeskludu spjegazzjonijiet alternattivi għal bidliet fiċ-ċirkostanzi jew fil-kisbiet tal-parteċipanti li setgħu ġew osservati. Meta s-CIEs jipprovdu stimi tal-preżenza u tal-kobor tal-effett nett, dawn ikun fihom neċessarjament ammont ta' inċertezza, skont l-akkuratezza metodoloġika u

[1] L-effett nett, jew l-impatt, huwa r-residwu bejn l-effett totali (jew gross) u dak li kien jinkiseb fin-nuqqas tal-intervent. L-effett nett jista’ jkun negattiv ukoll, meta l-intervent ikun inqas effettiv mid-dinamika tas-suq. Ara p.9 għal aktar dettalji.

l-informazzjoni disponibbli. It-tip ta' evidenza pprovduta mis-CIEs jippermetti lil dawk li jfasslu l-politika jivvalutaw l-effettività tal-interventi, jagħmlu paraguni bejn l-interventi u jivvalutaw il-prestazzjonijiet relattivi tagħhom. Barra minn hekk, dan jipprovdi inputs importanti f'analiżijiet tal-kostijiet u l-benefiċċji jew tal-kosteffettività.

Din il-Gwida hija ppubblikata fi żmien ta' sfidi mingħajr preċedent għall-FSE+. Minħabba ż-żieda kbira ħafna fir-riżorsi tal-UE għall-investimenti u l-impjiegi pprovduti mill-pakkett ta' Next Generation EU, huwa kritiku li dawk li jfasslu l-politika jkejlu u jifhmu l-effetti tal-interventi li huma responsabbli għalihom. Il-fondi pubbliċi jridu jiġu allokati għal interventi aktar produttivi u effettivi biex jitħaffef l-irkupru u jitnaqqsu l-iżbilanċi soċjali. Għalhekk, huwa l-obbligu ta' dawk responsabbli għall-iżborż tar-riżorsi tal-FSE+ li jiġġustifikaw l-għażliet tagħhom billi juru li l-interventi tagħhom huma effettivi u jipprovdu valur għaċ-ċittadini. L-aħjar mod biex jinkiseb dan huwa billi jsiru għadd akbar ta' CIEs ta' kwalità għolja.

Il-FSE+ huwa l-istrument Ewropew ewlieni maħsub biex jappoġġa l-impjiegi u l-inklużjoni soċjali. Fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020, il-FSE nefaq kważi EUR 125 biljun fuq il-politiki dwar is-suq tax-xogħol attiv, l-edukazzjoni u l-inklużjoni soċjali implimentati permezz ta' programmi operazzjonali (PO) fit-28 Stat Membru. Kif stipulat fir-Regolament dwar id-Dispożizzjonijiet Ġenerali 2013/1303, "għandhom jitwettqu l-evalwazzjonijiet biex tittejjeb il-kwalità tal-forma u l-implimentazzjoni tal-programmi, kif ukoll biex jiġu vvalutati l-effikaċja, l-effiċjenza u l-impatt tagħhom".

Orjentazzjoni lejn ir-riżultati u evalwazzjoni ta' kwalità għolja

Fil-perjodu ta' programmazzjoni 2021-2027, il-prestazzjoni u r-riżultati se jkomplu jiġu eżaminati[2]. Dan se jirrikjedi t-tisħiħ tas-sistemi u tal-kapaċitajiet attwali ta' monitoraġġ u evalwazzjoni, inklużi l-arranġamenti għall-ġbir tad-*data*. Il-pjanijiet ta' evalwazzjoni se jibqgħu obbligatorji, u se ssir aktar enfasi fuq l-evalwazzjoni tal-impatt. Billi hemm varjetà ta' metodi disponibbli biex ikopru l-impatti tal-operazzjonijiet appoġġati mill-FSE+, l-awtoritajiet maniġerjali jridu jiddeċiedu liema metodu, jew liema taħlita ta' metodi, huma l-aktar adatti biex jiġu ssodisfati r-rekwiżiti regolatorji. Kwantifikazzjoni rigoruża tal-impatti tal-interventi tinvolvi wkoll xenarji kontrofattwali.

L-enfasi fuq prestazzjoni b'saħħitha u orjentazzjoni lejn ir-riżultati hija karatteristika importanti tar-regolamenti l-ġodda. L-istrateġiji u t-tekniki ta' evalwazzjoni ta' kwalità għolja huma essenzjali biex jinkiseb għarfien essenzjali li juri lill-Istati Membri kollha liema interventi "jaħdmu" u liema le. It-tisħiħ tal-kwalità tal-evalwazzjonijiet u l-iżvilupp ta' evidenza affidabbli tal-valur miżjud huma essenzjali.

Fil-prinċipju, il-punt tat-tluq għall-ġbir tal-evidenza dwar l-effettività tal-interventi ta' politika huwa sempliċi. Ir-rekwiżiti jinkludu:

- Identifikazzjoni tal-problema li għandha tiġi indirizzata
- Identifikazzjoni tal-istrumenti li għandhom jintużaw biex tiġi indirizzata l-problema

Formula li tgħaqqad l-istrumenti u r-riżultati.

---

[2] IR-REGOLAMENT (UE) 2021/1060 TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL tal-24 ta' Ġunju 2021 li jistipula dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew Plus, il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta u l-Fond Ewropew għall-Affarijiet Marittimi, is-Sajd u l-Akkwakultura u r-regoli finanzjarji għalihom u għall-Fond għall-Ażil, il-Migrazzjoni u l-Integrazzjoni, il-Fond għas-Sigurtà Interna u l-Istrument għall-Appoġġ Finanzjarju għall-Ġestjoni tal-Fruntieri u l-Politika dwar il-Viżi

Il-ħtieġa għar-riżultati...

Sabiex jiġu evalwati skema jew strument ta' finanzjament, huwa fundamentali li jkun hemm indikaturi ċari u li jistgħu jitkejlu kemm tal-inputs applikati kif ukoll tal-outputs u tar-riżultati relatati mal-problemi. Huwa komuni li jiġu stabbiliti miri kemm għall-outputs kif ukoll għar-riżultati, u li jitqabblu l-kisbiet attwali mal-miri. Il-monitoraġġ jintuża biex jintraċċa l-inputs, l-outputs u r-riżultati matul iż-żmien, u biex jiġi pprovdut feedback tal-maniġment. It-teorija tal-intervent sottostanti spiss tindika riżultati intermedji li jistgħu jsiru wkoll il-fokus tal-monitoraġġ. Iżda li nitilqu minn hawn biex nidentifikaw jekk intervent partikolari jaħdimx mhuwiex sempliċi.

...u evidenza tal-effetti netti

Jeħtieġ li l-prattika ta' evalwazzjoni eżistenti tiġi ssupplimentata b'approċċi li jiġġeneraw evidenza ħafna aktar b'saħħitha tal-effetti netti jew tal-impatti tal-interventi. Il-kejl ta' dak li jinkiseb huwa kwistjoni ta' responsabbiltà għall-fondi użati. Is-CIE tindirizza l-kwistjoni fundamentali ta' jekk intervent huwiex effettiv. Filwaqt li s-CIE tipprova tistabbilixxi rabta kawżali bejn l-interventi u r-riżultati, jistgħu jkunu meħtieġa metodi ta' evalwazzjoni ulterjuri bbażati fuq it-teorija u l-proċess biex jiġu identifikati l-mekkaniżmi kawżali sottostanti u biex jiġi żgurat li l-impatti miksuba f'post wieħed jipprovdu bażi ta' evidenza għar-replikazzjoni tal-politika f'postijiet oħrajn.

L-esperjenza tal-Istati Membri bis-CIE

Fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020, l-Istati Membri kollha u l-awtoritajiet maniġerjali adottaw pjan ta' evalwazzjoni li jiddeskrivi l-objettivi, l-attivitajiet, l-elementi organizzazzjonali u l-prodotti tal-evalwazzjoni. Il-pjanijiet ta' evalwazzjoni jipprevedu diversi tipi, bħall-evalwazzjonijiet ġenerali kontinwi tal-programmi, kif ukoll l-evalwazzjonijiet tematiċi mmirati biex iwieġbu mistoqsijiet speċifiċi ta' evalwazzjoni jew jiffokaw fuq l-assi speċifiċi jew il-prijoritajiet ta' investiment ta' PO. Analiżi tal-pjanijiet ta' evalwazzjoni relatati ma' 177 programm tal-FSE, bħal fi tmiem l-2018[3], uriet li huma mistennija madwar 132 evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali f'dan il-perjodu ta' programmazzjoni, ċifra li tindika l-progress u enfasi akbar fuq il-metodi kontrofattwali fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 meta mqabbel mal-perjodu 2007-2013[4].

L-użu tas-CIE qed jiżdied

Skont ir-repożitorju tal-proġetti tal-Helpdesk tal-Evalwazzjoni[5], sa Ġunju 2021 tlestew 1,795 evalwazzjoni, li minnhom 1,001 kienu relatati mal-programmi tal-FSE/YEI jew tal-FSE/YEI u tal-FEŻR (675 u 326 rispettivament). Mill-1,001 evalwazzjoni li jkopru l-FSE, 323 kienu evalwazzjonijiet tal-impatt u 106 minnhom applikaw approċċ kontrofattwali: 82 minn 234 evalwazzjoni tal-impatt relatati mal-programmi tal-FSE/YEI u 24 minn 89 evalwazzjoni tal-impatt kienu tal-programmi tal-FSE/YEI u tal-FEŻR[6].

Fl-ewwel snin tal-perjodu ta' programmazzjoni attwali, l-evalwazzjonijiet kontrofattwali tal-programmi tal-FSE/YEI u/jew tal-FEŻR iffokaw fuq il-perjodu ta' programmazzjoni preċedenti, filwaqt li mill-2018 kważi s-CIEs kollha jivvalutaw l-effetti tal-interventi tal-perjodu 2014-2020[7]. 20 minn 27 Stat Membru pproduċew evalwazzjonijiet kontrofattwali tal-

[3] Ara Ismeri Europa – Ecorys – L-Istitut għall-Istudji dwar l-Impjiegi, 2019.
[4] Ara Bratu C. *et al.*, 2014
[5] Il-proġett Helpdesk, iffinanzjat mid-DĠ REGIO u mid-DĠ EMPL, jiġbor informazzjoni dwar l-evalwazzjonijiet ippubblikati online mill-1 ta' Jannar 2015 fuq is-siti web tal-MAs. L-identifikazzjoni tal-evalwazzjonijiet titwettaq minn network ta' esperti nazzjonali u dawn jinġabru fil-qosor u jiġu vvalutati f'termini ta' kwalità u affidabbiltà tas-sejbiet. https://ec.europa.eu/regional_policy/mt/policy/evaluations/member-states/
[6] 90 minn 106 ġew eżaminati u miġbura fil-qosor mill-proġett Helpdesk.
[7] 29 minn 33 CIE imwettqa sal-2018 kienu relatati mal-perjodu ta' programmazzjoni preċedenti.

programmazzjoni, inkluż il-FSE, li f'dan il-każ jirriflettu wkoll adozzjoni aktar mifruxa ta' dan l-approċċ meta mqabbel mal-passat.

Għalkemm l-approċċi metodoloġiċi għas-CIEs ivarjaw bejn l-Istati Membri, l-approċċ kontrofattwali kien implimentat l-aktar biex jivvaluta l-impatt tal-politiki attivi tas-suq tax-xogħol (it-taħriġ, l-inċentivi, l-għajnuna għat-tfittix ta' impjieg, l-esperjenzi tax-xogħol), iżda ferm inqas f'oqsma oħrajn, bħal interventi maħsuba biex jappoġġaw lill-istituzzjonijiet edukattivi u lill-istudenti, u politiki relatati ma' kwistjonijiet soċjali, bħal interventi għall-ġlieda kontra l-faqar jew l-esklużjoni soċjali.

F'termini metodoloġiċi, it-teknika ta' tqabbil tal-punteġġ ta' propensità hija dik li tintuża l-aktar ta' spiss, filwaqt li metodi oħrajn huma inqas prominenti. Is-CIEs spiss jiffokaw fuq l-effetti fuq terminu qasir jew medju (6 xhur jew 12-il xahar), filwaqt li l-effetti fit-tul jiġu vvalutati b'mod inqas frekwenti.

Iżda l-limitazzjonijiet għadhom frekwenti

L-analiżi tas-CIEs imwettqa fil-proġett tal-Helpdesk tal-Evalwazzjoni wriet limitazzjonijiet bħal: persuni fi gruppi ta' kontroll mhux simili biżżejjed għal dawk fil-gruppi ta' appoġġ, affidabbiltà baxxa tad-*data*, pereżempju meta meħuda minn stħarriġ *ex post*, intervisti li jiddependu fuq il-kapaċità tar-rispondenti li jfakkru l-avvenimenti b'mod preċiż, jew daqs żgħir tal-kampjun li jipproduċi riżultati statistikament insinifikanti, eċċ. F'xi każijiet, ir-rapporti ta' evalwazzjoni ma fihomx biżżejjed informazzjoni dwar il-passi, l-għażliet u l-limitazzjonijiet metodoloġiċi, li huma elementi meħtieġa biex jinformaw lill-oħrajn, minbarra dawk li kkummissjonawhom, dwar l-effetti tal-miżuri eżaminati, filwaqt li jżidu mal-għarfien tagħhom dwar l-effetti.

Gwida għall-prattikanti

Fil-qosor, minkejja l-progress li sar f'dawn l-aħħar snin, l-eżekuzzjoni tas-CIEs titlob għarfien espert tekniku u rieda politika. Din il-Gwida tagħmel il-każ għas-CIEs, u tistabbilixxi xi wħud mill-kwistjonijiet li jeħtieġ li jindirizzaw l-MAs sabiex l-implimentazzjoni tagħhom tirnexxi. Lil hinn mill-aspetti prattiċi tas-CIEs, hemm ukoll enfasi fuq il-kwistjonijiet usa' li jista' jkun meħtieġ li jiġu indirizzati biex ikunu jistgħu jsiru evalwazzjonijiet tal-impatt ta' kwalità ogħla. Il-Gwida tinkludi għadd ta' rakkomandazzjonijiet bażiċi, li wieħed jittama li jkunu ta' għajnuna għall-MAs, iżda wieħed mill-messaġġi ewlenin huwa li t-twettiq tas-CIEs jeħtieġ ippjanar bir-reqqa tat-tħejjija tad-*data* (speċjalment *data* amministrattiva), għanijiet u objettivi ċari, eċċ. sabiex jiġu evitati problemi potenzjali fil-fażi ta' implimentazzjoni jew evalwazzjonijiet ta' kwalità baxxa.

Il-Gwida tinkludi wkoll eżempji ta' evalwazzjonijiet u prattiki biex jgħinu lill-qarrej. Filwaqt li l-evalwazzjonijiet miġbura mill-proġett tal-Helpdesk tal-Evalwazzjoni jipprovdu s-sors ewlieni ta' informazzjoni biex jiġu identifikati l-eżempji u l-prattiki ppreżentati f'din il-Gwida, tqiesu wkoll sorsi oħrajn, speċjalment l-evalwazzjonijiet imwettqa miċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka (iċ-Ċentru għar-Riċerka dwar l-Evalwazzjoni tal-Impatt (CRIE)) u sa ċertu punt aktar limitat, pubblikazzjonijiet akkademiċi. Fejn possibbli, l-eżempji u l-esperjenzi inklużi fil-Gwida għandhom ikunu relatati mal-interventi tal-Fond Soċjali Ewropew.

Il-Gwida hija strutturata f'erba' kapitoli.

Struttura li tirrifletti l-passi f'evalwazzjoni

Il-Kapitolu 1 jiddiskuti n-natura tas-CIEs u għaliex huma importanti. Dan jipprovdi ħarsa ġenerali introduttorja lejn l-approċċi tas-CIE, filwaqt li jenfasizza d-distinzjoni bejn approċċi sperimentali u kważi sperimentali. Dan jintroduċi wkoll l-isfidi tekniċi u prattiċi li jeħtieġ li jiġu indirizzati meta tiġi implimentata CIE. F'termini ġenerali, tingħata kunsiderazzjoni lit-tipi ta'

mistoqsijiet ta' politika li jistgħu jiġu indirizzati mis-CIEs u r-relazzjoni bejn il-metodi tas-CIE u approċċi oħrajn għall-evalwazzjoni (pereżempju: approċċi bbażati fuq it-teorija, evalwazzjoni tal-proċess u analiżi tal-effiċjenza).

Il-Kapitolu 2 iħares lejn serje ta' mistoqsijiet li għandhom jikkunsidraw l-MAs meta jfasslu u jimplimentaw is-CIEs. Din il-Gwida tistabbilixxi xi wħud mill-isfidi ewlenin li jiffaċċjaw b'mod komuni dawk li qed jiżviluppaw is-CIEs u tagħmel xi rakkomandazzjonijiet dwar kif dawn jistgħu jiġu indirizzati. Il-mistoqsijiet huma gwida għal dawk li għandhom l-għan li jikkummissjonaw is-CIEs tal-interventi ffinanzjati mill-FSE.

Is-CIEs jipprovdu evidenza robusta tal-effettività tal-fondi. Madankollu, huma jagħmlu dan biss jekk ikunu ppjanati sewwa u eżegwiti kif xieraq. Sabiex jagħmlu dan, l-MAs għandhom jindirizzaw ċerti kwistjonijiet ewlenin fil-kummissjonar ta' evalwazzjoni. Il-mod preċiż li bih l-MAs jikkunsidraw dawn il-kwistjonijiet u l-ordni li biha jagħmlu dan, se jiġu ddettati mill-prattikalitajiet u mill-arranġamenti istituzzjonali fis-seħħ fl-Istat Membru. Din il-Gwida tenfasizza xi wħud minn dawn il-kwistjonijiet importanti u tiġbed l-attenzjoni tal-MAs għalihom. Il-kwistjonijiet ewlenin huma elenkati skont sitt passi tal-proċess ta' evalwazzjoni: 1) L-għażla tal-operazzjoni(jiet) għall-valutazzjoni; 2) L-identifikazzjoni tal-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni u tal-varjabbli tal-eżiti; 3) L-analiżi tad-*data* biex jiġi identifikat il-grupp ta' kontroll u biex jitkejlu l-varjabbli tal-eżiti; 4) L-għażla tal-metodu tas-CIE; 5) Id-definizzjoni tal-iskeda ta' żmien u tal-baġit; 6) L-implimentazzjoni tal-evalwazzjoni. Tingħata attenzjoni partikolari lid-disponibbiltà u l-protezzjoni tad-*data*, kwistjoni li tista' tikkomprometti serjament il-possibbiltà li titwettaq CIE.

Il-Kapitolu 3 jesplora l-pass 4 ta' hawn fuq (L-għażla tal-metodu tas-CIE) u jiffoka fuq il-karatteristiċi tal-metodi ewlenin użati fl-analiżijiet kontrofattwali. B'mod partikolari, jiġu ppreżentati ħames metodi: il-metodu sperimentali jew il-każwalizzazzjoni, it-tqabbil tal-punteġġ ta' propensità, id-differenza fid-differenzi, it-tfassil ta' diskontinwità tar-rigressjoni u l-varjabbli strumentali. Din it-taqsima tal-Gwida ma għandhiex l-intenzjoni li tħarreġ lill-qarrejja fl-użu tal-metodi tas-CIE, iżda għandha l-għan li tagħmel lill-qarrejja konxji tal-punti ta' saħħa u tad-dgħufijiet ta' kull metodu u fejn metodu wieħed ikun aktar adattat minn ieħor.

Il-Kapitolu 4 jindirizza kwistjonijiet usa' tal-iżvilupp tal-perspettiva. Dawn jinkludu l-ħtieġa li tiġi żviluppata l-kapaċità li s-CIEs jitwettqu b'suċċess, kemm fi ħdan l-MAs (dawk li jfasslu l-politika u l-uffiċjali), kif ukoll fost il-komunitajiet akkademiċi u ta' riċerka tal-Istati Membri u l-kumpaniji ta' konsulenza. Din it-taqsima tindirizza wkoll il-ħtieġa li jiġu kkonfrontati l-ostakli legali dwar l-aċċess għad-*data* u li jiġu aġġornati s-CIEs tal-programmi tal-FSE+ għal disinji aktar avvanzati għall-estensjoni tal-kopertura tal-politika tal-inklużjoni soċjali u tal-edukazzjoni, l-istima tal-effetti għal "eżiti personali" u l-implimentazzjoni ta' approċċi ta' metaevalwazzjoni.

Fil-qosor, din il-Gwida: 1) tagħmel il-każ għas-CIEs, 2) tidentifika l-passi importanti lejn l-eżekuzzjoni b'suċċess tas-CIEs u 3) tqis is-CIEs bħala parti essenzjali mix-xenarju tal-FSE+. L-objettiv aħħari huwa li jittejjeb il-kontribut tal-FSE+ għall-benesseri taċ-ċittadini tal-Ewropa.

L-awturi jixtiequ jirrikonoxxu l-appoġġ u l-assistenza siewja pprovduti mill-membri tal-Unità G5 tad-DĠ Impjiegi, ir-Regolamentazzjoni Aħjar fil-produzzjoni ta' dan ir-rapport, b'mod partikolari, Linda Adamaite Jeannette Monier u Maria José Cueto Faus. L-awturi jixtiequ wkoll jirringrazzjaw lil Andrea Pisano u Ernesto Belisario għall-kontribut tagħhom għat-taqsima

dwar il-protezzjoni tad-*data* u lil Paweł Hess għall-appoġġ u l-kontribut tiegħu.

Kapitolu 1. Kunċett u approċċi

Dan il-kapitolu jindirizza mistoqsijiet fundamentali dwar in-natura u l-iskop tal-approċċ kontrofattwali fil-valutazzjoni tal-effetti kawżali tal-interventi. B'mod speċifiku, dan jistabbilixxi fehim tal-essenza tal-evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali, b'mod partikolari minħabba li jirrigwardja t-tipi ta' operazzjonijiet koffinanzjati permezz tal-FSE+. Huwa jeżamina wkoll ir-relazzjoni bejn l-approċċi kontrofattwali u metodoloġiji oħrajn ta' evalwazzjoni u jiddiskuti għaliex is-CIEs huma importanti - b'mod partikolari fil-preżent. Għandhom jiġu eżaminati l-kwistjonijiet ta' politika li jistgħu jindirizzaw is-CIEs, u għandha tiġi introdotta ħarsa ġenerali fil-qosor lejn uħud mill-metodi kontrofattwali ewlenin li huma rilevanti għall-evalwazzjoni tal-interventi koffinanzjati mill-FSE+ qabel ma jiġu ppreżentati fid-dettall fil-Kapitolu 3.

1.1. Essenza tax-xenarju kontrofattwali

Is-CIEs ifittxu li jidentifikaw l-effetti netti jew l-impatti tal-interventi. Il-karatteristika distintiva tagħhom hija li huma għandhom l-għan li jappoġġaw l-affermazzjonijiet li intervent partikolari jikkawża riżultat speċifiku; jiġifieri, ir-riżultat speċifiku jista' jiġi attribwit biss għall-intervent. Is-CIEs jiksbu dan billi jiżolaw l-intervent u jeskludu spjegazzjonijiet alternattivi għar-riżultat osservat.

Ix-xenarju kontrofattwali

Il-bażi tal-kapaċità tagħhom li jeskludu spjegazzjonijiet alternattivi hija l-idea tax-"xenarju kontrofattwali" , jiġifieri, it-tweġiba għall-mistoqsija "X'kien iseħħ – f'termini tal-eżiti tal-interess – li kieku l-intervent ma ġiex implimentat?". Sabiex jinftiehem b'mod ċar il-kunċett tax-xenarju kontrofattwali u, fi kliem sempliċi ħafna, sabiex tiġi ċċarata l-kwistjoni, huwa utli li jiġi kkunsidrat l-eżempju ta' individwu bla xogħol li jipparteċipa fi programm ta' taħriġ, li l-għan tiegħu huwa li jinkoraġġixxi x-xogħol. Sabiex jiġi ddeterminat l-effett tat-taħriġ fuq l-individwu, l-approċċ kontrofattwali jikkonċepixxi żewġ riżultati potenzjali[8]. L-ewwel wieħed huwa l-istatus tal-impjieg tat-trainee wara li jkun ħa sehem fit-taħriġ. Dan huwa r-riżultat osservat għat-trainee. It-tieni riżultat potenzjali huwa l-istatus tal-impjieg ta' dan it-trainee li kieku ma kienx ħa sehem fil-programm ta' taħriġ, bil-bqija jkun ugwali. F'dawn iċ-ċirkostanzi, dan it-tieni riżultat jissejjaħ ir-riżultat kontrofattwali. L-impatt tat-taħriġ għat-trainee individwali huwa identifikat mid-differenza bejn ir-riżultati osservati u dawk kontrofattwali. Dan huwa l-effett nett kawżali jew l-impatt tat-taħriġ għall-individwu. L-unika differenza bejn iċ-ċirkostanzi jew il-kundizzjonijiet li wasslu għar-riżultati osservati u kontrofattwali hija l-parteċipazzjoni tal-individwu fit-taħriġ. Għalhekk, kwalunkwe differenza bejn iż-żewġ riżultati trid tkun l-impatt tat-taħriġ fuq l-istatus tal-impjieg tal-individwu.

Id-definizzjoni tal-gruppi ta' trattament u ...

Fir-realtà, aħna la nosservaw u lanqas nistgħu nosservaw riżultati kontrofattwali għall-individwi esposti għal intervent. Madankollu, l-għan prinċipali tas-CIE huwa li tipprovdi stimi konvinċenti tar-riżultati kontrofattwali għal gruppi ta' individwi jew intrapriżi affettwati mill-interventi koffinanzjati tal-FSE. B'hekk, l-impatti huma espressi, pereżempju, fil-forma ta' differenzi fil-mezzi jew fil-proporzjonijiet bejn il-valuri kontrofattwali medji osservati u dawk "stmati". Fil-biċċa l-kbira tal-applikazzjonijiet, is-CIEs ifittxu li jqabblu r-riżultati ta' intervent (miżura jew strument) għal dawk l-entitajiet (persuni, SMEs, eċċ.)

[8] Diskussjoni aktar dettaljata tal-mudell ta' "eżiti potenzjali" tal-kawżalità tista' tinstab f'Holland P., 1986.

li bbenefikaw minnu ma' grupp mhux soġġett għall-intervent. Fit-terminoloġija tas-CIE, il-grupp "ittrattat" jew tat-"trattament" huwa distint mill-grupp ta' "kontroll", li għandu jkun simili kemm jista' jkun fl-aspetti kollha (ħlief għat-trattamenti li jkunu qed jiġu riċevuti) għall-grupp ittrattat. Huwa mill-grupp ta' kontroll li jinkisbu stimi tar-riżultati kontrofattwali, b'attenzjoni speċifika mogħtija lid-differenzi fil-karatteristiċi - osservati u mhux osservati - bejn iż-żewġ gruppi. Huwa possibbli wkoll li jitqabblu għadd ta' trattamenti differenti billi l-unitajiet eliġibbli jiġu esposti għal firxa ta' varjanti ta' trattament (pereżempju, trattamenti oħrajn iffinanzjati mill-FSE jew interventi ffinanzjati minn sorsi oħrajn), li jifformaw għadd ta' gruppi ta' trattament u li jqabblu r-riżultati ma' xulxin, u/jew ir-riżultati għal grupp ta' kontroll mhux ittrattat.

... gruppi ta' kontroll

Meta l-grupp ta' kontroll ma jkun espost għall-ebda trattament, il-mistoqsija tal-evalwazzjoni indirizzata hija "Kif jitqabbel l-impatt ta' meta tirċievi l-intervent ma' meta ma tirċievi l-ebda għajnuna jew appoġġ?" Bil-maqlub, meta r-riżultati tar-riċeviment tat-trattament ta' interess jitqabblu mar-riżultati tar-riċeviment ta' xi trattament ieħor, il-mistoqsija tal-evalwazzjoni indirizzata hija: "Kif jitqabbel l-impatt ta' meta tirċievi l-intervent taħt kunsiderazzjoni ma' meta tkun espost għal xi alternattiva definita sewwa?" F'ħafna każijiet, tista' titfassal CIE biex tindirizza waħda minn dawn il-mistoqsijiet fundamentali. L-għażla ta' liema mistoqsija għandha tiġi indirizzata tiġi ddeterminata mill-prijoritajiet ta' dawk li jfasslu l-politika u mir-restrizzjonijiet prattiċi tad-disinn.

F'każijiet fejn isir tqabbil bejn żewġ trattamenti differenti, għandu jkun hemm kuntrast definit b'mod ċar bejniethom, li jkun sinifikanti mill-perspettiva tat-tfassil tal-politika.

1.2. Għaliex huma importanti l-evalwazzjonijiet kontrofattwali?

Is-CIEs jipprovdu informazzjoni importanti dwar l-effetti netti, jew l-impatti tal-interventi. Dawn jipprovdu stimi tal-kobor tal-impatti, is-sinjal tagħhom (kemm jekk pożittiv kif ukoll jekk negattiv) u l-miżuri statistiċi tal-inċertezza. Dawn jgħinu biex tiġi vvalidata jew miċħuda l-konnessjoni kawżali preżunta bejn l-intervent u r-riżultati, li hija l-bażi tad-disinn tal-intervent. Dawn l-effetti mkejla jistgħu jintużaw biex jintlaħqu għadd ta' għanijiet: li jintwerew it-trasparenza u r-responsabbiltà fl-infiq tar-riżorsi tal-kontribwenti; li jittieħdu deċiżjonijiet ta' politika bbażati fuq evidenza ċara; li jittieħdu tagħlimiet mir-riżultati bejn ir-reġjuni tal-istess pajjiż jew madwar l-Istati Membri.

Trasparenza u responsabbiltà

Dawk responsabbli għall-interventi u kkonċernati li jiżguraw li l-programmi tagħhom ikomplu jattiraw il-finanzjament se jkollhom interess qawwi fil-promozzjoni tas-CIEs sabiex juru li l-programmi tagħhom jipprovdu valur għall-flus u jagħtu benefiċċji li jistgħu jitkejlu lill-parteċipanti, kif ukoll lis-soċjetà kollha kemm hi. L-evidenza mis-CIEs se tkun ta' interess partikolari għal dawk responsabbli għall-allokazzjoni tar-riżorsi. L-MAs se jkunu ħerqana li juru li l-programmi tagħhom tabilħaqq "jaħdmu". Sabiex jagħmlu dan b'mod konvinċenti, se jkollhom bżonn jikkummissjonaw CIEs ta' kwalità għolja.

L-appoġġ għad-deċiżjonijiet dwar l-allokazzjoni tar-riżorsi

Dawn il-karatteristiċi tas-CIEs jipprovdu informazzjoni importanti lil dawk li jfasslu l-politika li l-kompitu tagħhom huwa li jallokaw ir-riżorsi għal interventi differenti. Id-deċiżjonijiet rigward il-finanzjament ta' interventi potenzjali jittieħdu f'kuntest ta' limiti tar-riżorsi. F'dan il-kuntest, dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet jeħtieġu evidenza soda tal-impatti tal-programm u tal-kosteffettività sabiex ikunu jistgħu jużaw ir-riżorsi disponibbli bl-aħjar mod. Fil-

valutazzjoni tal-effiċjenza relattiva tal-interventi, l-effetti netti stmati mis-CIEs jistgħu jintwerew f'aktar dettall billi tiġi studjata l-kosteffettività ta' intervent jew titwettaq analiżi sħiħa tal-kostijiet u l-benefiċċji.

It-tqabbil tal-operazzjonijiet ta' reġjuni jew Stati Membri differenti

Għarfien addizzjonali importanti jista' joħroġ ukoll mit-tqabbil tal-effetti netti ta' operazzjonijiet simili implimentati f'territorji differenti. Jekk is-CIEs isibu differenzi sinifikanti fl-effetti tagħhom, dan x'aktarx ifisser li l-kwalità tal-operazzjonijiet tvarja b'mod sinifikanti jew li xi operazzjonijiet ikunu adatti għall-kuntesti soċjoekonomiċi tagħhom aħjar minn oħrajn. Dawn il-paraguni - ġeneralment imsejħa "metaevalwazzjonijiet" jew "metaanaliżijiet" - jippermettu ġeneralizzazzjoni ogħla tas-sejbiet tas-CIEs u jipprovdu testijiet importanti għall-miżuri ta' politika (eż., taħriġ, u servizzi integrati, eċċ.)[9]. Sabiex jitwettqu dawn il-paraguni skont kriterji xjentifiċi, huma meħtieġa għadd adegwat ta' CIEs u implimentazzjoni sistemika tagħhom. Konsegwentement, koordinazzjoni tajba fil-livell nazzjonali jew tal-UE hija kundizzjoni fundamentali biex dawn il-paraguni jsiru aktar frekwenti u jintużaw biex jiġu informati d-deċiżjonijiet ta' politika.

1.3. Għaliex l-evalwazzjonijiet kontrofattwali huma teknikament ta' sfida?

Nimxu lil hinn minn approċċi simplistiċi

Hemm għadd ta' approċċi li jistgħu jiġu deskritti bħala tentattivi "mhux affidabbli" biex jiġu stmati l-impatti tal-intervent. Dawn huma diskussi hawnhekk sabiex jintwerew il-kumplessitajiet inerenti fis-CIEs u ma qed issir l-ebda referenza għall-prattika attwali tal-evalwazzjoni.

L-ewwel nett, min ifassal il-politika jista' jkun jixtieq jevalwa l-impatt ta' programm ta' taħriġ għall-persuni qiegħda billi jqabbel l-introjtu għat-trainees wara t-taħriġ mal-introjtu għall-persuni qiegħda kollha li ma pparteċipawx fil-programm. Imbagħad, min ifassal il-politika jattribwixxi lill-programm ta' taħriġ id-differenza osservata fl-introjtu bejn il-parteċipanti u dawk li mhumiex parteċipanti.

Din mhijiex strateġija valida għall-identifikazzjoni tal-impatt tat-taħriġ fuq l-introjtu, minħabba li dawk li mhumiex trainees jistgħu jvarjaw b'modi importanti għat-trainees, u dawn id-differenzi jistgħu jinfluwenzaw ir-riżultati - għalhekk, tali approċċ ma jeskludix spjegazzjonijiet alternattivi għal kwalunkwe differenza fl-introjtu osservat. Pereżempju, it-trainees jista' jkollhom kapaċità inerenti akbar minn dawk li mhumiex trainees. Fi kliem ieħor, persuni qiegħda ta' kapaċità akbar joffru li jipparteċipaw volontarjament fil-programm ta' taħriġ. B'hekk, il-kapaċità ma taffettwax biss id-deċiżjoni ta' parteċipazzjoni, iżda wkoll ir-riżultati – il-persuni qiegħda b'livelli ogħla ta' kapaċità inerenti huma aktar probabbli li jkollhom introjtu ogħla minn dawk b'kapaċità aktar baxxa. B'riżultat ta' dan, kwalunkwe differenza osservata fl-introjtu bejn il-gruppi ta' trattament u l-gruppi ta' kontroll tista' tkun dovuta kemm għall-programm ta' taħriġ kif ukoll/jew għad-differenzi inerenti fil-kapaċità u, b'hekk, issir "sovrastima" tal-impatt tal-intervent.

Nikkontrobattu l-preġudizzju fl-għażla

Jekk il-kapaċità ma tkunx tista' titkejjel u d-differenzi fil-kapaċità inerenti bejn iż-żewġ gruppi ma jkunux jistgħu jitqiesu meta jiġu stmati l-impatti billi jitqabblu l-eżiti bejn iż-żewġ gruppi, allura l-impatt stmat tal-programm ta' taħriġ jingħad li qed ibati minn **preġudizzju fl-għażla.** Sabiex jindirizzaw din

[9] Ara, pereżempju, Card D., Kluve J. u Weber A., 2017.

il-problema, l-evalwaturi jipprovaw jiġbru kemm jista' jkun informazzjoni dwar fatturi importanti li jaffettwaw id-deċiżjoni tagħhom li jipparteċipaw u l-eżiti li jirriżultaw. Din id-*data* tintuża biex jintgħażel grupp ta' kontroll validu minn dawk li mhumiex parteċipanti – jiġifieri, grupp li jkun simili kemm jista' jkun għall-grupp ta' trattament f'termini ta' dawn il-fatturi – u biex jitwettqu analiżijiet statistiċi, filwaqt li jitqiesu dawn il-fatturi. Meta jagħmlu dan, l-evalwaturi spiss jinvokaw is-suppożizzjoni li l-għażla fil-programm tiġi ddeterminata minn dawn il-fatturi osservabbli. Din is-"suppożizzjoni ta' identifikazzjoni" ma tistax tiġi vvalidata faċilment b'mod ġenerali, u l-evalwatur jeħtieġ li jargumenta b'mod konvinċenti li s-suppożizzjoni hija plawżibbli fil-kuntest partikolari abbażi tal-għarfien tal-fatturi istituzzjonali u tat-teorija tal-imġiba.

Qabel u wara l-bidla

It-tieni approċċ "mhux affidabbli" jista' jkun li min ifassal il-politika josserva l-introjtu għat-trainees qabel u wara t-taħriġ, u jattribwixxi l-bidla ta' qabel/wara lill-intervent tat-taħriġ. Essenzjalment, dan l-approċċ jassumi li fin-nuqqas tal-intervent, l-introjtu medju jibqa' l-istess.

Għal darb'oħra, fi kważi l-każijiet kollha, din mhijiex strateġija valida għall-kejl tal-impatt tat-taħriġ fuq l-introjtu, sakemm is-suppożizzjoni tal-istabbiltà temporali ma tkunx tista' tiġi invokata b'mod plawżibbli. Dan minħabba li l-introjtu tat-trainees inevitabbilment se jinbidel maż-żmien b'modi kompletament mhux relatati mat-taħriġ. Pereżempju, huwa komuni li jiġi osservat li l-qligħ tat-trainees jonqos qabel il-parteċipazzjoni, parzjalment minħabba fatturi tranżitorji. F'ħafna każijiet isseħħ rikorrenza, irrispettivament minn intervent ta' taħriġ.[10] L-approċċ mhux affidabbli tal-kejl tal-impatt tat-taħriġ bid-differenza bejn il-qligħ immedjatament qabel id-dħul fil-programm u l-qligħ wara jinjora l-fatt li, f'ħafna każijiet, il-qligħ kien jiżdied xorta waħda.

Sabiex jiġu aġġustati tali disinji, hija meħtieġa miżura tax-xenarju kontrofattwali - jiġifieri, miżura ta' kif l-introjtu kien jinbidel għat-trainees fin-nuqqas tal-intervent ta' taħriġ. Pereżempju, tali riżultat kontrofattwali jista' jinkiseb minn grupp ta' kontroll imqabbel bir-reqqa li ma jkunx espost għall-intervent ta' taħriġ u li l-introjtu tiegħu jiġi osservat fl-istess ħinijiet bħal dawk tat-trainees. Is-suppożizzjoni tax-xejriet komuni mbagħad tiġi invokata ta' spiss, li tassumi bħala fatt li x-xejra fl-introjti fost it-trainees u l-grupp ta' kontroll kienet tkun l-istess fin-nuqqas tal-intervent.

Il-limiti ta' dawn l-approċċi "mhux affidabbli" jimmotivaw it-tfittxija għal metodi ta' evalwazzjoni aktar konvinċenti. Madankollu, kif ġie ssuġġerit hawn fuq, metodi aktar konvinċenti huma teknikament aktar diffiċli biex jiġu implimentati. It-taqsima li jmiss ta' dan il-kapitolu tipprovdi deskrizzjoni qasira ta' xi wħud mill-approċċi speċifiċi għas-CIE li x'aktarx ikunu l-aktar rilevanti f'kuntest tal-FSE.

1.4. Ħarsa ġenerali lejn id-disinji u l-approċċi tas-CIE

Meta wieħed jiffoka fuq l-effetti ta' intervent fuq il-parteċipanti, ir-riżultati kontrofattwali ġeneralment jiġu stmati bl-użu tad-*data* miġbura minn gruppi ta' persuni mhux parteċipanti li jkunu simili għal dawk li jipparteċipaw fl-intervent li jkun qed jiġi evalwat. It-Tabella 1 fl-aħħar ta' dan il-kapitolu tippreżenta ħarsa ġenerali qasira lejn l-approċċi, uħud mill-vantaġġi u l-limitazzjonijiet tagħhom, u t-tipi essenzjali ta' *data* li jeħtieġu.

[10] Dan il-mudell huwa magħruf bħala Ashenfelter Dip wara l-ekonomista li kien ikkummenta dwaru l-ewwel darba. Ara [Ashenfelter O., 1978](#).

Id-distinzjoni ewlenija fis-CIE hija bejn disinji ta' evalwazzjoni li huma sperimentali u dawk li huma kważi sperimentali. L-approċċ sperimentali huwa komunement imsejjaħ il-"prova ta' kontroll każwalizzat", jew RCT (randomised control trial), u xi drabi wkoll "sperimentazzjoni soċjali".

Disinn każwalizzat - l-istandard tad-deheb

L-approċċ sperimentali huwa meqjus bħala l-istandard tad-deheb fost il-metodi tas-CIE għall-evalwazzjoni tal-effetti tal-interventi li jistgħu jiġu ttestjati u mmanipulati fuq meded ta' żmien qosra relattivi, u fil-biċċa l-kbira taċ-ċirkostanzi jirrappreżenta l-ideali. Disinn tajjeb tal-evalwazzjoni tal-impatt għandu jistinka biex jikseb stimi tar-riżultati kontrofattwali li jkunu imparzjali. F'ħafna applikazzjonijiet, approċċ sperimentali jista' jitqies bħala li jrendi tali stimi imparzjali. Fid-diskussjoni tal-approċċi għas-CIE, sikwit ikun mixtieq li d-diskussjoni tibda b'deskrizzjoni tal-approċċ sperimentali. Dan minħabba li l-metodi kważi sperimentali essenzjalment ifittxu li jimitaw l-ideal sperimentali.

Fid-diskussjoni tad-disinji tas-CIE, il-karatteristiċi ewlenin ta' kull approċċ huma stabbiliti bl-aktar mod sempliċi possibbli sabiex jiġu ċċarati l-prinċipji sottostanti. Fir-realtà, l-applikazzjonijiet ta' dawn il-metodi jistgħu jkunu konsiderevolment aktar kumplessi, u kwistjonijiet bħan-nuqqas ta' konformità - jiġifieri, meta individwi assenjati biex jipparteċipaw fl-intervent ma jkunux ipparteċipaw - jistgħu jżidu b'mod sinifikanti mal-isfidi ffaċċjati.

Disinji mhux każwalizzati jew kważi sperimentali

Hemm firxa wiesgħa ta' approċċi li essenzjalment ifittxu li jimitaw il-każwalizzazzjoni. Dawn issir referenza għalihom bħala **kważi sperimentali**. Mhuwiex possibbli li dawn kollha jiġu riveduti fil-limiti ta' din il-Gwida, jew li jiġi pprovdut rendikont tekniku sħiħ u dettaljat ta' kull wieħed. Madankollu, f'termini wiesgħa, il-metodoloġiji kważi sperimentali li x'aktarx jiġu implimentati fil-kuntest tal-FSE huma: 1. tqabbil tal-punteġġ ta' propensità; 2. id-differenza fid-differenzi; 3. diskontinwità tar-rigressjoni; 4. varjabbli strumentali. Ħarsa ġenerali lejn l-approċċi ewlenin u l-merti relattivi tagħhom hija pprovduta fi Tabella 5 fil-Kapitolu 3; il-preżentazzjoni tagħhom hija ssimplifikata ħafna sabiex jiġu enfasizzati l-prinċipji ewlenin ta' kull approċċ. Qari ulterjuri dwar il-metodoloġiji kważi sperimentali huwa ppreżentat fl-Anness 1.

1.5. Kif is-CIE tista' tiġi inkorporata f'qafas ta' evalwazzjoni usa'

Spjegazzjoni u deskrizzjoni kawżali

L-evalwazzjonijiet kontrofattwali jindirizzaw ċerti tipi ta' mistoqsijiet dwar l-effetti kawżali tal-interventi. Dawn l-approċċi huma ristretti sa fejn jistgħu jindirizzaw mistoqsijiet oħrajn rigward intervent. Huwa utli li ssir distinzjoni bejn il-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni dwar **l-ispjegazzjoni kawżali** u dawk dwar **id-deskrizzjoni kawżali**. Is-CIEs għandhom l-għan li **jiddeskrivu** l-konsegwenzi ta' intervent. Tali metodi huma inqas adattati biex **jispjegaw** il-mekkaniżmi u l-kuntesti li permezz tagħhom jinħolqu relazzjonijiet kawżali. Din id-distinzjoni hija waħda importanti, minħabba li tgħin biex jiġi ċċarat ir-rwol distintiv ta' CIE[11].

X'jistgħu jgħidu s-CIEs lil dawk li jfasslu l-politika u x'ma jistgħux

CIE ddisinjata sewwa tgħid lil min ifassal il-politika jekk intervent ikunx wassal għall-bidla fir-riżultati li kien maħsub biex jinfluwenza. Hija se tipprovdi evidenza tad-daqs ta' kwalunkwe impatt, jew effett, tgħid lil min ifassal il-politika jekk l-impatt kienx pożittiv jew negattiv, iżda tipprovdi wkoll miżura ta' inċertezza. Dak li jagħmlu inqas tajjeb l-evalwazzjonijiet tal-impatt

[11] Ara Shadish W.R., Cook T.D. u Campbell D.T., 2002, u Stern E. *et al.*, 2012.

kontrofattwali huwa li jipprovdu rendikont ta’ għaliex u kif seħħew l-impatti li jitkejlu permezz tas-CIE. Bil-maqlub, spiss ikun diffiċli li jiġi ddeterminat, abbażi ta’ CIE, għaliex intervent ma kellu l-ebda impatt, jekk dan juri li huwa l-każ.

Fi ħdan il-biċċa l-kbira tal-korpi tat-tfassil tal-politika, il-partijiet ikkonċernati li jistaqsu mistoqsijiet deskrittivi kawżali u mistoqsijiet ta’ spjegazzjoni kawżali għandhom it-tendenza li jkollhom interessi u perspettivi differenti. Il-maniġers u l-prattikanti tal-programm għandhom it-tendenza li jiffokaw fuq mistoqsijiet ta’ spjegazzjoni kawżali. L-allokaturi tar-riżorsi u dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet f’livell għoli responsabbli għall-iffissar tal-baġit għandhom it-tendenza li jiffokaw fuq mistoqsijiet deskrittivi kawżali. Fil-prattika, id-distinzjoni bejn l-ispjegazzjoni kawżali u d-deskrizzjoni kawżali tista’ tkun waħda inqas ċara. F’xi ċirkostanzi, is-CIEs jistgħu jipprovdu spjegazzjoni tar-raġuni għaliex instabu ċerti impatti, pereżempju, permezz tal-esplorazzjoni tal-impatti tal-interventi fuq sottogruppi importanti. Madankollu, huwa essenzjali li jiġu kkunsidrati bir-reqqa t-tipi ta’ mistoqsijiet li għandhom il-partijiet ikkonċernati rigward intervent, u li jintgħażel l-approċċ xieraq biex tiġi mwieġba kull waħda minnhom. F’każijiet fejn il-mistoqsija primarja tkun jekk intervent jaħdimx, evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali hija f’ħafna ċirkostanzi xierqa. F’każijiet fejn il-mistoqsija primarja tkun kif jaħdem intervent, il-metodi ta’ evalwazzjoni tal-proċess u bbażati fuq it-teorija huma aktar adattati.

Dawn il-livelli differenti ta’ mistoqsijiet u skopijiet huma miġbura fil-qosor fl-illustrazzjoni ta’ hawn taħt.

Din id-diskussjoni twassal għall-konklużjoni li jeħtieġ li jiġu żviluppati CIEs fi ħdan il-pjan ta’ evalwazzjoni. Dan il-pjan ta’ evalwazzjoni għandu jinkludi forom differenti ta’ evalwazzjoni li huma diretti biex iwieġbu mistoqsijiet differenti, għal partijiet ikkonċernati differenti tal-politika. Fil-prattika, pjan ta’ evalwazzjoni rari, jekk qatt, jinkorpora CIE mingħajr evalwazzjoni tal-proċess.

Jintużaw firxa wiesgħa ta’ approċċi f’isem l-evalwazzjoni, u dawn iservu firxa ta’ skopijiet differenti. Il-mistoqsija kritika hija kif dawn l-approċċi jistgħu jiġu kkombinati b’modi utli biex jippromwovu t-tagħlim tal-politika. Il-kombinament ta’ tipi differenti ta’ evalwazzjoni bil-mod xieraq - bi skopijiet differenti fi ħdan iċ-ċiklu ta’ programmazzjoni - huwa l-isfida reali f’dan il-qasam. Kif ġie diskuss u kif muri fl-illustrazzjoni li jmiss, is-CIE, l-evalwazzjoni tal-proċess u l-approċċi bbażati fuq it-teorija jikkomplementaw lil xulxin.

Illustrazzjoni 1 Kompiti u tipi differenti ta' evalwazzjoni

Sors: adattat minn [Martini A., 2009.]

Il-kombinament tat-tipi ta' evalwazzjonijiet

Strateġija ta' evalwazzjoni soda għandha tinkludi l-elementi li ġejjin:
- Evalwazzjoni tal-impatt ibbażata fuq it-teorija,
- Evalwazzjoni (jew l-implimentazzjoni) tal-proċess,
- Evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali (CIE),
- Analiżi tal-effiċjenza.

F'din il-Gwida, huma biss l-approċċi kontrofattwali għall-evalwazzjoni tal-impatt li se jiġu diskussi fil-fond. Fil-kuntest tas-CIE, l-approċċi bbażati fuq it-teorija huma mezzi biex tinftiehem l-intenzjoni tad-disinn wara intervent.

L-evalwazzjoni bbażata fuq it-teorija tirreferi għal "teorija tal-bidla"

L-evalwazzjonijiet ibbażati fuq it-teorija jintużaw f'xi ċirkostanzi biex jiddeskrivu l-operazzjoni maħsuba tal-intervent u biex jittestjaw jekk il-bidla fir-riżultati mbassra mit-teorija tal-intervent tistax tiġi osservata. F'dan is-sens, jistgħu jintużaw approċċi bbażati fuq it-teorija biex jiġi vvalutat l-impatt fit-tweġiba għall-mistoqsija "kif" ġie prodott impatt, u jistgħu jintużaw biex jiġi eżaminat l-impatt ta' intervent fejn is-CIEs ma jkunux possibbli. L-illustrazzjoni li jmiss turi eżempju stilizzat tat-teorija tal-bidla għal intervent biex jittejbu s-servizzi tal-impjiegi. Evalwazzjoni bbażata fuq it-teorija teżamina jekk l-evidenza tikkonfermax is-sekwenza tal-passi kawżali, mill-kontribut għall-impatt, kif issuġġerit mit-teorija tal-bidla, u taħt liema kundizzjonijiet u permezz ta' liema mekkaniżmi soċjali dan kien possibbli. Rendikont dettaljat tal-użu ta' approċċi bbażati fuq it-teorija biex jiġi ddeterminat l-impatt imur lil hinn mill-kamp ta' applikazzjoni ta' dan id-dokument.

Fil-kuntest tas-CIE, evalwazzjoni bbażata fuq it-teorija tikkunsidra l-mod kif huwa ppjanat u mfassal intervent u kif dan huwa maħsub li jopera.

Essenzjalment, l-approċċ jinvolvi ħidma mal-partijiet ikkonċernati ta' intervent fuq l-iżvilupp ta' rendikont kondiviż tat-"teorija tal-bidla" sottostanti ta' intervent, kif issimplifikat fl-illustrazzjoni li jmiss. L-interventi kollha jinkorporaw loġika tal-programm li tgħaqqad l-inputs u l-attivitajiet mal-outputs, mar-riżultati intermedji u, imbagħad, mar-riżultati fit-tul. Konsegwentement, l-artikolazzjoni ta' teorija tal-bidla hija appoġġ importanti għas-CIEs ukoll; hija tiffaċilita r-rikostruzzjoni tal-proċess ta' implimentazzjoni u l-influwenza possibbli tiegħu fuq l-outputs u l-eżiti, kif ukoll l-identifikazzjoni tal-aktar varjabbli tal-eżiti rappreżentattivi li għandhom jiġu vverifikati fl-analiżi kontrofattwali.

Illustrazzjoni 2 Illustrazzjoni tal-approċċ tal-mudell loġiku jew tat-"teorija tal-bidla"

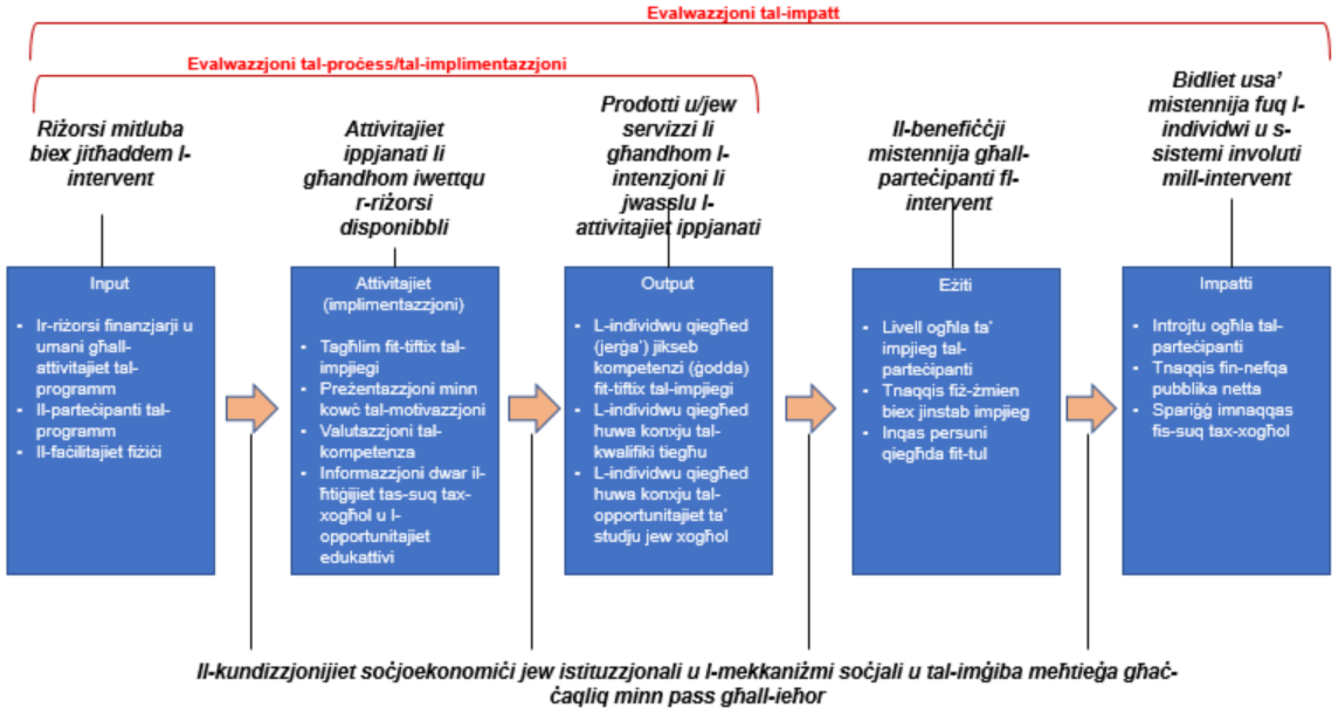

Sors: Adattat minn W.K. Kellog Foundation, 2004 u Bredgaard T., 2015.

... flimkien mas-CIEs

Evalwazzjoni bbażata fuq it-teorija tista' tingħaqad ma' evalwazzjonijiet tal-impatt kontrofattwali f'għadd ta' modi utli. Teorija tal-bidla (jew loġika ta' intervent) artikolata b'mod ċar tista' tinforma d-disinn ta' CIE. Fost aspetti oħrajn, teorija tal-bidla definita sewwa tista' tgħid lid-disinjatur ta' evalwazzjoni tal-impatt dan li ġej:

- Liema riżultati huma importanti u jeħtieġu kejl?
- X'jista' jkun is-sinjal probabbli u d-daqs tal-impatti tal-intervent?
- Min huwa l-grupp fil-mira maħsub u kif jista' jintgħażel grupp ta' kontroll?
- Kemm jistgħu jdumu biex jimmaterjalizzaw l-effetti u r-riżultati tal-programm?
- X'*data* tista' tkun meħtieġa sabiex titkejjel il-parteċipazzjoni fl-intervent?
- Kemm huwa plawżibbli l-grupp ta' kontroll bħala kejl tal-kontrofattwali?

Evalwazzjoni tal-proċess

L-iżvilupp ta' teorija tal-bidla jista' jgħin ukoll biex jiġu identifikati l-effetti potenzjali mhux antiċipati li jistgħu jitqiesu fit-tfassil ta' CIE. Sa ċertu punt, teorija tal-bidla artikolata b'mod ċar tista' tgħin ukoll lill-evalwatur jinterpreta r-

riżultati minn studju tas-CIE. Madankollu, f'termini ta' interpretazzjoni, **evalwazzjoni tal-proċess** tista' tkun ukoll informattiva ħafna.

Fil-kuntest tas-CIE, **evalwazzjoni tal-proċess** għandha żewġ objettivi. L-ewwel wieħed huwa li tiġi vvalutata l-"fedeltà", l-ieħor huwa li tiġi vvalutata d-differenza bejn l-esperjenzi tal-parteċipanti tat-trattament u tal-kontroll.

Valutazzjoni tal-fedeltà

Il-valutazzjoni tal-"fedeltà" teżamina sa liema punt intervent - kif imwassal - huwa leali lejn id-disinn tiegħu. Evalwazzjoni tal-proċess tikkunsidra liema servizzi fil-fatt saru disponibbli għall-parteċipanti tal-interventi. Dawn jikkorrispondu għal dak li huwa maħsub mit-teorija tal-intervent? X'jikkostitwixxi varjazzjoni fil-kunsinna bejn is-siti, jekk tiġi osservata varjazzjoni? Ħafna mill-interventi għandhom kemm loġika tal-ġestjoni kif ukoll loġika tal-effett:

– Il-loġika tal-ġestjoni tikkonċerna kif il-korpi ta' implimentazzjoni huma mistennija jirrispondu għar-regoli u l-inċentivi tal-programm.

– Il-loġika tal-effett tikkonċerna kif in-nies li huma miri tal-intervent huma mistennija li jirrispondu, fid-dawl ta' dak li fil-fatt jitwassal.

In-naħa tal-fedeltà tal-analiżi tal-proċess tipprovdi informazzjoni dwar dak li fil-fatt twettaq f'intervent u, għalhekk, dak li fil-fatt jikkontribwixxi għall-effetti osservati. Hija tipprovdi wkoll feedback importanti għall-ġestjoni tal-proġetti.

Differenza bejn il-gruppi ttrattati u l-gruppi ta' kontroll

Il-valutazzjoni tad-differenza hija partikolarment importanti fil-kuntest ta' evalwazzjoni kontrofattwali. Huwa komuni li ssir enfasi, kif sar għal ħafna minn din il-Gwida, fuq l-impatti tal-intervent. Iżda qabel l-impatt fuq ir-riżultati jiġi l-impatt fuq l-inputs, id-differenza fl-opportunitajiet bejn il-gruppi ta' trattament u l-gruppi ta' kontroll li fil-fatt jikseb intervent. Fil-prinċipju, kull CIE tista' "tinqaleb ta' taħt fuq" u l-grupp ta' trattament jista' jintuża bħala kontroll għall-valutazzjoni tar-riżultat għan-nies f'dak li, qabel l-inverżjoni, kien imsejjaħ il-grupp ta' kontroll. L-implikazzjoni hija li jeħtieġ li jkun magħruf dwar l-esperjenza tal-kontrolli daqs kemm huwa magħruf dwar it-trattament, minħabba li huwa għad-differenza bejn it-trattament u l-kontroll fl-inputs li CIE tassenja l-kawżalità għad-differenzi fir-riżultati.

Lura għall-iskema ta' taħriġ, wieħed jista' jimmaġina żewġ ċirkostanzi inizjali pjuttost differenti. F'waħda minnhom, l-iskema ta' taħriġ hija pprovduta f'kuntest ġenerali fejn ma hemm xejn ta' din ix-xorta disponibbli b'mod ieħor. Wieħed sempliċiment jista' jgħaddi mingħajr il-kontrolli. Iżda possibbiltà oħra hija li jkun hemm xi sostituti għalihom. It-taħriġ jista' jkun disponibbli, pereżempju, minn ditti li jispeċjalizzaw fit-tħejjija vokazzjonali. Jekk dan ikun il-każ, l-analiżi tal-proċess jeħtieġ li tinkludi, sa fejn ikun possibbli, valutazzjoni tad-differenza fl-użu tat-taħriġ bejn it-trattament u l-kontroll, mhux biss tippreżumi li d-dimensjonijiet kollha tat-trattament ma jintlaħqux mill-grupp ta' kontroll.

CIE teħtieġ evalwazzjoni tal-proċess

Filwaqt li l-evalwazzjonijiet tal-proċess jistgħu jiġu kkummissjonati b'mod kompletament indipendenti minn forom oħrajn ta' evalwazzjoni, l-importanza tagħhom kemm għall-ġestjoni kif ukoll għas-CIE tagħmilha essenzjali li l-evalwazzjoni tal-proċess u l-evalwazzjoni tal-impatt jiġu ppjanati flimkien.

Analiżi tajba tal-proċess tista' tikkontribwixxi għall-kisba ta' fedeltà, u l-evalwazzjonijiet tal-proċess jipprovdu rendikont ta' spjegazzjoni kawżali ta' intervent. Mingħajr evalwazzjoni tal-proċess imfassla sewwa, spiss ikun diffiċli li r-riżultati minn CIE jiġu interpretati b'mod sħiħ jew li jitkejlu l-kostijiet

meħtieġa għall-valutazzjoni tal-benefiċċji u l-kostijiet, ladarba l-istimi tal-impatt ikunu disponibbli.

Kif ġie nnotat hawn fuq, kontribut ieħor li tista' tagħmel evalwazzjoni tal-proċess għall-interpretazzjoni tas-sejbiet mill-evalwazzjonijiet tal-impatt huwa rendikont tal-kuntest li fih opera intervent. Il-fehim tal-kuntest huwa importanti minħabba li jipprovdi l-kundizzjonijiet tas-suċċess tal-intervent, u sens ta' kemm jista' jipproduċi effetti simili jekk jiġi implimentat xi mkien ieħor, f'żoni ġeografiċi differenti, jew fi żminijiet differenti. Dan huwa partikolarment importanti sabiex tiġi diskussa t-trasferibbiltà tal-approċċi ta' politika u tiġi enfasizzata l-prattika tajba fit-tagħlim u l-iskambju tranżnazzjonali. L-analiżi tal-proċess tikkontribwixxi għall-fiduċja f'dik li tissejjaħ il-**validità esterna** tar-riżultati tal-evalwazzjoni.

Id-determinazzjoni tal-proporzjonijiet tal-kosteffettività

Fil-biċċa l-kbira tal-applikazzjonijiet, l-analiżi tal-effiċjenza tinvolvi jew valutazzjoni tal-kosteffettività jew inkella analiżi sħiħa tal-kostijiet u l-benefiċċji.

L-analiżi tal-kosteffettività tinvolvi t-tqabbil tal-kostijiet tal-intervent mal-effetti jew mal-impatti tiegħu li ġew iddeterminati minn CIE. Fi kliem sempliċi, proporzjon tal-kosteffettività jiġi derivat billi l-impatt ta' intervent - espress fl-unitajiet ta' kejl jew fl-unitajiet standardizzati - jiġi diviż bil-kost nett tat-twettiq tal-intervent għal kull unità ttrattata.

CBA għat-tqabbil tal-benefiċċju mal-kost nett

Proporzjon tal-kosteffettività għal programm ta' taħriġ li għandu l-għan li jgħin lill-persuni qiegħda jsibu xogħol jista' jiżvela l-fondi meħtieġa għal kull parteċipant sabiex dak il-parteċipant jimxi mill-qgħad għax-xogħol.

Proporzjon tal-kosteffettività huwa miżura importanti għal dawk responsabbli biex jallokaw ir-riżorsi bejn il-programmi. Il-proporzjonijiet miksuba minn firxa ta' interventi differenti jippermettu lill-allokaturi tar-riżorsi jagħmlu ġudizzji relattivi dwar liema interventi jipprovdu valur akbar għall-flus.

Minflok ma tesprimi l-effetti tal-programmi fl-unità tal-kejl jew fl-unitajiet standardizzati tagħhom, **analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji** (cost-benefit analysis - CBA) tipprova timmonetizza l-istimi tal-impatt miksuba minn CIA u tqabbilhom mal-kostijiet netti ta' intervent. L-iskop tal-analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji huwa li tiddetermina jekk il-benefiċċji monetizzati ta' programm jaqbżux il-kostijiet netti tiegħu. Analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji ta' programm tipiku ta' taħriġ tal-FSE tqabbel il-benefiċċji tal-intervent għall-parteċipanti tiegħu, għall-gvern u għas-soċjetà b'mod aktar wiesa', mal-kostijiet netti tal-intervent. Għall-parteċipanti, il-benefiċċji tal-programm (ġeneralment impjegabbiltà mtejba u żieda fil-qligħ) jinkisbu minn CIE. Minn dan jitnaqqas il-valur tat-taxxi mħallsa mill-parteċipanti u ta' kostijiet oħrajn tal-impjieg sabiex jinkiseb benefiċċju nett. Mill-perspettiva tal-gvern, il-benefiċċji tal-intervent se joħorġu minn dħul addizzjonali mit-taxxa u minn pagamenti mnaqqsa tas-sigurtà soċjali, filwaqt li l-gvern iħallas il-biċċa l-kbira tal-kostijiet tal-intervent. Il-kostijiet għas-soċjetà kollha kemm hi jiġu derivati mill-għadd flimkien tal-benefiċċji għall-parteċipanti u għall-gvern u mit-tnaqqis minn dawn tas-somma tal-kostijiet għall-parteċipanti u għall-gvern.

L-analiżijiet tal-kosteffettività u s-CBA għadhom mhumiex mifruxa ħafna fost l-evalwazzjonijiet tal-FSE. Madankollu, dawn l-analiżijiet huma utli ħafna biex jiġi deċiż jekk intervent għandux jerġa' jiġi ffinanzjat fil-futur jew biex jiġi identifikat l-aktar intervent effettiv fost sett ta' interventi simili (ara l-eżempju fil-kaxxa li ġejja).

L-istimi tal-impatt minn CIE huma ingredjent ewlieni kemm fl-analiżi tal-kosteffettività kif ukoll fl-analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji. F'tal-ewwel, huma jipprovdu l-miżuri ta' effettività, filwaqt li għal tal-aħħar huma jipprovdu sors ewlieni għall-istima tal-benefiċċji monetizzati. Dak li huwa ċar ukoll huwa li kemm l-istudji tal-kosteffettività kif ukoll l-analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji jirrikjedu l-ġbir ta' *data* preċiża dwar il-kostijiet li minnha jistgħu jiġu derivati l-kostijiet netti. Tali attivitajiet ġeneralment jissejħu studju tal-kostijiet. F'xi evalwazzjonijiet kumplessi ta' metodi mħallta, l-istudji tal-kostijiet sikwit jiġu integrati fl-evalwazzjoni tal-proċess, li fiha l-istrumenti ta' riċerka jistgħu jiġu adattati sabiex tinġabar *data* importanti dwar il-kostijiet.

Kaxxa 1 Eżempju ta' CIE għat-tqabbil tal-benefiċċji u l-kostijiet

Eżempju tal-użu ta' approċċ kontrofattwali biex jiġu stmati l-benefiċċji u l-kostijiet jista' jinstab f'Bazzoli M. *et al.*, 2018. L-istudju jiffoka fuq il-programmi ta' taħriġ vokazzjonali mwettqa fil-Provinċja Awtonoma Taljana ta' Trento fl-2010-2011, li jipprovdu aktar minn 300 siegħa ta' attivitajiet ta' taħriġ. Ġew evalwati żewġ gruppi ta' korsijiet: dawk iffinanzjati minn riżorsi provinċjali (PVr) u dawk iffinanzjati mill-Fond Soċjali Ewropew (FSE), li jinvolvu 954 u 205 parteċipanti, rispettivament.

Il-passi ewlenin għall-implimentazzjoni tas-CBA kienu dawn li ġejjin: 1) l-awturi vvalutaw l-impatt tal-korsijiet ta' taħriġ fuq il-probabbiltà li l-parteċipanti jsibu impjieg matul it-tliet snin wara l-bidu tal-kors tagħhom, bl-applikazzjoni ta' tqabbil tal-punteġġ ta' propensità[12]; 2) ġie stmat l-impatt tal-korsijiet fuq il-qligħ gross sa tmiem l-2013; 3) l-awturi stmaw l-ammont ta' dħul fiskali addizzjonali (li ġej mill-effetti fuq il-qligħ) u l-iffrankar fil-flus pubbliċi ġġenerat mit-tnaqqis fl-għadd ta' riċevituri tal-benefiċċji tal-qgħad; 4) tqabblu l-benefiċċji u l-kostijiet tal-korsijiet.

Intużaw diversi settijiet ta' *data* amministrattivi: a) il-monitoraġġ tad-*data* relatata mal-parteċipanti u l-karatteristiċi tagħhom; b) id-*data* mir-reġistri tal-PES (Centri per l'impiego jew Ċentri tal-Impjieg) tal-persuni qiegħda biex jiġi identifikat il-grupp ta' kontroll; ċ) id-*data* mill-bażi tad-*data* tas-*COB*, l-arkivju tan-notifika obbligatorja tal-kumpaniji tal-kuntratti tax-xogħol mibgħuta lis-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi u użati biex jiġi identifikat l-istatus tal-impjieg tal-gruppi ttrattati u ta' kontroll, kemm qabel kif ukoll wara l-parteċipazzjoni fil-kors ta' taħriġ; d) id-*data* mill-arkivji tad-dħul mit-taxxa, sabiex jiġi kkalkolat il-qligħ tal-individwi u e) id-*data* mill-Istitut Taljan tas-Sigurtà Soċjali (INPS) għal informazzjoni dwar il-benefiċċji tal-qgħad li jirċievu l-individwi.

Wara 36 xahar, il-probabbiltà li persuna tiġi impjegata fost il-grupp ittrattat fil-korsijiet tal-PVr kienet ta' madwar 5 pp ogħla milli fil-grupp ta' kontroll, filwaqt li l-impatt tal-korsijiet tal-FSE kien ferm ogħla, madwar 28 pp. Fit-3 snin wara l-intervent, in-nies li pparteċipaw fil-korsijiet tal-PVr qalgħu medja ta' EUR 2,250 fis-sena aktar mill-grupp ta' kontroll, filwaqt li n-nies li pparteċipaw fil-korsijiet tal-FSE qalgħu EUR 4,106 fis-sena aktar mill-grupp ta' kontroll. Id-*data* ppermettiet ukoll lill-awturi jistmaw il-benefiċċji għall-amministrazzjonijiet pubbliċi f'termini ta' żieda fid-dħul mit-taxxa u tnaqqis fin-nefqa fuq il-benefiċċji soċjali. In-nies fil-grupp tal-kors tal-PVr ħallsu EUR 126 ta' taxxa fuq l-introjtu aktar mill-grupp ta' kontroll għal kull sena li qed tiġi kkunsidrata, filwaqt li l-istima għan-nies fil-grupp tal-kors tal-FSE ammontat għal EUR 318 fis-sena. F'termini ta' tnaqqis fil-benefiċċji tal-qgħad (UBs) imħallsa mill-amministrazzjoni pubblika, l-impatt tal-korsijiet kien negliġibbli, wisq probabbli minħabba li l-valur monetarju tal-UBs kien jiddependi fuq id-durata tal-impjieg qabel ma l-persuna ssir qiegħda, u ħafna parteċipanti kienu għadhom żgħar bi ftit esperjenza ta' xogħol.

Il-kostijiet tal-interventi ammontaw għal EUR 4,800 għal kull parteċipant fil-korsijiet tal-PVr u EUR 14,500 fil-korsijiet tal-FSE. L-awturi qabblu wkoll il-kostijiet u l-benefiċċji fil-livell individwali għaż-żewġ tipi ta' korsijiet; bħala medja, instab li l-kostijiet kienu ogħla mill-benefiċċji meta jitqies il-perjodu 2010-2013[13].

[12] B'mod aktar speċifiku, l-awturi applikaw l-imblukkar bi stimatur ta' aġġustament tar-rigressjoni.
[13] Eżerċizzju "simili" ieħor jista' jinstab f' Lammers M. u Kok L., 2021.

Kapitolu 2. Kunsiderazzjonijiet prattiċi fl-iżvilupp ta' CIE

It-tħejjija ta' CIE

Dan il-kapitolu jeżamina kwistjonijiet prattiċi li għandhom jiġu kkunsidrati meta tkun qed tiġi preparata evalwazzjoni. Dan għandu jintuża meta jiġu ppjanati l-attivitajiet ta' evalwazzjoni, meta jiġi deċiż liema interventi għandhom ikunu soġġetti għal approċċ tas-CIE u biex jiġu identifikati l-mistoqsijiet ewlenin li għandhom jiġu indirizzati meta titfassal CIE.

Il-pożizzjoni tal-bidu hija preżunta li hija waħda li fiha maniġer tal-programm fi ħdan MA (jew maniġer ta' korp intermedjarju (intermediate body - IB) responsabbli għall-implimentazzjoni ta' intervent tal-FSE) qed jikkunsidra liema interventi għandu jevalwa, u l-istrateġiji xierqa għall-inkorporazzjoni ta' CIE. Huwa preżunt ukoll li l-uffiċjali fi ħdan MA mhux se jagħmlu l-evalwazzjonijiet huma stess, iżda minflok se jikkuntrattaw jew jikkummissjonaw servizzi ta' evalwazzjoni minn esperti esterni. Għalkemm is-CIE se titwettaq minn kuntrattur, l-MA (jew l-IB) se jkollhom jippjanaw u jippreparaw għal evalwazzjoni tal-impatt qabel il-kummissjonar.

L-istrateġija ta' evalwazzjoni, inklużi d-diversi tipi ta' evalwazzjonijiet kif deskritti fil-kapitolu preċedenti, jeħtieġ li jiġu stabbiliti fil-pjan ta' evalwazzjoni.

Il-pjanijiet ta' evalwazzjoni huma obbligatorji għall-programmi kollha u jridu jiġu approvati mill-Kumitat ta' Monitoraġġ mhux aktar tard minn sena wara l-approvazzjoni tal-programm[14]. Il-pjanijiet iridu jitfasslu fil-bidu tal-perjodu ta' programmazzjoni u jinkludu arranġamenti għall-proċess ta' evalwazzjoni (il-governanza tal-evalwazzjonijiet u r-rabta bejn l-evalwazzjoni u l-monitoraġġ), attivitajiet ta' evalwazzjoni attwali (pereżempju, lista indikattiva ta' evalwazzjonijiet li għandhom jitwettqu, il-kamp ta' applikazzjoni ta' kull evalwazzjoni, il-mistoqsijiet ewlenin, id-*data* meħtieġa, l-użu potenzjali, l-iskeda ta' żmien indikattiva, l-istruttura tal-ġestjoni), l-għażla taż-żmien tal-evalwazzjonijiet, il-baġit ġenerali, u l-bini tal-kapaċità tal-evalwazzjoni.

Il-pjanijiet ta' evalwazzjoni għandhom it-tendenza li jkunu ta' natura ġenerali, filwaqt li l-ippjanar ta' CIE jeħtieġ tħejjija aktar dettaljata. Idealment, dan għandu jseħħ meta jitfassal il-pjan ta' evalwazzjoni, xi dettalji jistgħu jsegwu fi stadju aktar tard. Madankollu, l-MA/IB jeħtieġ li jkunu konxji li l-istabbiliment tal-konnessjonijiet tal-partijiet ikkonċernati u ta' arranġamenti oħrajn meħtieġa għall-ġbir tad-*data* relatata mal-intervent rari jkun faċli u jeħtieġ ippjanar minn qabel sewwa.

L-iżvilupp ta' skema ta' evalwazzjoni għal interventi speċifiċi

Din il-Gwida tiffoka fuq modi kif tiġi żviluppata skema ta' evalwazzjoni għal interventi speċifiċi li huma kandidati għal CIE. Din l-iskema għandha tkun parti mill-pjan ta' evalwazzjoni, jew inkella tista' tiġi stabbilita bħala pass operattiv li jsegwi minn pjan ta' evalwazzjoni.

Mhux l-interventi kollha ffinanzjati mill-FSE jistgħu jkunu s-suġġett ta' evalwazzjoni kontrofattwali. Dawk li jfasslu l-politika jeħtieġ li jagħżlu fejn jiffokaw l-attenzjoni tagħhom. Se jkun meħtieġ proċess ta' għażla tal-interventi

[14] Il-pjanijiet ta' evalwazzjoni huma meħtieġa skont l-Artikolu 44(5 u 6) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1060/2021. Pjan wieħed jista' jinkludi l-evalwazzjonijiet ippjanati ta' aktar minn programm wieħed, iżda l-programmi kollha għandhom ikunu koperti minn pjan ta' evalwazzjoni.

għall-evalwazzjoni tal-impatt. Din il-Gwida tindika xi aspetti li l-MAs se jkollhom iqisu meta jagħżlu interventi xierqa. Barra minn hekk, l-iskop ċentrali ta' din il-Gwida huwa li tgħin lil dawk responsabbli biex jikkummissjonaw is-CIEs jaħsbu dwar xi wħud mill-isfidi fil-bini ta' evalwazzjoni tal-impatt b'suċċess u, meta jagħmlu hekk, jiżviluppaw skemi ta' evalwazzjoni għad-diversi CIEs li qed jikkunsidraw.

Din il-Gwida tassumi li, wara li jintgħażlu l-interventi għal CIE, l-MAs se jkollhom ifasslu skema ta' evalwazzjoni għal kull intervent magħżul. Hawnhekk, it-terminu "skema" jintuża biex jiddistingwi din l-attività mill-"pjanijiet" ta' evalwazzjoni formali meħtieġa permezz tar-Regolament dwar Dispożizzjonijiet Komuni 2021/1060 għall-perjodu ta' programmazzjoni 2021-2027. B'mod partikolari, it-terminu "skema" jirreferi għas-sett ta' attivitajiet standardizzati meħtieġa biex tiġi definita u implimentata CIE, li għandhom jitħejjew qabel it-tnedija tagħha, kif muri fl-illustrazzjoni li ġejja.

Illustrazzjoni 3 Is-sekwenza ewlenija tal-attivitajiet ta' CIE

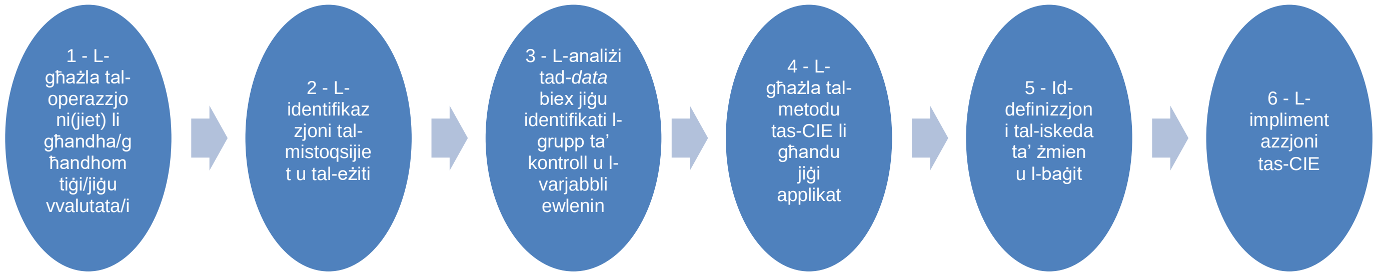

Il-mistoqsijiet li għandhom jiġu indirizzati fl-ippjanar tal-evalwazzjoni

Dawn l-iskemi se jifformaw il-bażi għall-kummissjonar tas-CIEs u se jistabbilixxu l-pedamenti sabiex il-kuntratturi jkunu jistgħu jwettqu studju rigoruż u siewi. Il-bqija tal-kapitolu jħares lejn dawk il-mistoqsijiet li jeħtieġ li jiġu indirizzati fl-ippjanar tal-evalwazzjoni. L-iskemi ta' evalwazzjoni jridu jitfasslu għaċ-ċirkostanzi speċifiċi li fihom jopera l-intervent. Huwa impossibbli li wieħed jispekula x'se jkunu dawn iċ-ċirkostanzi speċifiċi. B'riżultat ta' dan, din il-Gwida tiddiskuti mistoqsijiet li a) għandhom jiġu indirizzati fl-iskemi, jew b) għandhom jistimulaw il-ħsieb dwar l-isfidi li l-iskemi se jkollhom jindirizzaw.

Wara li ġew riveduti xi wħud mill-kwistjonijiet li jeħtieġ li jiġu indirizzati meta jiġi kkunsidrat liema interventi jistgħu jkunu soġġetti għal CIE, u jekk huwiex saħansitra possibbli li titwettaq CIE bit-tipi ta' *data* disponibbli, l-attenzjoni issa ddur fuq xi wħud mill-mistoqsijiet ewlenin li jeħtieġ li jiġu kkunsidrati fl-iżvilupp ta' skema ta' evalwazzjoni. Dan jeħtieġ li jinkiteb qabel il-kummissjonar ta' CIE - jew studju ta' evalwazzjoni usa' - sabiex ikunu jistgħu jitħejjew it-termini ta' referenza u sabiex jinħatar kuntrattur. Il-kontenut ewlieni ta' tali skema ta' evalwazzjoni huwa elenkat fit-tabella ta' hawn taħt.

Tabella 1 Il-kontenut irrakkomandat ta' skema ta' evalwazzjoni

Il-passi ewlenin fit-tħejjija u l-implimentazzjoni ta' CIE	Kontenut
1. L-għażla tal-operazzjoni(jiet) għall-valutazzjoni	– L-operazzjonijiet tal-FSE, jew it-tipi ta' operazzjonijiet (jekk possibbli, parti minn tipoloġija speċifikata minn qabel), li għandhom jiġu evalwati bis-CIE. – Deskrizzjoni fil-qosor tal-loġika ta' tħaddim tal-operazzjonijiet magħżula (objettivi, kriterji ewlenin ta' eliġibbiltà u popolazzjoni fil-mira, tipi ta' assistenza, mudell ta' implimentazzjoni, dati approssimattivi ta' attivazzjoni u tlestija, baġit indikattiv).
2. L-identifikazzjoni tal-mistoqsijiet ta' evalwazzjoni u tal-varjabbli tal-eżiti	– mistoqsijiet tal-evalwazzjoni – il-funzjonament mistenni tal-operazzjonijiet ("teorija tal-bidla") u l-varjabbli tal-eżiti (pereżempju, l-istatus tal-impjieg, il-bidliet fil-qligħ, l-istatus tal-faqar, il-punteġġ medju fl-eżamijiet, eċċ.).
3. L-analiżi tad-*data* biex jiġi identifikat il-grupp ta' kontroll u biex jitkejlu l-varjabbli tal-eżiti	– *data* amministrattiva (pereżempju, reġistri tal-qgħad, reġistri tat-taxxa, *data* amministrattiva tal-assigurazzjoni, reġistru tal-iskejjel jew bażi tad-*data* tal-istudenti …) jew *data* oħra (pereżempju, stħarriġ, big data) li għandha tintuża - varjabbli tal-bażi tad-*data*, jew stħarriġ, li għandhom jintużaw fis-CIE - serje kronoloġika tal-varjabbli meħtieġa - ir-regoli u l-kwistjonijiet ewlenin għall-aċċess għad-*data* (aċċessibbiltà diretta mill-MA, ħtieġa għal ftehim ma' amministrazzjonijiet oħrajn, regoli dwar il-privatezza u restrizzjonijiet).
4. L-għażla tal-metodu tas-CIE	– Il-metodu tas-CIE possibbli li għandu jiġi adottat (dan jista' jiġi spjegat fid-dettall aktar tard, iżda l-użu ta' provi ta' kontroll każwalizzati jew ta' metodi oħrajn għandu jiġi indikat minn qabel biex jitrawwem proċess ta' evalwazzjoni konsistenti)
5. Id-definizzjoni tal-iskeda ta' żmien u l-baġit	– skeda ta' żmien tas-CIEs, stadji importanti ewlenin: a) deċiżjoni dwar approċċ sperimentali jew kważi sperimentali, b) mistoqsijiet tal-evalwazzjoni dettaljati, ċ) tħejjija ta' ToR, d) identifikazzjoni tal-evalwatur, e) tħejjija tad-*data*, f) analiżi tad-*data*, g) rapporti intermedji u finali, h) validazzjoni tar-riżultati, i) tixrid tar-riżultati u tat-tagħlimiet. – Il-baġit disponibbli għas-CIE
6. L-implimentazzjoni tal-evalwazzjoni	– Għażla tal-evalwatur – Superviżjoni tal-implimentazzjoni tas-CIE – Rapportar tas-CIE – Distribuzzjoni tar-riżultati (il-partijiet ikkonċernati ewlenin li għandhom jiġu involuti, l-għodod ewlenin)

Kaxxa 2 Evalwazzjoni tas-CIE inkorporata f'qafas usa'

Ħafna mis-CIEs ta' interventi ffinanzjati mill-FSE mwettqa madwar l-Istati Membri huma inkorporati f'oqfsa ta' evalwazzjoni usa':

- fil-Ġermanja, taħt il-PO Bund 2014-2020 tal-FSE, l-evalwazzjoni kontrofattwali tal-programm għall-integrazzjoni ta' persuni qiegħda fit-tul fis-suq tax-xogħol iffinanzjat taħt l-IP 9.i hija parti minn strateġija ta' evalwazzjoni usa' li tipprevedi rapporti interim annwali li jeżaminaw ukoll temi relatati mal-implimentazzjoni tal-interventi. Mill-2017 sal-2021 ġew prodotti erba' rapporti[15]. L-istess japplika għall-evalwazzjoni tal-miżuri tal-FSE li jappoġġaw l-integrazzjoni ta' persuni qiegħda fit-tul f'Baden-Württemberg, fejn l-analiżi kontrofattwali segwiet analiżi aktar kwalitattiva ffokata fuq il-valutazzjonijiet tal-interventi mill-parteċipanti[16].

- Fil-Piemonte (l-Italja), l-evalwazzjoni kontrofattwali li tivvaluta l-effetti fuq l-impjiegi tal-vawċers tal-impjiegi għal persuni vulnerabbli ffinanzjati taħt l-IPs 8.i u 9.i kienet pass wieħed f'evalwazzjoni kontinwa

[15] Ara Boockmann B. *et al.*, 2017 - Boockmann B. *et al.*, 2018 - Boockmann B. *et al.*, 2019 u Boockmann B. *et al.*, 2021. Fl-2019 u fl-2021 ġiet applikata s-CIE

[16] Ara Hunger K. u Sattler K., 2017 u Scheller F. u Seidel K., 2020. Fl-2020 ġiet applikata s-CIE.

aktar komprensiva. Żewġ rapporti inizjali eżaminaw kwistjonijiet ta' implimentazzjoni u l-perċezzjonijiet suġġettivi tal-parteċipanti (April 2018 u Frar 2019), filwaqt li żewġ rapporti oħrajn f'Lulju 2019 u fl-aħħar tal-2020 iffokaw fuq l-impatti fuq l-impjiegi bl-użu ta' approċċ kontrofattwali[17].

- F'Marche (l-Italja), is-CIE li teżamina l-impatti tal-interventi għal persuni qiegħda fit-tul fl-2020 hija analiżi tal-impatt b'enfasi tematika, wara analiżi tal-impatt aktar ġenerali fl-2019 tal-operazzjonijiet tal-FSE mmirati lejn il-persuni qiegħda (Rapport ta' Kollokament) [18].

- Fil-Polonja, il-PO Knowledge Education Growth programme 2014-2020 ikkummissjona numru ta' evalwazzjonijiet (8 rapporti[19]) bejn l-aħħar tal-2015 u Mejju 2020 biex jiġi analizzat l-appoġġ tal-FSE u tal-YEI għaż-żgħażagħ minn perspettivi differenti u bl-applikazzjoni ta' diversi metodi analitiċi (pereżempju, analiżijiet kwalitattivi permezz ta' stħarriġ u intervisti, mudelli makro, attivitajiet fuq il-post, u approċċ kontrofattwali).

2.1. L-għażla tal-interventi għall-evalwazzjoni tal-impatt

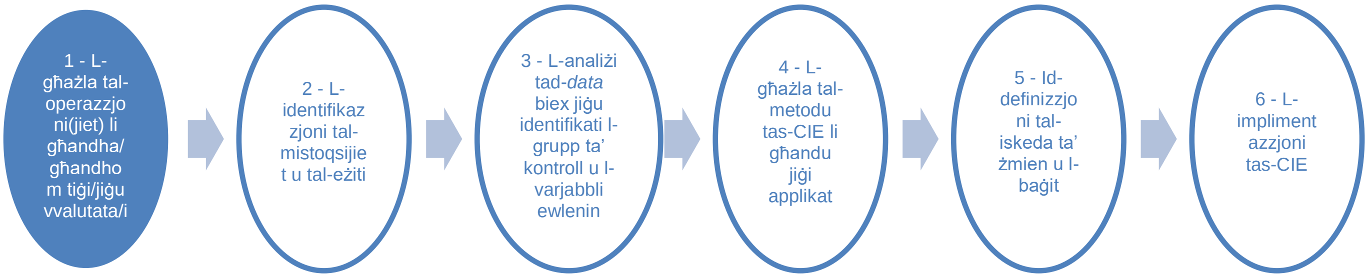

Kriterji għall-għażla tal-interventi

L-għażla ta' interventi għall-evalwazzjoni tal-impatt teħtieġ tliet passi ewlenin:

1. Iridu jiġu identifikati kwistjonijiet strateġiċi;
2. Ladarba l-prijoritajiet strateġiċi jkunu ċari, l-interventi individwali jridu jiġu vvalutati sabiex jiġi vverifikat jekk jikkonformawx mar-rekwiżiti bażiċi ta' approċċ kontrofattwali, u sa liema punt ikunu innovattivi u/jew jagħtu kontribut sinifikanti għall-bażi tal-għarfien.
3. Id-disponibbiltà jew id-disponibbiltà potenzjali tat-tipi ta' *data* meħtieġa biex titwettaq CIE trid tiġi ċċarata. Din it-tielet kwistjoni sa issa wriet li hija ostaklu kbir għat-twettiq ta' evalwazzjonijiet kontrofattwali tal-interventi tal-FSE u li jistħoqqilha attenzjoni partikolari.

Kaxxa 3 Mistoqsijiet għall-għażla tal-interventi għal CIE

CIE mhijiex xierqa għall-interventi kollha u t-twettiq tas-CIEs għalihom kollha ġeneralment ma jkunx kosteffettiv. L-awtoritajiet maniġerjali għandhom jiddeċiedu kif jallokaw ir-riżorsi sabiex jiksbu l-akbar benefiċċju. Il-pjan ta' evalwazzjoni huwa mistenni li jirrifletti dawn l-għażliet u fl-ippjanar tas-CIEs għandhom jitqiesu tliet elementi ewlenin: a) il-prijoritajiet strateġiċi, b) il-fattibbiltà ta' CIE, u ċ) id-disponibbiltà tad-*data* meħtieġa.

L-istrateġija ta' evalwazzjoni hija influwenzata mill-iskala, mill-iżvilupp tal-politika, mill-oqsma ta' inċertezza u mill-ħtieġa għall-għarfien. L-MAs għandhom jistaqsu l-mistoqsijiet li ġejjin:

---

[17] Ara Pomatto G., 2017 – Pomatto G., 2019 – Poy S., 2019; Poy S, 2020. Fl-2019 u fl-2020 ġiet applikata s-CIE
[18] Ara Pompili M., Giorgetti I., 2020 - Pompili M., Giorgetti I., 2020a
[19] Ara Instytut Badań Strukturalnych - Imapp - IQS, 2015 – Baran J. *et al.*, 2016 – Baran J. *et al.*, 2017- Baran J. *et al.*, 2018 - Baran J. *et al.*, 2018a – Palczyńska M. *et al.*, 2019 - Kalinowski H., 2020 - Kalinowski H. *et al.*, 2020. Fl-2017 u fl-2020 ġiet applikata s-CIE.

- L-ammonti kbar ta' fondi allokati għal dan l-intervent jagħmluha partikolarment importanti li tiġi ġġustifikata n-nefqa? Dawn l-interventi huma relattivament faċli biex jiġu identifikati minħabba li jirċievu l-biċċa l-kbira tal-fondi allokati għal kull objettiv speċifiku (kif definit fl-Artikolu 2 tar-Regolament 2021/1057 tal-FSE+).
- Il-miżura hija l-fokus ta' proċess ta' riforma u huwa probabbli li r-riżultati mill-evalwazzjoni jikkontribwixxu għal rieżami kritiku tal-isforz? Dawn l-interventi huma marbuta ma' riformi reċenti tal-politika tax-xogħol, tal-edukazzjoni jew soċjali; filwaqt li jistgħu ma jirċevux ammonti kbar ta' flus, madankollu, huma kruċjali għas-suċċess tar-riforma.
- L-intervent huwa innovattiv u qed jiġi ttestjat permezz ta' proġett pilota jew prova qabel ma jiżdied? Dawn l-interventi jistgħu ma jirċevux riżorsi kbar ħafna, iżda jeħtieġu valutazzjoni bikrija biex jiġi deċiż jekk l-esperiment għandux ikompli u jiġi estiż, jew jekk għandux jintemm.
- L-intervent jiffoka fuq oqsma li jeħtieġu evidenza addizzjonali tal-effettività? Dan il-grupp jinkludi interventi li ma ġewx evalwati fil-passat, jew li l-aħħar evalwazzjonijiet tagħhom huma tant antiki li jeħtieġu aġġornament. Fil-programmi tal-FSE+, dawn l-interventi huma numerużi minħabba li dan l-aħħar is-CIEs saru mifruxa u l-"effetti netti" mhumiex magħrufa.

Il-fattibbiltà tirrigwardja kemm il-karatteristiċi tal-interventi kif ukoll iċ-ċirkostanzi li fihom jiġu introdotti. Dawk li jippjanaw għandhom ikunu jistgħu jagħtu tweġibiet affermattivi għall-mistoqsijiet li ġejjin:

- It-trattament ta' intervent huwa diskret, distintiv u omoġenju biżżejjed?
- It-tqabbil bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll huwa sinifikanti biżżejjed biex jitkejjel l-impatt?
- Il-popolazzjoni fil-mira hija kbira u definita sewwa?
- It-teorija li tgħaqqad l-intervent mal-eżiti maħsuba hija loġikament koerenti?
- Il-grupp ta' trattament jista' jiġi identifikat b'mod ċar fi ħdan il-popolazzjoni fil-mira?
- Id-daqs tal-grupp ta' trattament huwa suffiċjenti?
- Jista' jiġi identifikat grupp ta' kontroll kredibbli?
- Id-differenza bejn l-esperjenzi ta' trattament u ta' kontroll tista' tinżamm fuq perjodu ta' żmien twil biżżejjed biex jitkejjel l-impatt?

Id-***data*** hija kritika. L-essenza tas-CIE hija l-kejl, u l-kejl jeħtieġ informazzjoni kwantitattiva, kemm dwar il-gruppi ta' trattament kif ukoll dwar il-gruppi ta' kontroll u l-kuntest li fih titwettaq l-evalwazzjoni. Liema *data* hija eżattament meħtieġa, ġeneralment tiġi ddeterminata mit-teorija tal-intervent u mill-istrateġija użata biex jiġi stabbilit ix-xenarju kontrofattwali. Fl-għażla tal-interventi għal CIE, MA li tkun qed tippjana CIE jeħtieġ li tistaqsi:

- X'inhu essenzjali li tkun taf dwar il-membri tal-gruppi fil-mira u ta' kontroll?
- X'inhu essenzjali li tkun taf dwar in-natura tal-intervent kif fil-fatt imwassal lill-grupp ta' trattament?
- Il-grupp ta' kontroll ma jirċievi l-ebda trattament jew jirċievi xi trattament ieħor? Hemm *data* disponibbli dwar dan?
- X'*data* hija disponibbli minn sorsi amministrattivi u sorsi oħrajn?
- Hemm *data* disponibbli li tiddeskrivi karrieri individwali?
- Tista' tiġi konnessa *data* individwalizzata minn diversi sorsi?

Aktar dettalji dwar dawn il-kwistjonijiet huma pprovduti aktar 'il quddiem f'dan il-kapitolu.

2.1.1. Il-prijoritizzazzjoni tal-interventi għall-evalwazzjoni tal-impatt

Qabel ma jiġu prijoritizzati l-interventi speċifiċi għas-CIE, jeħtieġ li jiġu kkunsidrati kwistjonijiet strateġiċi usa'. L-enfasi għandha tkun fuq l-għażla ta' dawk l-interventi li għalihom l-evalwazzjonijiet tal-impatt iwiegħdu l-akbar gwadann fit-tagħlim dwar x'jaħdem. Il-benefiċċji li joħorġu minn

evalwazzjonijiet imfassla tajjeb u rigorużi jmorru mhux biss għand l-MA u l-Istati Membri li jikkummissjonawhom, iżda wkoll għand Stati Membri oħrajn u l-MAs tagħhom, għand partijiet ikkonċernati oħrajn u għand il-Kummissjoni.

Il-kontribut għall-ġustifikazzjoni tan-nefqiet

Enfasi fuq interventi li jużaw ħafna riżorsi

Minħabba l-enfasi tas-CIEs fuq l-indirizzar ta' mistoqsijiet li huma kritiċi għal dawk li jfasslu l-politika, b'mod partikolari dawk responsabbli għad-deċiżjonijiet dwar l-allokazzjoni tar-riżorsi, jagħmel sens li l-isforzi tal-evalwazzjoni tal-impatt jiġu ffokati fuq programmi u interventi li huma partikolarment intensivi fl-użu tar-riżorsi. Aktar ma programm jew intervent partikolari jassorbi żmien u riżorsi oħrajn, aktar huwa importanti li jinftiehem jekk dan jaħdimx u, għalhekk, jekk il-benefiċċji ġġenerati jaqbżux il-kostijiet imġarrba. Interventi għaljin li ma jipproduċux valur soċjali jew ekonomiku jista' jkollhom bżonn jiġu kkunsidrati mill-ġdid, filwaqt li oħrajn b'evidenza ta' valur miżjud jista' jkun jistħoqqilhom aktar finanzjament u attenzjoni.

Ir-riżultati mill-evalwazzjonijiet reċenti tal-interventi tal-FSE ffinanzjati fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 urew li huma meħtieġa aġġustamenti strateġiċi u konċentrazzjoni dejjem akbar fuq l-objettivi ta' politika ewlenin. Intwera li l-interventi relatati mal-impjiegi u l-mobbiltà tal-forza tax-xogħol kienu inqas effettivi għall-persuni akbar fl-età u għal dawk aktar imbiegħda mis-suq tax-xogħol; dawn il-gruppi jeħtieġu strumenti ġodda u aktar effettivi[20]. Għalkemm l-interventi tal-politika soċjali juru varjanza kbira fil-kost għal kull parteċipant u t-tip ta' operazzjoni, ġeneralment ma ssir l-ebda analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji sistematika[21]. L-interventi tal-edukazzjoni u t-taħriġ urew riżultati pożittivi, iżda l-għadd limitat ta' studji tal-impatt jimpedixxi valutazzjoni sħiħa tal-effetti fit-tul tagħhom[22]. Is-CIEs joffru l-prospett li jkunu jistgħu jgħarblu l-interventi sabiex jidentifikaw l-aktar approċċi effettivi u effiċjenti għal gruppi fil-mira partikolari, sabiex b'hekk jimmassimizzaw il-"valur għall-flus" tal-programmi ġodda tal-FSE+.

Il-kontribut ta' intervent għal proċess ta' riforma

Interventi li jikkontribwixxu għall-innovazzjoni fil-politika

L-interventi li jifformaw komponent ewlieni ta' programm ta' riforma usa' spiss jattiraw finanzjament sinifikanti. Il-fatt li intervent tal-FSE huwa ċentrali għal strateġija ta' inklużjoni soċjali, jew karatteristika kritika ta' programm attiv tas-suq tax-xogħol, naturalment se jiffoka attenzjoni akbar fuqu.

Innovattivi u esploratorji

L-interventi pilota ġodda u innovattivi huma kandidati ovvji għal CIE. L-ittestjar tal-effetti tal-interventi permezz ta' proġett pilota jew prova evidentement jeħtieġ evalwazzjoni rigoruża. L-evalwazzjoni permezz ta' CIE mfassla sewwa hija aktar u aktar importanti fejn ikun hemm impenn ċar biex l-intervent jiżdied jew jiġi introdott b'mod aktar wiesa' jekk ikun ipperċepit bħala ta' suċċess.

Il-kontribut għat-tagħlim

Il-produzzjoni ta' evidenza

Il-każ sabiex l-attenzjoni u r-riżorsi jiġu ffokati fuq oqsma speċifiċi tal-programm - u l-interventi speċifiċi fi ħdan dawn l-oqsma - jissaħħaħ fejn ikun hemm ftit evidenza, jew fejn ma jkun hemm l-ebda evidenza, rigward x'jaħdem fil-qasam ta' politika kkonċernat. Pereżempju, fejn ikun hemm inċertezza ġenwina dwar il-politika fil-futur, u riskju ta' dipendenza żejda fuq evidenza li

[20] Fondazione G. Brodolini, Metis GmbH, Applica, Ockham IPS (2020).
[21] ICF, Cambridge Econometrics u Eurocentre (2020).
[22] Ecorys, Ismeri Europa (2020).

tista' ma tkunx direttament rilevanti (pereżempju, evidenza minn pajjiżi oħrajn).

L-evalwazzjonijiet ta' kwalità għolja jistgħu jitqiesu bħala ben pubbliku. Il-benefiċċji li jiġġeneraw f'termini tat-tagħlim jestendu għall-partijiet ikkonċernati lil hinn minn dawk fi ħdan MA speċifika. B'riżultat ta' dan, huwa importanti li jiġi kkunsidrat liema partijiet ikkonċernati jistgħu jibbenefikaw mill-evalwazzjoni tal-impatt proposta. Dawn jistgħu jkunu korpi intermedjarji (IBs) jew aġenziji li jittrattaw l-interventi fi ħdan l-istess programm, MAs jew IBs oħrajn fl-Istat Membru kkonċernat, jew aġenziji u istituzzjonijiet li jittrattaw fondi reġjonali jew nazzjonali. Parti kkonċernata esterna ovvja oħra li għandha tiġi kkunsidrata hija l-Kummissjoni Ewropea, u hemm ukoll partijiet ikkonċernati fi Stati Membri oħrajn li jistgħu jitgħallmu minn evalwazzjoni. Il-kunsiderazzjoni tal-ħtiġijiet ta' dawk lil hinn mill-partijiet ikkonċernati immedjati hija kontribut importanti li dawk li jfasslu l-politika u l-maniġers tal-programmi jistgħu jagħmlu għat-tagħlim reċiproku.

Il-promozzjoni tal-metodi tas-CIE

Kunsiderazzjoni strateġika finali fl-għażla tal-oqsma għall-attenzjoni meta jiġu żviluppati s-CIEs hija li jiġu kkunsidrati dawk l-interventi li jistgħu juru l-benefiċċji tas-CIEs u jaġixxu bħala mudell.

2.1.2. L-għażla ta' interventi li huma adattati għal approċċ kontrofattwali

Wara li kkunsidrat tħassib strateġiku usa' li jista' jimmotiva l-għażla ta' interventi partikolari għas-CIE, din it-taqsima tħares lejn il-karatteristiċi speċifiċi tal-interventi li jistgħu jagħmluhom adattati għal approċċ kontrofattwali. Tali karatteristiċi huma ħafna u varjati. Xi karatteristiċi ta' intervent jistgħu jkunu adattati għal CIE f'sett wieħed ta' ċirkostanzi, iżda f'ieħor iwasslu għal tentattivi frustranti biex din tiġi implimentata. B'riżultat ta' dan, mhuwiex possibbli li tiġi pprovduta lista komprensiva ta' kunsiderazzjonijiet. Madankollu, ta' min isemmi l-karatteristiċi tal-interventi li huma aktar probabbli li jwasslu għal CIE ta' suċċess.

Kaxxa 4 L-aktar tipi komuni ta' interventi u gruppi fil-mira magħżula għas-CIEs tal-FSE

Il-maġġoranza tas-CIEs tal-interventi tal-FSE huma ffokati fuq politiki attivi tas-suq tax-xogħol diretti lejn il-persuni qiegħda u s-sottogruppi fosthom affettwati minn żvantaġġ speċifiku. L-għadd kbir ta' analiżijiet tal-impatt tal-interventi għaż-żgħażagħ jirrifletti r-regolamenti għall-YEI li jirrikjedu li tali evalwazzjonijiet jitwettqu f'intervalli speċifiċi.

Madwar nofs is-CIEs identifikati fil-proġett tal-Helpdesk tal-Evalwazzjoni[23] mill-2015 jirrigwardjaw l-objettiv tematiku 8 "il-promozzjoni ta' impjiegi sostenibbli u ta' kwalità u l-appoġġ għall-mobbiltà tal-forza tax-xogħol". Bl-istess mod, fil-biċċa l-kbira tas-CIEs li jeżaminaw l-interventi ffinanzjati taħt l-OT 9, l-attenzjoni hija fuq l-effettività tal-interventi fl-integrazzjoni tal-persuni qiegħda vulnerabbli fis-suq tax-xogħol (pereżempju, l-intervent Ġermaniż immirat lejn persuni qiegħda fit-tul (long-term unemployed - LTU) iffinanzjati taħt il-PO Bund 2014-2020 tal-FSE).

L-aktar forom ta' appoġġ analizzati b'mod komuni pprovduti lill-persuni qiegħda huma t-taħriġ, l-internships jew forom oħrajn ta' esperjenza ta' xogħol u l-impjiegi sussidjati. Dan joħroġ b'mod ċar mill-eżempji analizzati f'din il-Gwida (ara l-eżempji tal-evalwazzjoni Taljana f'Marche, il-korsijiet ta' taħriġ ta' evalwazzjoni għall-migranti fil-Ġermanja, it-taħriġ vokazzjonali għan-NEETs fil-Latvja). L-analiżi tas-servizzi ta' counselling u ta' tqabbil tal-impjiegi hija inqas komuni (bħal fil-każ tal-eżempju Żvediż f'din il-Gwida, fejn azzjoni pilota għall-intensifikazzjoni tal-appoġġ lill-persuni qiegħda għall-PESs tiġi evalwata permezz ta' approċċ każwalizzat). Skont id-*data* tal-Helpdesk, l-interventi tal-FSE li jappoġġaw l-impjieg indipendenti

[23] Ara https://ec.europa.eu/regional_policy/mt/policy/evaluations/member-states/

jew il-ħolqien tan-negozju ma jiġux evalwati ta' spiss[24].

F'xi każijiet, is-CIEs janalizzaw tipi differenti ta' interventi b'mod kollettiv, u b'hekk iġarrbu r-riskju ta' taħlit ta' loġika ta' intervent differenti u ta' tnaqqis tal-affidabbiltà tat-tqabbil bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll.

Ta' min jinnota t-tentattiv li jiġu evalwati l-effetti tal-interventi għal persuni vulnerabbli, mhux biss f'termini ta' riżultati tal-impjieg, iżda wkoll f'termini ta' "eżiti personali": CIE mwettqa fil-Ġermanja ffokat fuq dan l-aspett, billi vvalutat l-impatt tal-iskemi ta' ħolqien tal-impjiegi għal-LTU fuq il-miżuri tas-saħħa perċepiti, is-sodisfazzjon tal-ħajja, is-sens ta' appartenenza u l-indikaturi tal-istatus soċjali.

L-interventi tal-FSE fil-qasam tal-edukazzjoni jiġu vvalutati inqas ta' spiss permezz ta' approċċ kontrofattwali. Hemm inqas CIEs relatati mal-objettiv tematiku 10 milli mal-OT 8 jew 9, u l-enfasi sikwit tkun fuq interventi ffinanzjati taħt IP 10.IV, li jikkonċernaw l-edukazzjoni vokazzjonali u l-effetti tagħha f'termini tal-integrazzjoni fis-suq tax-xogħol. Żewġ raġunijiet għal dan huma l-aċċessibbiltà aktar limitata għas-settijiet tad-*data* u regoli aktar stretti dwar il-privatezza[25]. Madankollu, saru tentattivi f'din id-direzzjoni: fi Spanja (Asturia) ġie vvalutat intervent fl-iskejjel sekondarji maħsub biex jiskoraġġixxi t-tluq bikri mill-iskola; fil-Polonja (Podalskie), is-CIEs eżaminaw l-effetti ta' proġett immirat lejn il-promozzjoni tal-edukazzjoni vokazzjonali fost studenti żgħażagħ; fil-Portugall, ġew analizzati għotjiet li jappoġġaw lill-istudenti fl-edukazzjoni għolja.

Is-CIEs jistgħu jitwettqu f'diversi livelli ta' politika (jiġifieri, Assi ta' Prijorità wieħed jew aktar, objettivi jew operazzjonijiet speċifiċi[26] fi Programm), u jistgħu jkopru programmi nazzjonali jew reġjonali tal-FSE+, jistgħu jiffokaw fuq gruppi fil-mira omoġenji (irġiel jew nisa, żgħażagħ jew popolazzjonijiet vulnerabbli, persuni qiegħda fit-tul, eċċ.) jew tipi ta' intervent (pereżempju, taħriġ, servizzi għall-inklużjoni soċjali, jew l-iskoraġġiment tat-tluq bikri mill-iskola (ara l-kaxxa preċedenti)).

Eżempji mill-Istati Membri jindikaw li hemm varjetà ta' strumenti użati fi ħdan il-FSE+ li huma xierqa għal CIE, inklużi t-taħriġ, l-inċentivi tal-impjiegi u s-servizzi tas-suq tax-xogħol (pereżempju, l-għoti ta' pariri dwar l-impjiegi, it-taħriġ). Min-naħa l-oħra, ir-rotazzjoni tax-xogħol u l-interventi ta' kondiviżjoni tal-impjiegi, l-inċentivi tal-bidu jew l-appoġġ għas-sistemi u l-istrutturi, kif ukoll l-interventi fl-oqsma tal-edukazzjoni u l-inklużjoni soċjali, joffru sfida akbar għat-twettiq ta' CIE.

Huwa istruttiv li jiġi kkunsidrat liema interventi huma aktar promettenti minn perspettiva ta' CIE billi jiġu kkunsidrati l-mistoqsijiet li ġejjin:

L-intervent huwa diskret, distintiv u relattivament omoġenju?

Trattament distingwibbli b'mod ċar

It-trattament jew it-trattamenti mogħtija minn intervent jeħtieġ li jkunu distingwibbli minn dawk f'interventi oħrajn. Barra minn hekk, jeħtieġ li jkun hemm kuntrast sinifikanti bejn dak li jirċievu l-parteċipanti ta' intervent u dak li jibbenefikaw minnu gruppi simili oħrajn ta' individwi. Jekk it-trattamenti ma jkunux ċari sal-punt li ma jkunx possibbli li jiġi identifikat grupp diskret ta' riċevituri, allura l-approċċi kontrofattwali ma jkunux possibbli jew mixtieqa.

Il-metodi tas-CIE jsiru kumplessi ħafna u diffiċli jekk l-istatus tat-trattament ta' unità partikolari (intrapriża jew individwu) jaffettwa r-riżultat potenzjali ta' unitajiet oħrajn (permezz tal-hekk imsejħa "effetti ta' ekwilibriju ġenerali" usa'). Fil-programmi ta' taħriġ, dan jista' jseħħ meta l-gradwati mill-programm

[24] Xi eżempji huma dawn li ġejjin: Borik V. *et al.*, 2015 - Ires Piemonte, 2019 – Openfield, 2019.
[25] Ara, pereżempju, Ismeri Europa – Ecorys – l-Istitut għall-Istudji dwar l-Impjiegi, 2019.
[26] Skont l-Artikolu 2(4) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1060/2021: "operazzjoni" tfisser: (a) proġett, kuntratt, azzjoni jew grupp ta' proġetti magħżula taħt il-programmi kkonċernati; (b) fil-kuntest tal-istrumenti finanzjarji, kontribuzzjoni ta' programm għal strument finanzjarju u l-appoġġ finanzjarju sussegwenti pprovdut lir-riċevituri finali minn dak l-istrument finanzjarju.

jagħmluha diffiċli għal persuni oħra li mhumiex trainees biex isibu xogħol fuq medda qasira ta' żmien. Meta din titqies li hija problema sostanzjali (pereżempju fil-każ ta' interventi fuq skala kbira), tista' tkun meħtieġa analiżi makroekonomika biex tiġi vvalutata l-firxa tal-effetti ta' sostituzzjoni u spostament. L-MAs għandhom jiksbu parir espert fejn tali effetti x'aktarx ikunu preżenti.

Interventi omoġenji

L-intervent innifsu għandu jkun relattivament omoġenju. Dan ifisser li l-parteċipanti kollha f'intervent għandhom jirċievu jew ikunu esposti għal ġeneralment l-istess pakkett ta' miżuri. Hemm għadd ta' implikazzjonijiet għal CIE jekk il-firxa ta' miżuri mogħtija lill-parteċipanti f'intervent wieħed tkun diversa wisq. L-ewwel nett, jista' jkun li fir-realtà ma jkunx jagħmel sens li wieħed jitkellem dwar intervent koerenti, iżda pjuttost dwar interventi bi proċessi kawżali separati fuq il-post tax-xogħol; it-tieni, se jkun diffiċli li jiġu interpretati l-impatti li huma rrapportati bħala effetti netti medji fuq grupp ta' interventi differenti; it-tielet, l-analiżi tas-sottogruppi tista' tkun iġġustifikata iżda, jekk ikun hemm wisq sottogruppi fi ħdan grupp ta' trattamenti, il-limitazzjonijiet tad-daqs tal-kampjun jistgħu jillimitaw il-kapaċità li jiġu rrapportati sejbiet li jistgħu jintużaw.

It-trattament ma qed jitqabbel mal-ebda trattament jew jeżistu forom rilevanti oħrajn ta' trattament?

Il-FSE qed jikkofinanzja politiki nazzjonali u reġjonali dwar is-suq tax-xogħol u l-inklużjoni soċjali. Għalhekk, kwalunkwe skema ta' evalwazzjoni tas-CIE jeħtieġ li tqis bir-reqqa jekk l-intervent huwiex identifikabbli b'mod ċar u l-individwi għandhom l-opportunità li jirċievu servizzi minn programmi (nazzjonali jew reġjonali) u sorsi ta' finanzjament oħrajn. Dak li huwa importanti huwa li t-trattamenti li qed jiġu evalwati fil-fatt ibiddlu l-opportunitajiet jew ir-riżorsi disponibbli għall-parteċipanti meta mqabbla ma' dak li huwa disponibbli għall-kontrolli u li d-differenzi jistgħu jitkejlu u jiġu mmonitorjati.

Trattamenti kumplessi

Tali kwistjonijiet ta' "trattament kumpless" għandhom it-tendenza li jkunu speċifiċi għall-kuntest. Huma jikkumplikaw id-disinn u l-implimentazzjoni tas-CIE. Il-preżenza tagħhom tenfasizza l-importanza ta' ppjanar bir-reqqa tal-evalwazzjoni - l-iżvilupp tal-iskema ta' evalwazzjoni - qabel l-implimentazzjoni.

Hemm grupp fil-mira kbir u definit sew?

Daqs kbir tal-kampjun

Is-CIEs jeħtieġu daqsijiet kbar ta' kampjuni meta mqabbla ma' xi forom oħrajn ta' evalwazzjoni. Il-gruppi fil-mira magħmula minn individwi f'numri adegwati huma essenzjali, u jrid ikun possibbli li jinstabu gruppi ta' kontroll ta' daqs suffiċjenti. Din il-kwistjoni hija diskussa f'aktar dettall hawn taħt.

L-istabbiliment tal-identità tal-grupp fil-mira

Huwa importanti li l-intervent li qed jiġi kkunsidrat għas-CIE jkun immirat lejn grupp definit sew. Mingħajr fehim ċar ta' min huma l-gruppi fil-mira, huwa diffiċli li jiġi identifikat grupp ta' kontroll sinifikanti. Xi interventi jfittxu deliberatament li jirreklutaw individwi fit-trattament permezz ta' mekkaniżmi informali, billi jinkoraġġixxu proċessi li mhumiex predefiniti jew preskrittivi wisq (pereżempju, miri soċjali diffiċli, bħal NEETs żgħażagħ jew gruppi żvantaġġati, jistgħu jiġu involuti permezz ta' proċeduri okkażjonali u ta' każ b'każ); dan jista' jagħmilha diffiċli li jiġu identifikati b'mod preċiż l-individwi ttrattati u l-grupp ta' kontroll relatat.

Hemm mekkaniżmu kawżali ċar?

Mekkaniżmu ta' politika distint

Kif imsemmi qabel, meta jiġu ppreżentati l-metodi ewlenin ta' evalwazzjoni u t-"teorija tal-bidla", ta' spiss ikun utli li tkun saret evalwazzjoni bbażata fuq it-teorija minn qabel jew flimkien ma' CIE. L-iżvilupp ta' teorija tal-bidla, jew ta' loġika dettaljata tal-intervent, jista' jgħin lil dawk li jfasslu CIE b'għadd ta' modi; l-aktar importanti, fid-determinazzjoni ta' jekk intervent għandux mekkaniżmu kawżali koerenti li jsostnih. L-interventi mingħajr mekkaniżmu kawżali ċar u konvinċenti x'aktarx li mhux se jipproduċu impatti ta' kobor suffiċjenti li għandhom jiġu identifikati statistikament permezz ta' CIE.

L-eżiti jistgħu jiġu definiti b'mod kwantitattiv?

Il-ħtieġa li jitkejlu r-riżultati

Hemm bżonn li jinkisbu miżuri kwantifikabbli tal-eżiti (jew tar-riżultati). Tali *data* u indikaturi jistgħu jinkisbu minn sorsi amministrattivi, jew minn stħarriġ immirat speċifikament.

F'xi ċirkostanzi, l-interventi jista' jkollhom riżultati maħsuba li jirrikjedu li d-dispożizzjonijiet speċifiċi jitkejlu b'mod kwantitattiv. Pereżempju, intervent jista' jkun ikkonċernat b'attitudnijiet, twemmin jew opinjonijiet li jinbidlu. F'każijiet bħal dawn, jeħtieġ li jiġi amministrat stħarriġ biex jitkejlu dawn il-bidliet. Xi interventi jkollhom riżultati pjuttost vagi jew definiti ħażin. Għal darb'oħra, l-iżvilupp ta' loġika ta' intervent jista' jgħin biex jinftiehem aktar x'qed ifittex li jikseb intervent u kif dan għandu l-ħsieb li jġib bidla fir-riżultati ta' interess.

L-intervent jiġi introdott b'mod li jagħmilha possibbli li jinstab grupp ta' kontroll sinifikanti?

Mekkaniżmu tal-għażla għat-trattament

Sabiex jiġi identifikat grupp ta' kontroll sinifikanti, huwa importanti li jiġi kkunsidrat kif jintgħażlu l-unitajiet ittrattati (persuni jew intrapriżi) għal intervent jew għaliex jiddeċiedu li jieħdu sehem; jekk l-istess sors ta' *data* – pereżempju, l-istess strument ta' stħarriġ – jistax jiġi amministrat lill-kampjun ta' kontroll bħalma jiġi amministrat lill-grupp ta' trattament; u fl-aħħar nett, jekk huwiex meħtieġ li jintgħażlu kampjuni ta' kontroll li huma soġġetti għall-istess kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol bħalma jintgħażlu għall-grupp ta' trattament. Xi eżempji huma enfasizzati fil-kaxxa ta' hawn taħt.

Jekk intervent ikun obbligatorju u jitwassal lill-popolazzjoni fil-mira kollha bejn wieħed u ieħor fl-istess ħin, jista' jkun diffiċli li jinstab porzjon mhux ittrattat tal-popolazzjoni fil-mira biex jaġixxi bħala kontroll.

Kaxxa 5 Definizzjoni tal-gruppi ta' kontroll

Fl-eżempji ta' CIEs eżaminati fil-Gwida, l-għażla tal-gruppi ta' kontroll kienet xprunata mill-karatteristiċi tal-interventi (pereżempju, kriterji ta' eliġibbiltà) u wkoll mid-disponibbiltà ta' *data* xierqa.

Meta mqabbla mal-esperjenza fis-CIEs fil-perjodu ta' programmazzjoni preċedenti, l-identifikazzjoni u l-għażla tal-grupp ta' kontroll spiss ikunu bbażati fuq *data* amministrattiva, speċjalment ir-reġistri tal-qgħad. L-aktar strateġija komuni hija li jiġu identifikati individwi ta' kontroll potenzjali b'karatteristiċi simili, irreġistrati bħala qiegħda fil-PESs matul perjodu partikolari, kif meħtieġ mill-kriterji tal-eliġibbiltà. Dan japplika għal xi evalwazzjonijiet fl-Italja (Marche, il-Provinċja ta' Trento u l-Piemonte), fil-Polonja (Lubelskie u Podlaksie), kif ukoll għall-evalwazzjonijiet Ġermaniżi tal-korsijiet ta' taħriġ għall-migranti, għall-iskemi ta' ħolqien tax-xogħol, u għall-miżuri ta' integrazzjoni għall-persuni qiegħda f'Baden-Württemberg.

F'evalwazzjonijiet oħrajn, għalkemm mhumiex koperti mill-eżempji ppreżentati fid-dettall fil-Gwida, il-persuni li kienu rreġistraw iżda li ma ntgħażlux għat-trattament sussegwentement intgħażlu biex jibnu l-grupp ta' kontroll. Dan huwa l-każ fl-evalwazzjoni Taljana tal-Garanzija għaż-Żgħażagħ, fl-evalwazzjoni Ġermaniża tal-proġett pilota "Ix-xogħol taċ-ċittadini ffinanzjat fis-snin 2007-2013", u fl-evalwazzjoni tal-programm

PIPOL implimentat fi Friuli Venezia Giulia[27]. Madankollu, din l-istrateġija ma tintużax ta' spiss, minħabba li, fil-biċċa l-kbira tal-pajjiżi u r-reġjuni, is-sistemi ta' informazzjoni tal-monitoraġġ ma jinkludux informazzjoni dwar persuni li applikaw iżda li ma pparteċipawx.

L-approċċ Ġermaniż għall-evalwazzjoni tal-interventi għal-LTU[28] kien differenti, minħabba li l-evalwazzjoni vvalutat l-"intenzjoni għat-trattament" (ITT) u mhux l-"effetti medji tat-trattament fuq dawk ittrattati" (ATT). F'dan il-każ, il-grupp ittrattat kien magħmul minn persuni potenzjalment eliġibbli matul il-perjodu ta' implimentazzjoni kollu tal-programm, irrispettivament minn jekk kinux fil-fatt ittrattati (mill-2015), u l-grupp ta' kontroll kien magħmul minn persuni bl-istess kriterji ta' eliġibbiltà, iżda li kienu LTU qabel l-implimentazzjoni tal-programm (2010-2012).

Huwa biss fl-eżempju Żvediż, li applika approċċ każwalizzat, fejn il-grupp ta' kontroll ġie identifikat b'mod każwali: mid-disinn, it-trattament (l-appoġġ intensifikat mill-PESs) ġie pprovdut b'mod każwali lil grupp ta' żgħażagħ, filwaqt li l-grupp ta' kontroll irċieva l-appoġġ ordinarju offrut mill-PESs.

Fil-ftit evalwazzjonijiet li jiffokaw fuq il-miżuri tal-FSE għall-intrapriżi, il-linja ta' demarkazzjoni bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll tfasslet bejn applikanti ffinanzjati u dawk mhux iffinanzjati bħal f'xi evalwazzjonijiet Daniżi, li jqabblu l-prestazzjonijiet tal-intrapriżi ffinanzjati permezz tal-FSE ma' dawk ta' kampjun ta' kumpaniji b'karatteristiċi simili iżda li ma rċevewx l-appoġġ[29].

2.2. Il-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni u l-varjabbli tal-eżiti

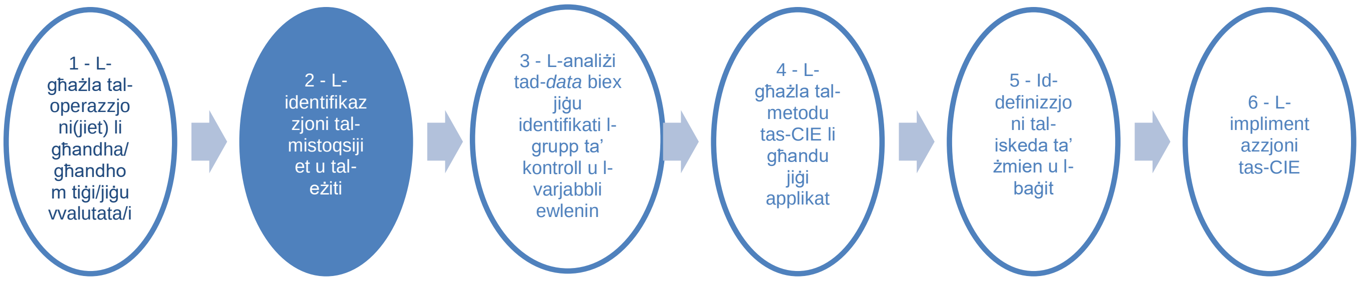

2.2.1. *X'inhuma l-għanijiet u l-objettivi tal-intervent?*

Fl-istabbiliment ta' skema ta' evalwazzjoni, l-ewwel nett huwa rrakkomandat li jiġu deskritti l-għanijiet, l-objettivi u l-karatteristiċi ewlenin tal-intervent.

Id-disinn tas-CIE jiġi kkombinat mal-għarfien mil-loġika tal-intervent

F'ħafna każijiet, diġà se jeżistu dokumenti li jistabbilixxu l-għanijiet u l-objettivi tal-intervent. Madankollu, huwa importanti fil-każ ta' CIE li tkun speċifika dwar ir-riżultati u l-bidliet li l-intervent irid jikseb u, għalhekk, l-impatti li huma mistennija.

Spiss ikun ta' benefiċċju li tiġi artikolata t-teorija tal-bidla ta' intervent li tistabbilixxi l-mezzi li bihom id-diversi inputs u attivitajiet tiegħu huma maħsuba biex jintrabtu mal-outputs, mal-eżiti (jew mar-riżultati) u, b'hekk, mal-impatti.

2.2.2. *X'inhu l-iskop tal-evalwazzjoni?*

Fl-iżvilupp ta' skema ta' evalwazzjoni għal CIE, huwa importanti li jiġi kkunsidrat bir-reqqa l-iskop tal-evalwazzjoni. Mingħajr fehim ċar tar-raġuni għaliex hija meħtieġa l-evalwazzjoni, huwa improbabbli li tipproduċi l-evidenza meħtieġa. Fil-kuntest tal-evalwazzjonijiet tal-interventi ffinanzjati mill-FSE, jeħtieġ li jitqiesu serje ta' mistoqsijiet:

---

[27] Ara, rispettivament, Isfol, 2016 – IAW Institut für Angewandte Wirtschaftsforschung - ISG Institut für Sozialforschung und Gesellschaftspolitik, GmbH, 2015 - Ismeri Europa, 2018.
[28] Ara Boockmann B. *et al*., 2019.
[29] Pereżempju: Danmarks Statistik *et al*., 2017 u Danmarks Statistik *et al*., 2018.

- X'inhuma l-iskop u n-natura tal-evalwazzjoni fil-kuntest tar-rekwiżiti u tal-linji gwida regolatorji tal-KE?
- Min huma l-partijiet ikkonċernati ewlenin tal-evalwazzjoni?
- X'użu se jsir mir-riżultati tal-evalwazzjoni?
- X'mistoqsijiet speċifiċi se jkollha bżonn tindirizza l-evalwazzjoni?

X'inhuma l-għanijiet u n-natura tal-evalwazzjoni?

L-għan u n-natura tal-evalwazzjoni

L-ewwel nett, jeħtieġ li tiġi definita **l-motivazzjoni** għat-twettiq tal-evalwazzjoni. Skont ir-Regolament 2021/1060, "l-Istat Membru jew l-awtorità ta' ġestjoni għandhom iwettqu l-evalwazzjonijiet tal-programmi relatati ma' wieħed jew aktar mill-kriterji li ġejjin: l-effettività, l-effiċjenza, ir-rilevanza, il-koerenza u l-valur miżjud tal-Unjoni, bil-għan li jitjiebu l-kwalità tat-tfassil u l-implimentazzjoni tal-programmi. L-evalwazzjonijiet jistgħu jkopru wkoll kriterji rilevanti oħrajn, bħall-inklużività, in-nondiskriminazzjoni u l-viżibbiltà, u jistgħu jkopru aktar minn programm wieħed."[30] Kif muri hawn fuq, is-sejbiet ta' CIE ġeneralment ikunu relatati mal-effettività (sa liema punt inkisbu l-eżiti mistennija) u mal-effiċjenza (il-kosteffettività jew il-proporzjon bejn il-kostijiet u l-benefiċċji tal-intervent).

B'mod aktar ġenerali, il-KE tħeġġeġ lill-Istati Membri jsegwu approċċi orjentati lejn ir-riżultati fit-tfassil tal-politika tagħhom u jwettqu evalwazzjonijiet li jissodisfaw id-domandi interni tal-Istati Membri fil-kamp ta' applikazzjoni, id-disinn u l-perjodu ta' żmien tagħhom. F'dan ir-rigward, fil-programmi tal-FSE+, is-CIEs jistgħu jiġu implimentati wkoll biex iwieġbu mistoqsijiet speċifiċi tal-evalwazzjoni jew f'konformità mal-politika tal-evalwazzjoni nazzjonali.

It-tieni, jeħtieġ li tiġi stabbilita **n-natura tal-evalwazzjoni**:[31]

- L-evalwazzjonijiet tan-**natura ta' impatt** jeżaminaw l-effetti ta' programm, jew grupp ta' programmi, b'rabta mal-prijoritajiet nazzjonali u tal-UE (dan jista' jkun l-impatt makroekonomiku tal-FSE, enfasi fuq politiki u temi speċifiċi, jew prijoritajiet orizzontali bħat-tfulija u l-opportunitajiet indaqs).
- L-evalwazzjonijiet tan-**natura ta' proċess (jew implimentazzjoni)** jappoġġaw l-implimentazzjoni ta' programm, janalizzaw il-progress u l-metodi ta' implimentazzjoni u jipprovdu rakkomandazzjonijiet dwar it-titjib fil-programm.

Fil-prinċipju, l-approċċ kontrofattwali jista' jiġi applikat għall-evalwazzjonijiet tal-impatt, filwaqt li l-evalwazzjoni tal-proċess teħtieġ metodi oħrajn (ara wkoll Illustrazzjoni 1 hawn fuq).

Ir-RDK ma jirrikjedix għadd speċifiku ta' evalwazzjonijiet tal-impatt fil-perjodu ta' programmazzjoni 2021-2027, b'kuntrast mal-perjodu 2014-2020. Minflok, huwa jitlob strateġija ta' evalwazzjoni li tkun kapaċi tivvaluta kif l-appoġġ mill-fondi Ewropej ikkontribwixxa biex jintlaħqu l-għanijiet tal-programm fir-rigward tal-profili strateġiċi ewlenin kollha.[32] Barra minn hekk, ir-RDK ma jiddettax liema prijoritajiet jew interventi għandhom ikunu l-punt fokali tal-evalwazzjoni, iżda jħalli din id-deċiżjoni f'idejn l-MA u l-pjan ta' evalwazzjoni. Dan ifisser li l-istrateġija ta' evalwazzjoni ta' kull programm individwali għandha tiddefinixxi t-taħlita ta' evalwazzjonijiet tal-impatt u tal-proċess u fuq liema prijoritajiet u

[30] L-Artikolu 44(1) tar-Regolament 1060/2021 dwar Dispożizzjonijiet Komuni (RDK).
[31] Ara l-Kummissjoni Ewropea, 2007.
[32] L-Artikolu 44(1) tar-Regolament 1060/2021 tar-RDK.

interventi għandha tikkonċentra l-isforzi ewlenin tagħha. Għandha tiġi prodotta evalwazzjoni tal-impatt finali u ġenerali sa Ġunju 2029[33], iżda l-ebda restrizzjoni oħra ma tillimita ż-żmien tal-evalwazzjonijiet l-oħrajn, li għandhom jiġu stabbiliti fil-pjan ta' evalwazzjoni.

Min hija l-udjenza ewlenija?

L-identifikazzjoni tal-partijiet ikkonċernati

Għandha tiġi definita l-udjenza tal-evalwazzjoni. Skont in-natura tal-evalwazzjoni, din tista' tinkludi lil dawk li jfasslu l-politika, l-MAs u l-maniġers tal-programmi, MAs jew korpi ta' implimentazzjoni oħrajn fl-Istat Membru, jew awtorità reġjonali jew nazzjonali li jmexxu programmi simili. Meta d-*data* tiġi pprovduta minn istituzzjonijiet barra l-ġestjoni tal-programm, dawn il-korpi ("sidien tad-*data*") għandhom jitqiesu wkoll bħala partijiet ikkonċernati. Huwa importanti li l-partijiet ikkonċernati ewlenin kollha jiġu inklużi fi grupp ta' tmexxija tal-evalwazzjoni sabiex tiġi stabbilita sjieda konġunta tal-proċess ta' tfassil u twettiq tal-evalwazzjoni, kif ukoll xi esperti fl-evalwazzjoni li ġejjin minn istituzzjonijiet akkademiċi jew pubbliċi, sabiex jipprovdu xi pariri tekniċi lill-MA.

X'użu se jsir mir-riżultati tal-evalwazzjoni?

Ladarba tkun ġiet identifikata l-udjenza għall-evalwazzjoni, jista' jiġi ddeterminat l-użu tas-sejbiet. Prattikament, dan jista' jinkiseb permezz tal-involviment tal-grupp ta' tmexxija fl-iżvilupp tal-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni, u d-diskussjonijiet dwar it-termini ta' referenza.

Żewġ deċiżjonijiet ewlenin li għalihom spiss jikkontribwixxu r-riżultati tas-CIE huma:

- Jekk għandux jitkompla intervent eżistenti, u
- Jekk tip ġdid ta' intervent għandux jiġi implimentat b'mod aktar wiesa' (jiġifieri, jiżdied).

Fl-ewwel każ, CIE tista' tipprova tivvaluta l-effettività ta' programm eżistenti jew li għadu għaddej fejn il-baġits huma taħt pressjoni, u hemm użi alternattivi potenzjali għar-riżorsi involuti. F'din is-sitwazzjoni, mhuwiex probabbli li l-intervent ikun ġie evalwat qabel bl-użu ta' xenarji kontrofattwali.

Fit-tieni każ, l-interventi jista' jkollhom restrizzjonijiet fuq l-implimentazzjoni. Pereżempju, dan jista' jiġi implimentat f'reġjun jew żona partikolari ta' Stati Membri, jew għal perjodu ta' żmien limitat biss. F'dawn il-kuntesti, ir-riżultati minn CIE jistgħu jintużaw biex jiġi ddeterminat jekk l-intervent ikkonċernat huwiex effettiv u, għalhekk, jekk jistax jiġi implimentat b'mod utli xi mkien ieħor. L-interventi f'sitwazzjonijiet bħal dawn issir referenza għalihom bħala li jiġu ppilotati jew ittestjati qabel tnedija usa'.

X'mistoqsijiet jeħtieġ li jiġu mwieġba?

Ladarba jiġu stabbiliti l-objettivi tal-intervent u l-iskop u l-użi finali tal-evalwazzjoni, u l-udjenza tiġi identifikata b'mod ċar, għandu jkun possibbli li jiġu speċifikati f'ċertu dettall il-mistoqsijiet li jkun meħtieġ li tindirizza s-CIE. F'ħafna ċirkostanzi, firxa ta' udjenzi u partijiet ikkonċernati se jkollhom mistoqsijiet ta' natura kawżali li se jkunu jridu li s-CIE tesplora. L-MA jew l-evalwatur għandhom jiġbru dawn il-mistoqsijiet permezz ta' konsultazzjoni estensiva, filwaqt li jqisu l-perspettivi u s-suġġerimenti differenti mill-persuni involuti fi stadji differenti tal-intervent. Sussegwentement, l-MA u/jew l-

[33] L-Artikolu 44(2) tar-Regolament 1060/2021 tar-RDK.

evalwatur għandhom jipprijoritizzaw il-mistoqsijiet u jiffokaw is-CIE fuq dawk aktar importanti u xierqa.

Mistoqsijiet ewlenin tar-riċerka

Uħud mill-kwistjonijiet li jistgħu jitqiesu fil-finalizzazzjoni ta' lista ta' mistoqsijiet ewlenin ta' riċerka għal CIE jinkludu:

- L-intervent jipproduċa jew ikkontribwixxa għall-eżiti maħsuba fuq perjodu ta' żmien qasir, medju u twil? U l-effetti fuq perjodu ta' żmien qasir ivarjaw b'mod sinifikanti minn dawk fit-tul? Il-mistoqsijiet li jindirizzaw dawn il-kwistjonijiet għandhom jiġu prijoritizzati.
- Huwa possibbli li jkun hemm kejl kwantitattiv tal-eżiti? Is-CIE għandha tistrieħ fuq sett adegwat ta' *data* (*data* amministrattiva jew stħarriġ dirett mibgħut lill-parteċipanti) indipendenti minn sors ippreferut.
- Sa liema punt il-bidliet fiċ-ċirkostanzi tal-parteċipanti, jew fil-kuntest soċjoekonomiku, jistgħu jiġu attribwiti għall-interventi? Mistoqsija ta' dan it-tip teħtieġ kejl tal-effetti netti tal-intervent għat-tqabbil mal-parteċipanti ta' kontroll u mal-indikaturi tal-kuntest.
- L-effetti tal-intervent kienu l-istess għall-membri kollha tal-grupp fil-mira? Pereżempju, l-impatt ta' intervent immirat lejn il-persuni qiegħda fit-tul kien l-istess fuq l-irġiel u n-nisa? U fuq dawk li għandhom inqas minn 25 sena, jew aktar minn 50 sena? Il-kapaċità tas-CIE li teżamina l-effetti f'sottogruppi differenti tkun b'saħħitha jekk in-numru ta' individwi fil-gruppi ta' trattament u ta' kontroll ikun għoli biżżejjed.
- L-intervent kien kosteffettiv (meta mqabbel mal-alternattivi)? U x'inhu l-proporzjon tal-kost għall-benefiċċju? Din l-analiżi tal-effiċjenza tirrikjedi li CIE tipproduċi kejl preċiż tal-effetti, kif ukoll informazzjoni preċiża dwar il-kostijiet u l-benefiċċji diretti u indiretti.
- Hemm disponibbli ammont biżżejjed ta' informazzjoni u għarfien dwar l-impatti ta' interventi simili? Sa liema punt dan l-għarfien huwa applikabbli għall-intervent li qed jiġi eżaminat? Meta politika tkun magħrufa sewwa u l-effetti tagħha jkunu ġew investigati b'mod estensiv, jista' jkun utli li l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni jiġu ffokati fuq aspetti speċifiċi tal-politika, u b'hekk jiġi evitat li jiġu ripetuti analiżijiet oħrajn. Skrinjar dettaljat tal-letteratura eżistenti jista' jinforma d-deċiżjonijiet f'dan ir-rigward u, fi kwalunkwe każ, huwa appoġġ utli meta titfassal is-CIE.

Huwa importanti li jkun hemm idea ċara tal-firxa ta' mistoqsijiet tar-riċerka li se jkollha bżonn tindirizza CIE qabel il-kummissjonar. Id-diskussjoni tal-mistoqsijiet li se tindirizza l-evalwazzjoni hija element ewlieni ta' kwalunkwe skema ta' evalwazzjoni.

Il-prijoritizzazzjoni tal-mistoqsijiet

Huwa importanti li l-mistoqsijiet jiġu prijoritizzati u ma jċedux għat-tendenza popolari li evalwazzjoni titgħabba żżejjed b'wisq mistoqsijiet. L-iżgurar li l-evalwazzjoni tkun rilevanti għal firxa ta' partijiet ikkonċernati b'interessi differenti u li l-evalwazzjoni ssir trattabbli huwa att ta' bbilanċjar diffiċli. Jekk evalwazzjoni tindirizza firxa wiesgħa żżejjed ta' mistoqsijiet tar-riċerka, hija tista' titlef il-punt fokali tagħha u tispiċċa tindirizza firxa wiesgħa ta' tħassib b'mod subottimali. Dan spiss ikun każ ta' "inqas ifisser aktar" - il-prijoritizzazzjoni hija fażi kritika fil-proċess tal-ippjanar tal-evalwazzjoni.

Sabiex jiġu prijoritizzati l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni, huwa meħtieġ li jiġu esklużi d-duplikazzjonijiet u li jiġi assenjat punteġġ lil kull mistoqsija skont prinċipji pertinenti. Dawn jistgħu jinkludu: l-importanza u l-impenn reali tal-parti kkonċernata li fformulat il-mistoqsija, l-idoneità u l-kongruwenza tal-mistoqsija

mat-teorija tal-bidla tal-programm, ir-rilevanza tal-mistoqsija għall-iskop ġenerali tal-evalwazzjoni, il-fattibbiltà tal-mistoqsija b'rabta mad-*data*, il-ħin u r-riżorsi disponibbli[34]. Il-grad li jirriżulta se jikklassifika l-mistoqsijiet skont l-ordni ta' importanza u jippermetti l-għażla ta' dawk l-aktar rilevanti.

F'xi każijiet, huwa possibbli li grupp ta' mistoqsijiet tal-evalwazzjoni jinġabru flimkien taħt mistoqsija aktar ġenerali; pereżempju, taħt mistoqsija bħal "x'kien l-effett nett tal-intervent". Mistoqsijiet oħrajn bħall-effetti fuq gruppi differenti ta' parteċipanti, forsi anki f'perjodi ta' żmien differenti, jistgħu jinġabru flimkien. Madankollu, dan il-proċess ta' ġbir flimkien għandu dejjem iwassal għal sett ta' mistoqsijiet maniġġabbli u fattibbli.

Liema kriterji tal-evalwazzjoni jistgħu jiġu assoċjati mal-evalwazzjoni?

Il-kriterji tal-evalwazzjoni u l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni

Ir-relazzjoni bejn il-kriterji tal-evalwazzjoni u l-mistoqsijiet issemmiet hawn fuq, iżda din jistħoqqilha kjarifika ulterjuri. Il-kriterji tal-evalwazzjoni (l-effiċjenza, l-effettività, il-valur miżjud tal-UE, il-koerenza, eċċ.) huma meħtieġa biex jiġi assenjat valur lil kwalunkwe evidenza miġbura u biex tintlaħaq valutazzjoni ta' politika (l-effiċjenza, eċċ.); filwaqt li l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni huma meħtieġa sabiex id-domanda tal-kummissarju ssir espliċita u tiffoka fuq il-kwistjonijiet ta' politika ewlenin involuti. Madankollu, il-kriterji tal-evalwazzjoni u l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni huma konnessi. Kull mistoqsija ġeneralment tista' tiġi riferuta għal kriterju speċifiku u din ir-relazzjoni hija importanti kemm għall-MAs kif ukoll għall-evalwaturi, minħabba li torbot id-disinn tal-evalwazzjoni, neċessarjament ibbażat fuq il-mistoqsijiet, mar-rekwiżiti li jinsabu fir-RDK 2021-2027, li huma relatati mal-kriterji tal-evalwazzjoni b'mod differenti.

Xi eżempji ta' mistoqsijiet tipiċi tal-evalwazzjoni miġbura mal-kriterji xierqa tagħhom huma ppreżentati hawn taħt. Dawn jintgħażlu u jiġu adattati mis-"Sett ta' Għodod għal Regolamentazzjoni Aħjar"[35] (Għodda #47 dwar *Il-kriterji u l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni)* tal-Kummissjoni Ewropea biex juru eżempji konsistenti ma' mistoqsijiet li jeħtieġu analiżi tal-impatt u, fejn possibbli, CIE:

- *Eżempji tipiċi ta' mistoqsijiet dwar l-effettività*
    - X'kienu l-effetti kwantitattivi tal-intervent?
    - Sa liema punt dawn il-bidliet/l-effetti jistgħu jiġu kkreditati għall-intervent?
    - Sa liema punt il-fatturi li jinfluwenzaw il-kisbiet osservati jistgħu jintrabtu mal-intervent tal-UE?
- *Eżempji tipiċi ta' mistoqsijiet dwar l-effiċjenza*
    - Sa liema punt l-intervent kien kosteffettiv?
    - Sa liema punt il-kostijiet tal-intervent huma ġġustifikati, meta jitqiesu l-bidliet/effetti li kiseb?
    - Jekk hemm differenzi sinifikanti fil-kostijiet (jew fil-benefiċċji) bejn it-territorji, x'qed jikkawżahom? Dawn id-differenzi kif inhuma marbuta mal-intervent?
- *Mistoqsijiet tipiċi dwar il-valur miżjud tal-UE*
    - X'inhu l-valur addizzjonali li jirriżulta mill-intervent(i) tal-FSE+, meta mqabbel ma' dak li jiġi prodott minn interventi nazzjonali u/jew reġjonali simili?

[34] Ara, pereżempju, Iċ-Ċentru għall-Kontroll u l-Prevenzjoni tal-Mard, CDC, 2013.
[35] Ara Il-Kummissjoni Ewropea, 2017.

- Xi jkunu l-aktar konsegwenzi probabbli tal-waqfien jew tal-irtirar tal-intervent eżistenti tal-FSE+?

2.3. Id-*data* biex jiġi identifikat il-grupp ta' kontroll u biex jitkejlu l-varjabbli tal-eżiti

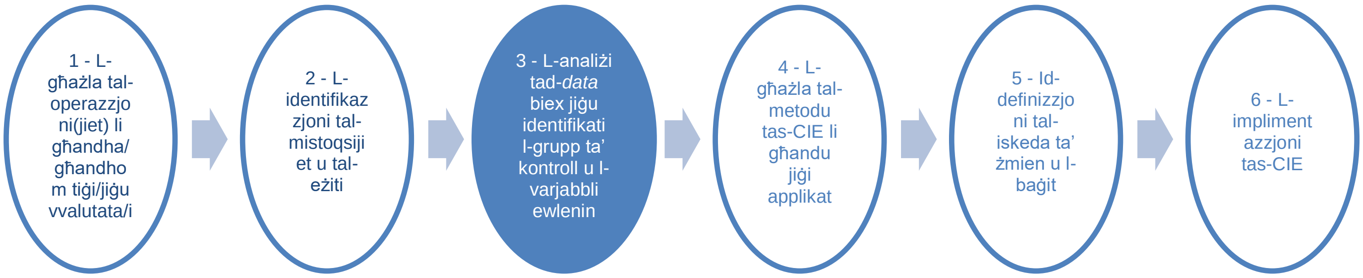

2.3.1. Id-data xierqa hija disponibbli jew tista' ssir disponibbli?

Id-diskussjonijiet li saru mal-MAs u mal-esperti tal-evalwazzjoni minn madwar l-UE jissuġġerixxu li l-aċċess għal *data* xierqa huwa waħda mill-isfidi ewlenin fl-implimentazzjoni tas-CIEs; kunsiderazzjoni prattika ewlenija hija jekk it-tipi ta' *data* meħtieġa humiex disponibbli. F'din it-taqsima, tiġi ppreżentata kategorizzazzjoni ssimplifikata tat-tipi ta' *data* meħtieġa, flimkien ma' diskussjoni tas-sorsi li minnhom tista' tinkiseb tali *data*, jew it-tipi ta' eżerċizzji ta' ġbir ta' *data* primarja li jistgħu jkunu meħtieġa. Il-kwistjoni kruċjali tal-protezzjoni tad-*data* hija indirizzata wkoll.

L-ippjanar tal-ġbir tad-data

Jeħtieġ li jsir punt importanti dwar l-ippjanar xieraq. Sa ċertu punt, it-tentattivi biex jiġu implimentati s-CIEs ġew imfixkla fil-passat minn nuqqas ta' *data*, minħabba li ma ġewx stabbiliti pjanijiet adegwati kmieni biżżejjed. Għall-interventi eżistenti, huwa importanti li jiġu identifikati l-membri ta' gruppi ttrattati u mhux ittrattati, u li jiġu stabbiliti mekkaniżmi biex tinġabar id-*data* minnhom, billi dawn se jkunu l-punt fokali tal-evalwazzjoni. Għal interventi ġodda, għandhom jittieħdu passi bikrija, sabiex jiġi żgurat li t-tipi t-tajbin ta' *data* jinġabru fil-ħinijiet xierqa.

Sorsi ewlenin tad-data

X'tipi ta' *data* huma meħtieġa?

B'mod ġenerali, huma meħtieġa tliet tipi ta' *data* sabiex titwettaq CIE. F'xi każijiet, sors ta' *data* wieħed jista' jkun fih wieħed jew aktar minn dawn it-tipi. Dawn huma: rekords tal-grupp ta' trattament u ta' kontroll, rekords tal-eżiti, u rekords tad-*data* tal-kuntest.

- **Rekords tal-grupp ta' trattament u ta' kontroll:** huma meħtieġa sorsi ta' *data* li jippermettu lill-evalwaturi jidentifikaw unitajiet individwali ta' gruppi ta' trattament u ta' kontroll (intrapriżi, persuni jew żoni potenzjalment ġeografiċi).
- **Rekords tal-eżiti:** kif muri fl-Illustrazzjonijiet 6 u 7 fil-Kapitolu 3 ta' din il-Gwida, is-CIEs jirrikjedu li jitkejlu l-eżiti kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll. Idealment, id-*data* dwar l-eżiti għaż-żewġ gruppi għandha tinġabar bl-użu tal-istess metodi ta' ġbir u l-kejl tar-riżultati magħmul fl-istess żminijiet.
- **Rekords tad-*data* tal-kuntest:** id-*data* hija meħtieġa biex tkun tista' ssir l-għażla ta' gruppi ta' kontroll u ta' trattament imqabbla sewwa, u biex

tippermetti li kwalunkwe differenza li jifdal bejn it-tnejn tiġi vverifikata fl-analiżi. Huwa importanti li tinġabar kemm jista' jkun *data* dwar il-karatteristiċi tal-unità u l-fatturi li jistgħu jkunu relatati kemm mal-għażla li tipparteċipa f'intervent kif ukoll mar-riżultati potenzjali, b'mod partikolari l-indikaturi tar-riżultati mkejla qabel it-trattament. Id-*data* tal-kuntest tista' tinkludi wkoll dik li tiddeskrivi s-swieq tax-xogħol lokali (pereżempju, ir-rati tal-qgħad lokali jew il-miżuri ta' riġidità fis-suq tax-xogħol) u dik li se tippermetti li ssir analiżi skont is-sottogrupp.

It-Tabella 2 ta' hawn taħt tistabbilixxi dawn it-tliet tipi ta' *data* u tissuġġerixxi sorsi li minnhom jistgħu jinġabru. Eżempji ta' *data* użata għas-CIEs tal-FSE jingħataw fl-ewwel kaxxa ta' hawn taħt, filwaqt li t-tieni kaxxa turi eżempji ta' sett ta' *data* integrat użat fl-analiżi tal-kwistjonijiet tas-suq tax-xogħol u fl-evalwazzjonijiet tal-politiki tas-suq tax-xogħol.

Tabella 2 It-tipi u s-sorsi tad-*data*

Tipi ta' *data*	Sorsi
Rekords tal-grupp ta' trattament	- Rekords tal-parteċipazzjoni f'intervent (ġeneralment miżmuma mill-benefiċjarji) - *Data* ta' monitoraġġ tal-FSE+ (il-karatteristiċi ta' intervent, il-bidu u t-tlestija, ir-rekords ta' riferiment, ir-rekords ta' applikazzjoni)
Rekords tal-grupp ta' kontroll	- *Data* amministrattiva bħar-rekords tas-sigurtà soċjali, tal-edukazzjoni u tal-benefiċċji tal-qgħad - Rekords tal-parteċipazzjoni (dawk li kienu eliġibbli biex jipparteċipaw, iżda li ma għamlux dan għal raġunijiet għajr l-eliġibbiltà[36]-) - Stħarriġ nazzjonali eżistenti, bħal-LFS
Rekords tal-eżiti (meħtieġa kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll)	- *Data* amministrattiva: pereżempju, ir-rekords tas-sigurtà soċjali u tal-qgħad jistgħu jintużaw ukoll biex jiġu kkombinati l-miżuri ta' eżitu (irċevuti ta' benefiċċji/sigurtà soċjali), ir-rekords tat-taxxa u tas-sigurtà soċjali (il-qligħ u l-eżiti tal-impjiegi) - Rekords amministrattivi mill-edukazzjoni (testijiet standardizzati dwar il-kompetenzi miksuba, ir-rati ta' gradwazzjoni, ir-reġistrazzjoni u l-attendenza) - Ċensiment uffiċjali tal-kumpaniji jew rekords tat-taxxa (il-produttività jew il-fatturat qabel u wara taħriġ intern jew reklutaġġi ġodda) - Rekords tal-impjiegi jew tal-output mill-istatistika uffiċjali (f'analiżijiet kontrofattwali territorjali biex jitkejlu l-livelli tal-impjiegi u tal-PDG) - Stħarriġ personalizzat tal-gruppi ta' trattament u ta' kontroll
***Data* kuntestwali/varjabbli ta' kontroll (meħtieġa kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll)**	- Sistemi amministrattivi – pereżempju, rekords tal-benefiċċji li jipprovdu l-istorja tal-pretensjonijiet qabel it-trattament; ir-rekords tat-taxxa u tas-sigurtà soċjali, il-qligħ storiku u r-rekords tal-impjiegi - Statistika uffiċjali dwar is-suq tax-xogħol jew l-edukazzjoni (pereżempju, Stħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol, *data* bażika fil-livell reġjonali jew nazzjonali li tipprovdi wkoll mikrodata fil-livell individwali għal elaborazzjoni speċifika) - Stħarriġ tal-gruppi ta' kontroll u ta' trattament. Fejn ir-regoli tat-trattament ikunu ċari, il-gruppi ta' kontroll jistgħu jiġu identifikati *ex ante* u tista' tinġabar *data* ta' referenza - Sistemi ta' monitoraġġ - f'xi ċirkostanzi, jistgħu jintużaw sistemi ta' monitoraġġ biex jinġabru miżuri kemm mill-gruppi ta' trattament kif ukoll minn dawk ta' kontroll, pereżempju, sistemi ta' applikazzjoni fejn l-applikanti li ma jkunux intgħażlu jistgħu jintużaw bħala kontrolli.

Kaxxa 6 Eżempji ta' *data* użata għas-CIEs

Fost l-eżempji eżaminati fid-dettall f'din il-Gwida, l-evalwazzjonijiet Ġermaniżi probabbilment huma dawk li jistrieħu fuq l-aktar settijiet ta' *data* amministrattivi rikki. Il-Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB), jintegraw għadd ta' sorsi amministrattivi differenti ta' informazzjoni ġestiti mill-Aġenzija Federali għall-Impjiegi u fihom informazzjoni dwar l-impjieg ta' individwu (bl-eċċezzjoni tal-impjieg indipendenti) u l-episodji ta' qgħad, dwar karatteristiċi soċjodemografiċi, dwar il-ħlasijiet ta' trasferiment (il-benefiċċji tal-qgħad) u dwar il-parteċipazzjoni f'politiki attivi tas-suq tax-xogħol. L-IEBs għandhom storja twila u kienu jeħtieġu sforz u investiment kontinwi biex jiżviluppaw u jimmaniġġjaw is-sett tad-*data*. Aktar dettalji dwar l-IEB huma pprovduti fil-kaxxa 7[37]. Fl-evalwazzjoni Ġermaniża tal-iskemi għall-ħolqien tal-impjiegi, din id-*data* kienet

[36] Dawn huma parteċipanti "eliġibbli iżda mhux ammessi"; in-nuqqas ta' ammissjoni ġeneralment jiddependi fuq it-tmiem tal-finanzjament jew fuq xi kawżi esterni oħrajn (pereżempju, mard tal-għalliema, ħsara fit-trasport, eċċ.). Dawn is-suġġetti jistgħu jirrappreżentaw grupp ta' kontroll preferenzjali, minħabba li għandhom l-istess eliġibbiltà u l-istess rieda biex jipparteċipaw bħall-parteċipanti attwali; madankollu, xi drabi ma jkunx hemm biżżejjed minnhom biex jiġġeneraw grupp ta' kontroll, jew id-dettalji tagħhom ma jkunux irreġistrati.

[37] Esperjenza simili hija rrappreżentata mill-bażi tad-*data* Irlandiża "Jobseekers Longitudinal Dataset" (JLD), li integrat l-

ikkomplementata minn stħarriġ strutturat fi tliet mewġiet biex tinġabar informazzjoni dwar l-"eżiti personali" (kif ipperċepiti mill-individwi) fi stadji differenti matul l-interventi.

Fl-evalwazzjonijiet Taljani eżaminati fid-dettall fil-Gwida, id-*data* użata kienet simili. L-arkivji tal-persuni qiegħda rreġistrati fil-PESs intużaw biex jidentifikaw gruppi ta' kontroll potenzjali, filwaqt li d-*data* amministrattiva dwar il-bidliet fl-impjiegi (Comunicazioni obbligatorie - COB), li tirreġistra l-kuntratti tax-xogħol kollha tad-ditti u tal-impjegaturi pubbliċi (minbarra l-impjieg indipendenti), intużat biex tkejjel il-varjabbli tal-eżiti. Billi l-COBs jiġu ġestiti fil-livell reġjonali, il-kwalità tal-informazzjoni tvarja. Madankollu, f'dawn l-aħħar ftit snin ġew introdotti standards fuq livell nazzjonali, u l-kwalità tjiebet. F'evalwazzjoni waħda (għall-Provinċja ta' Trento), l-evalwatur seta' wkoll jamalgama din id-*data* mad-*data* dwar id-dikjarazzjoni tat-taxxa pprovduta mill-INPS (l-istitut nazzjonali tas-sigurtà soċjali), u b'hekk seta' jkejjel l-impatt f'termini tal-qligħ ta' individwu.

Fil-Polonja, l-evalwazzjonijiet użaw *data* amministrattiva meħuda mir-reġistri tal-qgħad tal-PESs biex jidentifikaw il-gruppi ta' kontroll. Madankollu, din id-*data* ma fihiex informazzjoni dwar l-istatus tal-impjieg jew l-istorja tal-individwi, u l-evalwazzjonijiet kellhom jiddependu fuq prokura (li tikkanċella l-istatus tal-persuni qiegħda fil-PESs), jew biex tinġabar informazzjoni permezz ta' stħarriġ ta' kampjun ta' individwi, kemm ittrattati kif ukoll mhux ittrattati.

Fil-Latvja, l-evalwatur seta' jamalgama żewġ settijiet ta' *data* amministrattivi ewlenin. Id-*data* mill-Aġenzija tal-Impjiegi tal-Istat (SEA) tal-Latvja pprovdiet informazzjoni kemm dwar il-parteċipanti kif ukoll dwar dawk li mhumiex parteċipanti rreġistrati bħala persuni qiegħda f'dati speċifiċi, u d-*data* mis-Servizz tad-Dħul tal-Istat (SRS) ipprovdiet informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-impjiegi f'dati differenti, kif ukoll dwar l-introjtu tal-individwi. Dan ippermetta lill-evalwatur jivvaluta l-effetti kemm f'termini tal-probabbiltà ta' impjieg fi żminijiet differenti, kif ukoll f'termini ta' introjtu.

L-uniku każ ta' każwalizzazzjoni, l-eżempju Żvediż, uża kemm *data* amministrattiva biex jitkejlu l-varjabbli tal-eżiti kif ukoll stħarriġ tal-uffiċċji tal-impjiegi u tal-intermedjarji biex jitkejlu l-intensità u t-tipi ta' appoġġ ipprovdut.

L-evalwazzjonijiet fil-qasam tal-edukazzjoni użaw *data* amministrattiva biex jidentifikaw il-grupp ta' kontroll u biex jivvalutaw il-varjabbli tal-eżiti, bl-eċċezzjoni tal-Polonja, li kellha tistrieħ fuq stħarriġ biex tkejjel il-varjabbli użati bħala eżiti.

B'mod ġenerali, l-eżempji juru l-importanza ta' *data* amministrattiva xierqa għas-CIEs, idealment kemm għall-identifikazzjoni tal-gruppi ta' kontroll kif ukoll għall-kejl tal-varjabbli tal-eżiti. Minn din il-perspettiva, l-MAs li jippjanaw is-CIEs għandhom jiżguraw minn qabel li d-*data* amministrattiva għat-twettiq tal-evalwazzjonijiet tkun disponibbli, filwaqt li jistabbilixxu azzjonijiet xierqa biex jindirizzaw kwistjonijiet potenzjali ta' aċċessibbiltà, integrazzjoni tad-*data* jew aspetti problematiċi oħrajn.

Kaxxa 7 Eżempji ta' bażijiet tad-*data* integrati għas-CIEs

Il-Jobseekers Longitudinal Dataset (JLD) fl-Irlanda

Il-Jobseekers Longitudinal Dataset (is-sett tad-*data* lonġitudinali tal-persuni li qed ifittxu impjieg - JLD) huwa bażi tad-*data* amministrattiva ġestita mid-Dipartiment tal-Protezzjoni Soċjali (Department of Social Protection - DSP).

Il-JLD huwa tentattiv ambizzjuż biex id-*data* amministrattiva tiġi adattata għal skopijiet ta' riċerka. L-iżvilupp beda madwar 10 snin ilu, wara li d-DSP kien ikkummissjona lill-Kulleġġ tal-Università ta' Dublin biex iwettaq studju preliminari dwar il-ġestjoni tal-Live Register[38] u, b'mod aktar ġenerali, tad-*data* relatata mas-suq tax-xogħol. L-istudju pprovda diversi suġġerimenti għat-titjib tal-ġbir tad-*data* u identifika xi sfidi (pereżempju, id-duplikazzjoni tad-*data* f'diversi sistemi tad-*data*, l-informazzjoni nieqsa, …).

Il-JLD jintegra diversi sorsi ta' informazzjoni: *data* dwar il-pagamenti u *data* amministrattiva mid-DSP – pereżempju, pagamenti għall-assistenza soċjali u għall-assigurazzjoni soċjali lill-popolazzjoni fl-età tax-

---

informazzjoni dwar il-pagamenti għall-assistenza soċjali u l-assigurazzjoni soċjali, il-programmi tas-suq tax-xogħol, u l-istorja tal-impjiegi f'bażi tad-*data* waħda. Fost l-oħrajn, il-JLD intuża fl-evalwazzjoni tal-programm ta' attivazzjoni ta' JobBridge iffinanzjat fil-perjodu ta' programmazzjoni 2007-2013. Ara Indecon, 2016.

[38] Il-Live Register fih informazzjoni dwar persuni li jkunu qed jirreġistraw għall-benefiċċju ta' persuni li qed ifittxu impjieg (Jobseekers' Benefit - JB) jew għall-allowance ta' persuni li qed ifittxu impjieg (Jobseekers' Allowance - JA) jew għal diversi intitolamenti statutorji oħrajn fl-uffiċċji lokali tad-DSP.

xogħol inklużi fil-Live Register u *data* relatata ma' programmi attivi tal-politika tax-xogħol ġestiti mid-DSP; *data* dwar il-programmi tas-suq tax-xogħol ġestiti minn SOLAS, il-korp nazzjonali tal-edukazzjoni u t-taħriġ; *data* miġbura mill-awtoritajiet tat-taxxa (il-Kummissarji tad-Dħul). Fir-rigward tal-interventi tal-FSE, il-JLD ikopri parzjalment l-interventi ffinanzjati mill-fond, iżda b'mod aktar speċifiku dawk iffinanzjati mid-DSP u minn SOLAS[39].

Id-*data* mis-sorsi msemmija hawn fuq tiġi rranġata mill-ġdid bħala serje ta' episodji, b'episodju wieħed jibda meta l-persuna tibda perjodu ta' qgħad u jispiċċa meta l-persuna tidħol f'impjieg jew fi programm ta' taħriġ jew attività oħra; imbagħad, meta l-istatus ta' individwu jerġa' jinbidel, jibda episodju ġdid. Il-bidu ta' perjodu ta' qgħad jikkoinċidi ma' meta individwu jibda jitlob Benefiċċju ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg u Allowance ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg[40]. Fil-JLD, vantaġġ ta' din l-istruttura bl-episodji huwa li l-perjodi kontigwi fuq Benefiċċju ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg (JB) u Allowance ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg (JA) jistgħu jiġu konnessi u rrappreżentati bħala episodju wieħed ta' qgħad. Ta' min jinnota li l-episodji, kif jidher hawn fuq, jistgħu jikkoinċidu u r-riċerkatur għandu l-problema li jagħti prijorità lil episodju wieħed fuq ieħor.

Il-JLD ilu jsegwi t-talbiet għal assistenza soċjali, l-attivazzjoni, it-taħriġ u l-istorja tal-impjiegi mill-2004, u jinkludi madwar 13-il miljun episodju individwali ta' assistenza soċjali u xogħol għal madwar 2 miljun individwu. Kull episodju għandu data tal-bidu u tat-tmiem, u kodiċi operattiv[41] li jippermetti l-identifikazzjoni tas-sitwazzjoni ta' individwu matul kull perjodu. Il-JLD ikopri sett kbir ta' "varjabbli": il-ġeneru, l-età, l-istat ċivili, iċ-ċittadinanza, il-livell edukattiv miksub, impjieg preċedenti, l-istorja tal-impjieg u tal-qgħad (id-durata u l-għadd ta' episodji) u l-karatteristiċi tal-impjiegi (pereżempju, is-settur), l-istorja tat-taħriġ waqt il-qgħad (it-tip, id-durata u l-għadd ta' episodji), it-tip ta' benefiċċju (JA, JB), l-għadd ta' tfal, id-dipendenti, it-tip ta' ħlas tal-familja (jiġifieri allowances għad-dipendenti adulti u minorenni, adulti biss, eċċ.), il-qligħ u t-taxxa u l-lokazzjoni ġeografika[42].

Barra minn hekk, l-identifikaturi individwali jgħaqqdu l-JLD ma' *data* amministrattiva oħra; pereżempju, għall-evalwazzjoni ta' JobsPlus, il-JLD tqabbel ma' bażi tad-*data* ta' monitoraġġ separata, b'informazzjoni dettaljata dwar id-dati tal-bidu/tat-tmiem ta' JobsPlus, in-numru ta' jiem fuq il-Live Register fil-bidu tal-JobsPlus, u t-tip ta' trattament.

Hemm żewġ mezzi ewlenin għall-aċċess għad-*data* tal-JLD: riċerka kkuntrattata, li sseħħ meta d-DSP iniedi proċess ta' Talba għal Offerta (Request for Tender - RFT); jew fuq talba minn riċerkaturi bi kredenzjali adegwati. F'dan l-aħħar każ, it-talbiet għall-aċċess jiġu kkunsidrati fuq bażi ta' każ b'każ, u f'każ ta' aċċettazzjoni, irid jiġi ffirmat ftehim legalment infurzabbli dwar il-kondiviżjoni tad-*data* bejn ir-riċerkaturi/l-istituzzjonijiet u d-DSP. Id-*data* kollha tiġi psewdonimizzata, u jiġu trażmessi biss l-oqsma tad-*data* rilevanti għas-suġġett tar-riċerka. L-aċċess għad-*data* mir-riċerkatur jew mill-istituzzjoni tar-riċerka huwa limitat, u d-*data* trid titħassar fi tmiem il-proġett ta' riċerka jew ta' evalwazzjoni. Jiġi pprovdut ktieb ta' kodiċi lir-riċerkaturi flimkien mad-*data* tal-JLD, għalkemm huwa meħtieġ titjib sinifikanti fid-dokumentazzjoni.

Il-JLD intuża għal varjetà ta' attivitajiet ta' riċerka u evalwazzjonijiet matul is-snin: Back to Education Allowance (2015), JobBridge Activation Programme (2016), Back to Work Enterprise Allowance (2017), JobPath (2019) u JobPlus (2020) huma xi wħud minn dawk li ntgħażlu għall-evalwazzjoni.

L-istruttura u l-kontenut tal-JLD tjiebu mill-fażijiet inizjali. Madankollu, tkun meħtieġa attività kostanti sabiex dan jinżamm aġġornat u biex jiġi żviluppat titjib u jimtlew il-lakuni, pereżempju, billi tiġi inkluża informazzjoni aktar dettaljata dwar l-edukazzjoni u tiġi integrata aktar *data* speċifika għall-programm (kontenut, tlestija, eċċ.), filwaqt li tittejjeb id-*data* dwar il-qligħ. Proġett li jmiss għandu jimplimenta titjib fil-JLD f'termini ta': aġġornament regolari (pereżempju kull xahar) b'awtomazzjoni u ttestjar tal-pipeline tad-*data*, u żieda jew sostituzzjoni tas-sorsi tad-*data* biex jiġi żgurat li jkun hemm kopertura sħiħa tal-appoġġ għall-impjiegi u t-

[39] Il-programmi f'oqsma bħall-Ġustizzja (il-Youth Diversion Projects u l-Young Persons Probation Projects, kif ukoll l-Integrazzjoni u l-Impjieg tal-Migranti), l-Edukazzjoni (Third Level Access u Adult Literacy), il-Komunità (iċ-Ċentri tat-Taħriġ tal-Komunità), u d-Difiża (Skema ta' Appoġġ għall-Impjiegi tal-Forzi tad-Difiża) mhumiex inklużi fil-JLD.

[40] Benefiċċju ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg huwa ħlas ta' kull ġimgħa mid-DSP lill-persuni li huma bla xogħol, li huma kompletament qiegħda jew li huma f'impjieg part-time minħabba li s-sigħat tax-xogħol tagħhom tnaqqsu minn min iħaddimhom. Huwa applikabbli għal persuni li qed ifittxu impjieg li jkunu ħallsu benefiċċji tas-sigurtà soċjali (PRSI) bir-rata xierqa li jkollhom biżżejjed kontribuzzjonijiet fis-sena tat-taxxa rilevanti, u li jkunu ħallsu total minimu ta' 104 kontribuzzjonijiet. L-Allowance ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg huwa ħlas soġġett għal test tal-mezzi li jsir lill-persuni qiegħda li jkunu qed ifittxu impjieg u li ma jikkwalifikawx għal Benefiċċju ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg jew li l-intitolament tagħhom għal Benefiċċju ta' Persuni li qed Ifittxu Impjieg ikun skada.

[41] Li jirrappreżentaw taħlita ta' attivitajiet ta' attivazzjoni/taħriġ, talbiet għal assistenza soċjali, u ħin imqatta' fl-impjieg.

[42] Element li jeħtieġ attenzjoni huwa li xi *data* tirreferi għal perjodi differenti, pereżempju, il-qligħ jiġi rreġistrat fuq bażi annwali, filwaqt li l-pagamenti tal-benefiċċji tal-protezzjoni soċjali jiġu aġġornati kull ġimgħa.

taħriġ, programmi oħrajn ta' protezzjoni soċjali, u *data* dwar il-qligħ f'ħin reali[43].

L-Istitut għar-Riċerka dwar l-Impjiegi (IAB) fil-Ġermanja u l-Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB)

Fil-Ġermanja, l-aċċess għad-*data* għal finijiet xjentifiċi ttejjeb wara r-riformi tas-suq tax-xogħol fil-perjodu 2003-2005, fejn saret enfasi fuq l-evalwazzjoni tal-politiki u r-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni dwar "It-Titjib tal-Infrastruttura tal-Informazzjoni Bejn ix-Xjenza u l-Istatistika" biex jiġi stabbilit ċentru tad-*data* tar-riċerka f'kull produttur pubbliku tal-mikrodata. B'riżultat ta' dan, fl-2004, l-Aġenzija Federali għall-Impjiegi stabbilixxiet ċentru tad-*data* tar-riċerka fi ħdan l-Istitut għar-Riċerka dwar l-Impjiegi (Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung (IAB)). L-IAB huwa responsabbli mill-estrazzjoni tad-*data* minn proċessi amministrattivi biex iħejji settijiet ta' *data* utli għar-riċerka empirika.

Aktar minn 15-il sett ta' *data* huma ġestiti mill-IAB u huma disponibbli għall-komunità xjentifika. Id-*data* toriġina minn *data* amministrattiva mis-sistema tas-sigurtà soċjali, minn proċessi interni tal-Aġenzija Federali tal-Impjiegi u minn stħarriġ imwettaq mill-IAB[44].

B'rabta mas-sistemi tas-sigurtà soċjali, l-impjegaturi kollha huma meħtieġa jirrapportaw għadd ta' entrati u karatteristiċi tal-impjegati tagħhom u din id-*data* tipprovdi sett rikk ta' informazzjoni dwar l-istorja tal-impjieg tan-nies. Id-*data* amministrattiva relatata mal-proċeduri interni tal-Aġenzija Federali tal-Impjiegi tinkludi assigurazzjoni obbligatorja tal-qgħad, benefiċċji tal-qgħad u l-perjodi ta' intitolament korrispondenti, laqgħat konsultattivi ma' individwi qiegħda, offerti ta' kollokament, u miżuri attivi tas-suq tax-xogħol. L-IAB jikkombina d-*data* f'sett ta' *data* komprensiv wieħed, li huwa msejjaħ il-"Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB)". Il-ġbir ta' din id-*data* amministrattiva beda fl-1975, għalkemm mhux il-varjabbli kollha huma disponibbli għall-perjodu kollu ta' osservazzjoni. L-IEB jistgħu jiġu integrati ma' *data* differenti mill-istħarriġ implimentat mill-IAB, bħal: il-Bord tal-Istabbiliment tal-IAB, l-Istħarriġ Ġermaniż dwar il-Postijiet tax-Xogħol Vakanti tal-IAB, il-Prattiki Organizzattivi u ta' Ġestjoni Ġermaniżi (German Management and Organizational Practices - GMOP); l-Istudju tal-Bord dwar is-Suq tax-Xogħol u s-Sigurtà Soċjali (PASS); il-Ħidma u t-Tagħlim f'Dinja li qed Tinbidel; l-istħarriġ tal-impjegati dwar il-ħlasijiet tal-bonus, iż-żidiet fil-pagi u l-ġustizzja (BLoG); *Data* Konnessa bejn l-Impjegatur u l-Impjegat mill-IAB (LIAB); l-Istħarriġ tal-Impjegati "WeLL"— għall-Proġett "Taħriġ Ulterjuri bħala Parti mit-Tagħlim Tul il-Ħajja".

L-IAB jaġġorna l-prodotti tad-*data* tiegħu b'mod regolari u joffri kampjuni differenti ta' dawn is-sorsi tad-*data* amministrattivi rikki għal finijiet ta' riċerka. Għal kull prodott tad-*data*, l-IAB jipprovdi dokumentazzjoni dettaljata bil-Ġermaniż u bl-Ingliż. Il-bażi ġuridika għall-aċċess għad-*data* tinsab fil-Ktieb tal-Kodiċi Soċjali Ġermaniż (diversi verżjonijiet) u, b'mod aktar speċifiku, huma previsti erba' tipi ta' aċċess għad-*data* għall-komunità xjentifika: il-fajls tal-Kampus (kompletament anonimizzati u utli biss għat-tagħlim); il-Fajls għal Użu Xjentifiku huma mikrodata anonimizzata sottomessa lil istituzzjonijiet xjentifiċi fil-Ġermanja u fl-Istati Membri tal-UE għal proġetti ta' riċerka fil-qasam tar-riċerka dwar is-suq tax-xogħol, iżda mhux għat-tagħlim jew għal interessi ta' riċerka kummerċjali. Is-sigurtà tad-*data* trid tiġi ggarantita mill-istituzzjoni xjentifika li tapplika għad-*data*; id-*data* anonimizzata b'informazzjoni aktar dettaljata hija aċċessibbli biss fuq il-post. L-IAB jipprovdi postijiet tax-xogħol separati f'ambjent tal-computing sigur f'Nuremberg u f'diversi postijiet fil-Ġermanja, fl-Istati Uniti u fir-Renju Unit. Ir-riċerkaturi għandhom aċċess dirett għad-*data*, iżda jistgħu jiksbu l-output tal-programmi tagħhom biss wara r-rieżamijiet ta' divulgazzjoni mill-persunal tal-IAB; l-eżekuzzjoni mill-bogħod tfisser li r-riċerkaturi jħejju l-programmi tagħhom b'*data* artifiċjali u jtellgħuhom fl-Applikazzjoni għas-Sottomissjoni tal-Impjiegi (Job Submission Application - JoSuA). F'dan il-proċess, ir-riċerkaturi qatt ma jaraw id-*data* oriġinali u jirċievu biss ir-riżultati tagħhom. Formoli ta' talbiet standardizzati huma disponibbli għall-aċċess għad-*data* kollha. Wara li tkun ġiet approvata talba, jiġi konkluż kuntratt li jirregola l-użu tad-*data* għal proġett speċifiku f'perjodu speċifiku bejn l-istituzzjoni tar-riċerkatur u l-IAB. Il-kuntratt jispeċifika r-regoli dwar il-protezzjoni tad-*data*, u japplikaw sanzjonijiet severi fil-każ ta' ksur. Uħud mis-settijiet ta' *data* ġestiti mill-IAB huma disponibbli biss għall-użu fuq il-post (pereżempju, is-settijiet ta' *data* konnessi).

Abbażi tad-*data* prodotta mill-IAB, il-politiki attivi tas-suq tax-xogħol jiġu evalwati regolarment bl-użu tal-

[43] Nixtiequ nirringrazzjaw lil Frank Humphreys, Ciaran Judge, Saidhbhín Hardiman u Krzysztof Gigon tad-DSP għall-informazzjoni pprovduta dwar il-JLD.

[44] Fl-2011 twaqqaf iċ-Ċentru għall-Konnessjoni tar-Rekords fl-IAB, proġett konġunt mal-Università ta' Duisburg-Essen li kien iffinanzjat mill-Fondazzjoni Ġermaniża għar-Riċerka; iċ-Ċentru għandu l-għan li jissimplifika r-rabta tas-settijiet tad-*data* mingħajr identifikatur speċifiku.

aktar metodi empiriċi reċenti u, f'xi każijiet, is-sejbiet wasslu għal bidla fil-politiki[45]. L-IAB jipprovdi lir-riċerkaturi b'aċċess għas-settijiet ta' *data* tiegħu mhux biss fil-Ġermanja, iżda wkoll f'pajjiżi oħrajn u l-għadd ta' utenti qed jiżdied b'mod kostanti (pereżempju, fl-2016 kważi terz tal-ftehimiet kollha dwar l-użu tad-*data* kienu minn faċilità mhux Ġermaniża).

Dwar l-użu ta' *data* amministrattiva għas-CIEs u kwistjonijiet prattiċi relatati, ara wkoll il-Gwida Ewropea mħejjija minn riċerkaturi mill-JRC, Il-Kummissjoni Ewropea, 2020.

X'inhuma l-kwistjonijiet possibbli relatati mal-protezzjoni tad-*data*?

Jistgħu jiġu esperjenzati diffikultajiet fil-kisba ta' *data* li tidentifika individwi jew kumpaniji li pparteċipaw f'interventi ffinanzjati mill-FSE+[46]. Is-CIEs jeħtieġu mikrodata - *data* li fiha osservazzjonijiet dwar l-unitajiet individwali kemm fil-gruppi ta' trattament kif ukoll f'dawk ta' kontroll.

Ir-Regolament FSE+ dwar il-ġestjoni tad-data

Ir-Regolament 2021/1057 tal-FSE+ (Anness I) jitlob *data* dwar il-parteċipanti b'diżaggregazzjoni skont il-ġeneru, l-istatus tas-suq tax-xogħol, il-grupp ta' età, il-livell edukattiv milħuq, u l-gruppi vulnerabbli (migranti, minoranzi, persuni b'diżabilità, persuni żvantaġġati oħrajn). Ir-Regolamenti tar-RDK u tal-FSE+ għall-perjodu 2021-2027 jistabbilixxu obbligu legali għall-MAs biex jiġbru u jipproċessaw *data* personali fil-forma ta' rekords individwali tal-parteċipanti. Barra minn hekk, ir-Regolament 2021/1057 tal-FSE+ jispeċifika fl-Artikolu 17(6) tiegħu b'rabta mal-Monitoraġġ u l-Indikaturi li: "*Meta d-data tkun disponibbli fir-reġistri jew f'sorsi ekwivalenti, l-Istati Membri jistgħu jippermettu li l-awtoritajiet ta' ġestjoni u korpi oħra fdati bil-ġbir tad-data neċessarja għall-monitoraġġ u l-evalwazzjoni ta' appoġġ ġenerali mill-fergħa tal-FSE+ taħt ġestjoni kondiviża, jiksbu din id-data minn dawk ir-reġistri tad-data jew minn sorsi ekwivalenti, f'konformità mal-Artikolu 6(1), il-punti (c) u (e), tar-Regolament (UE) 2016/679*".

Dawn ir-regoli, stabbiliti fid-Dispożizzjonijiet Komuni u fir-Regolamenti tal-FSE+, jiffaċilitaw l-aċċess għal u l-użu ta' *data* personali meħtieġa għall-monitoraġġ tal-FSE+ u, fil-każ ta' CIE, għad-definizzjoni tal-grupp ittrattat. Madankollu, l-aċċess għad-*data* personali meħtieġa biex jiġu ffurmati l-gruppi ta' kontroll u l-ipproċessar tad-*data* tal-grupp ta' trattament u ta' kontroll iridu jkunu konformi mar-Regolament (UE) 2016/679 (Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data* – GDPR), li jkopri t-trasferiment u l-użu ġenerali ta' *data* personali, inklużi kategoriji speċjali ta' *data*[47] fl-UE. Il-kaxxa li ġejja tipprovdi ħarsa ġenerali lejn il-kontenut u l-obbligi ewlenin regolati mill-GDPR.

Kaxxa 8 Qafas regolatorju tal-UE dwar l-ipproċessar ta' *data* personali

Il-leġiżlazzjoni rilevanti dwar l-ipproċessar tad-*data* personali fl-Ewropa tikkonsisti prinċipalment fir-Regolament (UE) 2016/679 u l-linji gwida u l-miżuri adottati mill-awtoritajiet kompetenti bħall-Bord Ewropew għall-Protezzjoni tad-*Data* (EDPB). Din il-leġiżlazzjoni tistabbilixxi ħafna kundizzjonijiet u limitazzjonijiet dwar l-ipproċessar ta' *data* personali għall-protezzjoni tad-drittijiet u l-libertajiet tas-suġġetti tad-*data*. F'kull każ, il-ħtieġa għal protezzjoni u salvagwardja li toħroġ mid-dispożizzjonijiet u mir-regolamenti għandha ssib

[45] Eżempju ta' dan huwa evalwazzjoni tal-ftehim ta' integrazzjoni obbligatorja bejn il-persuna li qed tfittex impjieg u l-persuna li qed taħdem fuq il-każ. Bl-użu ta' esperiment fuq il-post magħżul b'mod każwali u wara l-bijografiji tas-suq tax-xogħol tal-persuni inklużi fl-esperiment, l-IAB seta' juri li għal xi gruppi ta' persuni qiegħda, ir-regolament obbligatorju huwa kontroproduttiv u għandu jiġi sostitwit b'immaniġġjar aktar flessibbli tal-istrument (van den Berg *et al*. 2016).

[46] Ara Ismeri Europa – Ecorys – L-Istitut għall-Istudji dwar l-Impjiegi, 2019.

[47] Il-GDPR ma għadux juża t-terminu *data* sensittiva u issa jirreferi għal "kategoriji speċjali ta' *data*". Skont l-Artikolu 9, dawn jinkludu: "l-ipproċessar ta' *data* personali, li jiżvela oriġini razzjali jew etnika, opinjonijiet politiċi, twemmin reliġjuż jew filosofiku, jew sħubija fi trade union, u l-ipproċessar ta' *data* ġenetika, *data* bijometrika sabiex tidentifika b'mod uniku persuna fiżika, *data* dwar is-saħħa jew *data* dwar il-ħajja sesswali u l-orjentazzjoni sesswali ta' persuna fiżika".

bilanċ mal-ħtieġa li ma tiġix limitata r-riċerka xjentifika u tabilħaqq li taġixxi bħala assi fl-iżvilupp tagħha. Għal din ir-raġuni, u fi ħdan dan il-qafas legali, l-Unjoni Ewropea pprevediet li, f'kundizzjonijiet speċifiċi, jistgħu jsiru eċċezzjonijiet li jippermettu l-attivitajiet ta' riċerka u t-tixrid tal-outputs, sakemm jiġi ssalvagwardjat l-aktar dritt fundamentali tal-persuni kkonċernati, jiġifieri d-dritt għall-privatezza.[48]

IR-REGOLAMENT ĠENERALI DWAR IL-PROTEZZJONI TAD-*DATA* (UE) 2016/679

Ir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data* (GDPR) daħal fis-seħħ fl-24 ta' Mejju 2016 u sar applikabbli bis-sħiħ fl-Istati Membri kollha fil-25 ta' Mejju 2018. Il-GDPR japplika "*għall-ipproċessar ta' data personali kompletament jew parzjalment b'mezzi awtomatizzati, u għall-ipproċessar għajr b'mezzi awtomatizzati ta' data personali li tifforma parti minn sistema ta' arkivjar jew li tkun maħsuba sabiex tifforma parti minn sistema ta' arkivjar*"[49].

Fir-rigward tal-kamp ta' applikazzjoni territorjali, ir-Regolament japplika kemm għall-ipproċessar ta' *data* personali mwettaq minn persuni li jinsabu fit-territorju tal-Unjoni Ewropea kif ukoll f'każijiet fejn l-ipproċessar jinvolvi suġġetti tad-*data* li jinsabu fl-Unjoni Ewropea, anki meta l-kontrollur jew il-proċessur tad-*data* jkun jinsab barra mill-UE.

Mil-lat sostantiv, u meta mqabbel mal-leġiżlazzjoni preċedenti, ir-Regolament isaħħaħ id-drittijiet tas-suġġetti tad-*data* u jimponi serje ta' obbligi fuq il-kontrolluri tad-*data* skont loġika bbażata fuq analiżi tar-riskju u fuq il-prinċipju tar-responsabbiltà. Barra minn hekk, ir-Regolament jipprevedi serje ta' rekwiżiti li għandhom jiġu ssodisfati mill-kontrollur tad-*data*, rekwiżiti li ma kinux inklużi fil-leġiżlazzjoni preċedenti: fost dawn, il-valutazzjoni tal-impatt fuq il-privatezza (l-Artikoli 35-36), il-minimizzazzjoni tal-operazzjonijiet tal-ipproċessar skont il-kriterji tal-privatezza mid-disinn u tal-privatezza prestabbilita (l-Artikolu 25), l-adozzjoni tar-reġistru tal-ipproċessar (l-Artikolu 30) u l-ħatra tal-Uffiċjal għall-Protezzjoni tad-*Data* (UPD) (l-Artikoli 37-39).

Huwa importanti li jiġu enfasizzati l-prinċipji ewlenin stabbiliti fl-Artikolu 5 tar-Regolament, li magħhom iridu jikkonformaw dawk li jipproċessaw id-*data* personali. B'mod partikolari, dawn li ġejjin:

a) <u>*Legalità, ġustizzja u trasparenza*</u>: id-*data* personali għandha tiġi pproċessata b'mod legali, ġust u trasparenti.
b) <u>*Limitazzjoni tal-iskop*</u>: id-*data* personali għandha tinġabar għal skopijiet speċifikati, espliċiti u leġittimi u ma tiġix ipproċessata aktar b'mod li jkun inkompatibbli ma' dawk l-iskopijiet. Fil-każ ta' pproċessar għal finijiet statistiċi jew riċerka xjentifika, il-kontrollur tad-*data* għandu jadotta l-miżuri ta' garanzija u protezzjoni meħtieġa.
c) <u>*Minimizzazzjoni tad-data*</u>: għandha tinġabar biss id-*data* li tkun strettament meħtieġa biex jintlaħqu skopijiet speċifiċi.
d) <u>*Akkuratezza*</u>: id-*data* miġbura għandha tkun preċiża u, fejn meħtieġ, tinżamm aġġornata.
e) <u>*Limitazzjoni tal-ħżin*</u>: id-*data* personali għandha tinżamm f'forma li tippermetti l-identifikazzjoni tas-suġġetti tad-*data* għal mhux aktar żmien milli jkun meħtieġ għall-iskopijiet li għalihom tiġi pproċessata d-*data* personali. Għal dan l-għan, id-*data* personali tista' tinħażen għal perjodi itwal, sakemm id-*data* tiġi pproċessata biss għal finijiet ta' arkivjar fl-interess pubbliku, għal finijiet ta' riċerka xjentifika jew storika jew għal finijiet ta' statistika f'konformità mal-Artikolu 89. F'każijiet bħal dawn, id-*data* għandha tkun soġġetta għall-implimentazzjoni ta' miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa biex jiġu ssalvagwardjati d-drittijiet u l-libertajiet tas-suġġetti tad-*data*.
f) <u>*Integrità u kunfidenzjalità*</u>: id-*data* personali għandha tiġi pproċessata b'mod li jiżgura s-sigurtà xierqa tagħha, inkluża l-protezzjoni kontra l-ipproċessar mhux awtorizzat jew illegali u kontra t-telf, il-qerda jew il-ħsara aċċidentali, bl-użu ta' miżuri tekniċi jew organizzattivi xierqa.
g) <u>*Responsabbiltà*</u>: dan huwa wieħed mill-aktar prinċipji importanti stabbiliti mir-Regolament. Dan jiddikjara li l-kontrollur huwa responsabbli għall-ipproċessar tad-*data* u jista' juri l-implimentazzjoni ta' kwalunkwe miżura meħtieġa.

Dan is-sett ta' prinċipji jikkostitwixxi l-istruttura ewlenija li fuqha huwa bbażat il-GDPR u jiddetermina serje ta' obbligi li għandhom jiġu ssodisfati mill-kontrollur u mill-proċessur.

[48] Leġiżlazzjoni Ewropea rilevanti oħra li tikkontribwixxi għall-qafas legali għall-ipproċessar ta' *data* personali tinkludi: ir-Regolament (UE) Nru 2013/557 dwar l-Istatistika Ewropea fir-rigward tal-aċċess għal *data* kunfidenzjali għal finijiet xjentifiċi; ir-Regolament (UE) Nru 2018/1725 dwar il-protezzjoni ta' persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' *data* personali mill-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji u l-aġenziji tal-UE u dwar il-moviment liberu ta' tali *data*.

[49] L-Artikolu 2 tar-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

L-IPPROĊESSAR TA’ *DATA* PERSONALI FIL-KUNTEST TAS-CIE: IL-KUNDIZZJONIJIET, IL-LIMITI U L-KWISTJONIJIET EWLENIN

It-twettiq ta’ evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali jinvolvi l-ipproċessar ta’ ammonti kbar ta’ *data*, inkluża *data* personali. B’referenza għall-qafas regolatorju deskritt hawn fuq, huwa importanti li wieħed ikun familjari mal-kundizzjonijiet, il-limitazzjonijiet u l-kwistjonijiet ewlenin li jiffaċċjaw l-Istati Membri u l-MAs meta jwettqu s-CIEs.

Il-bażi ġuridika u l-finijiet tal-ipproċessar

Sabiex jitwettaq l-ipproċessar tad-*data* personali, trid tkun preżenti mill-inqas waħda mill-kundizzjonijiet tal-legalità indikati fl-Artikolu 6 tal-GDPR[50]. Jekk, min-naħa l-oħra, id-*data* li għandha tiġi pproċessata tkun “kategoriji speċjali ta’ *data*”, trid issir referenza wkoll għall-Artikolu 9 tal-GDPR.

Fil-kuntest tas-CIE, **l-interess pubbliku** skont l-Artikolu 6(1)(e) tal-GDPR (“*it-twettiq ta’ kompitu mwettaq fl-interess pubbliku jew fl-eżerċizzju ta’ awtorità uffiċjali mogħtija lill-kontrollur*”) jidher l-aktar bażi ġuridika xierqa għall-ipproċessar tad-*data*. Din il-bażi ġuridika għandha tiġi stabbilita fid-dritt tal-Unjoni jew fil-liġi nazzjonali, kif speċifikat fl-Artikolu 6(3) tal-GDPR. L-“interess pubbliku” jirrappreżenta b’mod ċar l-obbligi tal-awtoritajiet ta’ ġestjoni definiti fl-Artikolu 17(6) tar-Regolament 2021/1057 tal-FSE+ dwar l-użu tad-*data* “*disponibbli f’reġistri u f’sorsi ekwivalenti*”. Barra minn hekk, ir-RDK 2021/1060 jiddikjara fl-Artikolu 4 tiegħu li “*l-Istati Membri u l-Kummissjoni għandhom jingħataw il-possibbiltà li jipproċessaw data personali biss fejn meħtieġ għall-fini li jwettqu l-obbligi rispettivi tagħhom skont dan ir-Regolament, b’mod partikolari għall-monitoraġġ, ir-rapportar, il-komunikazzjoni, il-pubblikazzjoni, l-evalwazzjoni […]*”. Il-liġijiet nazzjonali jistgħu wkoll jagħtu lill-kontrolluri tad-*data* awtoritajiet simili għall-immaniġġjar u l-ipproċessar tad-*data* fl-interess pubbliku.

Bażijiet ġuridiċi oħrajn għal CIE jistgħu jissemmew f’kundizzjonijiet oħrajn elenkati fl-Artikolu 6(1) u b’mod partikolari:

- il-**kunsens** tas-suġġett tad-*data* (l-Artikolu 6(1)(a) tal-GDPR). Il-kunsens, pereżempju, jista’ jkun bażi ġuridika xierqa meta d-*data* għas-CIE tinġabar permezz ta’ stħarriġ u s-suġġetti tad-*data* jistgħu faċilment jagħtu l-kunsens tagħhom għall-ipproċessar (ara l-Artikolu 7 tal-GDPR dwar il-kunsens). B’mod ġenerali, il-kunsens ikun aktar kumpless jekk ma jkunx ippjanat sew minn qabel; bażi ġuridika għas-CIE tista’ titqies bħala “residwa” meta ma jkunx hemm bażijiet ġuridiċi oħrajn applikabbli.
- l-ipproċessar huwa meħtieġ għall-**konformità ma’ obbligu legali** li għalih il-kontrollur huwa soġġett (l-Artikolu 6(1) ċ) tal-GDPR b’referenza għall-Artikolu 17 tar-Regolament tal-FSE+). Din il-bażi ġuridika għandha tiġi stabbilita bil-liġi u tista’ tinvolvi entitajiet privati jew pubbliċi; jista’ jkun, pereżempju, li minħabba preskrizzjonijiet legali speċifiċi, entità privata jew pubblika responsabbli għal sett ta’ *data* tkun meħtieġa tikkollabora mal-awtorità maniġerjali fis-CIE.

Barra minn hekk, il-kontrollur tad-*data* **jista’ juża d-*data* miġbura għal finijiet ulterjuri jekk dawn ikunu kompatibbli mal-finijiet inizjali**. F’dan ir-rigward, il-kontrollur tad-*data* se jkollu jevalwa l-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 6(4) u 5(1)(b) tal-GDPR. Dawn id-dispożizzjonijiet huma partikolarment rilevanti meta tiġi pproċessata *data* għal finijiet ta’ riċerka xjentifika jew ta’ statistika. Dawn jippermettu l-użu ta’ *data* amministrattiva għal finijiet li jvarjaw minn dawk oriġinali u ma jeħtiġux kunsens speċifiku għall-użu l-ġdid, iżda huma meħtieġa jikkonformaw mar-regoli ta’ protezzjoni speċifikati fl-Artikolu 89(1), prinċipalment il-psewdo-anonimizzazzjoni (ara hawn taħt). Dawn id-dispożizzjonijiet, pereżempju, jistgħu jkunu rilevanti fil-każ ta’ *data* tar-reġistru tal-qgħad li għandha tintuża f’CIE.

Minħabba l-ispeċifiċità tas-CIEs, il-kontrollur tad-*data* li jiġbor id-*data* u l-entità li twettaq ir-riċerka jistgħu jkunu differenti. F’dan il-każ, irid ikun hemm kundizzjoni li tilleġittima t-trasferiment tad-*data* u tippermetti lir-riċevitur jipproċedi bis-CIE.

Anonimizzazzjoni u psewdo-anonimizzazzjoni: ipproċessar għal finijiet ta’ statistika

---

[50] Dawn il-kundizzjonijiet huma: (a) is-suġġett tad-*data* jkun ta l-kunsens għall-ipproċessar tad-*data* personali tiegħu għal fini speċifiku wieħed jew aktar; (b) l-ipproċessar ikun meħtieġ għat-twettiq ta’ kuntratt li għalih is-suġġett tad-*data* huwa parti jew sabiex jittieħdu passi fuq talba tas-suġġett tad-*data* qabel ma jidħol f’kuntratt bħal dan; (ċ) l-ipproċessar ikun meħtieġ għall-konformità ma’ obbligu legali li għalih ikun soġġett il-kontrollur; (d) l-ipproċessar ikun meħtieġ sabiex ikunu protetti l-interessi vitali tas-suġġett tad-*data* jew ta’ persuna fiżika oħra; (e) l-ipproċessar ikun meħtieġ għat-twettiq ta’ kompitu mwettaq fl-interess pubbliku jew fl-eżerċizzju ta’ awtorità uffiċjali mogħtija lill-kontrollur; (f) l-ipproċessar ikun meħtieġ għall-finijiet tal-interessi leġittimi segwiti mill-kontrollur jew minn parti terza, għajr meta tali interessi jingħelbu mill-interessi jew mid-drittijiet u l-libertajiet fundamentali tas-suġġett tad-*data* li jeħtieġu l-protezzjoni tad-*data* personali, b’mod partikolari meta s-suġġett tad-*data* jkun minorenni.

L-Artikolu 89 tal-GDPR jiddikjara li l-ipproċessar tad-*data* mwettaq għall-finijiet ta' interess pubbliku, jew fil-kuntest ta' riċerka xjentifika jew għal finijiet ta' statistika għandu jipprevedi salvagwardji xierqa għad-drittijiet u l-libertajiet tas-suġġetti tad-*data* u għandu jirrispetta b'mod partikolari l-prinċipju ta' "minimizzazzjoni". Dan ifisser li jsir użu minn tekniki ta' psewdo-anonimizzazzjoni[51].

Meta l-finijiet ikunu jistgħu jiġu ssodisfati minn operazzjonijiet ta' pproċessar sussegwenti li ma jippermettux, jew ma għadhomx jippermettu, l-identifikazzjoni tas-suġġetti tad-*data*, dawk il-finijiet għandhom jiġu ssodisfati billi d-*data* tiġi anonimizzata u mbagħad tiġi pproċessata f'forma aggregata. Fis-CIEs, skont id-definizzjoni, ir-riżultati jiġu aggregati u dan ir-riskju jkun nieqes, sakemm is-settijiet tad-*data* oriġinali ma jiġux ippubblikati għal raġunijiet xjentifiċi. F'dan il-każ, is-settijiet tad-*data* jridu jiġu anonimizzati (ara l-eżempju fil-kaxxa ta' hawn taħt).

Il-ħżin tad-data u l-ipproċessar sigur

Wieħed mill-aspetti ewlenin tal-ipproċessar tad-*data* huwa l-ħżin tad-*data*. Il-leġiżlazzjoni ma tispeċifikax kif trid tinħażen id-*data*, iżda l-prinċipji msemmija hawn fuq jirrikjedu li l-ħżin u l-ipproċessar dejjem ikunu marbuta mal-fini tar-riċerka. Meta l-fini tal-ipproċessar jintlaħaq u ż-żamma tad-*data* ma tibqax meħtieġa, dan għandu jieqaf. Din ir-regola ġenerali trid tiġi speċifikata fl-istqarrija ta' privatezza li tingħata lis-suġġetti tad-*data* meta jkunu rreġistrati f'settijiet ta' *data* amministrattivi jew, minħabba l-impossibbiltà probabbli li s-suġġetti kollha tad-*data* jiġu informati personalment, jistgħu jinstabu modi alternattivi kif tiġi pprovduta l-informazzjoni (pereżempju, billi tiġi ppubblikata paġna ta' informazzjoni li jkun fiha l-politika ta' privatezza dwar l-attivitajiet ta' riċerka fuq is-sit web tal-awtorità maniġerjali).

B'mod partikolari, ladarba tkun twettqet is-CIE, ir-riżultati jkunu saru disponibbli u ġew aggregati għall-użu statistiku, il-fini jitqies li ġie ssodisfat. F'dan il-punt, id-*data* għandha jew tiġi anonimizzata (f'każ li din terġa' tintuża fi stadju aktar tard u għal finijiet differenti) jew inkella titħassar. Jekk il-liġi jew ir-regolament jippermettu, il-ħżin jista' jkun bla limitu ta' żmien, iżda biss taħt referenza regolatorja espliċita.

Il-kundizzjoni l-oħra meħtieġa mill-GDPR hija li l-ipproċessar ikun imdawwar b'miżuri ta' sigurtà adegwati u xierqa. L-Artikolu 32 tar-Regolament jiddikjara li kull min iwettaq l-ipproċessar (il-kontrollur jew il-proċessur) għandu jimplimenta miżuri tekniċi u organizzattivi xierqa biex jiżgura livell ta' sigurtà xieraq għar-riskju. Dan ifisser li ma tiġi preskritta l-ebda miżura standard, iżda li dawn iridu jiġu definiti fuq bażi ta' każ b'każ b'referenza speċifika għar-riskji maħluqa mill-operazzjoni ta' pproċessar individwali.

OBBLIGI LEGALI

Informazzjoni għas-suġġetti tad-data

L-ewwel dmir tal-kontrollur tad-*data* huwa li jinforma lis-suġġetti tad-*data*. Dan l-obbligu huwa stabbilit fl-Artikolu 13 tal-GDPR meta tinġabar id-*data* mis-suġġett tad-*data*, iżda meta dan ma jkunx il-każ, ir-referenza hija l-Artikolu 14. Is-suġġett irid jiġi informat dwar il-finijiet u l-metodi tal-ipproċessar, il-bażi ġuridika, il-perjodi ta' ħżin u d-drittijiet li jistgħu jiġu eżerċitati mis-suġġett tad-*data*. Fil-każ ta' CIE, din l-informazzjoni tingħata fiż-żmien tal-ġbir tad-*data* li aktar tard se tintuża għar-riċerka statistika u ta' evalwazzjoni, bħal fis-settijiet tad-*data* tal-monitoraġġ jew tar-reġistru tal-qgħad tal-FSE. Meta din il-komunikazzjoni tkun prattikament impossibbli, kif imsemmi hawn fuq u speċjalment fil-każ ta' individwi f'reġistri użati għas-CIE, jistgħu jintużaw sit web jew għodod ġenerali oħrajn ta' informazzjoni.

Il-governanza tar-relazzjoni bejn l-entitajiet differenti involuti fl-ipproċessar

Ġeneralment, l-attivitajiet ta' riċerka jinvolvu aktar minn korp wieħed u, f'każijiet bħal dawn, ir-relazzjonijiet bejniethom iridu jiġu regolati minn arranġamenti speċifiċi magħrufa bħala "ftehimiet dwar l-ipproċessar tad-*data*"[52]. Dawn għandhom jiġu definiti fuq bażi ta' każ b'każ li tirrifletti l-kontribuzzjonijiet tal-partijiet ikkonċernati differenti. Eżempji ta' relazzjonijiet possibbli huma:

- *Kontrollur tad-data – Kontrollur tad-data* sseħħ meta l-entitajiet jikkollaboraw fl-implimentazzjoni ta' proġett, għalkemm f'kundizzjonijiet differenti u b'kompiti differenti, b'kull waħda żżomm l-iskop tal-ipproċessar distint tagħha;

[51] Psewdonimizzazzjoni tfisser l-ipproċessar ta' *data* personali b'tali mod li d-*data* personali ma tkunx tista' tiġi attribwita aktar lil persuna speċifika mingħajr l-użu ta' informazzjoni addizzjonali. Anonimizzazzjoni tirreferi għall-ipproċessar ta' *data* personali b'mod li jagħmilha impossibbli li jiġu identifikati individwi minnhom. Ħarsa ġenerali lejn it-tekniki ta' psewdo-anonimizzazzjoni tista' tinstab fuq https://www.enisa.europa.eu/publications/pseudonymisation-techniques-and-best-practices.

[52] Pereżempju, dan ikun il-każ meta l-kontrollur tad-*data* u dawk li fil-fatt iwettqu r-riċerka jkunu differenti; F'dan il-każ huwa meħtieġ li jinstab ftehim li jirregola r-relazzjonijiet bejn il-partijiet biex jaċċessaw id-*data* u jwettqu r-riċerka.

- *Kontrollur tad-data - Proċessur tad-data* sseħħ meta entità waħda (kontrollur tad-*data*) tiddetermina l-mezzi u l-finijiet tal-ipproċessar u tuża entità oħra (proċessur tad-*data*) biex twettaq ċerti attivitajiet ta' pproċessar. F'dan il-każ, ir-referenza u l-obbligi għandhom jinstabu fl-Artikolu 28 tal-GDPR;
- *Kontrolluri konġunti*: relazzjoni ta' dan it-tip hija stabbilita fl-Artikolu 26 tal-GDPR, li jistabbilixxi li: "*Fejn żewġ kontrolluri jew aktar jiddeterminaw flimkien l-għanijiet u l-mezzi tal-ipproċessar, huma għandhom ikunu kontrolluri konġunti*". F'każijiet bħal dawn, il-partijiet iridu jiddeterminaw ir-responsabbiltajiet rispettivi tagħhom għall-konformità mar-regolamenti b'mod trasparenti, b'mod partikolari fir-rigward tad-drittijiet tas-suġġetti tad-*data*.

Valutazzjoni tal-impatt fuq il-protezzjoni tad-data

L-Artikolu 35 tal-GDPR jiddikjara li, fejn l-ipproċessar ta' *data* personali x'aktarx li jippreżenta riskju potenzjalment għoli għad-drittijiet u l-libertajiet tas-suġġetti tad-*data*, il-kontrollur irid iwettaq valutazzjoni tal-impatt[53] qabel ma jipproċedi bl-ipproċessar. Valutazzjoni tal-impatt fis-CIEs tista' tkun importanti biss fil-każ tal-ipproċessar ta' kategoriji speċjali ta' suġġetti tad-*data* fuq skala kbira. F'każijiet bħal dawn, il-kontrollur tad-*data* fl-amministrazzjoni jista' jwettaq il-valutazzjoni tal-impatt skont ir-regoli u l-għodod magħmula disponibbli mill-Awtorità nazzjonali għall-Protezzjoni tad-*Data*.

PROSPETTI FUTURI: L-ATT DWAR IL-GOVERNANZA TAD-*DATA*

Il-qafas deskritt hawn fuq jirrifletti s-sitwazzjoni attwali u r-regoli fis-seħħ fl-UE. Il-GDPR ġie introdott speċifikament biex jippermetti avvanz rivoluzzjonarju fil-protezzjoni tad-*data* personali, u biex tinħoloq sistema komuni madwar l-UE f'konformità mal-iżviluppi teknoloġiċi attwali u s-soċjetà tad-*data* tal-lum. Huma ppjanati riformi oħrajn u dawn jista' jkollhom impatt sinifikanti fuq il-ġbir ta' *data* personali fis-snin li ġejjin.

L-Att dwar il-Governanza tad-*Data* bħalissa għadu fl-istadju tal-proposta fil-Kummissjoni Ewropea[54]. L-għan espliċitu ta' dan l-att huwa li jippromwovi d-disponibbiltà ta' *data* li tista' tintuża billi tissaħħaħ il-fiduċja fl-intermedjarji tad-*data* u jittejbu l-mekkaniżmi ta' kondiviżjoni tad-*data* madwar l-UE. Id-*data* personali x'aktarx tkun is-suġġett tal-istandard il-ġdid, u l-użu tagħha għal finijiet ta' statistika u riċerka jista' jkun aktar estensiv bis-saħħa tal-introduzzjoni ta' figura ġdida: l-intermedjarju tal-kondiviżjoni tad-*data* personali. Miżura bħal din tista' tikkontribwixxi għall-ħolqien ta' ambjent aktar abilitanti għas-CIEs, li jippermetti aċċess aktar faċli għal ammont kbir ta' informazzjoni fuq skala kbira.

Passi ewlenin għal konformità aħjar mal-GDPR

Huwa ċar li r-regoli fil-GDPR ma jeskludux l-implimentazzjoni ta' CIE; b'riżultat ta' dan, xi passi proċedurali u operazzjonali bażiċi jridu jiġu rrispettati fl-Istati Membri kollha sabiex is-CIE ssir sigura. Pereżempju, f'każ normali fejn id-*data* ta' monitoraġġ (persuni ttrattati) tiġi kkombinata mad-*data* minn reġistru pubbliku (grupp ta' kontroll) u evalwatur estern iwettaq is-CIE, l-aktar passi importanti huma:

1. L-MA tasal għal ftehim mal-amministrazzjonijiet responsabbli għad-*data* (pereżempju, reġistru tal-qgħad, reġistru tat-taxxa, eċċ.) meħtieġa tidentifika l-grupp ta' kontroll u tanalizza l-gruppi ta' trattament u ta' kontroll. L-MA tivverifika li l-użu ta' din id-*data* jikkonforma mal-Artikolu 6(1)(e), jew mal-Artikolu 6(4) u 5(1)(b) tal-GDPR, jekk il-kunsens espress ma jkunx inġabar;
2. L-MA tagħmel ftehimiet mal-entitajiet l-oħrajn (is-sidien tad-*data* u l-evalwatur) biex tirregola l-flussi tal-informazzjoni u r-responsabbiltajiet reċiproċi f'konformità mar-regoli tal-GDPR. Il-kuntratt ta' servizz bejn l-evalwatur u l-MA jrid jinkludi klawżola speċifika dwar il-protezzjoni tad-*data*; fil-każ ta' amministrazzjonijiet oħrajn, memorandum ta' qbil jew proċeduri nazzjonali speċifiċi jistgħu jirregolaw il-protezzjoni tad-*data* meta jiġu implimentati s-CIEs.

[53] Għal aktar informazzjoni, ikkonsulta l-linji gwida ppubblikati mill-EDPB https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236.
[54] Il-proposta għal Att dwar il-Governanza tad-*Data* ġiet adottata fl-aħħar tal-2020 mill-Kummissjoni. Is-sitwazzjoni attwali tal-Att dwar il-Governanza tad-*Data* tista' tinstab hawnhekk: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/HIS/?uri=CELEX:52020PC0767.

3. Abbażi tal-ftehim imsemmi hawn fuq, l-MA tirċievi d-*data* f'forma psewdo-anonimizzata mingħand is-sid tad-*data* u tittrasferixxi d-*data* għall-ipproċessar ta' gruppi ttrattati u ta' kontroll lill-evalwatur f'konformità mal-GDPR[55].
4. Il-ħżin tad-*data* personali tal-gruppi ta' trattament u ta' kontroll jikkonforma biss mar-regoli dwar il-ħżin tad-*data* għad-durata u l-finijiet tar-riċerka u f'konformità mar-regoli bażiċi dwar is-sigurtà, kif iddikjarat fil-GDPR. Dawn ir-regoli jiġu osservati mill-entitajiet kollha involuti fis-CIE.

Il-prattiki nazzjonali ġeneralment ikunu konsistenti mal-GDPR, iżda jvarjaw fost l-Istati Membri, u l-evalwaturi jirrapportaw li r-regoli nazzjonali dwar il-protezzjoni tad-*data* għadhom joħolqu ostakli serji għall-użu tal-mikrodata. Dan jista' jirriżulta miż-żmien meħtieġ sabiex ir-regoli u d-drawwiet nazzjonali jiġu adattati għall-GDPR aktar reċenti, jew minn interpretazzjonijiet differenti tal-GDPR f'amministrazzjonijiet nazzjonali differenti, minn regolamentazzjoni żejda, li tagħmel il-GDPR aktar stretta f'xi pajjiżi, jew minn interpretazzjonijiet ħżiena oħrajn. F'xi pajjiżi tkun meħtieġa inizjattiva speċifika tal-MAs jew tal-awtoritajiet nazzjonali sabiex jingħelbu dawn l-ostakli fl-ispirtu tal-GDPR u tar-Regolament tal-FSE+. Kif ir-Reġjun tal-Veneto fl-Italja indirizza xi wħud mill-aktar diffikultajiet komuni huwa spjegat fil-Kaxxa ta' hawn taħt. Prattika tajba hija li tagħmel kuntatt mal-Awtorità nazzjonali għall-Protezzjoni tad-*Data* biex tiddiskuti l-arranġamenti proposti qabel ma jiġu ffinalizzati.

Kaxxa 9 Il-protezzjoni u l-iskambju tad-*data*

Eżempju tajjeb tal-aċċess għal *data* personali anonimizzata fi żmien relattivament qasir jista' jinstab f'evalwazzjoni kontrofattwali fl-"Istudju pilota u ta' fattibbiltà dwar is-sostenibbiltà u l-effettività tar-riżultati għall-parteċipanti tal-Fond Soċjali Ewropew li jużaw evalwazzjonijiet tal-impatt kontrofattwali"[56] imwettaq għad-DĠ EMPL fl-2019.

L-evalwazzjoni, wieħed minn erba' każijiet inklużi fl-istudju, iffokat fuq l-interventi tal-FSE (IP 9.i) imwettqa fir-reġjun tal-Veneto fl-2015/2016 immirati lejn il-persuni qiegħda fit-tul (LTU). Id-*data* ta' monitoraġġ dwar il-parteċipanti u t-tipi ta' miżuri ġew ikkombinati mad-*data* dwar il-perjodi ta' impjieg qabel u wara l-interventi tal-FSE (imsejħa "Comunicazioni obbligatorie"). Il-proċess dam għaddej madwar xahrejn (mill-aħħar ta' Lulju sal-aħħar ta' Settembru) mill-ewwel laqgħa dwar ir-rekwiżiti tad-*data* mal-awtorità maniġerjali u mal-istituzzjoni li jkollha d-data, l-Istitut reġjonali ta' Veneto Lavoro. Veneto Lavoro kien responsabbli għall-anonimizzazzjoni tad-*data* u s-settijiet tad-*data* kollha pprovduti kienu jistgħu jiġu konnessi faċilment ma' xulxin[57] permezz ta' identifikatur komuni uniku pprovdut minn Veneto Lavoro.

Għalkemm l-organizzazzjonijiet involuti ma kinux qed jikkummissjonaw direttament l-evalwazzjoni, l-esperjenza pożittiva hija dovuta għal żewġ fatturi ewlenin: kooperazzjoni b'saħħitha (għalkemm informali) bejn l-uffiċċji reġjonali tal-awtorità maniġerjali u l-Istitut reġjonali ta' Veneto Lavoro, meħtieġa biex jiġu indirizzati u solvuti l-kwistjonijiet tal-protezzjoni tad-*data*, u l-eżistenza ta' bażi tad-*data* (Mercurio) li hija ġestita minn Veneto Lavoro u hija disponibbli bħala fajl ta' użu pubbliku għal finijiet ta' riċerka[58].

Mercurio hija bażi ta' *data* statistika li fiha d-dettalji kollha rreġistrati mill-uffiċċji tal-iskambju tax-xogħol fir-Reġjun ta' Veneto rigward perjodi ta' impjieg u qgħad fil-popolazzjoni. Barra minn hekk, hija fiha informazzjoni dettaljata dwar il-ħaddiema u d-ditti rreġistrati kollha. Fiż-żmien meta saret l-analiżi, Mercurio kien fiha informazzjoni dwar aktar minn 4 miljun ħaddiem, 17.6 miljun avveniment ta' impjieg u 4 miljun avveniment ta' qgħad[59].

---

[55] Jekk il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll jiġu analizzati permezz ta' stħarriġ, dan għandu jinkludi l-kunsens biex tintuża d-*data* tal-persuni intervistati għal finijiet ta' riċerka.
[56] Ismeri Europa – Ecorys – L-Istitut għall-Istudji dwar l-Impjiegi, 2019.
[57] Ġie pprovdut sett ta' *data* addizzjonali li fih id-dati tal-bidu u tat-tmiem ta' kull Dikjarazzjoni ta' Disponibbiltà Immedjata għax-Xogħol iffirmata mill-individwi ttrattati u mhux ittrattati kollha.
[58] https://www.venetolavoro.it/public-use-file għal deskrizzjoni ta' Mercurio u r-regoli li jirregolaw l-aċċess tagħha.
[59] Il-varjabbli ta' interess li ġejjin ġew estratti mid-*data* amministrattiva: Id-dati tal-bidu u tat-tmiem ta' kull perjodu ta' impjieg u ta'

Is-sett ta' *data* jiġi "aġġornat u mnaddaf" perjodikament u dan jagħmel it-tqabbil tiegħu mad-*data* dwar il-monitoraġġ tal-MA relattivament sempliċi. Limitazzjoni potenzjali waħda hija l-fatt li l-fajl għall-użu pubbliku ma jiġix aġġornat ta' spiss biżżejjed (pereżempju, l-aħħar verżjoni disponibbli bħalissa ġiet aġġornata f'Diċembru 2020), minħabba li huwa meħtieġ sforz kbir biex tiġi żgurata kwalità tajba tad-*data*[60]. L-esperjenza tissuġġerixxi li l-MA għandha tagħmel arranġamenti minn qabel, filwaqt li tħejji pjanijiet ta' evalwazzjoni għal: forom potenzjali ta' kooperazzjoni ma' korpi esterni li jiġġestixxu d-*data* meħtieġa għal eżerċizzju kontrofattwali; soluzzjonijiet għal ostakli legali potenzjali; kjarifika tal-modi kif id-*data* amministrattiva tiġi aċċessata, ġestita u pprovduta f'forma anonimizzata.

2.3.2. Kif għandu jiġi identifikat il-grupp "ittrattat"?

Sabiex titwettaq CIE, hija essenzjali definizzjoni ċara ta' xi jfisser li tkun ittrattat jew li tkun ipparteċipajt fl-intervent. Barra minn hekk, ladarba jintlaħaq fehim ċar dwar meta individwu jew intrapriża jingħad li ġew ittrattati, huwa importanti li dawn ikunu jistgħu jiġu identifikati. Hawnhekk jiġu introdotti l-kwistjonijiet ewlenin relatati mad-definizzjoni tal-gruppi ta' trattament u ta' kontroll, filwaqt li l-Kapitolu 3 jipprovdi spjegazzjonijiet aktar dettaljati tal-karatteristiċi metodoloġiċi tagħhom.

Definizzjoni tal-grupp ta' trattament

Id-definizzjoni tal-parteċipazzjoni tista' tidher sempliċi mal-ewwel daqqa ta' għajn. Madankollu, hemm għadd ta' kwistjonijiet li jistgħu ma jkunux evidenti immedjatament, iżda li huma kruċjali u jeħtieġu ħsieb bir-reqqa. Pereżempju, it-trainees fi skema ta' taħriġ li jitilqu mill-intervent jitqiesu li ġew ittrattati? Kemm-il sessjoni f'kors ta' taħriġ iridu jattendu t-trainees qabel ma jitqiesu parteċipanti? Hemm ukoll effetti ta' antiċipazzjoni li għandhom jiġu kkunsidrati. B'antiċipazzjoni li jkunu soġġetti għal intervent, xi rikorrenti tal-benefiċċji tas-sigurtà soċjali jistgħu jħallu r-reġistri tas-sigurtà soċjali sabiex jevitaw miżuri ta' attivazzjoni. Dawn l-individwi huma ttrattati minkejja li, pereżempju, qatt ma jattendu fiżikament appuntamenti li jsiru għalihom f'uffiċċju tal-PES?

Intenzjoni li tittratta jew ta' trattament ta' dawk ittrattati

Hemm distinzjoni bejn "intenzjoni ta' trattament" u "trattament ta' dawk ittrattati" meta jiġi definit il-"grupp ta' trattament". Minn perspettiva ta' politika, il-mistoqsija ewlenija ġeneralment tkun jekk l-interess jinsabx fl-effetti li tiġi offruta l-opportunità ta' parteċipazzjoni f'intervent, jew l-effetti tal-parteċipazzjoni reali. Fl-ewwel każ, dawk offruti intervent jistgħu jipparteċipaw jew ma jipparteċipawx. Fil-każ tal-aħħar, fejn l-interess ikun fl-effett tat-trattament fuq dawk ittrattati, il-grupp ittrattat ikun fih biss dawk li jipparteċipaw.[61]

Offerta jew trattament attwali

Mal-ewwel daqqa ta' għajn, dawk li jfasslu l-politika spiss jassumu li huma interessati li jiddeterminaw l-effetti netti tat-trattament fuq dawk li jipparteċipaw. Madankollu, wara riflessjoni ulterjuri, il-kwistjonijiet jistgħu jkunu inqas ċari. Jekk dawk li jiġu offruti t-trattament ikunu jistgħu jiġu identifikati, jista' jkun aktar utli minn perspettiva ta' politika li dawn jiġu definiti bħala l-grupp "ittrattat". Dan huwa partikolarment minnu f'ċirkostanzi fejn il-parteċipazzjoni f'intervent ma tkunx obbligatorja. Dawk li jfasslu l-politika ma jistgħux iġiegħlu lil dawk li jiġu offruti intervent biex jipparteċipaw, għalhekk, il-

---

qgħad; it-tip ta' kuntratt għal kull perjodu ta' impjieg (permanenti, temporanju, internship); id-durata mistennija tal-kuntratti temporanji; informazzjoni soċjodemografika (il-ġeneru, id-data tat-twelid, l-edukazzjoni, iċ-ċittadinanza)

[60] Dan ifisser li huwa meħtieġ li ssir ħidma fuq informazzjoni aktar aġġornata minn dik li tinsab fl-aħħar verżjoni disponibbli ta' Mercurio, filwaqt li hija meħtieġa ħidma addizzjonali speċifika sabiex tiġi integrata u titnaddaf l-aktar informazzjoni aġġornata dwar il-perjodi ta' impjieg.

[61] Meta l-parteċipazzjoni f'intervent tkun obbligatorja, essenzjalment ma jkun hemm l-ebda differenza bejn dawn iż-żewġ statuses - kull min jiġi offrut trattament għandu jipparteċipa. Madankollu, fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, l-interventi mhumiex obbligatorji (kif preżunt matul din il-Gwida).

mistoqsija rilevanti hija: x'inhu l-impatt fuq l-impjiegi u l-qligħ sussegwenti għal dawk li ġew offruti l-opportunità li jieħdu sehem fi programm ta' taħriġ?

Sabiex jiġu stmati l-effetti tal-offerta ta' trattament fuq firxa ta' riżultati, dawk li jirċievu l-offerta jeħtieġ li jkunu identifikabbli. F'ħafna każijiet, dan jista' jkun diffiċli.

Fejn tista' ssib *data* xierqa

Is-sejba ta' sorsi tad-data għall-persuni ttrattati

Ladarba d-definizzjonijiet ta' min jiġi ttrattat u x'jikkostitwixxi trattament ikunu ġew deċiżi, huwa importanti li jiġi kkunsidrat kif dawk li jiġu ttrattati se jiġu identifikati għall-finijiet tal-evalwazzjoni. Dan ifisser b'mod invarjabbli li jinstab sors ta' *data* li minnu l-unitajiet ittrattati, kemm jekk persuni jew intrapriżi, jistgħu jew jiġu enumerati b'mod sħiħ jew inkella jkunu soġġetti għal kampjunar. Dawn ir-rekords ġeneralment jittieħdu mis-sistemi ta' monitoraġġ tal-FSE u - jekk ikunu disponibbli - minn rekords tad-*data* ulterjuri stabbiliti għall-intervent partikolari.

Minħabba r-rekwiżiti ta' monitoraġġ u rapportar tal-FSE (u tal-FSE+), l-organizzazzjonijiet benefiċjarji jeħtieġ li jirreġistraw in-numri u xi karatteristiċi personali ta' dawk li jirċievu servizzi permezz ta' intervent. Għall-finijiet tas-CIE, l-interventi jeħtieġ li jmorru lil hinn u jipprovdu mikrodata dwar dawk li jkunu pparteċipaw. L-evalwaturi se jkunu jeħtieġu rekord għal kull unità ttrattata (intrapriża jew persuna) b'*data* dwar il-karatteristiċi ewlenin tagħhom (is-sess, l-età, il-livell ta' edukazzjoni, eċċ.). Din id-*data* tista' tiġi anonimizzata/psewdo-anonimizzata għal finijiet ta' privatezza, iżda meta jkun meħtieġ stħarriġ biex titwettaq is-CIE, ikun meħtieġ li jiġi stabbilit jekk il-kundizzjonijiet meħtieġa mill-GDPR jippermettux it-trażmissjoni tal-identitajiet ta' dawn l-unitajiet (ismijiet, indirizzi, numri tat-telefon, eċċ.) sabiex ikunu jistgħu jittieħdu kampjuni minnhom. L-identifikaturi uniċi għal kull unità individwali huma meħtieġa wkoll biex jiffaċilitaw il-konnessjoni tar-rekords bejn is-sorsi tad-*data*.

2.3.3. Fatturi li għandhom jitqiesu fl-identifikazzjoni ta' grupp ta' kontroll

Tliet aspetti li għandhom jitqiesu fid-definizzjoni ta' grupp ta' kontroll

Sabiex tinkiseb stima tax-xenarju kontrofattwali, ġeneralment ikun meħtieġ li jiġi identifikat grupp ta' kontroll. L-għażla ta' grupp ta' kontroll ġeneralment tkun ristretta minn jekk l-intervent huwiex obbligatorju għall-parteċipanti jew le, kif ukoll jekk l-intervent huwiex implimentat b'mod universali fi ħdan ġuriżdizzjoni, jew jekk huwiex limitat għal żona partikolari jew fuq perjodu ta' żmien limitat. L-għażla ta' grupp ta' kontroll xieraq għandha tliet aspetti: 1) analitiku; 2) relatat mal-politika; u 3) prattiku.

Id-definizzjoni ta' grupp ta' kontroll minn perspettiva analitika

L-iskop tas-CIE huwa li tikseb stimi imparzjali tal-impatti ta' intervent fuq firxa ta' riżultati. Sabiex jinkiseb dan, huma meħtieġa stimi tar-riżultati kontrofattwali. L-istimi tar-riżultati kontrofattwali jinkisbu minn grupp ta' kontroll (ara t-Taqsima 1.1). Kif muri fl-Illustrazzjonijiet 6 u 7, impatt jiġi stmat billi titnaqqas stima tar-riżultat kontrofattwali minn riżultat osservat għall-grupp "ittrattat". Il-punt sa fejn impatt ikun preġudikat jiddependi fuq il-grad sa fejn ir-riżultat kontrofattwali kkalkolat għall-grupp ta' kontroll jirrappreżenta r-riżultat li kien joħroġ għall-grupp ittrattat li kieku dan ma kienx ittrattat, bil-bqija kollox jibqa' ugwali.

Sabiex jinstab grupp ta' kontroll ekwivalenti fin-nuqqas ta' każwalizzazzjoni, jeħtieġ li dan ikun ekwivalenti għall-grupp ta' trattament fl-aspetti importanti kollha, kemm f'dimensjonijiet osservabbli kif ukoll f'dawk mhux osservabbli. Dan huwa minnu fl-approċċi kważi sperimentali kollha u, konsegwentement, kundizzjoni meħtieġa għas-CIEs kollha li ma jadottawx approċċ każwalizzat.

Għażliet għall-għażla tal-gruppi ta' kontroll

Billi kważi l-interventi kollha tal-FSE huma jew a) volontarji (il-grupp fil-mira mhuwiex kostrett li jipparteċipa f'intervent), u/jew b) limitati b'xi mod ieħor – jekk ikunu interventi pilota jew strumenti ristretti għal reġjun jew ġuriżdizzjoni partikolari, l-evalwaturi se jiġu ffaċċjati b'ġabra ta' unitajiet li jistgħu jintgħażlu biex jintużaw bħala kontrolli. Se jkun meħtieġ ċertu tgħarbil ta' din il-ġabra potenzjali sabiex tiġi rfinuta l-għażla finali tal-kontrolli sabiex ikunu mqabbla sewwa mal-parteċipanti (il-grupp ittrattat). F'ħafna każijiet, hemm erba' għażliet li huma potenzjalment disponibbli:[62]

- **Post -** kontrolli li huma simili għal dawk li jipparteċipaw f'intervent iżda li jinsabu f'żoni tal-Istati Membri fejn l-intervent mhuwiex disponibbli (jekk jeżistu tali żoni). Id-differenza fid-differenzi spiss tkun l-approċċ ippreferut f'każ fejn tali gruppi ta' kontroll u d-*data* t-tajba jkunu disponibbli. Il-popolazzjonijiet f'postijiet differenti jistgħu jkunu simili ħafna għal xulxin u tali gruppi ma jkollhomx iċ-ċans li jipparteċipaw fl-intervent jew li ma jilqgħux l-istedina biex jagħmlu dan u, għalhekk, dan is-sors importanti ta' preġudizzju potenzjali se jkun nieqes. Madankollu, il-popolazzjonijiet f'postijiet differenti se jkunu soġġetti għal kundizzjonijiet differenti tas-suq tax-xogħol. It-tekniki tad-differenza fid-differenzi għal varjazzjonijiet bħal dawn jaħdmu pjuttost tajjeb, billi d-differenzi fil-kundizzjonijiet tas-suq tax-xogħol lokali għandhom it-tendenza li jiġu ffissati b'mod raġonevoli matul iż-żmien. Madankollu, huwa inqas rakkomandabbli li jittieħdu kampjuni ta' kontroll minn swieq tax-xogħol lokali differenti f'każijiet fejn ikun qed jintuża tqabbil biex jiġu stmati l-impatti. Intwera li l-preġudizzju assoċjat mal-għażla tal-kampjuni ta' kontroll minn swieq tax-xogħol differenti jista' jkun akbar mill-preġudizzju fl-għażla;[63]

- **Ħin -** kontrolli li huma simili għall-parteċipanti iżda li jiġu osservati fi żminijiet differenti, qabel jew wara l-intervent. Il-gruppi ta' kontroll magħżula b'dan il-mod spiss ikunu meħtieġa meta intervent ikun universali u obbligatorju – fi kliem ieħor, meta l-membri kollha tal-grupp fil-mira jkunu obbligati li jieħdu sehem u l-programm jiġi implimentat f'ġuriżdizzjoni sħiħa. Il-gruppi ta' kontroll ifformati b'tali mod ikollhom żvantaġġ sinifikanti, jiġifieri li r-riżultati tagħhom jitkejlu f'punti ta' żmien differenti minn dawk tal-grupp ta' trattament, u b'hekk ikunu suxxettibbli għal flutwazzjonijiet ċikliċi, bidliet fil-kompożizzjoni u bidliet fix-xejriet makroekonomiċi li jistgħu joħonqu l-kapaċità tagħhom li jidentifikaw riżultat kontrofattwali imparzjali. Tali kontrolli għandhom jiġu kkunsidrati biss meta jkun hemm varjazzjoni limitata fir-riżultati matul iż-żmien, u meta grupp ta' kontroll kontemporanju ma jkunx disponibbli;

- **Eliġibbiltà -** hawnhekk, il-kontrolli jintgħażlu minn gruppi fl-istess post u żmien iżda minn fost kandidati li għal xi raġuni jew oħra ma kinux eliġibbli biex jipparteċipaw. Tali kontrolli spiss jintalbu meta intervent ikun universali, ir-rati ta' parteċipazzjoni jkunu għoljin, jew il-parteċipazzjoni tkun obbligatorja u fejn ikun hemm regoli ċari ta' eliġibbiltà, b'tali mod li,

---

[62] Din it-taqsima hija bbażata fuq Card, D., Ibarraran, P. u Villa, J.M., 2011.
[63] Ara Heckman, J.J., Ichimura, H., Smith, J. u Todd, P., 1998.

pereżempju, dawk "sempliċiment ineliġibbli" jipprovdu sors potenzjali ta' kontrolli. L-għan huwa li jinstabu gruppi li huma simili għal dawk ittrattati, iżda li għal raġunijiet magħrufa sewwa u fissi (li jistgħu jiġu kkwantifikati fid-*data*) ma kinux eliġibbli għat-trattament. L-aċċess għall-interventi taħt il-FSE+ spiss ikun ibbażat fuq regoli distinti ta' eliġibbiltà li jistgħu jitkejlu faċilment u li mhumiex miftuħa għal manipulazzjoni (l-età speċifika tal-parteċipanti, id-durata tal-istatus ta' qgħad, eċċ.); għalhekk, l-għażla tal-kontrolli tista' tuża dawn il-livelli limiti bħala fatturi diskriminatorji li madwarhom jitqassmu t-trattamenti u l-kontrolli.

- **Għażla/sensibilizzazzjoni -** Essenzjalment, kemm il-gruppi ta' trattament kif ukoll dawk ta' kontroll (aktar milli sempliċiment il-grupp ta' trattament) huma soġġetti għal proċessi ta' għażla bbażati fuq għażliet motivati minn fatturi potenzjalment mhux osservati.[64] Il-kontrolli jistgħu jintgħażlu minn fost dawk li kienu eliġibbli iżda li naqsu milli jipparteċipaw. Il-vantaġġ ta' dan huwa li dawn ġeneralment jiġu mill-istess suq tax-xogħol bħal dawk li ġew ittrattati. Tali kontrolli għandhom jiġu kkunsidrati bir-reqqa, speċjalment fejn ikun qed jintuża disinn tas-CIE li jaqbel u fejn tista' tintuża *data* rikka biex tinforma d-deċiżjoni tal-għażla. F'ċirkostanzi oħrajn, pereżempju fejn tkun qed tiġi implimentata d-differenza fid-differenzi, il-kontrolli tal-għażla/sensibilizzazzjoni se jkunu inqas attraenti.

L-analiżi tax-xejriet ta' qabel l-intervent

Ta' min jinnota punt ieħor. Meta l-miżuri tar-riżultati ta' qabel it-trattament ikunu disponibbli kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll, huwa importanti li jiġu eżaminati x-xejriet ta' qabel l-intervent fil-miżuri tar-riżultati għaż-żewġ gruppi. Il-verifika tal-hekk imsejħa suppożizzjoni ta' "xejriet komuni" tindirizza l-problema ta' tnaqqis temporanju qabel l-intervent fir-rati tal-impjiegi u fil-qligħ li jkun seħħ għal xi wħud minn dawk eliġibbli għall-ALMPs (inkella ma jkunux eliġibbli għal appoġġ - il-problema hekk imsejħa "Ashenfelter's Dip"). L-evalwatur qed ifittex xejriet ta' żmien simili fil-miżuri tar-riżultati kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll, sabiex l-irkupru minn impjieg għal żmien qasir jew telf ta' qligħ ma jiġix konfuż mal-qligħ relattiv fit-tul li tipprova tiskopri s-CIE.

L-għażla ta' gruppi ta' kontroll xierqa hija eżerċizzju teknikament u metoloġikament kumpless. Matul l-iżvilupp tal-iskemi ta' evalwazzjoni, huwa rrakkomandat li l-uffiċjali jiffamiljarizzaw ruħhom mal-kunċetti ewlenin u jieħdu passi bikrija biex jidentifikaw kontrolli potenzjali. Huwa importanti li l-kummissarji ta' evalwazzjoni jinvolvu esperti kmieni fl-istadju tat-tfassil biex jipprovdu appoġġ u pariri.

X'inhuma l-kunsiderazzjonijiet rilevanti relatati mal-politika?

Id-definizzjoni ta' alternattiva għal intervent

L-għażla ta' grupp ta' kontroll xieraq mhijiex sempliċiment proċess tekniku jew analitiku. Għalkemm l-aspetti analitiċi tal-identifikazzjoni tal-kontrolli xierqa huma fundamentali, huwa importanti wkoll li grupp ta' kontroll ikun jirrappreżenta alternattiva rilevanti għall-intervent meta jiġi kkunsidrat mill-perspettiva tat-tfassil tal-politika.

Tqabbil ta' trattament ma' ebda trattament jew ma' alternattiva

Is-CIEs jistgħu jieħdu għadd ta' forom: pereżempju, huma jistgħu jqabblu r-riżultati ta' grupp ta' trattament jew għadd ta' gruppi ta' trattament ma' dawk ta' grupp ta' kontroll li ma jirċievi l-ebda trattament; jew jistgħu jqabblu trattament ma' ieħor mingħajr grupp ta' kontroll li ma jirċievi l-ebda trattament. L-għażla tal-grupp ta' kontroll se tiġi informata b'liema tip ta' tqabbil huwa l-

[64] Dan huwa dak li Card, D., Ibarraran, P. u Villa, J.M., 2011 jirreferu għalih bħala "preġudizzju fl-għażla fuq żewġ naħat".

aktar rilevanti għall-politika, u jekk huwiex saħansitra possibbli li jinstab grupp ta' kontroll "li ma jirċievi l-ebda trattament". Il-kaxxa 10 hawn taħt tipprovdi eżempju ta' tqabbil ta' trattament ma' ieħor mingħajr grupp ta' kontroll "li ma jirċievi l-ebda trattament" – bl-għan ikun li jiġi vvalutat jekk għandux ikompli b'intervent wieħed minflok bl-ieħor. Għandu jiġi nnotat ukoll li t-tqabbil ta' programm ma' ieħor, mingħajr il-benefiċċju ta' grupp ta' kontroll li ma jirċievi l-ebda trattament, jista' jwassal għal ambigwità (dan huwa diskuss aktar fil-Kaxxa 11).

Kaxxa 10 Mistoqsijiet ta' politika relatati ma' programm ta' taħriġ

Ikkunsidra eżempju fejn min ifassal il-politika għandu l-ħsieb li jintroduċi intervent ġdid ta' taħriġ li għandu jiġi ffinanzjat permezz tal-FSE - sejjaħ dan l-Intervent A. Barra minn hekk, ejjew nassumu li l-Istat Membru diġà għandu skema ta' taħriġ (B) immirata lejn l-istess persuni iżda ffinanzjata permezz ta' fondi nazzjonali. F'każ bħal dan, mistoqsija ta' politika tista' tkun: il-livelli ta' impjieg u ta' qligħ għall-parteċipanti fl-Intervent A huma akbar minn dawk għall-parteċipanti fl-Intervent B wara l-parteċipazzjoni? U b'estensjoni, l-Intervent A jirrappreżenta valur aħjar għall-flus? Jekk il-qligħ ikun ogħla għall-parteċipanti fl-Intervent A, allura r-rispons ta' politika ovvju jkun li jitwaqqaf l-Intervent B favur l-Intervent A, jekk it-twassil tiegħu juri wkoll li huwa kosteffettiv.

Kaxxa 11 L-interpretazzjoni tal-effetti netti

Studju jista' ma jsib l-ebda differenza fil-qligħ bejn il-parteċipanti fl-Intervent A u dawk fl-Intervent B. Ir-rispons ta' politika għal din l-informazzjoni jista' ma jkunx ċar jekk, pereżempju, l-Intervent B kien effettiv ħafna meta mqabbel ma' dawk li ma rċevew l-ebda trattament. Dan ikun ifisser li ż-żewġ interventi huma effettivi ħafna. Madankollu, f'xi każijiet jista' jkun li ma jkun hemm l-ebda evidenza tal-effettività tal-Intervent B meta mqabbel mal-ebda trattament. Inkella, l-interventi A u B jistgħu jkunu t-tnejn ineffettivi, għalkemm intervent wieħed jista' jidher relattivament aktar effettiv mill-ieħor. F'ċirkostanzi fejn ċerti gruppi fil-popolazzjoni jistgħu jkunu fil-mira ta' aktar minn intervent wieħed, xorta jista' jkun aktar informattiv li jinstab grupp xieraq ta' unitajiet mhux ittrattati biex jaġixxi bħala tqabbil.

Innota li d-differenza fid-differenzi ma tistax tintuża biex jitqabblu trattamenti multipli fin-nuqqas ta' grupp ta' kontroll li ma jirċievi l-ebda trattament.

X'kunsiderazzjonijiet prattiċi huma meħtieġa għall-għażla ta' grupp ta' kontroll?

Flimkien ma' kunsiderazzjonijiet analitiċi u ta' politika, jeħtieġ li jitqiesu l-aspetti prattiċi tal-għażla tal-gruppi ta' kontroll. L-għażla jew il-kampjunar tal-unitajiet (persuni jew intrapriżi) biex jaġixxu bħala kontrolli jirrikjedu li jinstab qafas ta' kampjunar adattat. Barra minn hekk, l-oqfsa ta' kampjunar għandu jkun fihom unitajiet individwali li jikkonformaw mar-rekwiżiti analitiċi u ta' politika. Preċiżament kif dan l-aħjar li jsir se jvarja minn evalwazzjoni għal oħra, skont il-kuntest speċifiku tal-intervent li jkun qed jiġi ttestjat.

F'ħafna każijiet, żewġ sorsi ta' *data* spiss jiġu sfruttati fl-identifikazzjoni tal-gruppi ta' kontroll adattati. It-tnejn jirrikjedu li tkun magħrufa l-identità tal-grupp ta' trattament.

Reġistri tal-popolazzjoni u rekords tat-taxxa tal-kumpaniji

Jistgħu jintużaw reġistri tal-popolazzjoni ta' diversi tipi biex jinstabu l-kontrolli. Pereżempju, jekk intervent attiv tas-suq tax-xogħol ikun immirat lejn persuni ta' bejn it-18 u l-24 sena fuq il-benefiċċju tal-qgħad, jistgħu jintużaw ir-rekords tal-benefiċċji tagħhom biex tiġi identifikata l-popolazzjoni fil-mira. Barra minn hekk, jekk il-grupp ittrattat ikun magħruf u jista' jitqabbel mad-*data* dwar il-

benefiċċji, jistgħu jinstabu dawk li għandhom bejn it-18 u l-24 sena li mhumiex ittrattati u, għalhekk, kontrolli potenzjali. Inkella, nassumu li intervent ikun immirat lejn intrapriżi żgħar u ta' daqs medju. Ir-rekords nazzjonali tal-kumpaniji (fejn disponibbli) jistgħu jintużaw biex tiġi definita l-popolazzjoni fil-mira, u b'informazzjoni disponibbli dwar liema intrapriżi qed jiġu ttrattati, jinstabu gruppi ta' kontroll potenzjali.

Rekords tal-applikanti

Ir-rekords tal-applikanti jistgħu jintużaw meta l-użu tal-intervent ma jkunx universali; pereżempju, meta ma jiġux aċċettati dawk kollha li japplikaw għal programm ta' taħriġ (grupp ta' kontroll ta' għażla/sensibilizzazzjoni). Bl-istess mod, mhux dawk l-intrapriżi kollha li japplikaw għal finanzjament se jkollhom suċċess, u dawk li ma jiġux aċċettati għat-taħriġ jew għall-finanzjament jistgħu f'xi każijiet jintużaw bħala kontrolli (ara d-diskussjoni preċedenti f'din it-taqsima rigward il-kawtela li għandha tiġi eżerċitata fl-għażla tal-gruppi ta' kontroll f'dawn iċ-ċirkostanzi).

2.3.4. X'tipi ta' kwistjonijiet ta' data jeħtieġ li jitqajmu fl-iskema ta' evalwazzjoni?

X'tipi ta' *data* huma meħtieġa u kif se jinġabru?

Il-ġestjoni tas-sorsi tad-data

Kif ġie osservat, is-CIEs ġeneralment ikunu jeħtieġu aċċess għal kwantitajiet konsiderevoli ta' mikrodata (f'xi każijiet tista' tintuża *data* raggruppata – pereżempju, *data* reġjonali). Din id-*data* jeħtieġ li tinġabar, tiġi organizzata u ddokumentata; id-*data* minn diversi sorsi jeħtieġ li tkun konnessa flimkien abbażi ta' oqsma ta' identifikazzjoni kondiviżi; jeħtieġ li dawn jinħażnu u jiġu ttrasferiti b'mod sigur bejn dawk li jiġġestixxu u jwettqu s-CIE; u s-settijiet ta' *data* analitika jeħtieġ li jinbnew minn dawn is-sorsi tad-*data* sabiex tiġi ffaċilitata l-istima tal-impatti.

Lista ta' kontroll bażika għall-ġestjoni tad-data

Fl-iżvilupp ta' skema ta' evalwazzjoni, huwa importanti li jiġu kkunsidrati l-mistoqsijiet relatati mad-*data* li ġejjin:

Disponibbiltà

– X'sorsi jistgħu jintużaw biex jinkisbu diversi tipi ta' *data* raggruppata/mikrodata?

– Id-*data* individwali meħtieġa hija disponibbli? Dan japplika wkoll għad-*data* ta' "kategoriji speċjali" (jekk meħtieġ)?

– Meta jkun meħtieġ stħarriġ, il-gruppi fil-mira u l-gruppi ta' kontroll jiġu identifikati b'mod li jagħmilha possibbli li jiġu segwiti permezz ta' intervisti ta' stħarriġ – id-dettalji ta' kuntatt huma disponibbli u aġġornati?

Konsistenza

– Hemm sors wieħed ta' *data* jew huwa meħtieġ li s-sorsi tad-*data* jiġu konnessi (pereżempju, l-istatistika dwar il-qgħad, il-benefiċċji soċjali, is-sigurtà soċjali, id-*data* ta' kumpanija/stabbiliment, eċċ.)?

– Is-sorsi huma konsistenti ma' xulxin? Jistgħu jiġu identifikati individwi fi ħdanhom fuq bażi konsistenti bejn is-sorsi?

Aċċessibbiltà

– Huwa possibbli li jiġu aċċessati s-sorsi ta' *data* nazzjonali dwar il-karrieri, il-qligħ jew il-benefiċċji soċjali individwali sabiex il-parteċipanti tal-FSE jitqabblu ma' grupp ta' kontroll potenzjali?

Ftehimiet

- Hemm fis-seħħ ftehimiet speċifiċi dwar id-disponibbiltà tad-*data* bejn l-MA u sidien oħrajn tad-*data*? X'ostakli legali jew organizzattivi jeħtieġ li jiġu diskussi?
- Min se jkun responsabbli għan-negozjar tal-aċċess u għall-kisba ta' ftehim għall-użu tad-*data*?

Ħżin

- Fejn se tinħażen id-*data*? X'sistemi u infrastruttura tal-IT se jkunu meħtieġa?
- X'passi se jittieħdu biex jiġi żgurat li d-*data* tinħażen b'mod sigur u li l-aċċess jiġi riżervat għal dawk li jeħtieġu d-*data* għall-finijiet tal-evalwazzjoni?
- Kif tiġi anonimizzata d-*data*? Huwa possibbli li l-individwi jiġu segwiti matul iż-żmien u permezz ta' sorsi tad-*data* konnessi?

Konformità mal-protezzjoni tad-data

- Is-soluzzjonijiet preċedenti jikkonformaw mar-regoli bażiċi tal-GDPR u tar-Regolament tal-FSE+? L-ostakli kontinġenti fl-aċċessibbiltà tad-*data* huma ġġustifikati mill-użu ta' bażijiet ġuridiċi differenti skont l-Artikolu 6 a), ċ) u e) tal-GDPR u l-Artikolu 17 tar-Regolament tal-FSE+ u l-użu possibbli ta' *data* anonimizzata?

Kif se tiġi pproċessata d-*data*?

Il-konnessjoni tal-mikrodata bejn is-sorsi

F'ħafna każijiet, is-CIEs se jkunu jeħtieġu mikrodata – jiġifieri, *data* li fiha osservazzjonijiet dwar unitajiet individwali (ġeneralment persuni jew intrapriżi individwali) kemm fil-gruppi ta' trattament kif ukoll f'dawk ta' kontroll (xi kultant tista' tintuża *data* raggruppata, pereżempju, *data* reġjonali jew *data* fil-livell tal-uffiċċju tal-PES). Aħna għamilna distinzjoni bejn tliet tipi ewlenin ta' *data* meħtieġa: a) ir-rekords tal-grupp ta' trattament u ta' kontroll, b) ir-rekords tar-riżultati, u ċ) id-*data* kuntestwali (id-*data* użata biex jiġu vverifikati d-differenzi potenzjali importanti bejn il-gruppi ta' trattament u dawk ta' kontroll). Din id-*data* tista' tiġi mill-istess sorsi jew minn sorsi separati. Jeħtieġ li s-sorsi jkunu strutturati biex jifformaw settijiet ta' *data* analitika (jew kampjuni analitiċi) li jintużaw biex jiġu stmati l-impatti. F'ħafna każijiet, dan l-istrutturar se jinvolvi l-konnessjoni tar-rekords ta' persuni jew intrapriżi individwali bejn is-sorsi. Tali konnessjoni teħtieġ jew identifikaturi fil-livell individwali (pereżempju, numri individwali ta' identifikazzjoni tas-sigurtà soċjali), li jippermettu li r-rekord ta' individwu (pereżempju, fid-*data* tat-taxxa) jiġi allinjat mar-rekords tal-parteċipazzjoni, jew inkella biżżejjed *data* biex ir-rekords jiġu konnessi bejn is-sorsi (pereżempju, l-isem u d-data tat-twelid iridu jkunu disponibbli fis-sorsi kollha). Huwa importanti li jiġi kkunsidrat liema sorsi tad-*data* se jiġu sfruttati għas-CIE li tkun qed tiġi ppjanata, iżda wkoll jekk ikunx possibbli li r-rekords jiġu konnessi bejn is-sorsi.

2.3.5. X'inhuma r-restrizzjonijiet ewlenin fl-analiżi tad-data u tar-riżultati?

Kif diskuss hawn fuq, l-impatti fis-CIEs ġeneralment jiġu ddeterminati permezz tat-tqabbil tar-riżultati fil-grupp ta' trattament ma' dawk fil-grupp ta' kontroll u dan it-tqabbil fundamentali huwa, essenzjalment, parti mill-approċċ tas-CIE. Id-differenza bejn il-gruppi ta' trattament u dawk ta' kontroll tissejjaħ l-impatt jew l-effett nett tal-intervent. Madankollu, il-mod preċiż kif jiġu stmati l-impatti se jkun jiddependi fuq id-disinn tar-riċerka adottat.

Fl-ippjanar ta' CIE, huwa importanti li jiġi kkunsidrat jekk l-intervent huwiex kbir biżżejjed u jekk huwiex probabbli li jiġġenera impatti li jistgħu jiġu identifikati statistikament. Fil-fatt, il-metodi tas-CIE huma bbażati fuq il-prinċipju li l-gruppi fil-mira u l-gruppi ta' kontroll huma kampjun tal-popolazzjonijiet kollha potenzjalment ittrattati u ta' kontroll u, biex jipproduċu riżultati sinifikanti, l-għadd ta' individwi inklużi fiż-żewġ gruppi għandu jkun statistikament sinifikanti.

Valutazzjoni tad-daqs tal-kampjun u tad-daqs tal-effett

Meta jitqies jekk kampjun huwiex ta' daqs suffiċjenti għall-analiżi, kunċett utli huwa dak tal-"effett identifikabbli minimu".[65] Fi kliem sempliċi, effett identifikabbli minimu huwa l-iżgħar impatt veru li jista' jidentifika d-daqs ta' kampjun f'livelli standard ta' kunfidenza u saħħa statistika[66].

L-Illustrazzjoni 4 ta' hawn taħt turi kif id-daqs minimu tal-effett identifikabbli jvarja skont id-daqs totali tal-kampjun (in-numri totali tal-kampjun fil-gruppi ta' trattament u ta' kontroll) f'livell ta' kunfidenza statistika ta' 95 % u f'livell ta' saħħa statistika ta' 80 %. Nimxu mix-xellug għal-lemin, id-daqs minimu tal-effett identifikabbli jonqos malajr hekk kif id-daqs tal-kampjun joqrob lejn 500 (250 unità ta' trattament u 250 kontroll). Fi kliem ieħor, hekk kif jiżdied id-daqs totali tal-kampjun, id-disinn tas-CIE jkun aktar preċiż u kapaċi jidentifika impatti iżgħar.

[65] Bloom H. S.,1995, jipprovdi gwida prattika dwar kif jiġu kkalkolati l-effetti identifikabbli minimi għal disinji sperimentali. Fil-każ ta' approċċi kważi sperimentali, tali kalkoli se jkunu jeħtieġu aġġustament. Ġeneralment, l-approċċi kważi sperimentali jkunu jeħtieġu daqsijiet akbar ta' kampjuni meta mqabbla ma' dawk meħtieġa għal disinn sperimentali.
[66] Il-livell ta' kunfidenza statistika huwa kejl statistiku tal-affidabbiltà tal-proċedura ta' stima, filwaqt li l-livell ta' saħħa statistika huwa l-probabbiltà ta' test li jidentifika effett reali. Dawn iż-żewġ parametri jiddependu wkoll fuq id-daqs tal-kampjun u, b'mod invers, jistgħu jintużaw biex jiġi kkalkolat id-daqs ta' kampjun fir-rigward tal-livelli adegwati ta' sinifikat. B'mod ġenerali, il-kunfidenza statistika hija ta' 95 % u s-saħħa statistika hija ta' 80 %.

Illustrazzjoni 4 Id-daqsijiet minimi tal-effetti identifikabbli (minimum detectable effects sizes - MDES) f'daqsijiet ta' kampjuni differenti

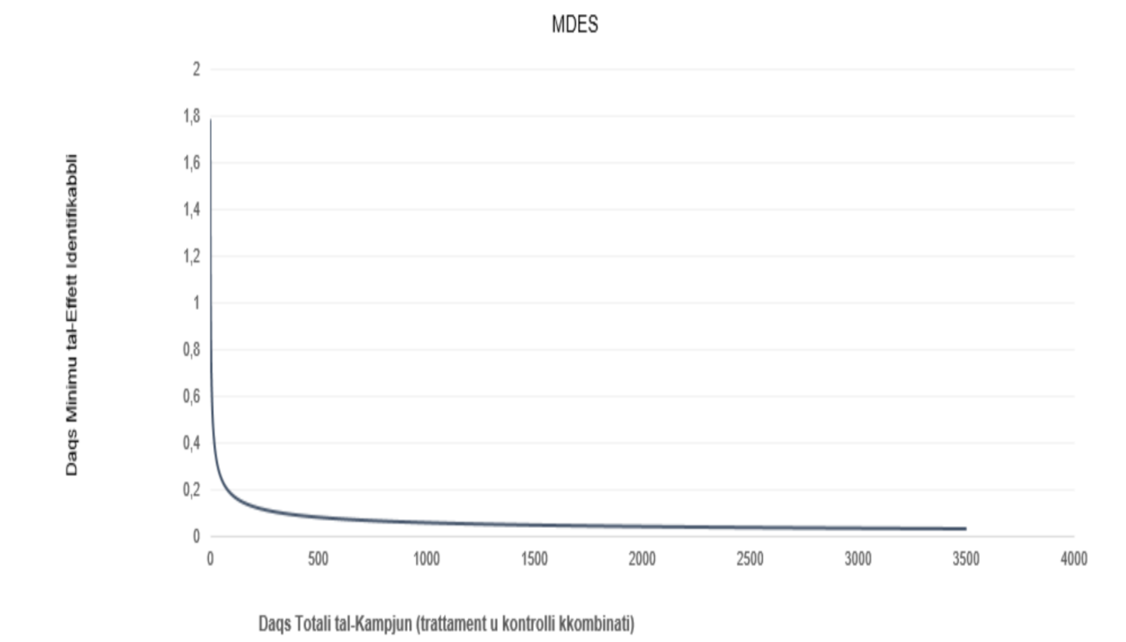

Nota: 95 fil-mija statistikament sinifikanti u 80 fil-mija ta' saħħa statistika. Disinn każwalizzat huwa preżunt fl-illustrazzjoni

Id-daqs probabbli tal-kampjun

Fl-ippjanar ta' CIE, huwa utli li jiġi stmat id-daqs probabbli tal-kampjuni biex jiġu definiti l-gruppi ttrattati u dawk ta' kontroll; din l-istima hija bbażata fuq tbassir tal-għadd ta' unitajiet li se jiġu ttrattati, id-disinn tal-metodu probabbli li se jintuża fis-CIE u d-daqs tal-gruppi ta' kontroll korrispondenti derivati mid-*data* amministrattiva disponibbli jew minn stħarriġ adattat. Din l-informazzjoni mbagħad tista' tintuża, taħt ċerti suppożizzjonijiet, sabiex jiġi vverifikat jekk l-effetti identifikabbli minimi li jirriżultaw humiex sinifikanti biżżejjed, u jekk l-implimentazzjoni tas-CIE hijiex għażla raġonevoli. Aspett ewlieni f'dan l-eżerċizzju huwa jekk l-intervent ikkonċernat huwiex probabbli li jiġġenera effetti ta' daqs ekwivalenti għall-effetti identifikabbli minimi stmati; fuq dan il-punt, eżami tal-letteratura eżistenti u evalwazzjonijiet simili oħrajn jistgħu jservu ta' għajnuna.

Ta' min jinnota wkoll li s-CIEs spiss ikollhom l-intenzjoni li jeżaminaw l-effetti fuq subpopolazzjonijiet differenti involuti fl-intervent (irġiel/nisa, żgħażagħ/anzjani, inqas/aktar edukati, eċċ.). Dawn l-analiżijiet bilfors inaqqsu d-daqs tal-gruppi ttrattati u ta' kontroll għal kull subpopolazzjoni (irġiel, nisa, żgħażagħ, eċċ.) u, konsegwentement, is-sinifikat statistiku jonqos. Meta l-istudju tal-effetti fis-subpopolazzjonijiet ikun komponent importanti tal-evalwazzjoni, huwa meħtieġ li jkun hemm għadd suffiċjenti ta' persuni ttrattati u ta' kontroll f'kull subpopolazzjoni.

Id-definizzjoni tad-daqs tal-kampjun teħtieġ ħiliet tekniċi li mhux dejjem ikunu preżenti fl-MA. F'dan il-każ, l-evalwatur għandu jikkalkula d-daqs tal-kampjun u jaqbel mal-MA dwar il-fattibbiltà u l-kamp ta' applikazzjoni tas-CIE. Mhuwiex possibbli li jiġi definit id-daqs tal-kampjun ta' livell limitu li 'l fuq minnu dejjem ikun possibbli li titwettaq CIE, minħabba li l-livell limitu jista' jvarja skont il-metodi adottati, l-analiżijiet mistennija tas-subpopolazzjonijiet, il-livelli aċċettati ta' sinifikat statistiku, u elementi oħrajn. Madankollu, f'ħafna evalwazzjonijiet, għadd ta' 2,000 individwu għat-total tal-gruppi ttrattati u ta'

kontroll wera li kien biżżejjed għal analiżi raġonevolment preċiża (inklużi s-sottogruppi ewlenin, bħal irġiel/nisa, eċċ.). Din l-indikazzjoni ma tistax tintuża bħala "limitu" xjentifiku, iżda sempliċiment bħala għajnuna biex tiġi eżaminata l-implimentazzjoni potenzjali ta' CIE.

Id-daqs tal-kampjun jaffettwa r-robustezza tar-riżultati tas-CIE. Xi eżempji tal-inċertezzi fl-interpretazzjoni tar-riżultati u r-relazzjoni tagħhom mad-daqs tal-kampjun huma spjegati fil-kaxxa ta' hawn taħt.

Kaxxa 12 Inċertezzi fl-interpretazzjoni tar-riżultati

Fost l-eżempji ta' evalwazzjonijiet ta' interventi ffinanzjati mill-FSE, l-evalwazzjoni ta' diversi miżuri għal persuni qiegħda fit-tul fir-Reġjun ta' Marche fl-Italja ma pprovdietx riżultati statistikament sinifikanti f'waħda mill-erba' miżuri analizzati, "Vawċers għat-Taħriġ". Dan probabbilment huwa dovut għall-fatt li l-kampjun ta' persuni ttrattati li kienu qed jiġu analizzati kien żgħir meta mqabbel mal-għadd kbir ta' riċevituri attwali. Każ simili seħħ fl-evalwazzjoni tal-miżuri għall-promozzjoni tal-edukazzjoni vokazzjonali fir-Reġjun ta' Podlaskie fil-Polonja. Minbarra l-kwistjoni tas-sinifikat statistiku, dan l-eżempju juri li, meta jiġu analizzati l-effetti, id-dipendenza fuq kampjuni żgħar iżżejjed ta' gruppi ta' trattament tista' twassal għal problemi ta' ġeneralizzazzjoni fis-sejbiet.

L-evalwazzjoni tat-taħriġ fil-lingwi għall-immigranti fil-Ġermanja turi riżultati pożittivi, b'kuntrast ma' xi studji preċedenti li jivvalutaw l-impatti tal-programmi ta' taħriġ fil-lingwi għall-immigranti. Skont l-awtur, spjegazzjoni potenzjali ta' din id-differenza hija li l-programm Ġermaniż li kien qed jiġi analizzat kien jikkonsisti wkoll f'modulu ta' esperjenza ta' xogħol. Din l-ipoteżi ma setgħetx tiġi ttestjata mill-awtur bid-*data* disponibbli, minħabba li ma kienx possibbli li ssir distinzjoni bejn il-komponenti tat-taħriġ fil-lingwa u tal-esperjenza ta' xogħol tal-intervent. Dan jista' jkun ta' interess potenzjali għar-riċerka futura. L-eżempju juri li xi drabi jkun hemm bżonn li l-eżerċizzji kontrofattwali jiġu ripetuti b'*data* mtejba u aktar rikka jew li jiġu kkomplementati b'approċċi oħrajn ta' evalwazzjoni sabiex jiġu spjegati l-mekkaniżmi li jiddeterminaw ir-riżultati ta' intervent.

2.3.6. Lista ta' kontroll biex jiġu vverifikati t-tħejjija u l-fattibbiltà tas-CIE

F'dan il-punt, huwa utli li jinġabru fil-qosor f'lista ta' kontroll bażika l-fatturi ewlenin li MA għandha tikkunsidra u tivverifika fit-tħejjija ta' CIE:

Lista ta' fatturi ewlenin li għandhom jitqiesu

- L-intervent magħżul għall-evalwazzjoni huwa adattat għal CIE?
    - L-intervent huwa diskret, distintiv u relattivament omoġenju?
    - It-"teorija tal-bidla" tal-intervent tissuġġerixxi mekkaniżmu kawżali konvinċenti tal-eżiti li għandhom jiġu eżaminati minn CIE?
    - Grupp ta' kontroll huwa faċilment identifikabbli f'konformità mar-regoli tal-intervent?
- L-effetti fuq il-parteċipanti jistgħu jitkejlu b'mod kwantitattiv?
    - L-eżiti tal-intervent qegħdin jitkejlu b'mod ċar u konsistenti mat-teorija tal-bidla tal-intervent?
    - Għadda biżżejjed żmien mit-tmiem tat-trattament biex jiġu identifikati l-eżiti għall-parteċipanti?
- Il-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni jeħtieġu kejl tal-impatt (effetti netti) tal-intervent?
- Hemm *data* xierqa (rekords tal-grupp ta' trattament u ta' kontroll, rekords tal-eżiti, *data* tal-kuntest) disponibbli jew li tista' ssir disponibbli?

- Id-*data* disponibbli tikkonforma mal-GPDR? Jekk le, jistgħu jiġu attivati l-ftehimiet interamministrattivi u s-soluzzjonijiet tekniċi meħtieġa biex id-*data* ssir konformi?
- Huwa possibbli li jiġi definit grupp ta' kontroll xieraq bid-*data* disponibbli?
- Id-daqs tal-kampjun huwa kbir biżżejjed biex jilħaq is-sinifikat statistiku meħtieġ fi ħdan ir-riżultati tas-CIE?

Tweġiba affermattiva għal dawn il-mistoqsijiet kollha tfisser li huwa possibbli li titfassal u tiġi implimentata CIE. Tweġiba negattiva għal xi wħud minn dawn il-mistoqsijiet ma teskludix l-implimentazzjoni ta' CIE, iżda tirrikjedi kontrolli addizzjonali fuq il-kundizzjonijiet tal-fattibbiltà u t-titjib fid-disponibbiltà tad-*data* jew fatturi ewlenin oħrajn.

2.4. Metodu tas-CIE li għandu jiġi applikat

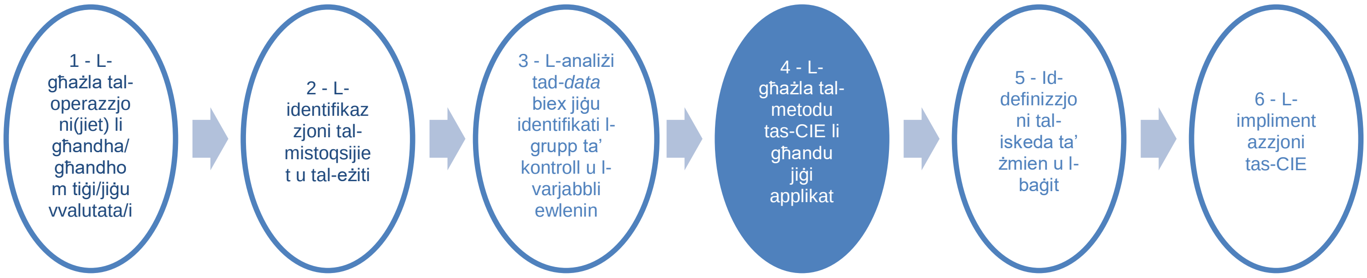

Xi kundizzjonijiet fundamentali għall-identifikazzjoni tal-aktar metodu adattat

L-għażla tal-metodu li għandu jintuża fis-CIE hija pass kruċjali fit-tħejjija tal-evalwazzjoni, minħabba li l-metodu magħżul jaffettwa kemm il-kwalità tas-sejbiet kif ukoll il-kwalità ġenerali. B'mod ġenerali, l-ebda metodu ma huwa superjuri għal ieħor, iżda wieħed jista' jkun aktar adattat biex jisfrutta d-*data* disponibbli, filwaqt li ieħor jista' jkun aktar xieraq għall-investigazzjoni ta' ċertu tip ta' intervent; l-identifikazzjoni tal-aktar metodu adattat għal evalwazzjoni speċifika hija pass kruċjali fid-disinn.

L-aspetti tekniċi u l-karatteristiċi intrinsiċi ta' kull metodu huma eżaminati fid-dettall fil-**Kapitolu 3**, hawnhekk huwa utli li ssir riflessjoni fil-qosor fuq l-implikazzjonijiet prattiċi tal-għażla.

L-ewwel nett, għandu jiġi stabbilit approċċ każwalizzat - li jassenja l-individwi b'mod każwali għall-grupp ta' trattament jew ta' kontroll - qabel il-bidu tal-intervent. Dan jassumi kemm it-tlestija tad-disinn tal-evalwazzjoni kif ukoll organizzazzjoni li kapaċi tindirizza l-kompitu. Fl-interventi tal-FSE, dan l-approċċ rari ġie adottat, iżda kif se naraw, huwa possibbli taħt ċerti kundizzjonijiet u huwa effettiv ħafna mil-lat metodoloġiku.

It-tieni, l-għażla tal-metodu tas-CIE tista' tkun lil hinn mill-kapaċitajiet tal-MA, minħabba li teħtieġ ħiliet tekniċi avvanzati u esperjenza speċifika. F'każ bħal dan, l-evalwatur jagħżel l-aktar metodu adattat, iżda jidher b'mod ċar li huwa jista' jagħmel dan biss wara li jkun ġie nnominat. Dan jista' jkollu l-benefiċċju addizzjonali li jaġixxi bħala kriterju biex tiġi vvalutata l-kapaċità tal-evalwaturi fil-proċedura tal-għażla tal-evalwaturi. F'kull każ, l-MA trid tħossha kunfidenti fit-twettiq ta' CIE wara li tkun tat tweġibiet pożittivi għall-mistoqsijiet kollha, jew għal ħafna mill-mistoqsijiet fil-lista ta' kontroll preċedenti u tkun akkwistat –

internament jew esternament – is-sett ta' ħiliet meħtieġa biex tapprova l-għażla tal-evalwatur.

It-tielet, il-metodi magħżula b'mod każwali jistgħu jvarjaw minn metodi kważi sperimentali f'termini ta' durata u kostijiet u fi provi ta' kontroll magħżula b'mod każwali l-evalwatur għandu jkun involut mill-bidu tal-intervent. Il-metodi kważi sperimentali ma jvarjawx b'mod sinifikanti minn xulxin; l-evalwatur jista' jibda jaħdem wara li jkun beda l-intervent (iżda fil-ħin biex jorganizza u jħejji d-*data* meħtieġa) u l-kwalità tad-*data* disponibbli tista' tagħmel id-differenza f'termini ta' żmien u kostijiet.

Fl-aħħar nett, it-tip ta' intervent u d-disponibbiltà tad-*data* xi drabi jippermettu l-użu ta' aktar minn metodu kważi sperimentali wieħed. F'dan il-każ, jista' jkun utli li jiġu applikati aktar metodi minħabba li l-konferma tal-istess effetti bl-użu ta' metodi differenti ttejjeb ir-robustezza tas-sejbiet.

2.5. Skeda ta' żmien u baġit

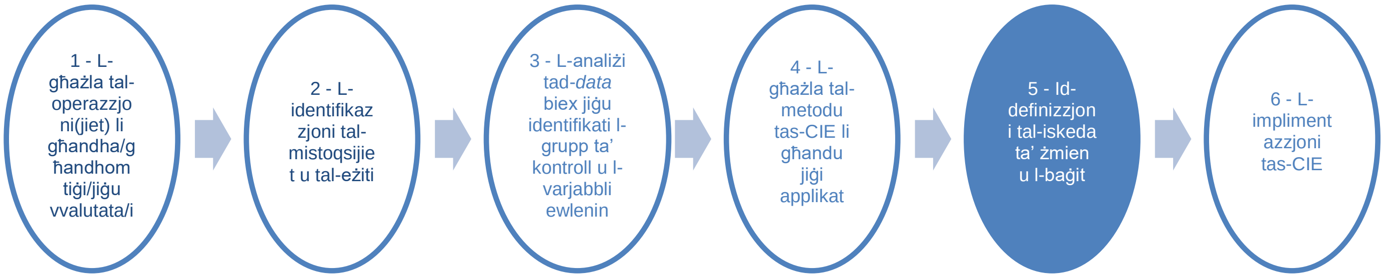

2.5.1. X'riżorsi huma disponibbli?

Kwistjoni ewlenija li għandha titqies fit-tfassil ta' skema ta' evalwazzjoni tas-CIE hija d-disponibbiltà tar-riżorsi. Din tista' tkun sett wiesa' ta' kunsiderazzjonijiet, li hawnhekk huma organizzati taħt tliet intestaturi: a) ir-riżorsi esperti; b) il-ħin; u ċ) ir-riżorsi finanzjarji.

Liema esperti esterni u persunal intern huma meħtieġa għal CIE?

Persunal intern

Fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, se tiġi kkuntrattata evalwazzjoni tal-impatt lil fornitur estern. Madankollu, il-kuntratt se jkollu jiġi ġestit fi ħdan l-MA minn persunal b'għarfien tal-metodi tas-CIE. Tali għarfien huwa meħtieġ sabiex tiġi żgurata l-kwalità u biex ikun hemm kollaborazzjoni effettiva mal-esperti esterni. Jistgħu jkunu meħtieġa wkoll forom oħrajn ta' għarfien espert fi ħdan l-MA, bħal ħiliet statistiċi, u għarfien espert fil-ġbir u l-ġestjoni tad-*data*. Huwa importanti li jiġi kkunsidrat minn qabel jekk l-MA għandhiex aċċess għal persunal ikkwalifikat u mħarreġ b'mod xieraq, u li dan il-persunal ikollu l-kapaċità li jappoġġa l-evalwazzjoni.

Persunal estern

Il-kummissjonar ta' CIE effettiva jirrikjedi kuntratturi li jkollhom il-ħiliet u l-esperjenza meħtieġa biex iwettqu tali evalwazzjonijiet. Barra minn hekk, kuntratturi adattati se jkollhom bżonn jifhmu l-politika u l-kuntest amministrattiv fi ħdan l-Istat Membru, ikunu familjari ma' sorsi potenzjali ta' *data* u jkunu profiċjenti fil-lingwi xierqa. Ta' min jikkunsidra x'inhu meħtieġ sabiex tiġi żviluppata bażi ta' fornituri tas-CIE fi ħdan Stat Membru (għal aktar diskussjoni dwar dan is-suġġett, ara l-Kapitolu 4).

Il-persunal li jiġġestixxi l-programmi/interventi

CIEs effettivi jeħtieġu kooperazzjoni minn dawk li jiġġestixxu l-programm jew l-intervent li jkun qed jiġi evalwat. Pereżempju, se jkun meħtieġ aċċess għar-reġistri miżmuma mill-maniġers tal-intervent. Dawn ir-reġistri jipprovdu informazzjoni dwar individwi jew intrapriżi li pparteċipaw f'intervent.

Il-maniġers tal-programm/intervent jistgħu jipprovdu pariri u gwida dwar dawn it-tipi ta' *data*. Huma jistgħu jkunu meħtieġa wkoll iżommu rekords minbarra dak li jkollhom bżonn jagħmlu fin-nuqqas ta' evalwazzjoni tal-impatt.

Għarfien espert statistiku

Sabiex tingħeleb il-kwistjoni tal-ġbir tad-*data* minn diversi sorsi, dawk li jkunu qed jippjanaw CIE se jkollhom bżonn jikkollaboraw mal-persunal li jittratta sorsi ta' *data* uffiċjali (pereżempju, reġistru tal-qgħad, *data* dwar is-sigurtà soċjali, uffiċċji tal-istatistika, eċċ.). Dan se jippermetti l-ippjanar tal-forniment tad-*data* minn qabel sewwa.

Liema fatturi huma rilevanti għall-iskedar ta' CIE?

Is-CIEs jieħdu ż-żmien

It-twettiq ta' CIE jirrikjedi kontribuzzjonijiet minn għadd ta' riżorsi umani differenti; barra minn hekk, tali evalwazzjonijiet jitwettqu fuq perjodi ta' żmien konsiderevoli. Skema ta' evalwazzjoni għandu jkun fiha skeda ta' żmien ġenerali bi stadji importanti kruċjali tal-proġett, li se jkunu validi għal dawk involuti fl-intervent innifsu, kif ukoll għal dawk assoċjati mal-evalwazzjoni. L-iskeda ta' żmien ġenerali se jkollha tiġi organizzata kemm fl-attivitajiet ta' evalwazzjoni kif ukoll f'dawk ta' twettiq tal-intervent, minbarra l-istadji importanti ewlenin tal-politika.

L-ippjanar ta' intervall latenti biex ikunu jistgħu joħorġu l-impatti

L-iżvilupp ta' skeda ta' żmien ġenerali sinifikanti u realistika għal CIE huwa att ta' bbilanċjar diffiċli. Minn naħa waħda, l-awtorità maniġerjali (jew l-IB) li jkunu qed jippjanaw l-evalwazzjoni jeħtieġ li jikkunsidraw id-dati ewlenin sa meta jridu jittieħdu d-deċiżjonijiet li jiddependu fuq is-sejbiet tal-evalwazzjoni. Min-naħa l-oħra, se jkun hemm restrizzjonijiet inevitabbli, li se jaffettwaw iż-żmien tar-rapporti. Xi riżultati se jieħdu s-snin biex joħorġu, u l-iskedi ta' żmien tal-ġbir, l-analiżi u r-rapportar tad-*data* se jkollhom jirriflettu dan kemm jista' jkun (ara t-Taqsima 2.5.2 hawn taħt).

Enfasi fuq punti speċifiċi fiż-żmien

Jeħtieġ li l-evalwazzjoni titwettaq kmieni biżżejjed matul il-perjodu ta' programmazzjoni sabiex ikunu jistgħu jsiru l-bidliet u sabiex wieħed ikun jista' jikkapitalizza fuq l-esperjenzi u t-tagħlimiet meħuda fiż-żmien li jifdal. F'xi ċirkostanzi, l-istess interventi jew interventi simili jistgħu jiġu appoġġati f'perjodi ta' programmazzjoni suċċessivi. Ir-riżultati mis-CIEs li jiffokaw fuq l-interventi minn perjodi ta' programmazzjoni preċedenti jistgħu jkunu estremament utli biex jinformaw l-implimentazzjoni u d-disinn f'perjodi ta' programmazzjoni sussegwenti.

Sekwenza ta' diversi tipi ta' evalwazzjoni

Huwa importanti wkoll li jiġi kkunsidrat kif iż-żmien ta' evalwazzjoni kontrofattwali jista' jkun relatat maż-żmien ta' komponenti oħrajn ta' evalwazzjoni. X'aktarx li jkun hemm bżonn li titlesta evalwazzjoni bbażata fuq it-teorija qabel CIE. Għal interventi innovattivi (pereżempju, l-interventi tal-FSE għall-perjodu 2014-2020 li appoġġaw lit-tfal fir-Repubblika Ċeka, jew is-servizzi li jrawmu l-inklużjoni soċjali għall-individwi li jirċievu appoġġ ta' introjtu ġdid fl-Italja, jew id-diversi miżuri maħsuba biex jappoġġaw lill-ħaddiema u lill-istudenti li kienu qed jaħdmu mill-bogħod matul il-lockdown tal-COVID-19 f'ħafna Stati Membri), l-elementi ewlenin ta' evalwazzjoni tal-proċess jista' jkollhom jiġu rrapportati jew qabel, sabiex ikun jista' jsir titjib fid-disinn ta' CIE, jew inkella aktar tard biex tiġi ffaċilitata investigazzjoni

dettaljata tal-kawżi u tal-effetti. Meta titwettaq CIE ta' intervent matur li jkun għadu għaddej, ikun aktar rilevanti li l-evalwazzjoni tal-proċess titwettaq flimkien mal-evalwazzjoni tal-impatt.

Il-ġbir tad-data jista' jieħu ħafna żmien

Skeda ta' żmien se tiġi affettwata wkoll mid-disponibbiltà tad-*data*. Is-sorsi tad-*data* jistgħu jieħdu perjodi ta' żmien sinifikanti biex jiġu aġġornati, kif spiss ikun il-każ bir-rekords tat-taxxa. Il-proċess sabiex jingħelbu l-ostakli legali u istituzzjonali biex tinkiseb id-*data* meħtieġa jista' jkun ukoll wieħed li jieħu ħafna żmien u jiġi jiswa ħafna flus. Barra minn hekk, l-użu ta' *data* minn firxa ta' sorsi, l-iżgurar tal-kompatibbiltà tagħha, il-verifika tal-kwalità tagħha u t-tiswir tagħha f'forma li tista' tintuża biex jiġu stmati l-impatti jeħtieġu żmien u sforz konsiderevoli.

Kif jistgħu jiġu vvalutati l-kostijiet?

Huwa importanti li jiġi stabbilit baġit indikattiv għal kemm MA tista' u hija lesta li tonfoq fuq CIE. Il-baġit huwa magħmul minn żewġ komponenti: kostijiet interni u esterni. Tal-ewwel tirreferi għall-isforz meħtieġ mir-riżorsi interni biex isegwu l-evalwazzjoni; fi ħdan l-amministrazzjonijiet, dawn il-kostijiet ġeneralment ma jkunux dettaljati f'termini finanzjarji, iżda għandhom jitqiesu biex jiġu żgurati kontroll u segwitu adegwati tal-evalwazzjoni. Il-kostijiet tal-kummissjonar ta' esperti esterni biex iwettqu s-CIE għandhom jiġu stmati bir-reqqa biex tiġi żgurata evalwazzjoni ta' kwalità għolja b'nefqa raġonevoli. L-enfasi hawnhekk hija fuq il-kostijiet esterni.

Metodu possibbli għall-valutazzjoni tal-kostijiet

Jeħtieġ li ssir distinzjoni bejn l-evalwazzjonijiet tal-interventi ta' rutina, fejn in-nefqa hija ġeneralment aktar baxxa, u l-azzjonijiet innovattivi jew pilota li għalihom il-ġbir ta' ammont relattivament għoli ta' *data*, l-użu ta' sorsi ġodda ta' *data* u l-involviment ta' partijiet ikkonċernati ġodda jistgħu jiġġustifikaw nefqa ogħla. Madankollu, din mhijiex regola u trid titqies fil-kuntest tal-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni, li l-kumplessità u l-għadd tagħhom jistgħu jeħtieġu input finanzjarju iżgħar jew akbar.

L-għażla tal-approċċ tal-evalwazzjoni tagħmel differenza wkoll. Kif imsemmi hawn fuq, approċċ magħżul b'mod każwali jeħtieġ il-preżenza tal-evalwatur biex jiġbor u jivverifika l-informazzjoni għad-durata tal-intervent. Min-naħa l-oħra, l-isforz f'metodi kważi sperimentali huwa fil-biċċa l-kbira ddeterminat mill-għadd ta' sorsi tad-*data*, il-kwalità u d-disponibbiltà tagħhom.

Dokument ta' gwida maħruġ mill-Kummissjoni[67] jipprovdi indikazzjoni tas-somma meħtieġa għall-evalwazzjoni ta' programm u jiddikjara li programmi fuq skala kbira u ta' rutina għandhom jiddedikaw mhux aktar minn 1 % tal-baġit tal-programm tagħhom għall-evalwazzjoni; filwaqt li inizjattivi innovattivi jew pilota jistgħu jimpenjaw sa 10 %. Madankollu, din il-gwida ma tindirizzax b'mod espliċitu l-ħtiġijiet tar-riżorsi tas-CIEs u nistgħu nassumu li dawk il-perċentwali huma l-limitu massimu għall-kostijiet tal-evalwazzjoni, inkluż CIE waħda jew aktar.

Kif wieħed jista' jimmaġina, huwa impossibbli li jiġi pprovdut kost indikattiv ta' CIE għal għadd tant kbir ta' interventi u kundizzjonijiet operattivi differenti fil-programmi tal-FSE+ f'27 Stat Membru. Hawnhekk, huwa aktar utli li jiġi ssuġġerit metodu għall-istima ta' baġit raġonevoli għas-CIEs f'kuntesti differenti. It-tabella li ġejja turi approċċ sempliċi: ir-ringieli jelenkaw il-kompiti

[67] Ara Il-Kummissjoni Ewropea, 2013.

ewlenin li għandhom jitwettqu, filwaqt li l-kolonni jirrapportaw il-kostijiet ewlenin.

Id-durata u l-kumplessità ta' kull attività jiddeterminaw l-isforz meħtieġ f'termini ta' jiem tax-xogħol tat-tim tal-evalwazzjoni u, konsegwentement, il-kost ewlieni tagħha. Il-kostijiet tal-ġbir tad-*data* fil-forma ta' stħarriġ kwantitattiv tal-parteċipanti u tal-membri tal-grupp ta' kontroll huma konsiderevoli. Meta CIE tistrieħ fuq is-sorsi ta' *data* amministrattiva eżistenti u dawn ikunu pjuttost faċilment aċċessibbli, il-kostijiet totali se jkunu aktar baxxi. Madankollu, id-*data* amministrattiva spiss tkun teħtieġ attività essenzjali ta' "tħejjija" (il-korrezzjoni ta' *data* nieqsa jew ħażina, l-aġġustament tal-format tal-bażi tad-*data*, il-verifika tar-regoli amministrattivi li jirregolaw id-*data*, eċċ.) li tista' żżid il-kostijiet.

Tabella 3 Struttura tal-kostijiet ewlenin ta' CIE

Attivitajiet Ewlenin	Tim tal-evalwazzjoni			Kostijiet Oħrajn (Tagħmir, materjali, provvisti, ivvjaġġar, eċċ.)	Noti
	Maniġer tal-Programm	Esperti anzjani	Esperti subalterni		
Ippjanar u koordinazzjoni					Il-proċess tal-ippjanar jinkludi l-fattibbiltà tas-CIE, tal-organizzazzjoni tagħha u l-finalizzazzjoni tal-metodoloġija bi qbil mal-MA. F'din il-fażi jeħtieġ li jiġi ddedikat biżżejjed żmien għall-analiżi ta' lakuni potenzjali fid-*data*. Il-koordinazzjoni tkopri d-durata kollha tas-CIE u tinkludi l-organizzazzjoni tax-xogħol u l-interazzjonijiet mal-MA u ma' partijiet ikkonċernati rilevanti oħrajn biex jiġu ffinalizzati l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni.
Rieżami tal-letteratura					Ir-rieżami tal-letteratura jappoġġa l-qafas tat-teorija tal-bidla, l-identifikazzjoni tal-varjabbli li għandhom jintużaw u l-fehim tal-kuntest. Dan jagħmilha wkoll possibbli li jiġu rfinati l-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni u li jiġu sfruttati r-riżultati tal-passat u jiġu fformulati ipoteżijiet.
Il-ġbir u t-tħejjija tad-*data*					L-isforz meħtieġ għal din l-attività jvarja ħafna skont il-metodu/i tal-ġbir tad-*data*. Il-ġbir tad-*data* oriġinali, permezz ta' stħarriġ, jista' jieħu ħafna żmien u jiġi jiswa ħafna flus. Metodi oħrajn jistgħu jeħtieġu investiment fit-teknoloġija (software jew hardware) jew li jintlaħqu ftehimiet mas-sidien tad-*data*. Il-kostijiet jistgħu jitnaqqsu billi s-sidien tad-*data* jiġu involuti fit-tħejjija tad-*data*.
Analiżi tad-*Data*					L-analiżi tad-*data* teħtieġ ħiliet u esperjenza avvanzati. Iż-żmien meħud għal din l-attività jiġi influwenzat mill-metodu, il-kwantità tal-analiżijiet u l-kwalità tad-*data*.
Tħejjija tar-Rapport(i)					L-isforz għal din l-attività jvarja abbażi tal-għadd u t-tip ta' rapporti u għodod ta' komunikazzjoni oħrajn. Il-kostijiet jistgħu jinkludu l-istampar u d-disinn grafiku minbarra ż-żmien ta' tħejjija.
Laqgħat ta' Segwitu					Il-laqgħat ta' segwitu u attivitajiet ta' tixrid oħrajn huma pass importanti għat-tixrid tas-sejbiet. Il-kostijiet mixxellanji jistgħu jinkludu l-kiri ta' spazju u l-ikel.
Total					

Fin-nuqqas ta' referenzi oħrajn, il-kost tal-persunal jista' jiġi kkalkolat b'rabta mal-kostijiet tal-FSE+ għat-taħriġ jew għas-servizzi tal-impjiegi adottati f'kull pajjiż għal ħarrieġa jew esperti anzjani u subordinati. Dawn it-tariffi huma

ġeneralment komparabbli ma' dawk ta' riċerkatur subaltern u anzjan u, anki jekk mhux bilfors għandhom ikunu ekwivalenti, huma parametru utli li għandu jitqies. Analiżi sempliċi tas-suq u xi intervisti ma' ftit riċerkaturi jistgħu jgħinu biex jiġi speċifikat il-kost mistenni tas-CIE.

2.5.2. Meta għandu jiġi evalwat l-intervent?

Huwa kruċjali li jiġi ddeterminat meta fil-ħajja ta' intervent ikun l-aktar xieraq li titwettaq evalwazzjoni tal-impatt, kif ukoll jiġu ddeterminati l-kwistjonijiet kritiċi ta' meta għandhom jitkejlu r-riżultati u jiġu stmati l-impatti.

Meta għandhom jiġu evalwati l-interventi ġodda u li għadhom għaddejjin?

Iż-żmien ivarja għal interventi ġodda u li għadhom għaddejjin

Id-diskussjoni ta' meta fil-ħajja ta' intervent ikun xieraq li titwettaq evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali se tissawwar minn jekk l-intervent huwiex ġdid jew inkella skema matura li għadha għaddejja. Għal intervent ġdid, huwa meħtieġ aktar żmien biex dan jimmatura u jintlaħaq stat stabbli. It-twettiq ta' CIE qabel dan il-punt ikun prematur u potenzjalment jipprovdi evidenza qarrieqa. Fil-każ ta' interventi ġodda, evalwazzjoni inizjali tal-proċess, imwettqa qabel CIE, ħafna drabi tkun utli biex jiġu identifikati l-problemi tal-bidu u jiġu indikati soluzzjonijiet.

Kwistjonijiet ta' riżorsi

Fid-determinazzjoni tal-aħjar żmien ta' CIE għal intervent ġdid, għandhom jiġu kkunsidrati firxa ta' fatturi oħrajn, li jinkludu: passi biex jiġi żgurat li jkunu disponibbli sorsi ta' *data* xierqa, li jiġi stabbilit tim tal-proġett intern magħmul minn persunal imħarreġ kif xieraq u li jinħatar kuntrattur estern. Barra minn hekk, il-ħtiġijiet tal-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet li lejhom fl-aħħar mill-aħħar hija diretta l-evalwazzjoni se jkunu restrizzjoni kritika.

L-għażla taż-żmien ta' evalwazzjoni tal-impatt għal intervent li għadu għaddej se tkun xprunata prinċipalment minn rekwiżiti prattiċi u relatati mal-politika. L-intervent għandu jkun diġà beda jaħdem u laħaq livell ta' maturità, biex b'hekk CIE tkun xierqa. Kwistjoni oħra li għandha tiġi kkunsidrata hija l-preżenza ta' riformi oħrajn li jimxu b'mod parallel mal-intervent li qed jiġi evalwat. L-effetti ta' dawn ir-riformi jistgħu jinfluwenzaw l-impatt tal-intervent li qed jiġi kkunsidrat. Dawk li jfasslu l-politika se jkollhom jikkunsidraw jekk il-preżenza ta' riformi oħrajn fix-xenarju tal-politika hijiex rilevanti għad-deċiżjonijiet ta' politika li se jibbażaw fuq ir-riżultati tas-CIE li qed tiġi kkunsidrata.

Perjodi ta' programmazzjoni multipli

L-evalwazzjonijiet tal-FSE ġeneralment ikunu ffokati fuq perjodu ta' programmazzjoni wieħed. Madankollu, speċjalment fil-każ ta' interventi stabbli li diġà huma parti mill-programm tal-FSE fil-perjodu preċedenti, jista' jkun utli li evalwazzjoni retrospettiva tal-perjodu preċedenti tiġi kkombinata ma' evalwazzjoni li għaddejja tal-perjodu attwali sabiex tkopri ħajja itwal ta' intervent.

Meta għandhom jitkejlu r-riżultati u jiġu kkalkolati l-impatti

It-tieni kwistjoni ewlenija assoċjata mal-għażla taż-żmien ta' evalwazzjoni hija meta l-impatti għandhom jitkejlu u jiġu stmati jew, b'mod aktar speċifiku, meta jkun antiċipat li joħorġu l-impatti wara intervent.

Meta jiġi eżaminat intervent ta' taħriġ immirat lejn il-persuni qiegħda, il-mistoqsija hija fuq liema perjodu ta' żmien jistgħu jkunu mistennija rati ogħla ta' impjieg. Hija karatteristika stabbilita sewwa tal-programmi ta' taħriġ li fuq medda qasira ta' żmien għandhom it-tendenza li jnaqqsu l-impjiegi fost il-parteċipanti. Dan huwa dovut għall-hekk imsejjaħ effett ta' "intrappolament". L-interventi ta' taħriġ għandhom it-tendenza li jiddevjaw lit-trainees qiegħda lil

hinn mit-tfittxijiet tax-xogħol minħabba l-attendenza tagħhom fil-korsijiet. B'kuntrast ma' dan, l-individwi ta' kontroll huma impenjati li jsibu impjieg. Jekk l-impatti jiġu kkalkolati malajr wisq, dawn jistgħu jkunu negattivi jew sottovalutati. Fl-ippjanar ta' CIE, huwa importanti li wieħed ikun realistiku dwar iż-żmien tal-impatti u meta x'aktarx ikunu jistgħu jitkejlu. Mudell simplifikat tal-impatti sussegwenti huwa mogħti fl-Illustrazzjoni 5 hawn taħt.

Bejn dak li huwa raġonevoli u dak li huwa fattibbli

Il-kunsiderazzjoni ta' meta l-aħjar li jitkejlu r-riżultati u jiġu stmati l-impatti se jkollha tqis ir-rekwiżiti ta' dawk li jfasslu l-politika għall-informazzjoni sa ċerti dati ta' skadenza. Fil-każ ta' interventi li għandhom l-għan li jtejbu l-impjegabbiltà fit-tul, jista' jkun jagħmel sens minn perspettiva analitika li l-parteċipanti jiġu segwiti sentejn jew aktar wara li jkunu ġew esposti għat-trattament, sabiex jiġi vverifikat jekk il-qligħ u r-rati ta' impjieg tagħhom humiex ogħla minn xi grupp ekwivalenti ta' persuni mhux ittrattati. B'kuntrast ma' dan, il-maniġers tal-programmi spiss ikunu jeħtieġu s-sejbiet malajr, f'liema każ għandu jintlaħaq kompromess bejn dak li huwa intervall ta' segwitu raġonevoli mill-perspettiva tal-intervent u l-ħtieġa ta' dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet għal evidenza f'waqtha.

Illustrazzjoni 5 Skeda ta' żmien simplifikata għar-riżultati ta' programm ta' taħriġ

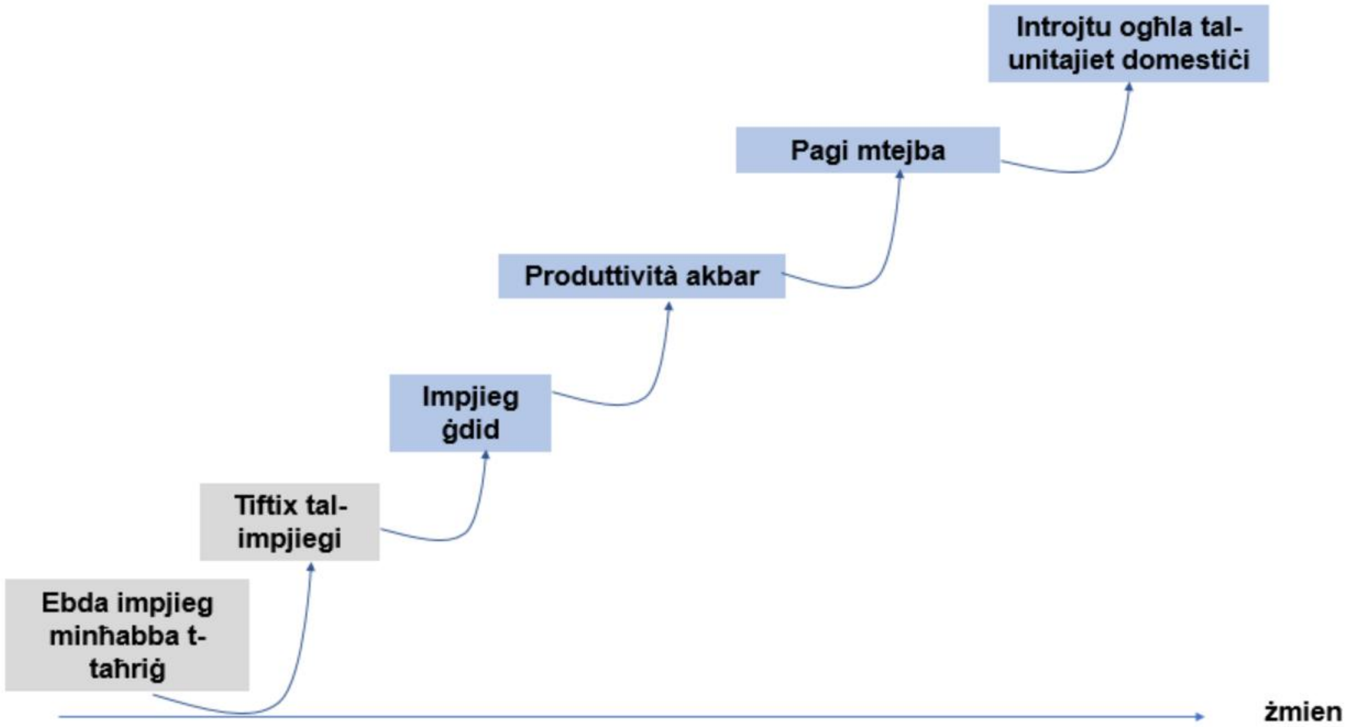

Enfasi fuq punti speċifiċi fiż-żmien

Jekk il-kejl tar-riżultati jinkiseb minn sorsi amministrattivi (pereżempju, rekords tas-sigurtà soċjali bid-dettalji tal-impjiegi u l-qligħ), allura jkun prattiku li r-riżultati jiġu segwiti ripetutament fuq perjodu ta' żmien sostnut u li jiġu stmati l-impatti (anki fuq bażi ta' kull xahar). Ir-riskju hawnhekk huwa li n-natura tas-sejbiet tista' tinbidel maż-żmien. Jekk il-ġbir tad-*data* primarja jkun meħtieġ għall-kejl tar-riżultati fil-forma ta' stħarriġ tal-kampjuni, l-istima tal-impatti f'intervalli regolari ssir għalja ħafna, sakemm id-*data* retrospettiva dwar ir-riżultati ma tkunx tista' tinġabar b'mod vijabbli. Madankollu, il-kost tal-estrazzjoni tad-*data* minn sistemi amministrattivi multipli u tal-ħolqien ta' sett wieħed ta' *data* analitika ma għandux jiġi sottovalutat.

Kif diskuss fit-Taqsima 1.5, l-artikolazzjoni ta' teorija tal-bidla (jew loġika tal-intervent) tista' tgħin biex jiġi ddeterminat meta għandhom jiġu stmati l-impatti.

...jew rieżamijiet ta' studji reċenti oħrajn

Alternattiva għal dawk li jippjanaw CIE fin-nuqqas ta' teorija tal-bidla (iżda utli wkoll għal dawk li jistgħu jibbażaw fuq teorija ċara tal-bidla) hija li jsir rieżami qasir tal-istudji preċedenti li jevalwaw l-interventi li huma simili għal dak li qed jiġi kkunsidrat. Kunsiderazzjoni bir-reqqa tar-riżultati minn studji preċedenti tista' tagħti indikazzjoni tajba tal-kejl xieraq tar-riżultati u l-kalkolu tal-impatti.

2.6. L-implimentazzjoni tas-CIE

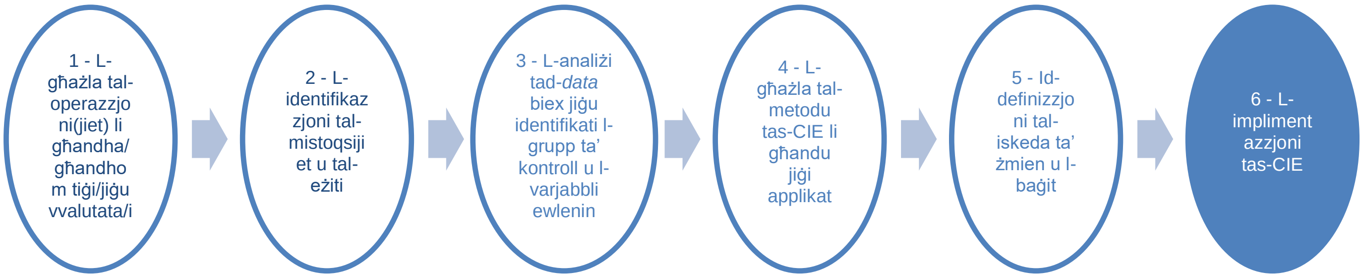

Bid-definizzjoni tal-iskeda ta' żmien u tal-baġit, l-ippjanar tas-CIE jitlesta u huwa possibbli li wieħed jgħaddi għall-implimentazzjoni tagħha. Il-pass finali f'din il-Gwida għandu l-ħsieb li juri l-attivitajiet ewlenin fit-twettiq tal-evalwazzjoni, u kif l-MA tista' tegħleb l-ostakli potenzjali li jiġu ffaċċjati. B'mod partikolari, din it-taqsima tapplika t-tagħlimiet meħuda mill-Helpdesk tal-Evalwazzjoni, li permezz tiegħu l-KE u d-DĠ Impjiegi jipprovdu assistenza lill-MAs tal-Istati Membri kollha. L-implimentazzjoni tal-evalwazzjoni hija diskussa b'mod ġenerali f'"EVALSED: Ir-Riżorsa għall-Evalwazzjoni tal-Iżvilupp Soċjoekonomiku"[68]; hawnhekk il-Gwida tikkunsidra erba' attivitajiet ewlenin, speċifikament mill-perspettiva tas-CIE:

1. L-għażla tal-evalwatur,
2. Is-superviżjoni tal-implimentazzjoni tas-CIE,
3. Ir-rapportar,
4. L-użu tar-riżultati.

2.6.1. L-għażla tal-evalwatur

L-indipendenza tal-evalwatur

L-ewwel deċiżjoni li trid tittieħed meta jintgħażel evalwatur hija jekk jintużax kandidat intern jew estern. Fil-każ tal-aħħar, l-għażla tal-evalwatur isseħħ permezz ta' proċedura ta' akkwist pubbliku.

Fl-Artikolu 44(3), ir-RDK jirrikonoxxi l-eżistenza ta' kwistjoni ta' indipendenza u jiddikjara li: "*L-evalwazzjonijiet għandhom jiġu fdati f'idejn esperti interni jew esterni li huma funzjonalment indipendenti*". B'hekk, l-ewwel kriterju fl-għażla ta' evalwatur huwa l-indipendenza ġenwina tiegħu mill-MA u l-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-programm tal-FSE+. It-tieni kriterju huwa jekk il-ħiliet u r-riżorsi meħtieġa biex titwettaq CIE humiex disponibbli internament jew le. Dan huwa probabbilment l-aktar ostaklu frekwenti għall-evalwazzjonijiet

[68] Disponibbli hawnhekk: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf

interni, minħabba li l-għarfien tekniku biex titwettaq CIE huwa speċifiku ħafna u rari jkun disponibbli fil-biċċa l-kbira tal-amministrazzjonijiet.

L-elementi ewlenin tat-termini ta' referenza

Ladarba tkun saret l-għażla bejn evalwatur intern jew estern, l-amministrazzjoni għandha telenka l-ispeċifikazzjonijiet tekniċi tal-evalwazzjoni; fl-għażla ta' evalwatur estern, l-ispeċifikazzjonijiet se jkunu parti mill-proċedura tal-akkwist pubbliku. Fit-termini ta' referenza għal CIE, l-aspetti li ġejjin jistħoqqilhom attenzjoni partikolari:

– L-**għan tal-evalwazzjoni** u l-mistoqsijiet tar-riċerka jridu jkunu ċari u konsistentement iwasslu għal evalwazzjoni tal-impatt u għal CIE, fejn possibbli;

– Id-***data* disponibbli** trid tiġi speċifikata; din hija waħda mill-kwistjonijiet ewlenin li għandhom jiġu indirizzati fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' CIE. Hija tagħmel lill-evalwaturi konxji mill-problemi eżistenti fid-disponibbiltà tad-*data* u tippermettilhom ifasslu proposti realistiċi u preċiżi;

– **It-talba biex titwettaq CIE** tista' tkun espliċita fit-termini ta' referenza, iżda n-nomina ta' metodi speċifiċi li għandhom jintużaw għandha titħalla f'idejn l-evalwatur. B'dan il-mod jistgħu jipproponu soluzzjonijiet oriġinali u juru l-kapaċità tagħhom.

– **It-tim propost** għandu jgħaqqad l-għarfien espert f'diversi oqsma, b'mod partikolari: fl-evalwazzjoni u s-CIE (li tkun taf kif tfassal u timplimenta evalwazzjoni), l-ekonometrika (li tuża l-metodoloġiji t-tajbin), u l-qasam ta' politika tal-intervent ivvalutat (ir-rikostruzzjoni tat-teorija tal-bidla u l-interpretazzjoni tas-sejbiet bis-sħiħ).

– **Il-kriterji tal-għoti** għandhom jagħtu prijorità lill-kwalità fuq il-kost tal-proposta. Il-kwalità ta' evalwazzjoni tiddependi ħafna fuq il-kapaċità tal-evalwatur li jfassalha u jimplimentaha. L-oqfsa legali għall-akkwist pubbliku ħafna drabi ma jkunux jaqblu perfettament mal-ħtiġijiet tas-sejħiet għall-offerti ta' evalwazzjoni, iżda l-kummissarju għandu jadatta r-regoli eżistenti kemm jista' jkun biex jippremja l-kwalità u l-kapaċità teknika.

– **Il-proċess tal-għażla** għandu jinkludi esperti fl-evalwazzjoni u fis-CIE dwar il-kumitat tal-għażla sabiex japprezzaw bis-sħiħ il-kwalità tal-proposti u jivvalutaw b'mod korrett id-diversi soluzzjonijiet metodoloġiċi u organizzattivi tagħhom.

F'xi Stati Membri, l-esperjenza bis-CIE għadha negliġibbli. Dan jista' joħloq problema fil-proċess tal-għażla, minħabba li hemm is-suq għal dan is-servizz huwa ristrett wisq. Possibbilment ftit kumpaniji jew esperti se jkunu jistgħu jikkonformaw mal-kundizzjonijiet tekniċi tat-termini ta' referenza u jwasslu proposta ta' kwalità tajba. F'dawn il-każijiet, seminars miftuħa tal-MA ma' akkademiċi u kumpaniji interessati fl-evalwazzjonijiet jistgħu jgħinu fit-tħejjija tas-CIE u tas-sejħa sussegwenti għall-proposta. Is-seminars jiġbru suġġerimenti minn esperti nazzjonali u jagħtuhom iż-żmien biex jorganizzaw il-parteċipazzjoni fis-sejħa għall-offerti; sabiex tiġi rrispettata t-trasparenza u jiġi evitat kunflitt ta' interess, is-seminars għandhom ikunu pubbliċi, u għandu jkun hemm ukoll informazzjoni bażika disponibbli għal dawk li ma setgħux jattendu.

2.6.2. Is-superviżjoni tas-CIE

Wara li tagħżel l-evalwatur u wara l-bidu tas-CIE, l-MA għandha tissorvelja l-proċess ta' evalwazzjoni. Dan jinvolvi prinċipalment il-kontroll u l-validazzjoni tar-riżultati tanġibbli tal-evalwatur, l-organizzazzjoni ta' laqgħat ta' progress

mal-evalwatur u mal-partijiet ikkonċernati u, jekk ikun meħtieġ, l-ilħuq ta' ftehimiet mas-sidien tad-*data*.

Ħiliet interni u esterni fil-proċess ta' superviżjoni

L-MA jrid ikollha l-kapaċità li twettaq dawn il-kompiti. Dan ifisser ukoll li jkun hemm riżorsi biex jiġi ssorveljat il-proċess kollu, kif ukoll il-ħiliet biex jiġu vverifikati s-soluzzjonijiet tekniċi tas-CIE. B'mod ġenerali, l-MA tiddedika persunal speċifiku għall-evalwazzjonijiet u, fejn dan ma jkollux biżżejjed esperjenza bis-CIEs, għandu jingħata appoġġ minn esperti esterni indipendenti. Dawn l-esperti jistgħu jiġu ingaġġati fuq kuntratti b'terminu qasir jew, meta jkunu ġejjin minn istituzzjonijiet pubbliċi, is-servizzi jkunu mingħajr ħlas. L-impenn meħtieġ probabbilment ikun jinvolvi bejn 6 ijiem u 12-il jum tax-xogħol, li għandhom ikunu biżżejjed biex jiġu riveduti r-rapporti u jkun hemm attendenza f'xi laqgħat mal-MA, mal-evalwatur u mal-partijiet ikkonċernati ewlenin.

It-twaqqif ta' grupp ta' tmexxija huwa mod frekwenti ta' superviżjoni tal-proċessi ta' evalwazzjoni ta' programm. Dan il-grupp huwa ġeneralment magħmul mill-MA, mill-uffiċjali li jirrappreżentaw Dipartimenti ta' implimentazzjoni oħrajn, mill-partijiet ikkonċernati ewlenin (sħab soċjali, NGOs, amministrazzjonijiet oħrajn) u minn xi esperti minn istituzzjonijiet akkademiċi u/jew pubbliċi (pereżempju, l-istitut nazzjonali tal-istatistika). Il-grupp ta' tmexxija jipparteċipa fid-definizzjoni tal-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni, jiddiskuti s-sejbiet tal-evalwazzjoni, it-tixrid u l-użu tagħhom fil-proċessi tat-tfassil tal-politika. Sottogrupp aktar flessibbli u speċjalizzat jista' jissorvelja wkoll ir-riżultati tanġibbli tal-evalwazzjoni mal-MA.

2.6.3. Rapportar

Ir-rapportar huwa attività ewlenija tal-evalwazzjoni u huwa l-mezz prinċipali għall-komunikazzjoni tar-riżultati. Ir-rapporti ta' evalwazzjoni jridu jkunu ċari, konċiżi, li jinftiehmu minn persuni mhux tekniċi u trasparenti fil-ġudizzji u fir-rakkomandazzjonijiet ta' politika tagħhom. Huma jridu juru wkoll l-affidabbiltà tal-evalwazzjoni billi jispeċifikaw il-metodoloġija u d-*data* użati, kif ukoll jidentifikaw il-limiti possibbli tal-analiżi.

B'mod ġenerali, se jkun hemm tliet rapporti għal kull CIE:

Rapporti distinti għas-segwitu tal-progress u l-użu tar-riżultati

- **Ir-rapport tal-bidu** ġeneralment jitwassal ftit wara l-iffirmar tal-kuntratt u jippreżenta l-finalizzazzjoni tal-metodoloġija f'konformità mad-diskussjonijiet li saru mal-MA u l-iskrinjar inizjali tad-*data* disponibbli.
- **Ir-rapport interim** jitwassal fi stadju intermedju tal-evalwazzjoni u f'CIE jista' jkun iddedikat biex juri d-*data* miġbura, il-kompożizzjoni tal-gruppi ta' trattament u ta' kontroll, u l-kampjunar.
- **Ir-rapport finali** jippreżenta l-analiżijiet u s-sejbiet tas-CIE. Huwa jinkludi dettalji dwar il-metodoloġija u d-*data*, u jenfasizza kwalunkwe implikazzjoni ta' politika li toħroġ mill-evidenza. L-istruttura tar-rapport finali ta' CIE trid tinkludi xi taqsimiet ewlenin: mistoqsijiet tal-evalwazzjoni; it-teorija tal-bidla (jew il-loġika tal-intervent) u l-identifikazzjoni tal-eżiti li għandhom jiġu vvalutati; il-metodoloġija adottata; id-*data* użata u l-karatteristiċi tal-gruppi ta' trattament u ta' kontroll; l-effetti stmati; it-tweġibiet għall-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni u l-implikazzjonijiet ta' politika tagħhom.

Il-kummissarju jirrevedi r-rapporti kollha bl-appoġġ ta' esperti esterni fejn meħtieġ, u l-kummenti jiġu diskussi mal-evalwatur, li se jipproċessa l-kjarifiki u t-titjib mitluba qabel l-aċċettazzjoni formali tar-rapport.

Rapport tas-CIE jrid jevita teknikalitajiet eċċessivi u jagħmel is-sejbiet ċari u li jistgħu jinqraw mill-partijiet ikkonċernati u minn dawk li mhumiex esperti. Annessi speċifiċi jistgħu jinkludu l-passi aktar tekniċi tal-analiżi, li jiżguraw narrattiva sempliċi u fluwida fir-rapport ewlieni. Madankollu, id-dettalji metodoloġiċi huma kruċjali biex tintwera l-affidabbiltà tas-CIE u jridu jkunu wkoll trasparenti. L-identifikazzjoni tal-varjabbli tal-eżiti, il-kwalità tad-*data*, il-kompożizzjoni tal-gruppi ta' trattament u ta' kontroll u d-daqs tal-kampjun, il-metodu ta' stima tal-effetti u t-testijiet statistiċi użati jridu jiġu inklużi kollha fir-rapport. Barra minn hekk, f'konformità mal-prattiki akkademiċi, id-*data* anonimizzata użata u l-metodi tal-ipproċessar tad-*data* jistgħu jsiru aċċessibbli għar-riċerkaturi li jkollhom l-intenzjoni li jirrepetu u jivverifikaw l-analiżijiet.

Sett minimu ta' informazzjoni li għandu jiġi pprovdut fir-rapport finali ta' CIE

Għandu jiġi pprovdut sett standardizzat ta' informazzjoni minima fir-rapport finali tas-CIEs kollha. Dan is-sett minimu ta' informazzjoni għandu żewġ għanijiet: 1) li jiġi ffaċilitat tqabbil tas-sejbiet bejn PO differenti u pajjiżi differenti; 2) li tinġabar informazzjoni li se tkun disponibbli għal metaanaliżi futura.

Il-mudell għall-ġbir ta' sett standardizzat ta' informazzjoni minima dwar kull evalwazzjoni tal-FSE jsegwi r-rakkomandazzjonijiet spjegati fl-"Istudju pilota u ta' fattibbiltà […]". Minn perspettiva operazzjonali, din l-informazzjoni tista' tiġi inkluża f'anness għar-rapport finali u tista' tintbagħat ukoll lill-KE.

Tabella 4 hawn taħt tippreżenta mudell possibbli għall-ġbir tas-sett minimu ta' informazzjoni meħtieġa.

Tabella 4 Informazzjoni bażika li għandha tiġi inkluża fi skeda informattiva li tippreżenta s-CIE

Kategorija ta' informazzjoni	Informazzjoni speċifika li għandha tinġabar u tiġi rrapportata
1. **Informazzjoni dwar l-intervent**	- L-isem tal-intervent evalwat - Karatteristiċi tal-intervent (taħriġ, servizzi tal-impjiegi, servizzi għall-inklużjoni soċjali, eċċ.) - Approċċ tal-programm tal-FSE+ (assi prijoritarji, objettiv speċifiku, azzjoni) - Awtorità maniġerjali u/jew korpi ta' implimentazzjoni oħrajn - Nefqa - Id-durata/l-intensità tat-trattament ipprovdut mill-intervent - Grupp ta' parteċipanti skont l-età, il-ġeneru u l-istatus ta' eliġibbiltà (riċevitur tal-UI, persuni qiegħda fit-tul, NEET) - Il-kamp ta' applikazzjoni territorjali tal-intervent
2. **Il-kejl tal-effettività tal-Intervent**	- Indikatur dwar jekk is-CIE tistmax effett ta' trattament pożittiv u statistikament sinifikanti fuq l-eżitu/i rilevanti - Id-daqs attwali ta' dak l-effett - Iż-żewġ miżuri ta' hawn fuq (+/-) u (id-daqs) għas-sett ta' eżiti rilevanti u komparabbli: pereżempju, ir-rata ta' impjieg, il-qligħ, eċċ. - Indikaturi tal-"valur għall-flus" (jekk stmati)
3. ***Data* u metodoloġija**	- Sors tad-*data* (stħarriġ, *data* amministrattiva) - Perjodu ta' osservazzjoni - Metodu ekonometriku tas-CIE - Perjodu ta' żmien (ġeneralment, effetti fuq terminu qasir<=12-il xahar minn tmiem l-intervent, medju>12 u <=24 xahar u twil>24 xahar) - Id-daqs tal-kampjun tal-gruppi ta' trattament u ta' kontroll - Id-disponibbiltà/l-inklużjoni tad-*data* ta' qabel il-programm

2.6.4. L-użu tar-riżultati

It-tixrid tas-sejbiet tas-CIE huwa kruċjali

L-użu tar-riżultat huwa importanti minħabba li, sakemm ir-riżultati ma jinxterdux b'mod effettiv u jilħqu l-udjenza maħsuba tagħhom, l-evalwazzjoni ftit se jkollha impatt.

It-tixrid tas-sejbiet u tal-outputs tal-evalwazzjoni ġeneralment jinvolvi:

- Mill-inqas rapport ta' evalwazzjoni wieħed bil-miktub, inkluż riassunt u sommarju eżekuttiv;
- Mill-inqas preżentazzjoni verbali waħda tas-sejbiet, appoġġata minn slajds jew għodod simili;
- Taqsima teknika (jew anness) tar-rapport li tipprovdi rendikont dettaljat tal-metodoloġija użata, tas-suppożizzjonijiet ewlenin li saru u tal-approċċ għall-analiżijiet statistiċi adottat.

Ir-rapporti ta' evalwazzjoni kollha jeħtieġ li jiġu ppubblikati. Din hija stipulazzjoni fir-Regolament dwar Dispożizzjonijiet Komuni għall-perjodu ta' programmazzjoni 2021-2027[69]. Barra minn hekk, is-sejbiet tal-evalwazzjoni għandhom jiġu ppreżentati u diskussi fil-Kumitat ta' Monitoraġġ tal-programm; din hija mogħdija obbligatorja, iżda minnha nnifisha mhijiex biżżejjed biex tippromwovi dibattitu fil-fond, minħabba li l-prijoritajiet operattivi ġeneralment jipprevalu fil-laqgħat tal-Kumitati tal-Monitoraġġ. Ara l-kaxxa ta' hawn taħt għal eżempju ta' prattika nazzjonali fil-preżentazzjoni u t-tixrid tas-sejbiet tal-evalwazzjoni.

Ħafna udjenzi u ħafna approċċi ta' komunikazzjoni

Ma hemm l-ebda politika ta' komunikazzjoni unika effettiva għat-tixrid u l-ftuħ ta' dibattitu dwar it-tagħlimiet; kull kuntest jeħtieġ l-istrateġija tiegħu stess. Għalhekk, huwa importanti li titwassal strateġija effettiva, u speċjalment li jiġi żgurat li l-partijiet ikkonċernati lil hinn mill-MA jitgħallmu dwar is-sejbiet. Huwa possibbli li l-"udjenza" tas-CIE tinqasam fi gruppi ewlenin u li jiġu identifikati t-tipi ewlenin ta' komunikazzjoni; pereżempju:

– Dawk li jfasslu l-politika u r-rappreżentanti politiċi ta' livell għoli – li huma mdorrijin jaraw dokumenti qosra (policy briefs, sommarji eżekuttivi) bir-riżultati ewlenin u b'rakkomandazzjonijiet;

– L-uffiċjali tal-amministrazzjoni involuti fl-implimentazzjoni tal-intervent jew ta' politiki simili – seminars jew workshops jistgħu jkunu strument effettiv biex jiġu ppreżentati r-riżultati tas-CIE, filwaqt li l-livell tekniku tal-preżentazzjoni jiġi adattat għal-livell ta' interazzjoni mal-attendenti;

– Il-partijiet ikkonċernati tal-politika (sħab soċjali, NGOs, benefiċjarji, eċċ.) – is-sommarju tar-rapporti u tal-laqgħat annwali dwar is-sejbiet tal-evalwazzjoni jista' jkun l-istrument ikkombinat biex dawn l-atturi jiġu involuti fid-dibattitu. B'mod partikolari, meta dawn l-atturi jkunu kkontribwixxew għad-definizzjoni tal-mistoqsijiet tal-evalwazzjoni, ir-rapportar tar-riżultati tal-evalwazzjoni għandu jkun marbut ma' dawk il-mistoqsijiet.

– L-esperti u l-akkademiċi – il-konferenzi xjentifiċi jew is-seminars jistgħu jkunu l-aħjar postijiet biex jiġu ppreżentati r-riżultati tal-evalwazzjoni. Dawn l-atturi jivvalidaw ir-riżultati tal-evalwazzjoni minn perspettiva xjentifika u b'hekk isaħħu l-affidabbiltà tagħhom.

[69] L-Artikolu 44(7) tar-Regolament 2021/1060 tar-RDK.

Metaevalwazzjoni għat-tisħiħ tat-tixrid u tal-ġeneralizzazzjoni

Il-metaevalwazzjoni[70] hija strument addizzjonali b'saħħtu għat-tixrid tar-riżultati tas-CIEs. Dan jippermetti l-konferma u l-ġeneralizzazzjoni tas-sejbiet ewlenin li CIE waħda ma tistax tipproduċi weħidha. Sabiex titwettaq metaevalwazzjoni, huwa meħtieġ li wieħed ikollu għad-dispożizzjoni tiegħu għadd tajjeb ta' CIEs affidabbli u ta' kwalità tajba dwar politiki komparabbli; bħalissa, il-metaevalwazzjonijiet għadhom rari u mhumiex iffokati biss fuq l-interventi tal-FSE. L-użu ġenerali tal-metaevalwazzjonijiet ikun jeħtieġ użu aktar mifrux tas-CIEs u l-ippjanar antiċipat tagħhom sabiex it-tqabbil sussegwenti tagħhom isir aktar faċli. Fil-perjodu ta' programmazzjoni 2021-2027 tal-FSE+, il-metaevalwazzjonijiet jistgħu jiġu implimentati f'pajjiżi b'għadd sinifikanti ta' programmi jew permezz ta' tqabbil bejn il-pajjiżi.

Kaxxa 13 L-esperjenza Pollakka bil-Konferenzi tal-Evalwazzjoni

Il-Konferenza Internazzjonali tal-Evalwazzjoni, organizzata mill-Ministeru tal-Fondi għall-Iżvilupp u l-Politika Reġjonali u mill-Aġenzija Pollakka għall-Iżvilupp tal-Intrapriżi, hija waħda mill-elementi ewlenin fix-xenarju tal-evalwazzjoni tal-intervent pubbliku fil-Polonja. Sa mill-bidu tagħha, hija saret pjattaforma stabbilita għad-diskussjoni bejn il-partijiet ikkonċernati responsabbli għat-tfassil tal-politika, għall-implimentazzjoni tal-politika u għall-valutazzjoni tal-effetti.

Il-konferenza, li bdiet fl-2005, saret fuq bażi annwali għal 10 snin, u darbtejn fis-sena mill-2015, bl-avveniment tal-2021 ikun l-14-il edizzjoni tagħha. Bħalissa, il-konferenza qed tiġi organizzata bħala avveniment ta' jumejn. Jum wieħed ikun iddedikat għas-sejbiet tar-riċerka u l-effetti tal-interventi; huwa jum li fih tiġi diskussa l-politika. It-tieni jum jiffoka fuq il-kwistjonijiet metodoloġiċi u l-evalwazzjoni bħala proċess.

Matul l-14-il edizzjoni tal-konferenza, il-metodi kontrofattwali kienu s-suġġett ta' diskussjonijiet tal-bord jew ta' preżentazzjonijiet tal-esperti għadd ta' drabi, u ġew indirizzati minn perspettivi differenti fiż-żewġ jiem. Pereżempju, fl-2017 ġew ippreżentati l-effetti stmati f'sessjonijiet rigward l-impatt tal-interventi, filwaqt li d-diskussjonijiet dwar il-vantaġġi u l-iżvantaġġi tat-tekniki ta' stima saru separatament.

Il-konferenza hija wkoll ta' min jinnotaha minħabba l-udjenza diversa tagħha, billi din tindirizza mhux biss lir-riċerkaturi jew lill-ispeċjalisti fil-metodoloġija, iżda wkoll lil dawk li jfasslu u jimplimentaw l-interventi. L-avveniment għandu żewġ għanijiet: il-bini tal-kapaċità tas-sistema ta' evalwazzjoni permezz tal-iżvilupp tal-ħiliet u l-għarfien tal-membri tagħha, kif ukoll in-netwerking billi l-partijiet ikkonċernati jiġu pprovduti bi spazju biex jiskambjaw l-esperjenzi bejn is-sħab nazzjonali, reġjonali u barranin. Fil-fatt, kull edizzjoni tlaqqa' flimkien madwar 300-400 rappreżentant minn diversi setturi – l-amministrazzjoni pubblika, akkademiċi, kumpaniji ta' konsulenza u NGOs. Dan huwa għadd konsiderevoli, meta wieħed iqis il-fatt li l-approċċ ibbażat fuq l-evidenza għall-politika għadu ma qabadx għal kollox fil-Polonja.

Il-Konferenza Internazzjonali tal-Evalwazzjoni tifforma parti mis-sistema ta' evalwazzjoni tal-amministrazzjoni pubblika. Il-bini tal-kapaċità sinifikanti kien possibbli bis-saħħa tat-taħriġ ipprovdut miċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka, mill-Bank Dinji, jew iffinanzjat taħt l-Assistenza Teknika fi programmi operazzjonali. It-taħriġ fuq l-evalwazzjoni, inkluż l-approċċ kontrofattwali, kien disponibbli mhux biss għall-impjegati tal-unitajiet tal-evalwazzjoni fl-Awtoritajiet Maniġerjali, iżda wkoll għal istituzzjonijiet bħall-uffiċċji lokali jew reġjonali tal-impjiegi. Il-konferenza hija opportunità biex jinġabru, jiġu diskussi u kondiviżi l-iżviluppi u s-sejbiet attwali[71].

[70] Dan huwa tqabbil sistematiku, anki bl-appoġġ ta' għodod ta' statistika, ta' bosta CIEs ta' interventi simili. Metaevalwazzjoni tipprovdi indikazzjonijiet dwar l-effettività ta' tip ta' intervent billi teżamina l-effetti ta' miżuri simili f'ħafna kuntesti differenti. Madankollu, il-metaevalwazzjonijiet ma jistgħux jidħlu fid-dettall ta' kull intervent uniku użat fit-tqabbil, u l-implikazzjonijiet tal-politika tagħhom huma relatati ma' orjentazzjonijiet ta' politika wesgħin u mhux ma' dettalji uniċi għal kull intervent.

[71] L-informazzjoni dwar il-konferenza tista' tinstab fuq: https://www.ewaluacja.gov.pl/strony/xiv-miedzynarodowa-konferencja-ewaluacyjna/. Nixtiequ nirringrazzjaw lil Piotr Strzęboszewski u uffiċjali oħrajn tal-Ministeru tal-Fondi għall-Iżvilupp u l-Politika Reġjonali għall-informazzjoni pprovduta dwar is-sistema tal-konferenzi.

Kapitolu 3. Kif tagħżel il-metodoloġija xierqa biex twettaq CIE

Dan il-kapitolu jippreżenta metodi empiriċi għall-Evalwazzjoni tal-Impatt Kontrofattwali. B'mod speċifiku, jiġu diskussi l-approċċ sperimentali (prova kkontrollata b'mod każwali), kif ukoll l-aktar metodi kważi sperimentali komuni: tqabbil (fuq il-punteġġ tal-propensità), id-differenza fid-differenzi, disinn ta' diskontinwità tar-rigressjoni, u varjabbli strumentali. Kull metodu huwa kkaratterizzat minn mod speċifiku ta' kif jiġi ġġenerat grupp ta' kontroll biex iwieġeb il-mistoqsija kontrofattwali "X'kien jiġri mill-grupp ta' trattament f'termini ta' eżiti kieku ma pparteċipax fl-intervent jew ma kienx espost għalih?". Fil-prattika, id-disinn magħżul jista' jitfassal għall-kuntest partikolari, kif iddeterminat mit-tip ta' intervent u mid-*data* li tkun disponibbli jew li tista' tinġabar[72].

L-għażla tal-approċċ it-tajjeb

Mhuwiex possibbli li tiġi pprovduta gwida dettaljata dwar l-għażla tal-aktar disinn ta' evalwazzjoni xieraq f'dawk li huma ċirkostanzi varjati ħafna li jiffaċċjaw l-MAs. Meta jintgħażel l-aktar approċċ rilevanti għas-CIE f'sett partikolari ta' ċirkostanzi, l-MAs għandhom jikkunsidraw x'ħadem tajjeb f'evalwazzjonijiet preċedenti, kemm fi ħdan l-MA nnifisha, fi ħdan l-Istati Membri, kif ukoll fi Stati Membri oħrajn - l-MAs jistgħu jitgħallmu minn dak li nkiseb qabel fi ħdan il-programm tagħhom u band'oħra, fejn ikunu applikaw ċirkostanzi simili. Il-fora għall-iskambju tat-tagħlimiet meħuda fit-tfassil u l-implimentazzjoni tal-evalwazzjoni jistgħu jkunu sorsi utli ta' informazzjoni f'dan ir-rigward. It-tfittxija fil-letteratura għall-evalwazzjonijiet ta' interventi simili tista' tkun ukoll sors importanti ta' informazzjoni biex tgħin fil-proċess tat-tfassil. L-esperti kkummissjonati mill-MA se jkollhom ukoll fehmiet dwar l-aħjar approċċ lejn it-tfassil ta' evalwazzjoni. Huwa importanti li wieħed jiftakar li jista' jkun hemm għarfien espert u esperjenza konsiderevoli fi ħdan l-MAs li jistgħu jintużaw.

3.1. Każwalizzazzjoni - l-approċċ sperimentali

Karatteristiċi ewlenin tal-każwalizzazzjoni

- L-individwi eliġibbli għall-parteċipazzjoni jiġu allokati b'mod każwali għal grupp ta' trattament jew ta' kontroll
- Il-każwalizzazzjoni tiżgura li ż-żewġ gruppi jkunu identiċi (bħala medja) fil-karatteristiċi rilevanti kollha
- B'hekk, il-grupp ta' kontroll iwieġeb il-mistoqsija kontrofattwali u d-differenza fl-eżiti bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll tindika l-effett kawżali tal-intervent

Id-disinji tal-evalwazzjoni magħżula b'mod każwali jistgħu jieħdu kwalunkwe waħda minn għadd ta' forom. Hawnhekk, l-enfasi hija fuq approċċ sempliċi ta' żewġ gruppi – grupp ta' trattament wieħed u grupp ta' kontroll wieħed – sabiex

[72] Għal aspetti metodoloġiċi tekniċi oħrajn, ara wkoll Il-Kummissjoni Ewropea, 2019.

jiġu ċċarati l-prinċipji ewlenin. L-Illustrazzjoni 1 turi disinn sempliċi magħżul b'mod każwali.

Gruppi statistikament ekwivalenti

Il-punt ewlieni huwa li l-każwalizzazzjoni tiżgura li ż-żewġ gruppi jkunu statistikament ekwivalenti fl-aspetti kollha fiż-żmien tal-każwalizzazzjoni. Sussegwentement, il-grupp ta' trattament ikun espost għall-intervent li huwa l-punt fokali tal-evalwazzjoni u li l-impatti jew l-effetti tiegħu għandhom jitkejlu.

L-ebda trattament jew trattament ieħor għall-grupp ta' kontroll

Skont il-kwistjoni ta' politika ta' tħassib ċentrali, il-grupp ta' kontroll jista' jiġi assenjat sabiex ma jirċievi l-ebda trattament, jew il-grupp ta' trattament jista' jitqabbel ma' grupp espost għal xi trattament ieħor ta' interess (jista' jitqies bħala li jirrappreżenta t-trattament bħas-soltu), jew jista' jkun hemm diversi gruppi ta' trattament flimkien ma' grupp ta' kontroll. Pereżempju, jista' jkun hemm interess li l-effetti ta' programm ta' taħriġ iffinanzjat mill-FSE jitqabblu ma' dawk ta' taħriġ ieħor iffinanzjat fuq livell nazzjonali, jew mal-forniment ta' servizzi oħrajn lill-istess gruppi.

Billi l-gruppi ta' trattament u ta' kontroll huma statistikament ekwivalenti waqt il-każwalizzazzjoni, u billi l-esponiment għal trattamenti sussegwenti huwa kkontrollat, id-differenzi fir-riżultati jistgħu jiġu attribwiti għall-intervent li jkun qed jiġi evalwat (soġġett għal inċertezzi statistiċi standard), u spjegazzjonijiet alternattivi esklużi bħala l-kawżi ta' kwalunkwe differenza osservata (ara l-kaxxa ta' hawn taħt għal eżempju).

Illustrazzjoni 6 Kontroll każwalizzat ta' żewġ gruppi

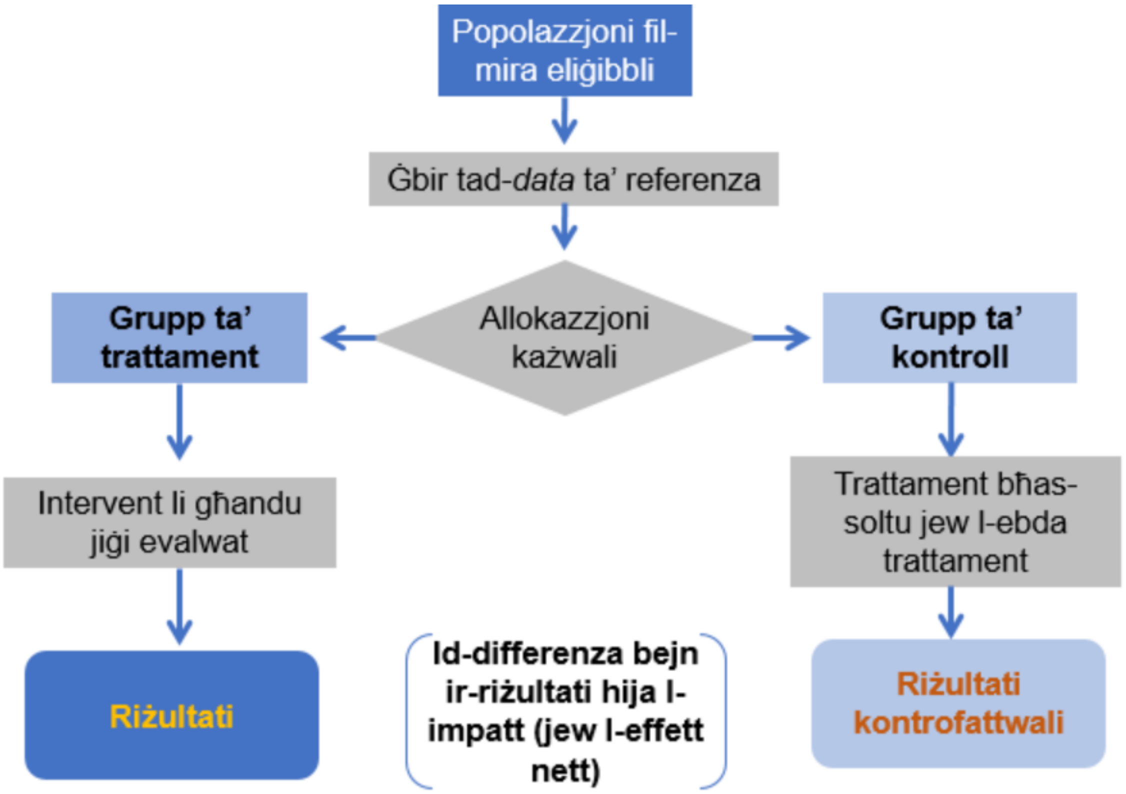

Evidenza b'saħħitha...

Bħala riżultat tal-karatteristiċi intrinsiċi tad-disinn tagħhom u jekk jiġu implimentati b'mod korrett, id-disinji magħżula b'mod każwali joffru l-prospett li tiġi pprovduta evidenza b'saħħitha tal-effetti ta' intervent. Huma ffavoriti ħafna għal din ir-raġuni. Madankollu, dawn jeħtieġu ppjanar bikri u dettaljat u jistgħu jkunu kkomplikati biex jitfasslu u jiġu amministrati. Barra minn hekk, il-maniġers tal-programmi jiffaċċjaw sfidi sinifikanti fl-implimentazzjoni korretta

tagħhom. Pereżempju, il-preżenza tal-proċess ta' każwalizzazzjoni nnifsu tista' tbiddel il-kompożizzjoni ta' dawk li jieħdu sehem f'intervent: dan ifisser li xi parteċipanti potenzjali jistgħu jiġu jiddejqu mill-idea ta' każwalizzazzjoni u jirrifjutaw li jipparteċipaw. Barra minn hekk, l-individwi soġġetti għal każwalizzazzjoni mhux dejjem ikunu jistgħu jikkonformaw mal-istatus ta' assenjazzjoni tagħhom, u hemm firxa ta' sfidi oħrajn li jista' jkun hemm bżonn li jiġu ffaċċjati. F'xi ċirkostanzi, id-disinji tal-provi ta' kontroll magħżula b'mod każwali jistgħu jkunu għaljin biex jiġu implimentati.

… iżda diffiċli biex jitfasslu

Għal dawn ir-raġunijiet u għal raġunijiet oħrajn, jidher improbabbli li l-evalwazzjonijiet tal-istrumenti u tal-interventi ffinanzjati mill-FSE se jsiru bl-użu ta' approċċ każwalizzat. Madankollu, din il-Gwida twissi kontra l-impuls li tiġi eskluża l-każwalizzazzjoni fil-każijiet kollha mingħajr kunsiderazzjoni xierqa. L-approċċ intuża b'mod wiesa' u eżempji addizzjonali għal dak mir-Renju Unit diskussi fil-kaxxa li ġejja jinkludu l-esperimenti ta' GAIN mill-Istati Uniti [73] (hemm bosta eżempji oħrajn mill-Amerika ta' Fuq), l-esperimenti mwettqa fl-Iżvezja[74] fl-interventi tal-FSE għas-snin 2014-2020 (ara l-kaxxa li jmiss), kif ukoll studju li sar fil-Ġermanja biex jiġu vvalutati l-effetti tas-servizzi attivi tas-suq tax-xogħol fornuti minn fornituri privati meta mqabbla ma' dawk fornuti permezz tas-servizz pubbliku tal-impjiegi[75], fost ħafna oħrajn.

Kaxxa 14 Eżempju ta' prova każwalizzata ta' proġett tal-FSE għaż-żgħażagħ

L-evalwazzjoni tal-proġett "Ung framtid" (Futur żagħżugħ) fl-Iżvezja

Il-proġett Żvediż "Ung framtid" (Futur żagħżugħ) huwa proġett iffinanzjat mill-FSE li ġie implimentat bejn l-2015 u l-2018. Dan kien immirat biex jappoġġa liż-żgħażagħ ta' bejn it-18 u l-24 sena li qed ifittxu impjieg sabiex jidħlu fis-suq tax-xogħol f'Middle Norrland, fl-Iżvezja Ċentrali tat-Tramuntana u fin-Nofsinhar tal-Iżvezja. Il-proġett, Arbetsformedlingen, intensifika u ppersonalizza l-attivitajiet ta' appoġġ immirati lejn iż-żgħażagħ li qed ifittxu impjieg u twettaq mis-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi (PESs) tal-Iżvezja –; huwa kien jikkonsisti f'ippjanar, informazzjoni, pariri u appoġġ konkret individwali f'termini ta' tqabbil, taħriġ u attivitajiet possibbli oħrajn. B'mod ġenerali, intlaħqu kważi 17,000 żagħżugħ u żagħżugħa mill-proġett.

L-evalwazzjoni ġiet ikkummissjonata mill-Kunsill Żvediż tal-FSE lil Arbetsförmedlingen, bħala parti mill-qafas tal-evalwazzjoni żviluppat fi proġett tal-FSE għas-snin 2014-2020 immirat biex itejjeb il-kapaċità evalwattiva tal-PESs (Proġett iffinanzjat mill-UE u bbażat fuq l-evidenza għas-snin 2014-2020; ara l-kaxxa fil-kapitolu finali tal-Gwida).

F'esperiment li sar bejn Ġunju 2017 u Jannar 2018 li kien jinvolvi tmien uffiċċji lokali tal-impjiegi minn total ta' 90 li pparteċipaw fil-proġett, iż-żgħażagħ eliġibbli ġew allokati b'mod każwali għall-grupp ta' trattament (il-persuni rċevew appoġġ intensifikat) u għall-gruppi ta' kontroll (il-persuni rċevew appoġġ regolari)[76]. 4,689 żagħżugħ u żagħżugħa ġew allokati b'mod każwali għall-gruppi ta' trattament u ta' kontroll fl-esperiment, b'2,972 minnhom allokati għall-grupp ta' kontroll. Il-proċess ta' allokazzjoni każwali pproduċa gruppi ta' trattament u ta' kontroll li kienu simili ħafna fiż-żmien tal-allokazzjoni. B'riżultat ta' dan, kwalunkwe differenza bejn iż-żewġ gruppi fuq il-varjabbli tal-eżiti (ħruġ mill-qgħad, proporzjon ta' persuni qiegħda u numru medju ta' jiem fil-qgħad) imkejla wara d-dħul fl-intervent tal-FSE, hija attribwibbli għall-attivitajiet ta' "Futur Żagħżugħ".

Is-sejbiet mill-istudju juru li l-proġett "Futur Żagħżugħ" kellu impatti pożittivi fuq in-nisa, iżda mhux fuq l-irġiel. Għan-nisa, instabu effetti pożittivi fil-varjabbli tal-eżiti kollha kkunsidrati: il-ħruġ mill-qgħad ta' nisa ttrattati kien ogħla b'madwar 7 punti perċentwali fl-ewwel xahrejn wara d-dħul fil-proġett, il-proporzjon ta' persuni qiegħda naqas aktar fil-grupp ittrattat milli fil-grupp ta' kontroll u, fl-aħħar nett, in-nisa ttrattati kienu qiegħda

[73] Ara Riccio J., Friedlander, D., Freedman S., 1994.
[74] Ara Hagglund, P., 2006.
[75] Ara Krug G., Stephan G., 2011.
[76] Bejn April u Mejju 2017 saret fażi pilota biex jiġu ttestjati diversi attivitajiet, bħall-ġestjoni tal-każwalizzazzjoni, l-involviment ta' parteċipanti żgħażagħ, ir-rapportar.

għal inqas jiem min-nisa fil-grupp ta' kontroll[77].

Il-każwalizzazzjoni permezz tad-disinn tar-riċerka

Id-disinji magħżula b'mod każwali jistgħu jiġu distinti minn approċċi oħrajn l-aktar permezz tal-enfasi qawwija tagħhom fuq il-kontroll tal-preġudizzju potenzjali bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll permezz tad-disinn tar-riċerka. Din l-enfasi fuq id-disinn tagħmel l-approċċ intuwittiv ħafna, iżda teħtieġ ippjanar minn qabel. Id-disinji magħżula b'mod każwali ta' spiss jiġu implimentati bl-aħjar mod fl-evalwazzjoni ta' interventi pilota ġodda aktar milli dawk eżistenti. Dan minħabba li huma jeħtieġu ċertu grad ta' kontroll fuq kif il-parteċipanti jiġu rreklutati fl-intervent li qed jiġi evalwat. Dan il-"kontroll" spiss ikun aktar diffiċli biex jinkiseb fil-programmi eżistenti milli f'interventi ġodda li huma miftuħa għal ideat ġodda.

Oġġezzjonijiet etiċi

L-implimentazzjoni ta' disinn ikkontrollat b'mod każwali tfisser li parti mill-popolazzjoni fil-mira eliġibbli ma tiġix offruta parteċipazzjoni, iżda tiġi assenjata għal grupp ta' kontroll. Din l-assenjazzjoni hija kompletament każwali u ma ssirx fuq talba la tal-applikant u lanqas tal-amministraturi tal-intervent. Għal din ir-raġuni, dawk li jfasslu l-politika jista' jkollhom it-tendenza li joġġezzjonaw għall-RCTs għal raġunijiet etiċi qabel ma jikkunsidraw jekk humiex fattibbli minn perspettivi prattiċi u analitiċi.

...iżda wkoll argumenti b'saħħithom għall-użu ta' disinn magħżul b'mod każwali

Madankollu, hemm każ b'saħħtu li għandu jsir għad-disinji magħżula b'mod każwali. Jekk il-każwalizzazzjoni tipprovdi l-aktar evidenza affidabbli u tal-aqwa kwalità tal-effettività tal-interventi ffinanzjati b'fondi pubbliċi, allura huwa importanti li dawn jintużaw b'mod aktar wiesa' fil-valutazzjoni tal-impatti tal-interventi. Barra minn hekk, jekk l-impatti ta' ċertu intervent ma jkunux magħrufa minn qabel, ma jkunx etiku li jiġu esklużi individwi, minħabba li ma nistgħux nassumu li kienu se jibbenefikaw minnu. Minbarra dan, tali approċċi jintużaw ħafna fil-mediċina u f'oqsma oħrajn ta' studju bħar-riċerka fl-edukazzjoni. Fl-aħħar nett, f'xi ċirkostanzi fejn is-servizzi u l-appoġġ ipprovduti minn intervent ikunu sottoskritti żżejjed (jiġifieri, ikun hemm aktar individwi eliġibbli milli fil-fatt ikunu jistgħu jiġu moqdija mill-intervent), l-assenjazzjoni ta' individwi għall-intervent b'mod każwali mill-ġabra ta' dawk li jikkwalifikaw tista' tkun l-aktar mezz etiku biex jiġu allokati riżorsi skarsi.

3.2. Disinji mhux magħżula b'mod każwali jew kważi sperimentali

Meta l-każwalizzazzjoni ma tkunx possibbli

Jekk il-każwalizzazzjoni ma tkunx fattibbli, jeżisti sett ta' metodi alternattivi fis-sett ta' għodod tas-CIE li jużaw approċċi differenti għall-ġenerazzjoni ta' grupp ta' kontroll biex iwieġbu għall-mistoqsija kontrofattwali. Din is-subtaqsima l-ewwel tiddeskrivi l-isfida ewlenija għal metodi kważi sperimentali b'mod ġenerali, imbagħad tippreżenta erba' approċċi li jintużaw b'mod komuni fil-prattika empirika tas-CIE.

3.2.1. Gruppi fil-mira u ta' kontroll mingħajr każwalizzazzjoni

F'disinji kważi sperimentali, il-gruppi fil-mira li jirċievu l-intervent jitqabblu ma' grupp ta' kontroll[78] ta' miri mhux allokati b'mod każwali jew miri potenzjali li

[77] Axdorph E, Egebark J., Lundström T., Özcan G., 2019.
[78] Strettament, "grupp ta' kontroll" huwa t-terminu użat għad-disinji sperimentali, u d-disinji kważi sperimentali tipikament jitkellmu dwar "gruppi ta' tqabbil". Madankollu, fil-prattika, it-termini ta' spiss jintużaw minflok xulxin. Għalhekk, din il-Gwida tuża t-terminu "grupp ta' kontroll" għall-grupp użat biex jistma x-xenarju kontrofattwali, indipendentement mid-disinn tas-CIE.

ma jirċevux l-intervent. Bħal fil-każ ta' esperiment, l-objettiv huwa li tinkiseb stima imparzjali tal-bidla fl-eżiti li jkun ġab miegħu l-intervent taħt kunsiderazzjoni. Billi l-gruppi ta' trattament u ta' kontroll ma jiġux ifformati b'mod każwali, id-disinji kważi sperimentali jeħtieġu ħafna aktar attenzjoni għall-metodi li jirrappreżentaw id-differenzi potenzjali bejn il-membri tal-grupp ta' trattament u l-kontrolli potenzjali li x'aktarx jaffettwaw id-deċiżjoni ta' parteċipazzjoni u, għalhekk, ir-riżultati. Iċ-ċavetta hija l-għażla ta' grupp ta' kontroll plawżibbli. In-nuqqas ta' għażla ta' grupp ta' kontroll adegwat u l-kunsiderazzjoni tad-differenzi li jifdal bejn iż-żewġ gruppi fl-analiżi jdgħajjef il-kredibbiltà tal-istimi u jista' jfixkel it-tentattivi biex jiġu esklużi spjegazzjonijiet alternattivi għal kwalunkwe effett osservat.

Illustrazzjoni 7 Disinn kważi sperimentali stilizzat bi gruppi ta' trattament u ta' kontroll

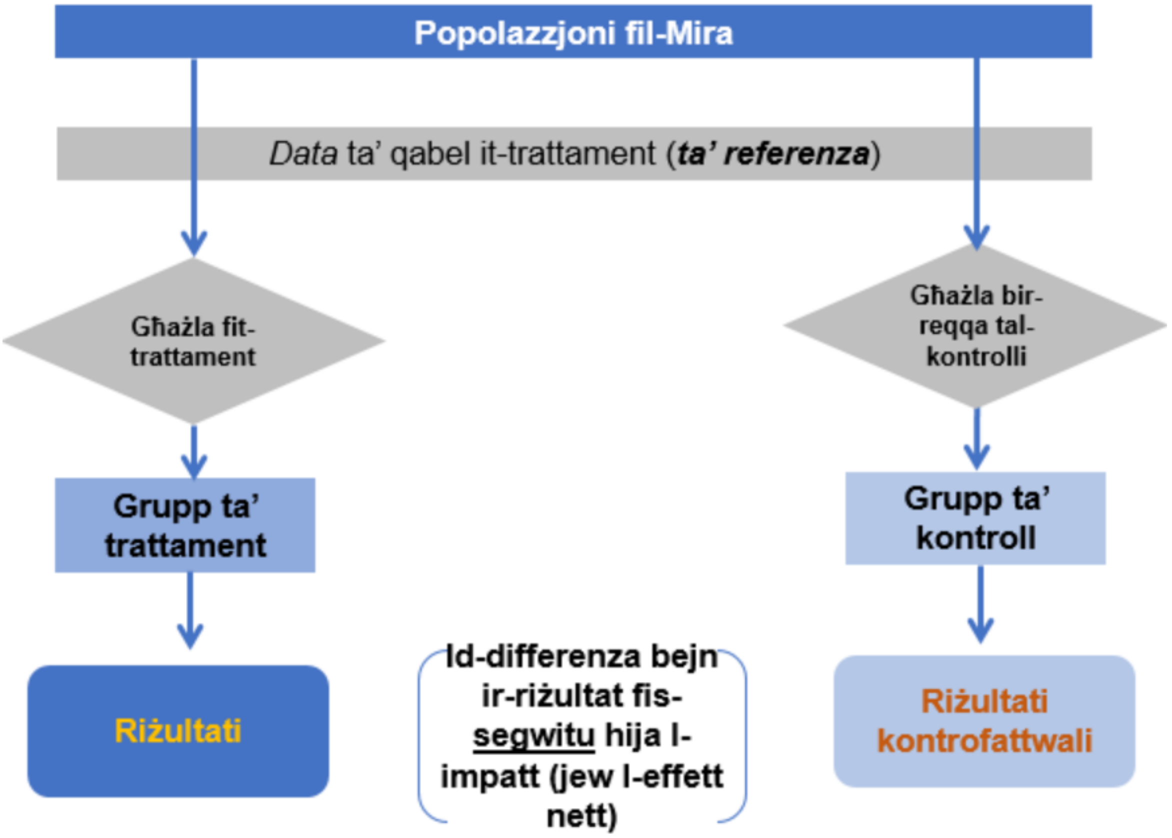

F'termini ta' interventi koffinanzjati mill-FSE, l-aktar disinn ta' evalwazzjoni kważi sperimentali applikabbli ta' spiss huwa disinn ta' linja bażi/segwitu ta' żewġ gruppi. Tali disinji jkollhom grupp ta' kontroll u grupp ta' trattament bħal fil-każwalizzazzjoni, ħlief li l-grupp ta' kontroll jinbena (mingħajr l-użu ta' każwalizzazzjoni) minn gruppi mhux parteċipanti eżistenti, li jagħmluh kemm jista' jkun simili għall-grupp ittrattat.

Il-gruppi ta' kontroll u ta' trattament jeħtieġ li jkunu simili għal xulxin

Strateġija tajba għas-sejba ta' grupp ta' kontroll validu f'ambjent kważi sperimentali hija li jintgħażlu individwi ta' kontroll li jkunu ġew esklużi mit-trattament abbażi ta' fatturi mhux relatati mal-karatteristiċi u r-riżultati potenzjali tagħhom. F'xi ċirkostanzi jista' jkun hemm raġuni biex wieħed jemmen li għalkemm il-gruppi ta' kontroll ma jkunux inbnew espliċitament b'mod każwali, l-individwi jew l-intrapriżi jistgħu jiġu identifikati *ex post*, li n-nuqqas ta' esponiment tagħhom għat-trattament jirriżulta li huwa każwali fir-rigward tar-riżultati potenzjali. Jekk iseħħu dawn iċ-ċirkostanzi, huma jkunu

qrib l-ideali fil-kuntest ta' approċċ kważi sperimentali. Pereżempju, ċerti membri tal-grupp fil-mira ta' intervent jistgħu jiġu esklużi mill-parteċipazzjoni fl-intervent bħala riżultat ta' sorveljanza amministrattiva jew żball. Għalhekk, il-fehim tal-proċess tal-għażla fit-trattament huwa estremament importanti fit-tfassil ta' grupp ta' kontroll validu - dan ma jistax jiġi enfasizzat biżżejjed.

It-tqabbil ta' individwi ttrattati u mhux ittrattati

Grupp ta' kontroll kredibbli jista' jiġi żviluppat b'għadd ta' modi. L-ewwel nett, jista' jittieħed approċċ ta' tqabbil statistiku: jiġifieri, id-*data* tinġabar kemm minn individwi ttrattati kif ukoll minn kampjun (tipikament kbir ħafna) ta' persuni mhux ittrattati. Grupp ta' kontroll imbagħad jinbena mill-grupp ta' individwi mhux ittrattati billi jintgħażlu dawk li huma l-aktar simili għall-individwi fil-grupp ta' trattament. "Similarità" tirreferi għal sett ta' karatteristiċi soċjodemografiċi – pereżempju, l-età, il-ġeneru, l-edukazzjoni, l-impjieg u l-qgħad, eċċ.– imkejla f'punt fiż-żmien qabel ma l-grupp ta' trattament ikun daħal fil-programm. B'riżultat ta' dan, individwi mhux ittrattati effettivament "jitqabblu" ma' individwi ttrattati. Fil-prattika, il-lista potenzjalment twila ta' karatteristiċi soċjodemografiċi tista' tinġabar fil-qosor bl-użu tal-valur tal-"punteġġ ta' propensità", li jiffaċilita l-applikazzjoni.

3.2.2. Tqabbil tal-punteġġ ta' propensità

Il-karatteristiċi ewlenin tat-tqabbil tal-punteġġ ta' propensità

- It-tqabbil jimita l-każwalizzazzjoni billi jibni *ex post* grupp ta' kontroll li jkun simili kemm jista' jkun għall-grupp ta' trattament fil-karatteristiċi rilevanti kollha
- Għall-kuntrarju tal-każwalizzazzjoni, huma biss il-karatteristiċi osservabbli (l-età, il-ġeneru, l-edukazzjoni, eċċ.) li jistgħu jitqabblu, filwaqt li l-karatteristiċi mhux osservabbli (pereżempju, motivazzjoni) ma jistgħux jitqiesu
- Il-validità tal-approċċ tiddependi ħafna fuq id-disponibbiltà tad-*data*

Propensità għall-parteċipazzjoni bħala mod kif jiġu definiti l-gruppi ttrattati u ta' kontroll

It-tqabbil tal-punteġġ ta' propensità (Propensity score matching - PSM) jinvolvi l-istima ta' mudell statistiku għall-kampjun kollu (trattament u kontrolli potenzjali), li tagħti propensità stmata ta' parteċipazzjoni għal kull individwu jew ditta – irrispettivament minn jekk fil-fatt jipparteċipawx jew le.[79] L-individwi jew id-ditti ttrattati mbagħad jitqabblu - jew ma' individwu mhux ittrattat wieħed jew ditta mhux ittrattata waħda, jew inkella ma' diversi individwi jew ditti mhux ittrattati - abbażi tal-punteġġ ta' propensità.[80] Din il-proċedura tidentifika grupp ta' kontroll li sussegwentement jista' jintuża biex tiġi derivata stima tax-xenarju kontrofattwali. It-tqabbil b'dan il-mod jiżgura li l-istimi tal-impatt iqisu d-differenzi osservabbli bejn il-grupp ittrattat u dawk li jaġixxu bħala kontrolli u, jekk wieħed jassumi li d-differenzi rilevanti kollha ta' qabel it-tqabbil huma osservabbli, tista' tinkiseb stima imparzjali tal-effetti tal-intervent. Madankollu, jekk l-għażla fit-trattament tkun ibbażata fuq fatturi mhux osservati, jibqa' jkun hemm mistoqsija dwar l-adegwatezza tat-tqabbil f'termini tal-kapaċità tiegħu li jelimina l-preġudizzju. Is-suppożizzjoni kritika sottostanti għall-approċċ ta' tqabbil hija li l-proċess tal-għażla huwa kkaratterizzat minn *data* osservabbli.

[79] Sabiex tiġi ssimplifikata din id-diskussjoni, huwa preżunt li dawk li jfasslu l-politika jixtiequ jkunu jafu l-effett tat-trattament fuq dawk li fil-fatt irċevew servizzi mill-programm (f'ħafna każijiet dan huwa subsett tal-grupp fil-mira li ġie offrut l-opportunità). Din tissejjaħ analiżi ta' "trattament fuq dawk ittrattati" (treatment on the treated - TOT).

[80] Hemm firxa wiesgħa ta' approċċi potenzjali għat-tqabbil tal-punteġġ ta' propensità. Għal ħarsa ġenerali aċċessibbli, ara Caliendo M., Kopeinig S., 2008.

L-illustrazzjoni ta' hawn taħt tippreżenta illustrazzjoni intuwittiva u simplifikata tal-approċċ għat-tqabbil tal-punteġġ ta' propensità. L-assi Y jirrappreżenta l-għadd ta' individwi fil-gruppi ttrattati u mhux ittrattati, ordnat mill-punteġġ ta' propensità fuq l-assi X. Tipikament, l-individwi ttrattati għandhom it-tendenza li jkollhom punteġġi ta' propensità relattivament ogħla, filwaqt li individwi mhux ittrattati għandhom it-tendenza li jkollhom punteġġi ta' propensità aktar baxxi. Iż-żona li fiha l-punteġġi ta' propensità għaż-żewġ gruppi jikkoinċidu hija magħrufa bħala r-reġjun ta' appoġġ komuni.[81] Il-każijiet ittrattati jitqabblu ma' każijiet mhux ittrattati f'dan ir-reġjun. Jingħataw żewġ eżempji fid-dijagramma, iżda l-proċess jiġi essenzjalment ripetut sakemm kull każ ittrattat jitqabbel ma' każ mhux ittrattat fir-reġjun ta' appoġġ komuni. Fl-illustrazzjoni, dan isir bl-użu ta' tqabbil "tal-eqreb ġar". L-"eqreb ġar" għal kwalunkwe membru tal-grupp ta' trattament huwa l-membru tal-grupp ta' kontroll bl-eqreb punteġġ ta' propensità. Ladarba jkunu ġew ifformati żewġ gruppi, ir-riżultati medji tagħhom jistgħu jitqabblu sabiex tinkiseb stima tal-impatt. Fil-prattika, it-twettiq ta' tqabbil tal-punteġġ ta' propensità jista' jsir proċess kumpless ħafna b'firxa ta' kwistjonijiet li għandhom jiġu kkunsidrati. Ħafna minn dawn il-kwistjonijiet huma injorati hawnhekk sabiex jiġi żgurat li l-prinċipji ewlenin ikunu ċari. Eżempju prattiku, fejn evalwazzjoni tal-FSE użat approċċ ta' tqabbil, huwa ppreżentat fil-kaxxa li jmiss.

Illustrazzjoni 8 Illustrazzjoni tal-approċċ tal-punteġġ ta' propensità

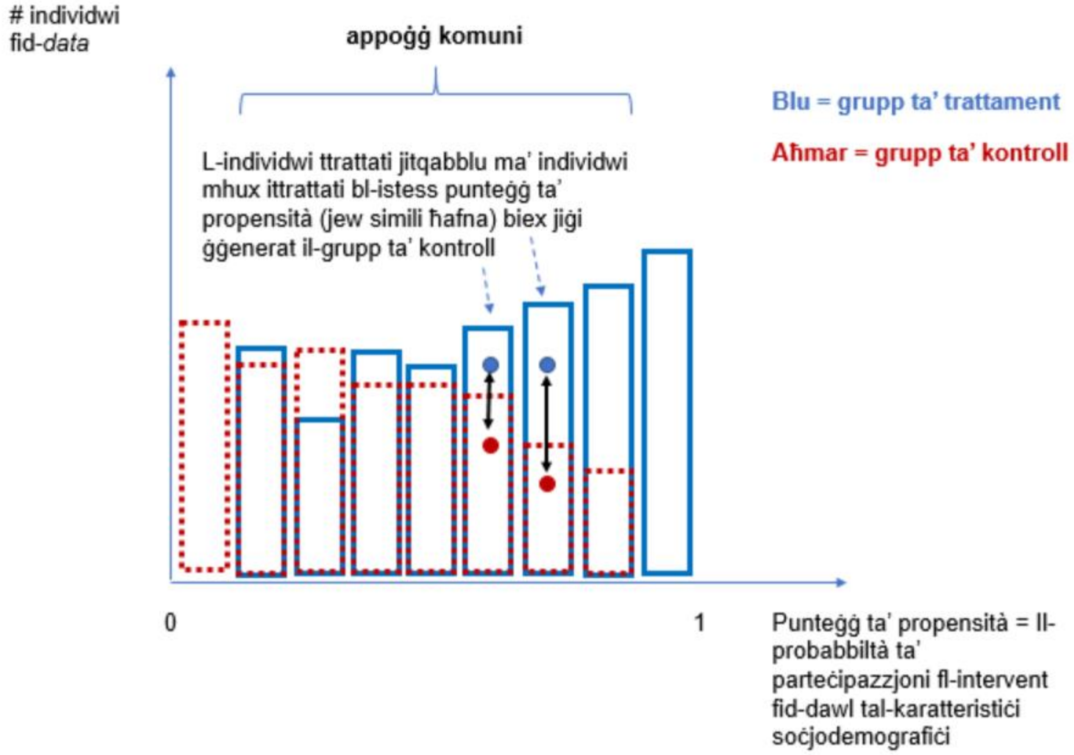

Għażla bbażata fuq data osservabbli

Il-plawżibbiltà tal-approċċ tal-punteġġ ta' propensità tistrieħ fuq is-suppożizzjoni, fost l-oħrajn, li l-għażla fit-trattament tista' tkun ikkaratterizzata bis-sħiħ mid-*data* osservabbli. Fi kliem ieħor, li ma hemm l-ebda differenza mhux osservata bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll li huma relatati mar-

[81] Il-firxa tar-reġjun ta' appoġġ komuni għandha implikazzjonijiet għad-daqs tal-kampjun u l-utilità tar-riżultati għall-politika, b'mod partikolari fejn għadd kbir ta' każijiet ittrattati jaqgħu barra mir-reġjun ta' appoġġ komuni.

riżultati u/jew mad-deċiżjoni ta' parteċipazzjoni fl-intervent. Il-plawżibbiltà ta' din is-suppożizzjoni hija msaħħa bl-inkorporazzjoni ta' firxa rikka ta' varjabbli fl-istima tal-punteġġi ta' propensità, bl-għażla tal-varjabbli tkun ibbażata fuq l-għarfien preċedenti u t-teorija. B'mod speċifiku, fil-kuntest tal-interventi tas-suq tax-xogħol, l-inklużjoni tal-istorja individwali tas-suq tax-xogħol tal-passat hija rrakkomandata ħafna meta jiġi vverifikat jekk hemmx differenzi mhux osservati potenzjali.[82]

Kaxxa 15 Eżempju ta' evalwazzjoni li tadotta approċċ ta' tqabbil[83]

L-Impatti tal-interventi tal-FSE ffinanzjati fil-perjodu 2014-2020 għal persuni qiegħda fit-tul fir-reġjun ta' Marche [84]

Intuża approċċ ta' tqabbil biex jiġi evalwat l-impatt ta' għadd ta' interventi tal-FSE (internships, boroż ta' studju tax-xogħol, esperjenza ta' xogħol fil-muniċipalitajiet u vawċers ta' taħriġ) fuq il-persuni qiegħda fit-tul (LTU) iffinanzjati fir-reġjun ta' Marche tal-Italja. L-interventi ma kinux immirati speċifikament lejn l-LTUs, iżda kienu jirrappreżentaw il-maġġoranza tal-parteċipanti fl-interventi kollha tal-FSE analizzati.

L-għan tal-evalwazzjoni kien li jiġi ddeterminat l-impatt tal-miżuri tal-FSE fuq il-probabbiltà li jiġu impjegati 6 xhur, 9 xhur, 12-il xahar, 15-il xahar u 18-il xahar wara l-bidu tal-interventi. Intużaw diversi varjabbli tal-eżiti: il-probabbiltà li jiġu impjegati f'ċertu żmien wara l-interventi, il-probabbiltà li jiġu impjegati f'kuntratt indefinit u l-għadd ta' jiem maħduma matul perjodu wara l-interventi.

Ġie adottat approċċ ta' punteġġ ta' propensità (Tqabbil tal-Eqreb Ġar) biex jiġu identifikati d-differenzi bejn il-gruppi ttrattati u dawk mhux ittrattati, u l-erba' interventi tal-FSE msemmija hawn fuq ġew analizzati separatament. Għal kull intervent, il-grupp ittrattat kien magħmul minn parteċipanti li bdew l-intervent qabel l-aħħar ta' Awwissu 2019 (526 għall-internships, 1058 għall-boroż ta' studju tax-xogħol, 236 għall-esperjenza ta' xogħol fil-muniċipalitajiet u 241 għall-vawċers ta' taħriġ); il-grupp ta' kontroll kien magħmul minn persuni qiegħda rreġistrati mal-PESs fil-perjodu 2016-2018 b'perjodu ta' qgħad ta' mill-inqas 12-il xahar (77,255 rekord).

Ġew ikkunsidrati diversi varjabbli biex jiġi kkalkolat il-PSM meħud mill-karatteristiċi soċjodemografiċi ta' dawk ittrattati u dawk mhux ittrattati, bħal: is-sess, l-età, iċ-ċittadinanza, il-livell ta' edukazzjoni, il-post tar-residenza, id-data tad-dħul fl-intervent u storja tal-impjieg li tmur lura sa 36 xahar qabel l-intervent.

Sabiex jitkejlu l-varjabbli tal-eżiti għall-gruppi ttrattati u ta' kontroll (qabel u wara l-interventi), intużat id-*data* mill-COB, l-arkivju tan-notifika obbligatorja mid-ditti ta' kuntratti tax-xogħol mibgħuta lill-PESs.

Ir-riżultati mill-istudju kienu mħalltin, b'impatti pożittivi rrapportati għall-internships u l-boroż ta' studju tax-xogħol, filwaqt li tfaċċaw effetti negattivi għall-esperjenza ta' xogħol fil-muniċipalitajiet u l-ebda effett sinifikanti għall-vawċers ta' taħriġ[85].

3.2.3. Id-differenza fid-differenzi

Karatteristiċi ewlenin tad-differenza fid-differenzi

- Id-differenza fid-differenzi hija approċċ intuwittiv li jqabbel id-differenza ta' qabel/wara fl-eżiti fil-grupp ta' trattament ma' dawk fil-grupp ta' kontroll
- Minħabba li l-bidla maż-żmien fil-grupp ta' kontroll tkejjel x'kien jiġri lill-grupp ta' trattament fin-nuqqas ta' intervent (ix-xenarju kontrofattwali), kwalunkwe differenza addizzjonali fl-eżiti ta' qabel/wara fil-grupp ta' trattament tagħti l-effett kawżali tal-intervent
- Dan huwa metodu sempliċi li huwa prattikabbli f'ħafna każijiet

[82] Ara Caliendo, Mahlstedt u Mitnik, 2017 u Kluve, Lehmann, u Schmidt, 2008.
[83] Eżempji oħrajn ta' applikazzjoni prattika tal-metodi (PSM, RDD u Diff-in-Diff) jistgħu jinstabu fuq Il-Kummissjoni Ewropea, 2020.
[84] Ara Pompili M., Giorgetti I., 2020a
[85] Għall-vawċers ta' taħriġ, kif sottolinjat fir-rapport tal-evalwazzjoni, is-sejbiet jistgħu jitqiesu biss bħala preliminari, minħabba li l-kampjun ikkunsidrat huwa żgħir wisq meta mqabbel mal-għadd totali ta' parteċipanti.

Qabel u wara t-trattament

Separatament jew flimkien ma' tqabbil, jistgħu jintużaw miżuri ta' linja bażi (jew ta' qabel it-trattament) ta' varjabbli tar-riżultati biex isiru stimi tad-differenza fid-differenzi (DID). Hawnhekk, id-differenza f'riżultat qabel u wara t-trattament fi grupp ta' kontroll titnaqqas mill-istess differenza osservata fi grupp ittrattat biex tinkiseb stima tal-impatt ta' intervent. Għal darba oħra, l-għażla ta' grupp ta' kontroll plawżibbli hija essenzjali. L-impatti kkalkolati abbażi tad-differenza fid-differenzi ġeneralment jiġu osservati f'qafas ta' rigressjoni, li jirrappreżenta wkoll differenzi osservati oħrajn bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll. Barra minn hekk, dan l-approċċ jivverifika d-differenzi mhux osservati bejn iż-żewġ gruppi li huma fissi matul iż-żmien, kif ukoll dawk li jvarjaw maż-żmien, iżda li jaffettwaw kemm il-gruppi ta' kontroll kif ukoll dawk ta' trattament bl-istess mod (pereżempju, fatturi li jaffettwaw l-ekonomija kollha). Minħabba din il-kapaċità li jiġu vverifikati xi aspetti tad-differenzi mhux osservati bejn it-trattament u l-kontrolli, fil-biċċa l-kbira tal-każijiet, approċċ tad-differenza fid-differenzi jirrappreżenta titjib fuq strateġija ta' tqabbil trażversali. L-Illustrazzjoni 4 tipprovdi rappreżentazzjoni viżwali tal-approċċ tad-differenza fid-differenzi.

L-assi X jirrappreżenta l-mogħdija taż-żmien u l-assi Y jirrappreżenta skala li fuqha jiġu rreġistrati r-riżultati. Ir-riżultati f'dan il-każ jistgħu jkunu l-pagi. Il-pagi medji għall-grupp ta' trattament fil-perjodu ta' qabel it-trattament huma YT1, filwaqt li għall-grupp ta' kontroll huma YC1. Fil-perjodu ta' wara t-trattament, il-pagi huma YT2 u YC2 għall-gruppi ta' trattament u ta' kontroll, rispettivament. B'hekk, il-linja solida ta' fuq tirrappreżenta l-bidla fil-pagi fost il-grupp ta' trattament, filwaqt li l-linja solida ta' isfel tirrappreżenta dik fost il-grupp ta' kontroll.

Stima mhux preċiża tal-impatt tal-intervent toħroġ minn tqabbil tal-pagi fil-gruppi ta' trattament u ta' kontroll fil-perjodu ta' wara t-trattament, jiġifieri, YT2 - YC2. Madankollu, din tkun skorretta minħabba li tinjora d-differenzi fil-pagi ta' qabel it-trattament. Mod wieħed ta' kif taħseb dwar l-istimatur tad-differenza fid-differenzi jinvolvi t-tnaqqis ta' stima tal-preġudizzju ta' qabel it-trattament mid-differenza fir-riżultati wara t-trattament. B'riżultat ta' dan, id-differenza ta' wara t-trattament fil-pagi (YT2 - YC2) tiġi aġġustata billi titnaqqas minnha d-differenza ta' qabel it-trattament fil-pagi (YT1 - YC1) u, għalhekk, l-istimatur tal-impatt tad-differenza fid-differenzi jista' jiġi espress, b'mod sempliċi ħafna, kif ġej:

Il-loġika tad-differenza doppja

$$(YT2 - YC2) - (YT1 - YC1).$$

Jekk id-differenzi ta' wara t-trattament fil-pagi ma jiġux aġġustati għad-differenzi li kienu jeżistu qabel bejn il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll, jistgħu jirriżultaw stimi preġudikati. Inkella, kif imsemmi qabel, l-approċċ tad-differenza fid-differenzi jista' jitqies li jnaqqas il-bidla fir-riżultati fost il-grupp ta' kontroll minn dik il-bidla osservata fil-grupp ta' trattament. Il-bidla osservata fil-grupp ta' kontroll titqies bħala dik li kienet isseħħ fil-grupp ta' trattament fin-nuqqas tal-intervent.

Illustrazzjoni 9 Illustrazzjoni tal-approċċ tad-differenza fid-differenzi

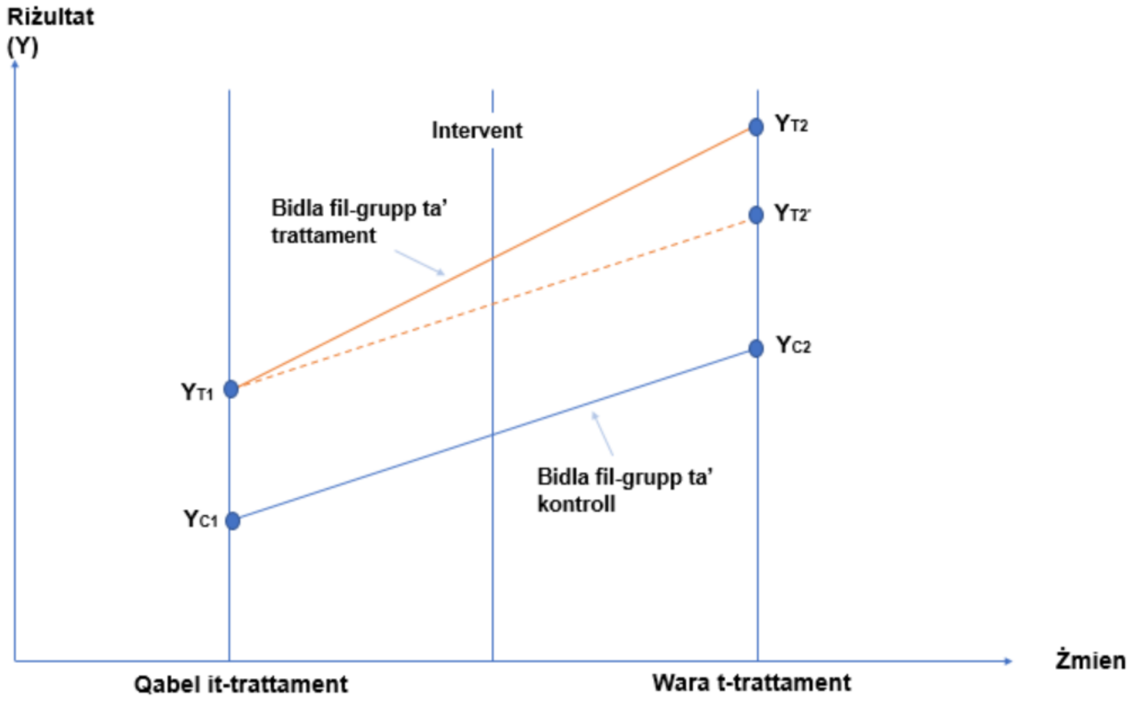

Fl-aktar każ sempliċi, is-suppożizzjoni ewlenija li fuqha jistrieħ l-approċċ tad-differenza fid-differenzi hija dik tax-xejriet komuni: jiġifieri, ix-xejriet tal-ħin fir-riżultati fi ħdan il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll huma ekwivalenti fin-nuqqas ta' trattament. Din is-suppożizzjoni ma tistax tiġi ttestjata direttament, għalkemm f'każijiet fejn kejlijiet multipli ta' qabel it-trattament fuq il-varjabbli tar-riżultati jkunu disponibbli kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll, u fejn dawn il-kejlijiet juru xejriet paralleli, hija tappoġġa l-plawżibbiltà tal-approċċ. Għal eżempju tal-approċċ tad-differenza fid-differenzi, ara l-Kaxxa ta' hawn taħt.

Is-suppożizzjoni ewlenija: ix-xejriet komuni huma ekwivalenti fin-nuqqas ta' trattament

Kaxxa 16 Eżempju ta' evalwazzjoni li tadotta approċċ tad-differenza fid-differenzi

Evalwazzjoni tal-miżuri għall-ħaddiema akbar fl-età f'Lubelskie ffinanzjati mill-FSE fil-perjodu ta' programmazzjoni 2007-2013[86]

L-għan ewlieni tal-istudju kien li jevalwa l-interventi tal-FSE għall-estensjoni tal-attività ekonomika ta' persuni akbar fl-età fil-kuntest ta' demografija mhux favorevoli fir-reġjun ta' Lubelskie fil-Polonja. L-interventi ġew iffinanzjati taħt il-Programm Operazzjonali tal-Kapital Uman 2007-2013.

Il-grupp ittrattat, kampjun ta' 145 individwu, kien jikkonsisti f'persuni li kienu qiegħda fiż-żmien meta daħlu fl-interventi. Il-grupp ta' kontroll ittieħed mid-*data* anonimizzata tar-reġistru pprovduta mill-Uffiċċji tal-Impjiegi, li fiha *data* soċjodemografika u l-istorja tal-avvenimenti tar-reġistru relatati mal-istatus tal-impjieg ta' persuni speċifiċi (id-*data* nkisbet minn tmien Uffiċċji tal-Impjiegi u kien fiha informazzjoni dwar 67,102 persuni). Il-varjabbli tal-eżiti kien l-"istatus tar-reġistrazzjoni fir-reġistru tal-qgħad"[87] u dan jista' jiġi osservat kemm qabel kif ukoll wara l-intervent, li jippermetti l-implimentazzjoni ta' approċċ tad-differenza fid-differenzi. L-istatus tal-impjieg tkejjel f'5 punti fiż-żmien: 6 xhur qabel il-parteċipazzjoni fil-proġett, matul il-parteċipazzjoni fil-proġett, u 6 xhur, 12-il xahar u 18-il xahar wara t-tlestija tal-proġett.

L-għażla tal-grupp ta' kontroll f'dan l-approċċ tad-differenza fid-differenzi ġiet imsaħħa, bl-użu ta' metodi ta' tqabbil biex tiġi identifikata persuna mhux ittrattata għal kull waħda ttrattata, abbażi ta' għadd ta' kovarjanzi osservabbli, bħall-ġeneru, l-età, il-livell ta' edukazzjoni, ir-rata tal-qgħad fil-post tar-residenza.

[86] Ara Re-source Pracownia Badań i Doradztwa, 2015.
[87] Għalkemm li persuna ma tkunx irreġistrata bħala "persuna qiegħda" mhuwiex identiku għal li tkun "impjegata", tali suppożizzjoni kienet meħtieġa sabiex isir l-istudju

L-analiżi wriet li l-appoġġ għall-persuni qiegħda li għandhom 50 sena u aktar ipproduċa effett nett pożittiv fuq l-impjiegi: il-persuni qiegħda ttrattati ta’ 50 sena u aktar kellhom ċans aktar minn darbtejn u nofs ogħla li ma jibqgħux irreġistrati bħala persuni qiegħda minn persuna mhux ittrattata. L-illustrazzjoni ta’ hawn taħt turi l-evoluzzjoni tal-varjabbli tal-eżiti għall-grupp ittrattat u għall-grupp ta’ kontroll u l-effett nett stmat wara li titqies is-suppożizzjoni parallela tal-approċċ tad-differenza fid-differenzi.

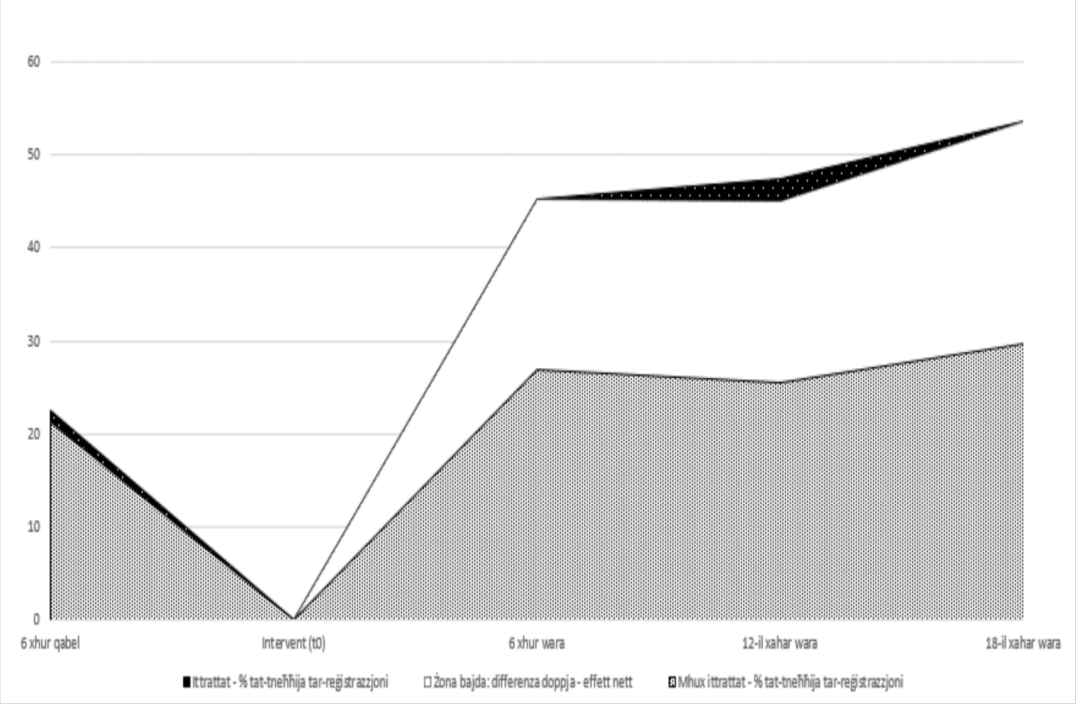

3.2.4. Disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni

Il-karatteristiċi ewlenin tad-diskontinwità tar-rigressjoni

- Disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni huwa bbażat fuq l-idea li valur speċifiku (“punt ta’ limitu”) ta’ punteġġ jew klassifikazzjoni jiddetermina jekk individwu jipparteċipax fl-intervent jew le
- Individwi qrib dak il-valur imbagħad jitqiesu komparabbli, bl-unika differenza tkun li dawk fuq naħa waħda tal-punt ta’ limitu jipparteċipaw (il-grupp ta’ trattament), u dawk fuq in-naħa l-oħra ma jipparteċipawx (il-grupp ta’ kontroll)
- It-tqabbil ta’ dawn il-gruppi tipikament jagħti miżura preċiża u intuwittiva tal-effett ta’ intervent; iżda l-metodu jkun applikabbli biss jekk ikun hemm fis-seħħ proċess tal-għażla bbażat fuq punteġġ jew klassifikazzjoni

Punt ta’ limitu jaqsam l-individwi ttrattati u dawk ta’ kontroll

Jista’ jiġi adottat approċċ ta’ **diskontinwità tar-rigressjoni** meta l-aċċess għal intervent jiġi ddeterminat minn punt ta’ limitu tul klassifikazzjoni, skala jew miżura kontinwa. Pereżempju, l-aċċess għat-taħriġ jista’ jiġi ddeterminat mill-prestazzjoni f’test tal-aptitudni, b’dawk li jiksbu punteġġ ogħla minn limitu speċifikat (jew punt ta’ limitu) jirċievu taħriġ, filwaqt li dawk li jiksbu punteġġ taħt il-limitu ma jirċevux tali taħriġ. Sabiex l-approċċ ikun validu, il-punt ta’ limitu għandu jiġi ddeterminat mingħajr ma jkunu magħrufa l-punteġġi tat-trainees potenzjali; il-kandidati immedjatament madwar il-punt ta’ limitu se jkunu simili ħafna għal xulxin, iżda għall-fatt li dawk ftit ’il fuq minnu jieħdu sehem fl-intervent, filwaqt li dawk ftit ’l isfel minnu ma jeħdux sehem. Ir-riżultati

għal dawk 'il fuq u 'l isfel mill-punt ta' limitu jistgħu jitqabblu biex tinkiseb stima tal-impatt tal-intervent fil-punt ta' limitu.

Illustrazzjoni 10 Illustrazzjoni tal-approċċ tad-diskontinwità tar-rigressjoni

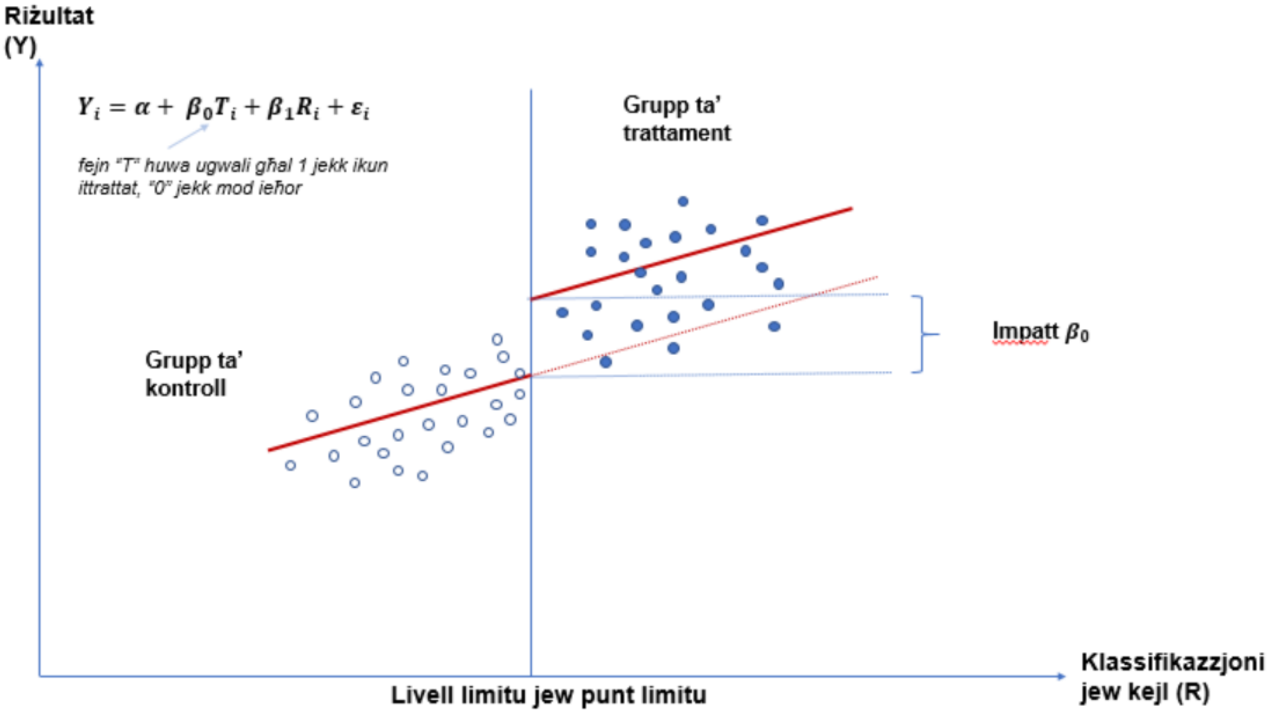

Diskontinwità qawwija jew fuzzy

Jista' jiġi implimentat disinn ta' diskontinwità tar-rigressjoni (regression discontinuity design - RDD) fejn il-punt ta' limitu jew jidentifika l-grupp ta' trattament kompletament (b'konformità sħiħa), f'liema każ tinkiseb diskontinwità *qawwija*, jew inkella fejn, f'ċerti kundizzjonijiet, mhux dawk kollha fuq naħa partikolari tal-punt ta' limitu jikkonformaw strettament mal-assenjazzjoni tagħhom għat-trattament (diskontinwità *fuzzy*).

L-Illustrazzjoni 10 hawn fuq tippreżenta eżempju stilizzat ta' disinn ta' diskontinwità tar-rigressjoni. Din hija l-aktar illustrazzjoni sempliċi ta' diskontinwità qawwija. L-intervent jipproduċi effetti kostanti f'kull valur tal-klassifikazzjoni u l-impatti jiġu stmati bl-użu ta' mudell ta' rigressjoni lineari (ma hemm l-ebda kwistjoni rigward il-forma funzjonali tar-rigressjoni tal-impatt). Fil-prattika, l-analiżi invarjabbilment għandha tkun ferm aktar sofistikata minn dik ippreżentata fl-Illustrazzjoni 10.

It-tikek fl-Illustrazzjoni 10 jirrappreżentaw unitajiet individwali, pereżempju, trainees. L-assi X jirreġistra l-klassifikazzjoni jew il-kejl użati biex jiġu allokati t-trainees għal slots fil-kors ta' taħriġ. Individwi li jiksbu punteġġ fuq il-lemin tal-linja vertikali solida li tindika l-limitu fuq din il-klassifikazzjoni jew dan il-kejl (pereżempju, test tal-aptitudni) jidħlu fit-taħriġ u jifformaw il-"grupp ta' trattament". Trainees potenzjali li jiksbu punteġġ taħt il-limitu fuq il-klassifikazzjoni jew il-kejl ma jidħlux fit-taħriġ u jifformaw il-grupp ta' kontroll.

Il-punt ewlieni huwa li l-klassifikazzjoni użata biex jiġi allokat il-grupp fil-mira għal kundizzjonijiet ta' trattament jew ta' kontroll hija varjabbli kwantitattiv kontinwu mkejjel qabel it-trattament u individwu jiddaħħal fl-iskema ta' taħriġ abbażi ta' jekk il-punteġġ tiegħu jkunx ogħla jew inqas minn punt ta' limitu jew livell limitu definit minn qabel.

Ir-riżultat jiġi plottjat fuq l-assi Y. Essenzjalment, l-impatt tat-trattament jiġi identifikat permezz tal-istima ta' mudell ta' rigressjoni lineari fuq id-*data* (minħabba s-suppożizzjonijiet ta' hawn fuq); jiġifieri, ir-rigressjoni tal-varjabbli tar-riżultat kontra l-miżura ta' klassifikazzjoni flimkien ma' varjabbli finta (indikatur tat-trattament), li tiddefinixxi jekk punteġġ huwiex taħt jew 'il fuq mill-punt ta' limitu (jiġifieri, jekk l-individwu huwiex assenjat għall-grupp ta' trattament jew ta' kontroll).

Tali ekwazzjoni tar-rigressjoni tal-impatt hija murija fl-Illustrazzjoni 10. L-effett jew l-impatt tat-taħriġ fl-eżempju tagħna jinkiseb mill-koeffiċjent fuq l-indikatur tat-trattament, jiġifieri β_0.[88] Dan effettivament juri jekk hemmx waqfa jew diskontinwità madwar il-punt ta' limitu, indikat fl-Illustrazzjoni 10 b'bidla 'l fuq fil-linja ta' rigressjoni fil-livell limitu jew fil-punt ta' limitu. F'dan l-eżempju, jiġi osservat impatt pożittiv tat-taħriġ fuq ir-riżultat.

Mod alternattiv ta' kif tinftiehem l-istima tal-impatt huwa li tiġi kkunsidrata l-estensjoni tal-linja bit-tikek għal-linja tal-grupp ta' kontroll murija fl-Illustrazzjoni 10. Din tista' titqies bħala stima kontrofattwali għall-grupp ta' trattament - ir-relazzjoni bejn il-klassifikazzjoni u l-miżura tar-riżultat li kienet tipprevali fin-nuqqas tal-intervent - id-differenza bejn din il-linja bit-tikek u l-linja tax-xejra għall-grupp ta' trattament tirrappreżenta l-effett jew l-impatt tat-trattament. Innota li fin-nuqqas ta' trattament ma jkun hemm l-ebda diskontinwità fil-linja u aħna nassumu li f'każ bħal dan ir-riżultat ivarja kontinwament bil-klassifikazzjoni jew bil-kejl.

Validità interna tajba, iżda l-ġeneralizzazzjoni tista' tkun limitata

L-approċċ ta' diskontinwità tar-rigressjoni jaħdem minħabba li l-osservazzjonijiet fil-gruppi ta' trattament u ta' kontroll qrib il-punt ta' limitu huma simili għal xulxin, iżda għall-fatt li, f'dan l-eżempju, dawk 'il fuq mill-punt ta' limitu jirċievu taħriġ, filwaqt li dawk taħtu ma jirċevux taħriġ. Għalhekk, is-sitwazzjoni mhijiex differenti mill-każwalizzazzjoni għall-osservazzjonijiet qrib il-punt ta' limitu. Madankollu, hemm limitazzjoni konsiderevoli waħda. Fil-biċċa l-kbira tal-applikazzjonijiet, l-impatti stmati bl-użu ta' approċċ ta' RDD jistgħu jgħidu biss lil min ifassal il-politika dwar l-effetti għall-individwi qrib il-punt ta' limitu jew il-livell limitu. Il-grad sa fejn jistgħu jsiru ġeneralizzazzjonijiet dwar dawk aktar 'il bogħod mil-livell limitu jista' jkun limitat.

L-RDD jista' jkun approċċ utli fejn l-individwi jiġu allokati għal intervent abbażi tal-ħtieġa mkejla fuq klassifikazzjoni kontinwa jew punteġġ kontinwu. Madankollu, l-analiżi tista' ssir kumplessa meta l-punt ta' limitu jkun fuzzy u jkun hemm nuqqas ta' konformità, u fejn jeżistu kwistjonijiet ta' forma funzjonali fil-mudell ta' rigressjoni tal-impatt. Effettivament, jeħtieġ li tiġi invokata firxa ta' suppożizzjonijiet u l-validità ta' dawn is-suppożizzjonijiet mhux dejjem tista' tiġi kkonfermata.

Il-kaxxa li jmiss turi eżempju prattiku, fejn intuża approċċ ta' diskontinwità tar-rigressjoni f'evalwazzjoni ta' skema ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ.

Kaxxa 17 Eżempju ta' evalwazzjoni li tadotta approċċ ta' diskontinwità tar-rigressjoni

Vocational Training for Unemployed Youth in Latvia: Evidence from a Regression discontinuity design[89]

Ir-riċerkaturi miċ-Ċentru Konġunt tar-Riċerka tal-Kummissjoni Ewropea użaw approċċ ta' diskontinwità tar-rigressjoni biex jivvalutaw l-impatt ta' programm ta' taħriġ vokazzjonali (vocational training - VT) fuq l-eżiti

[88] F'każ sempliċi, dan ikun l-effett tal-intenzjoni ta' trattament fil-punt ta' limitu (ara Bloom H. S., 2009)
[89] Ara Bratti M. *et al.*, 2018.

tas-suq tax-xogħol taż-żgħażagħ qiegħda fil-Latvja, iffinanzjat taħt l-iskema ta' Garanzija għaż-Żgħażagħ għall-perjodu 2014-2020 u mmirat lejn iż-żgħażagħ ta' bejn il-15 u d-29 sena barra mill-edukazzjoni, impjieg jew taħriġ (NEETs).

Id-*data* użata ttieħdet mill-Aġenzija tal-Impjiegi tal-Istat (State Employment Agency - SEA) tal-Latvja, li pprovdiet informazzjoni kemm dwar il-parteċipanti kif ukoll dwar dawk li mhumiex parteċipanti rreġistrati bħala qiegħda f'dati speċifiċi, u tqabblet mad-*data* mis-Servizz tad-Dħul tal-Istat (State Revenue Service - SRS), li fiha informazzjoni dwar l-introjtu ta' individwi f'dati speċifiċi qabel u wara l-programm (Jannar 2012 u Ġunju 2017). Wara t-tindif tas-settijiet tad-*data*, il-kampjun finali tal-grupp ittrattat żied sa 898 individwu u dak tal-grupp ta' kontroll sa 10,717.

L-evalwaturi straħu fuq regola tal-gvern tal-Latvja li tagħti prijorità lill-persuni qiegħda taħt il-25 sena biex jipparteċipaw fil-programm ta' VT. Għalhekk, l-età hija l-varjabbli operazzjonali li jiddetermina l-probabbiltà ta' parteċipazzjoni fil-programm ta' VT, bl-età ta' 25 sena tirrappreżenta l-livell limitu li taħtu l-parteċipazzjoni fil-programm tiżdied drastikament minħabba r-regola ta' prijorità. Billi l-individwi ma għandhom l-ebda kontroll fuq l-età tagħhom, l-allokazzjoni għall-programm ta' VT tista' titqies bħala każwali madwar il-livell limitu. Ir-regola ta' prijorità u l-fatt li l-parteċipazzjoni kienet volontarja kienu jirrikjedu li r-riċerkaturi japplikaw Disinn ta' Diskontinwità ta' Rigressjoni Fuzzy (Fuzzy Regression Discontinuity Design - FRDD). L-istrateġija ta' identifikazzjoni straħet fuq il-fatt li l-persuni qrib il-punt ta' limitu (fl-età ta' 25 sena) kienu simili għal xulxin, iżda għall-fatt tal-parteċipazzjoni fil-programm ta' VT.

Is-sejbiet urew li l-impatt tal-impjiegi futuri probabbli u ta' introjtu ta' kull xahar sa 3 snin u nofs wara d-dħul fil-programm huwa pożittiv iżda statistikament mhux sinifikanti. Madankollu, ġie osservat effett pożittiv tar-regola ta' prijorità fuq il-parteċipazzjoni fil-programm. Billi l-validità tal-FRDD tistrieħ fuq il-fatt li l-parteċipanti potenzjali ma jistgħux jikkontrollaw il-varjabbli operazzjonali (l-età), ġew implimentati diversi testijiet biex jikkonfermaw dan l-effett.

3.2.5. Varjabbli strumentali

Karatteristiċi ewlenin tal-varjabbli strumentali

- L-idea tal-varjabbli strumentali hija li xi proċess (iddeterminat minn qabel / eżoġenu) jiddetermina l-parteċipazzjoni, iżda din mhijiex il-proċedura tal-għażla attwali
- Il-proċess iddeterminat minn qabel, u l-varjabbli ewlenin tiegħu, jistgħu jintużaw biex titqies kwalunkwe awtogħażla awtonoma fid-deċiżjoni tal-individwi jekk jipparteċipawx jew le.

Kif il-fatturi eżoġeni jaffettwaw il-parteċipazzjoni

Għall-approċċ tal-**varjabbli strumentali** (instrumental variables - IV), l-għażla fit-trattament għandha tkun mill-inqas parzjalment iddeterminata minn fattur eżoġenu li ma jkunx relatat mar-riżultati għajr permezz tat-trattament. Bħala tali, il-fattur eżoġenu għandu influwenza fuq il-parteċipazzjoni, iżda mhux direttament fuq ir-riżultati. Tipikament, tali fatturi eżoġeni jistgħu jkunu żbalji amministrattivi jew żvisti, jew varjazzjonijiet każwali oħrajn fit-trattament riċevut.

L-Illustrazzjoni 11 hawn taħt turi l-approċċ tal-varjabbli strumentali. Erba' varjabbli huma murija f'sistema kawżali ssimplifikata ħafna. Il-varjabbli jirrappreżentaw id-*data* miġbura minn popolazzjoni ipotetikament immirata minn intervent ta' taħriġ (kemm dawk li jirċievu taħriġ kif ukoll dawk li jaġixxu bħala kontrolli).

Illustrazzjoni 11 Illustrazzjoni ta' approċċ tal-varjabbli strumentali

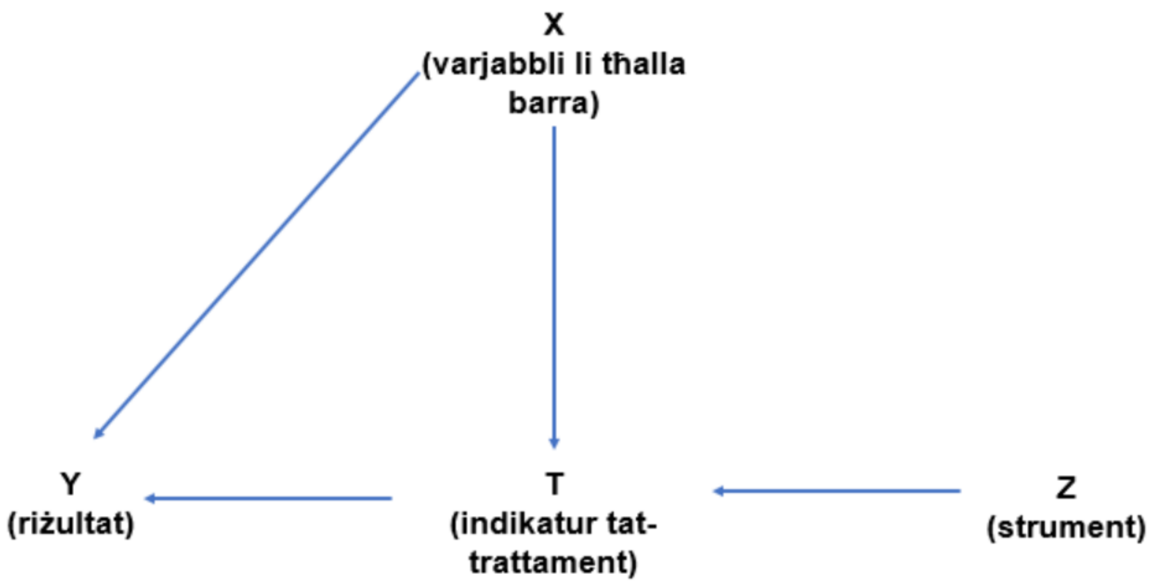

"Y" jirrappreżenta r-riżultat taħt kunsiderazzjoni. Fil-każ ta' intervent ta' taħriġ dan jista' jkun qligħ. "T" huwa indikatur li jiżvela jekk individwu ikunx ħa taħriġ.[90]

"X" huwa varjabbli li jitħalla barra u li ma jiġix osservat, iżda li huwa relatat kemm ma' "Y" (ir-riżultat) kif ukoll ma' "T" (l-indikatur tat-trattament), li jestendi l-idea ta' programm ta' taħriġ, pereżempju, kejl bażi tal-kapaċità. F'dan il-każ, il-kapaċità hija relatata kemm mal-parteċipazzjoni fit-taħriġ kif ukoll mal-qligħ. Pereżempju, membri aktar kapaċi tal-grupp fil-mira jistgħu jagħżlu li jieħdu t-taħriġ, kif ukoll li jgawdu minn pagi ogħla.

L-eżistenza ta' "X" timmotiva t-tfittxija għal strument u tfisser li l-impatt tat-taħriġ fuq il-qligħ jiġi kkontestat mill-eżistenza tiegħu. Fi kliem ieħor, l-istima hija preġudikata minħabba l-eżistenza ta' X u l-fatt li mhijiex osservata u ma tistax tiġi kkunsidrata direttament fl-analiżi.

L-identifikazzjoni ta' strument validu hija fundamentali

Fl-aħħar nett, il-varjabbli "Z" huwa strument li, skont Morgan u Winship[91], jista' jitqies bħala xokk għal "T", li huwa indipendenti minn "X". Għal din ir-raġuni, ma hemm l-ebda linja fl-Illustrazzjoni 11 li tgħaqqad lil Z ma' X. Barra minn hekk, Z jaffettwa biss lil Y permezz ta' T, ma hemm l-ebda mogħdija oħra li permezz tagħha Z jaffettwa lil Y. Dan ifisser li Z jista' jintuża biex tiġi ġġenerata varjazzjoni f'T (it-trattament) li mhijiex korrelata mal-varjabbli ta' tfixkil X. B'riżultat ta' dan, tista' tinkiseb miżura imparzjali tal-effett ta' T fuq Y billi tiġi sfruttata din il-varjazzjoni.[92]

L-aktar ċirkostanzi sempliċi li fihom jista' jittieħed approċċ IV huma deskritti hawn taħt, filwaqt li hawnhekk jitħallew barra ħafna mill-kumplessitajiet involuti. Fil-prattika, spiss ikun diffiċli li jinstab strument konvinċenti. Il-plawżibbiltà ta' strumenti potenzjali differenti hija marbuta ħafna mal-kuntest u s-suppożizzjonijiet ta' identifikazzjoni sottostanti ġeneralment ma jkunux jistgħu jiġu ttestjati statistikament (fil-fatt, il-korrelazzjoni meħtieġa bejn Z u T tista' tiġi ttestjata statistikament, filwaqt li l-"indipendenza" ta' Z u X ma tistax

[90] Fi kliem ieħor, hemm konformità sħiħa, u dawk kollha fil-grupp ta' trattament jipparteċipaw fit-taħriġ
[91] Morgan S.L., Winship C., 2014.
[92] L-effett kawżali ta' T fuq Y jiġi kkalkolat fil-preżenza ta' strument billi tiġi stmata r-relazzjoni bejn Z u Y, u dan jiġi diviż bir-relazzjoni stmata bejn Z u T

tiġi ttestjata). Pereżempju, strateġija waħda tista' tkun li tintuża d-distanza miċ-ċentri fejn jiġi pprovdut it-taħriġ (il-post fiżiku tal-kors ta' taħriġ) sad-dar ta' trainee bħala strument fl-istima tal-effett tat-taħriġ fuq il-qligħ nett tat-trainees. Jista' jiġi osservat li t-trainees li jgħixu eqreb lejn iċ-ċentri tat-taħriġ huma aktar probabbli li jipparteċipaw f'intervent ta' taħriġ u li d-distanza bejn id-dar ta' trainee u ċentru tat-taħriġ mhijiex relatata ma' fatturi determinanti oħrajn tal-qligħ nett u l-parteċipazzjoni fit-taħriġ (pereżempju, miżuri ta' kapital uman). Għalhekk, l-unika mogħdija li permezz tagħha din il-miżura tad-distanza tista' taffettwa l-qligħ nett hija permezz tal-effett tagħha fuq it-taħriġ.[93]

Jistgħu jintużaw varjabbli strumentali f'firxa wiesgħa ta' kuntesti. L-istimi jistgħu jintlaħqu permezz ta' varjetà ta' approċċi ta' stima, skont il-varjabbli tar-rispons. Sa issa, dan l-approċċ ma ntużax ta' spiss fl-evalwazzjonijiet tal-FSE. Fil-Kaxxa 18 hawn taħt, aħna qed nuru eżempju tal-analiżi tal-effetti kawżali ta' politika li tapplika approċċ IV.

Kaxxa 18 Eżempju ta' studju li jadotta approċċ ta' varjabbli strumentali

L-effetti tat-taħriġ fil-lingwi fuq l-impjiegi għall-immigranti qiegħda[94]

L-akkwist ta' kompetenza fil-lingwa tal-pajjiż ospitanti huwa fattur importanti għall-immigranti biex jiksbu livell għoli ta' integrazzjoni fis-suq tax-xogħol.

F'dokument reċenti (Lang J., 2021) l-awtur juża approċċ ta' varjabbli strumentali biex jistma l-effett kawżali ta' programm ta' taħriġ fil-lingwa Ġermaniża għal finijiet professjonali fuq il-prestazzjoni tal-impjiegi tal-immigranti li jipparteċipaw fil-korsijiet sentejn wara r-reġistrazzjoni. Il-programm ġie implimentat mill-Uffiċċju Federali Ġermaniż għall-Migrazzjoni u r-Refuġjati (BAMF) u ffinanzjat mill-FSE; il-programm FSE-BAMF kien operattiv sal-aħħar tal-2017. Il-korsijiet kellhom diversi komponenti: taħriġ fil-lingwa Ġermaniża, bini ta' ħiliet professjonali u kollokamenti tax-xogħol. Persuni bi sfond ta' migrazzjoni u attivi fis-suq tax-xogħol Ġermaniż kienu eliġibbli, irrispettivament min-nazzjonalità u mid-data tal-immigrazzjoni.

Sabiex tiġi indirizzata l-eteroġeneità mhux osservata f'termini ta' ħiliet lingwistiċi, l-awtur juża l-varjazzjoni eżoġena fl-intensità tat-taħriġ fil-lingwa lokali fil-livell taċ-ċentru tal-impjiegi. Dan jitqies bħala strument validu, minħabba li ċ-ċentri tal-impjiegi għandhom diskrezzjoni wiesgħa fl-implimentazzjoni ta' taħlitiet differenti ta' programmi, skont l-"istili ta' politika" tagħhom, u dan il-varjabbli huwa eżoġenu għall-eżiti tal-impjiegi ta' dawk li qed ifittxu impjieg. Ġew analizzati l-korsijiet implimentati fl-2014.

L-evalwazzjoni tistrieħ fuq sett rikk ta' *data* amministrattiva, il-Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB), bażi tad-*data* amalgamata ta' informazzjoni amministrattiva tal-Aġenzija Federali Ġermaniża għall-Impjiegi. L-IEB jinkludu informazzjoni dwar il-parteċipazzjoni fit-taħriġ tal-lingwi, informazzjoni dettaljata dwar l-istorja tal-impjieg (ħlief għall-impjieg indipendenti), tfittxijiet ta' impjiegi, pagamenti ta' trasferiment magħmula matul il-perjodu tal-qgħad, u *data* personali tal-individwi. Intużat ukoll *data* oħra (WGH, Werdegangshistorie) sabiex ikun hemm informazzjoni dettaljata dwar il-parteċipazzjoni fil-korsijiet tal-lingwi pprovduti mill-BAMF u sabiex id-*data* nieqsa mill-IEB tiġi koperta, fejn possibbli, b'informazzjoni dwar l-episodji ta' impjieg indipendenti u liv tal-ġenituri.

Is-sejbiet juru li wara perjodu ta' effetti ta' intrappolament li jdum ftit aktar minn sena b'mod ġenerali, sentejn wara l-intervent, l-immigranti li jipparteċipaw fil-programm ta' taħriġ għandhom probabbiltà ogħla ta' 9 punti perċentwali mill-grupp ta' kontroll li jiġu impjegati, u din il-probabbiltà mhijiex ristretta għal impjiegi li ma jeħtiġux kwalifiki. Instab ukoll li l-għoti bikri ta' taħriġ fil-lingwi (ftit wara l-wasla fil-Ġermanja) huwa ta' benefiċċju għall-integrazzjoni tal-immigranti fis-suq tax-xogħol.

---

[93] L-interpretazzjoni tas-sejbiet minn tali analiżi tista' tkun ikkumplikata minn jekk l-istrument huwiex korrelatat ma' varjazzjoni fl-effett tat-trattament (ara Bryson,*et al*, 2002)

[94] Ara Lang, J., 2021.

Tabella 5 Tqabbil tal-karatteristiċi ewlenin tal-approċċi ewlenin tas-CIE

Approċċ	Karatteristiċi ewlenin	Vantaġġi	Rekwiżiti tad-*data*	Limitazzjonijiet
Każwalizzazzjoni - approċċ sperimentali	- L-individwi eliġibbli għall-parteċipazzjoni jiġu allokati b'mod każwali għal grupp ta' trattament u ta' kontroll - Il-każwalizzazzjoni tiżgura li ż-żewġ gruppi jkunu identiċi (b'mod ġenerali) fil-karatteristiċi rilevanti kollha - B'hekk, il-grupp ta' kontroll iwieġeb il-mistoqsija kontrofattwali u d-differenza fl-eżiti bejn it-trattament u l-kontroll tagħti l-effett kawżali tal-intervent	- Jekk jiġu implimentati b'mod korrett, l-istimi tal-impatt ikunu "imparzjali" - Ir-riżultati huma trasparenti u jinftiehmu faċilment - Is-sejbiet huma inqas soġġetti għal kwalifika u dubju - Varjetà ta' varjanti tad-disinn disponibbli biex ilaħħqu ma' firxa ta' kuntesti ta' politika u ċirkostanzi ta' intervent	- Rekwiżit bażiku biex tiġi kkontrollata l-għażla fl-intervent permezz ta' każwalizzazzjoni - Rekord ta' min ġie allokat għal liema grupp - Il-ġbir tad-*data* ta' referenza huwa essenzjali - Il-miżuri tar-riżultati jeħtieġ li jiġu rreġistrati kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll	- Il-grupp ittrattat u l-grupp ta' kontroll spiss ma jikkonformawx mar-regoli tal-allokazzjoni għat-trattament - Il-kunsens tal-parteċipanti spiss ikun meħtieġ - Il-każwalizzazzjoni tista' tinfluwenza l-għażla ta' dawk li jipparteċipaw f'intervent jew li japplikaw għalih - L-għarfien tal-istatus tal-assenjazzjoni tagħhom jista' jbiddel l-imġiba tal-parteċipanti u jinfluwenza r-riżultati - Tħassib etiku - Rekwiżiti konsiderevoli ta' ppjanar u disinn - Jistgħu jkunu għaljin (għalkemm mhux bilfors)
Tqabbil (punteġġ ta' propensità)	- It-tqabbil jimita l-każwalizzazzjoni billi jibni *ex post* grupp ta' kontroll li jkun simili kemm jista' jkun (b'mod ġenerali) għall-grupp ta' trattament fil-karatteristiċi rilevanti kollha - B'mod differenti mill-każwalizzazzjoni, jistgħu jitqabblu biss karatteristiċi osservabbli (l-età, il-ġeneru, l-edukazzjoni, eċċ.), filwaqt li karatteristiċi mhux osservabbli (pereżempju, il-motivazzjoni) ma jistgħux jitqiesu - B'hekk, il-validità tal-approċċ tiddependi b'mod kruċjali fuq id-disponibbiltà tad-*data*	- Teħtieġ għarfien tajjeb tal-proċessi tal-għażla, iżda ma teħtieġx kontroll dirett fuq l-għażla fl-intervent - Tista' tiġi applikata b'mod retrospettiv, jekk tkun disponibbli d-*data* t-tajba u f'varjetà ta' kuntesti - Teknikament metodu semiparametriku ta' stima; teħtieġ inqas suppożizzjonijiet parametriċi (pereżempju, l-ebda ħtieġa għal suppożizzjoni ta' rigressjoni standard). - Tista' tintuża biex jiġu stmati l-effetti multipli tat-trattament	- Identifikazzjoni preċiża tal-parteċipanti tal-intervent - Sorsi tad-*data* li minnhom għandu jittieħed kampjun - Kunċett ċar ta' parteċipazzjoni u fehim tajjeb tal-għażla fit-trattament - *Data* rikka, idealment miġbura fil-linja bażi minn fejn għandu jintgħażel it-tqabbil - Miżuri tar-riżultati tal-intervent għall-parteċipanti u l-kontrolli	- Teħtieġ ammonti konsiderevoli ta' *data* li jippermettu karatterizzazzjoni sħiħa tal-proċess tal-għażla - Il-validità tiddependi fuq il-kwalità tal-kontrolli u l-għażla bir-reqqa tagħhom u l-grad ta' appoġġ komuni - Tistrieħ fuq is-suppożizzjoni li l-għażla fl-intervent tista' tkun ikkaratterizzata b'mod adegwat minn *data* osservabbli - Il-firxa ta' approċċi differenti disponibbli għat-tqabbil teħtieġ analiżi sensittiva - Ir-riżultati jistgħu jkunu kumplessi biex jiġu spjegati u interpretati, kif ukoll potenzjalment ambigwi
Differenza fid-differenzi (DID)	- Id-DID hija approċċ intuwittiv li tqabbel id-differenza tal-eżiti qabel/wara fil-grupp ta' trattament mad-differenza tal-eżiti qabel/wara	- Kontrolli għal xi aspetti ta' differenzi mhux osservati bejn il-parteċipanti	- Ir-rekwiżiti tad-*data* huma simili għal approċċi oħrajn, iżda bir-rekwiżit addizzjonali għal miżuri ta' qabel l-	- Jeħtieġ li tiġi invokata s-suppożizzjoni ta' xejriet komuni fir-riżultati bejn il-

Approċċ	Karatteristiċi ewlenin	Vantaġġi	Rekwiżiti tad-*data*	Limitazzjonijiet
	fil-grupp ta' kontroll - Billi l-bidla maż-żmien fil-grupp ta' kontroll tkejjel dak li kien iseħħ fil-grupp ta' trattament fin-nuqqas tal-intervent (ix-xenarju kontrofattwali), kwalunkwe differenza addizzjonali fl-eżiti qabel/wara fil-grupp ta' trattament tagħti l-effett kawżali tal-intervent - Dan huwa metodu sempliċi li huwa applikabbli f'ħafna każijiet fil-prattika	u l-kontrolli - Jista' jintuża flimkien mat-tqabbil - Jaħdem b'*data* minn qabel u wara l-intervent, bħal *panel data* (*data* individwali maż-żmien) jew *data* trażversali ripetuta (*data* dwar individwi miġbura fi żminijiet differenti)	intervent fuq ir-riżultati - Sabiex jiġu ttestjati s-suppożizzjonijiet ewlenin, huma meħtieġa diversi osservazzjonijiet ta' qabel it-trattament dwar ir-riżultati kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll	parteċipanti u l-kontrolli - L-analiżi tista' ssir pjuttost kumplessa u miftuħa għal interpretazzjoni ħażina - *Data* rikka ta' qabel it-trattament dwar ir-riżultati meħtieġa biex tiġi ttestjata s-suppożizzjoni ta' xejriet komuni - Ma tistax tintuża biex jiġu stmati l-effetti multipli tat-trattament[95]
Disinn ta' diskontinwità tar-rigressjoni (RDD)	- L-RDD huwa bbażat fuq l-idea li valur speċifiku ("punt ta' limitu") ta' punteġġ jew klassifikazzjoni jiddetermina jekk individwu jipparteċipax fl-intervent jew le - L-individwi qrib dak il-valur imbagħad jitqiesu bħala komparabbli, bl-unika differenza li dawk fuq naħa waħda tal-punt ta' limitu jipparteċipaw (il-grupp ta' trattament), u dawk fuq in-naħa l-oħra ma jipparteċipawx (il-grupp ta' kontroll). - It-tqabbil ta' dawn il-gruppi ġeneralment jagħti kejl preċiż u intuwittiv tal-effett tal-intervent; iżda l-metodu jkun applikabbli biss jekk ikun hemm fis-seħħ proċess tal-għażla bbażat fuq punteġġ jew klassifikazzjoni	- Huma disponibbli kemm approċċ qawwi kif ukoll approċċ fuzzy għall-RDD. - Jistgħu jipprovdu impatti imparzjali tal-effetti tat-trattament soġġetti għal ċerti kundizzjonijiet	- L-għażla tal-punt ta' limitu jeħtieġ li tkun indipendenti mill-valuri fuq il-klassifikazzjoni mogħtija lil kull membru ta' grupp fil-mira - Hija meħtieġa *data* dwar individwi kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll f'termini tal-klassifikazzjoni jew tal-kejl, il-livell limitu jew il-punt limitu u r-riżultati	- Dan l-approċċ mhuwiex validu mingħajr kejl kontinwu jew klassifikazzjoni kontinwa li jiddeterminaw it-trattament - L-analiżijiet jistgħu jsiru kumplessi u inċerti fejn kwistjonijiet tal-forma funzjonali tar-rigressjoni tal-impatt isiru prominenti, fejn ikun hemm nuqqas ta' konformità jew fejn id-daqs tal-kampjun madwar il-punt ta' limitu jkun limitat - Jista' jkun hemm perikli fl-interpretazzjoni tas-sejbiet u fl-estrapolazzjoni tal-ġeneralizzazzjonijiet.
Varjabbli strumentali (IV)	- L-idea ta' IV hija li jeżisti xi proċess (iddeterminat minn qabel / eżoġenu) li jiddetermina l-parteċipazzjoni, iżda mhuwiex il-proċess tal-għażla attwali - Imbagħad, dak il-proċess iddeterminat minn qabel jista' jintuża biex titqies kwalunkwe awtogħażla fid-deċiżjoni attwali tal-individwi jekk jipparteċipawx jew le	- Jista' jipprovdi stimi ta' kwalità għolja ta' effetti kawżali, jew evidenza għall-eżistenza tagħhom - Isolvi l-problema ta' preġudizzju varjabbli li jitħalla barra (jew preġudizzju fl-għażla) - Jista' jiġi applikat b'mod retrospettiv	- Jeħtieġ *data* ta' referenza, *data* dwar ir-riżultati u l-parteċipazzjoni fl-intervent u, barra minn hekk, li strument ikun jista' jiġi identifikat - Strument jeħtieġ li jkun relatat mal-parteċipazzjoni fl-intervent u jaffettwa biss ir-riżultati fuq din il-bażi. L-istrument ma għandux ikun korrelatat ma' kwalunkwe fattur determinanti ieħor tar-riżultati	- Jista' jkun diffiċli li jinstab strument plawżibbli - Jista' jkun diffiċli li tingħata spjegazzjoni lil dawk li mhumiex esperti - L-interpretazzjoni tar-riżultati ma tkunx sempliċi; kapaċità ta' ttestjar limitata tal-identifikazzjoni tas-suppożizzjonijiet

[95] Ara Frolich, M., 2004.

Kapitolu 4. Immexxu l-Aġenda tas-CIE ’l quddiem

Din il-Gwida tfittex li tħeġġeġ u tappoġġa lill-MAs fit-twettiq ta’ CIEs aktar mifruxa u ta’ kwalità tajba. Hija tipprovdi gwida lil dawk li huma responsabbli għall-ippjanar u l-kummissjonar tal-evalwazzjonijiet tal-impatt tal-interventi koffinanzjati mill-FSE+. Sa issa, l-enfasi kienet fuq l-ippjanar u l-implimentazzjoni ta’ CIE, u ġew diskussi għadd ta’ mistoqsijiet ewlenin li jeħtieġu kunsiderazzjoni. Madankollu, il-perjodu ta’ programmazzjoni 2014-2020 enfasizza għadd ta’ “kwistjonijiet usa’” oħrajn, kif ukoll sfidi li għandhom jiġu indirizzati biex jissaħħu l-evalwazzjonijiet tal-FSE+ u l-użu tas-CIEs.

Kwistjonijiet usa’ li għandhom jiġu indirizzati

Din it-taqsima tal-Gwida tagħmel xi suġġerimenti biex jiġu indirizzati dawn il-kwistjonijiet “usa’”. B’mod partikolari, jiġu diskussi l-passi biex jiġu indirizzati dawn li ġejjin:

- In-nuqqas ta’ għarfien dwar l-approċċi tas-CIE fi ħdan l-MAs u fost il-komunità usa’ li tfassal il-politika tal-Istati Membri;
- In-nuqqas ta’ kuntratturi esterni, ikkwalifikati kif xieraq u b’esperjenza fl-Istati Membri, li kapaċi jwettqu s-CIEs;
- L-indirizzar tal-ostakli legali li jeħtieġ li jiġu ffaċċjati b’mod ġeneriku fis-CIEs kollha;
- Il-mixi ’l quddiem lejn ippjanar akbar tas-CIEs;
- It-twessigħ tal-kamp ta’ applikazzjoni tas-CIEs

4.1. It-titjib tal-livelli ta’ fehim fost il-partijiet ikkonċernati

Għall-perjodu ta’ programmazzjoni 2021-2027, ir-RDK jistipula fl-Artikolu 44(1) li “*(l-MA) għandha twettaq l-evalwazzjonijiet tal-programmi relatati ma’ wieħed jew aktar mill-kriterji li ġejjin: l-effettività, l-effiċjenza, ir-rilevanza, il-koerenza u l-valur miżjud tal-Unjoni, bil-għan li jitjiebu l-kwalità tat-tfassil u l-implimentazzjoni tal-programmi. L-evalwazzjonijiet jistgħu jkopru wkoll kriterji rilevanti oħra, bħall-inklużività, in-nondiskriminazzjoni u l-viżibbiltà, u jistgħu jkopru aktar minn programm wieħed.* Kif ġie diskuss fit-taqsimiet preċedenti, dan ifisser li l-kapaċità ta’ evalwazzjoni xierqa trid tkun disponibbli kemm fl-MA li tikkuntratta s-CIE kif ukoll fl-evalwaturi li japplikaw għall-kuntratt.

F’xi każijiet, is-servizzi tal-Helpdesk tal-Evalwazzjoni rreġistraw nuqqas ta’ kapaċità għat-twettiq tas-CIEs – jiġifieri, l-offerti u l-akkumpanjament tal-implimentazzjoni – f’xi amministrazzjonijiet. Dan għamilha diffiċli għall-evalwaturi li jwettqu s-CIEs minħabba li ma ġewx identifikati minn qabel mistoqsijiet ċari tal-evalwazzjoni, id-disponibbiltà ta’ *data* bażika u l-ippjanar tal-implimentazzjoni informat sewwa.

L-istimulazzjoni tad-domanda u l-provvista tas-CIE

Xi drabi, speċjalment f’pajjiżi żgħar, il-kapaċità li titwettaq CIE tkun nieqsa fis-suq tal-konsulenza, bħalma tkun provvista ta’ għarfien espert tekniku. Konsegwentement, hemm ħtieġa mifruxa li jiġu stimulati kemm id-domanda kif ukoll il-provvista tas-CIEs. Il-kwistjoni tal-provvista tista’ titjieb hekk kif l-MAs u l-Istati Membri jibdew jikkummissjonaw is-CIEs, jew jagħmlu t-talbiet tagħhom għal tali studji magħrufa. Il-ħeffa tar-rispons għal domanda akbar

għas-CIEs se tiddependi fuq il-ħiliet li kienu jeżistu qabel, l-esperjenza u l-eżistenza ta' istituzzjonijiet fl-Istati Membri li kapaċi jimplimentaw tali approċċi. Madankollu, l-istimulazzjoni tad-domanda tista' tinkiseb ukoll parzjalment billi jittejbu l-għarfien u l-fehim tal-metodi tas-CIE fost dawk li jaħdmu fl-MAs.

L-iżvilupp ta' taħriġ fil-metodi tas-CIE

Soluzzjoni waħda għal din il-problema hija li l-MAs imexxu korsijiet ta' taħriġ fil-metodi tas-CIE għall-persunal tagħhom. It-taħriġ għandu jiffoka fuq il-benefiċċji għall-MAs mill-adozzjoni ta' metodi tas-CIE. Barra minn hekk, għandhom jiġu enfasizzati kwistjonijiet ta' responsabbiltà u tagħlim ta' x'jaħdem. Deskrizzjoni tal-kors issuġġerita hija pprovduta fl-Anness 2.

4.2. Żvilupp tal-kapaċità

Kwistjoni oħra mqajma matul il-perjodu 2014-2020, u msemmija fit-taqsimiet ta' hawn fuq, kienet il-ħtieġa li tiġi żviluppata l-kapaċità biex jitwettqu CIEs fi ħdan il-komunitajiet tar-riċerka/akkademiċi/konsulenti tal-Istati Membri. F'xi każijiet, kien evidenti li l-ħiliet meħtieġa biex isir dan kienu disponibbli fi ħdan l-Istati Membri, iżda li dawk bil-ħiliet iffaċċjaw ostakli biex japplikawhom f'kuntest ta' evalwazzjoni (eż. aċċess limitat għal *data* li tista' tintuża, jew problemi fl-identifikazzjoni ta' grupp ta' kontroll raġonevoli).

It-tisħiħ tal-istituzzjonijiet u l-bini ta' komunitajiet ta' prattika

Hemm għadd ta' passi li jistgħu jittieħdu biex tiġi żviluppata l-provvista tas-servizzi ta' evalwazzjoni. Ħafna mill-kwistjonijiet imqajma japplikaw għas-CIEs bl-istess mod kif japplikaw għall-evalwazzjonijiet b'mod aktar ġenerali. Normalment jittieħdu tliet passi biex tittejjeb il-provvista tal-evalwazzjoni:

- Il-bini ta' relazzjonijiet ma' istituzzjonijiet akkademiċi, b'mod partikolari universitajiet;
- L-iżvilupp u t-tisħiħ ta' komunità indipendenti ta' konsulenti;
- L-appoġġ għall-iżvilupp ta' komunità ta' evalwazzjoni professjonali.

Universitajiet

L-iżvilupp ta' ħiliet akkademiċi

L-iżvilupp ta' rabtiet mal-universitajiet huwa importanti għal żewġ raġunijiet. L-ewwel nett, il-persunal akkademiku fl-universitajiet jista' jkollu l-ħiliet u l-għarfien meħtieġa biex iwettaq is-CIEs. Pereżempju, ħafna mikroekonomisti, ekonometriċi, soċjologi kwantitattivi jew psikologi għandhom it-tipi ta' ħiliet meħtieġa. F'ħafna Stati Membri, il-ħiliet meħtieġa jistgħu jkunu disponibbli, iżda dawk li għandhom ma kinux ħasbu li japplikawhom qabel għall-evalwazzjoni tal-interventi. Jista' jkun hemm nuqqas ta' inċentiv għalihom biex jagħmlu dan li jeħtieġ li jiġi indirizzat.

F'xi Stati Membri hemm tradizzjoni ta' riċerkaturi akkademiċi involuti b'mod attiv fir-riċerka tal-politika applikata. F'dan l-isfond, l-akkademiċi se jkunu familjari mal-ħidma mal-gvern u mal-MAs. Fi Stati Membri oħrajn, fejn l-universitajiet u l-akkademiċi mhumiex involuti fix-xogħol applikat, tista' tkun meħtieġa bidla fil-kultura. Metodu wieħed ta' suċċess għall-iżvilupp ta' bażi ta' fornituri fis-settur universitarju huwa li l-awtoritajiet tal-Istati Membri u l-MAs jiffinanzjaw b'mod ċentrali l-kostijiet taċ-ċentri ta' riċerka ddedikati għall-metodi tas-CIE.

It-taħriġ tal-ġenerazzjoni li jmiss

L-universitajiet u l-akkademiċi jista' jkollhom ukoll rwol fit-taħriġ tal-ġenerazzjoni li jmiss ta' evalwaturi. Meta ssir ħidma mill-qrib mal-universitajiet, jista' jkun possibbli li dawn jiġu mħeġġa jinkludu metodi ta' evalwazzjoni tal-programmi fil-kurrikuli tagħhom, u bħala parti minn dan l-iżvilupp, jiġi żgurat li l-metodi tas-CIE jkunu koperti fi ħdan il-programmi ta' tagħlim. F'xi Stati

Membri, l-universitajiet jista' jkollhom ukoll rwol fit-tmexxija ta' korsijiet ta' żvilupp professjonali kontinwu dwar l-evalwazzjoni tal-impatt u l-metodi tas-CIE. Dan jista' jkun immirat lejn dawk li jfasslu l-politika, speċjalisti tekniċi fi ħdan l-MAs, kif ukoll fornituri potenzjali oħrajn bħal konsulenti indipendenti. L-Istati Membri jistgħu jikkunsidraw li jipprovdu finanzjament għal tali taħriġ.

Konsulenti indipendenti

L-iżvilupp tas-suq

Għal xi evalwazzjonijiet fuq skala kbira hemm suq internazzjonali. Dan huwa ċertament il-każ għal CIEs kbar. Madankollu, ħafna Stati Membri se jkunu jridu jiżviluppaw kapaċità domestika biex iwettqu s-CIEs. Strateġija waħda lejn il-kisba ta' din tista' tkun billi jiġu stabbiliti alleanzi strateġiċi bejn il-fornituri domestiċi potenzjali u d-ditti ta' konsulenza internazzjonali.

Diversi suġġerimenti għall-iżvilupp ta' bażi ta' fornituri domestiċi biex iwettqu s-CIEs huma stabbiliti hawn taħt, u jistgħu jiġu applikati mill-MAs (jew minn korpi oħrajn) li jikkummissjonaw is-CIEs:

- L-insistenza li l-konsorzji jew l-offerti ta' sħubija dejjem ikunu jinkludu xi konsulenti lokali;
- L-iskalar tal-kuntratti ta' evalwazzjoni b'modi li jistgħu jsiru evalwazzjonijiet relattivament żgħar u b'riskju baxx minn parteċipanti nazzjonali ġodda fis-suq tal-evalwazzjoni;
- L-iżgurar li r-rekwiżiti tekniċi u finanzjarji assoċjati mal-offerti għall-evalwazzjonijiet ma jkunux restrittivi wisq u jippermettu l-parteċipazzjoni ta' parteċipanti ġodda;
- L-enfasi fuq kriterji tekniċi u ta' għarfien espert fl-għażla aktar milli fuq proċeduri amministrattivi kumplessi li magħhom jistgħu ma jkunux familjari konsulenti b'inqas esperjenza;
- Iż-żamma ta' laqgħat ta' informazzjoni ma' konsulenti potenzjali biex iwieġbu l-mistoqsijiet u jinkoraġġixxu l-offerti f'ambjent kompetittiv;
- L-appoġġ għan-networking fost konsulenti tal-evalwazzjoni relattivament iżolati, sabiex jiġu mħeġġa l-bini ta' tim, il-formazzjoni ta' konsorzji u networks u assoċjazzjonijiet professjonali oħrajn, ukoll fil-livell internazzjonali;
- Ir-rikonoxximent mill-kummissarji tal-evalwazzjoni li jista' jkollhom bżonn jieħdu approċċ ta' ġestjoni aktar prattiku għal kuntratturi ġodda biex iħaffu l-akkwist tal-għarfien u l-esperjenza tagħhom.

Kaxxa 19 Eżempju ta' proġett immirat lejn it-tisħiħ tal-kultura u l-kapaċità tas-CIE

Fil-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020 twettaq proġett tal-FSE fl-Iżvezja bl-għan li jittejbu l-kultura u l-kapaċità tal-evalwazzjoni tas-Servizzi Pubbliċi tal-Impjiegi (PESs). Il-proġett, imsejjaħ "Proġetti ffinanzjati mill-UE abbażi tal-evidenza", dam għaddej mill-2016 sal-2018 u kien jinvolvi lill-maniġers tal-PESs u lil persunal ieħor f'workshops u azzjonijiet ta' taħriġ oħrajn fil-qasam tal-evalwazzjoni.

L-enfasi tal-attivitajiet ma kinitx fuq kwistjonijiet tekniċi iżda fuq l-importanza ta' evalwazzjoni, il-passi ewlenin ta' evalwazzjoni tal-impatt, l-importanza ta' *data* tajba u l-assigurazzjoni tal-kwalità ta' evalwazzjoni. Ġie stabbilit sit web u ttella' materjal edukattiv.

Ir-riżultati ewlenin tal-proġett kienu t-titjib fl-għarfien tal-maniġers tal-PESs fil-qasam tal-evalwazzjonijiet, il-ftuħ tagħhom għall-prattika tal-evalwazzjoni u l-attitudni kooperattiva tagħhom. F'termini konkreti, skont il-persuna intervistata "l-effetti tal-proġetti fuq l-għadd ta' evalwazzjonijiet tal-impatt imwettqa" għadhom mhumiex għoljin, iżda hemm ċertu progress evidenti, meta jitqies li fil-perjodu ta' programmazzjoni

preċedenti 2007-2013 ma twettqet l-ebda CIE fl-Iżvezja.

L-evalwazzjoni tal-proġett "Ung framtid" (Futur żagħżugħ), li adotta approċċ magħżul b'mod każwali, hija eżempju konkret fil-prattika, li involva lill-maniġers tal-PESs fil-proċess tal-evalwazzjoni[96].

Komunità professjonali

L-iżvilupp ta' komunitajiet professjonali

Huwa importanti li jiġu żviluppati komunitajiet ta' evalwazzjoni professjonali fi ħdan l-Istati Membri, bi spazju għad-diskussjoni dwar il-metodi tas-CIE u l-kondiviżjoni tal-esperjenzi. L-iżvilupp ta' komunitajiet professjonali huwa importanti għall-appoġġ u t-tagħlim reċiproku, kif ukoll għaż-żamma ta' standards ta' kwalità. Strateġija utli tista' tkun li jiġu żviluppati rabtiet mas-soċjetajiet nazzjonali ta' evalwazzjoni rilevanti u li dawn jiġu mħeġġa jippromwovu s-CIEs ta' interventi tal-FSE+ f'avvenimenti ta' taħriġ, konferenzi jew seminars speċifiċi, jew sessjonijiet ta' sensibilizzazzjoni.

Il-kondiviżjoni tal-esperjenza

L-użu tal-fora eżistenti

Il-KE hija ħerqana biex tara li jsiru evalwazzjonijiet tal-impatt aktar stretti tal-FSE+, u s-CIE ġiet irrakkomandata b'mod wiesa' fil-perjodu 2014-2020[97]. Bħalissa, huwa possibbli li jiġi affermat li l-użu tas-CIEs żdied, iżda dawn għadhom limitati f'għadd ta' MAs u Stati Membri. Il-kondiviżjoni tal-esperjenzi fil-metodi tas-CIE hija wieħed mill-aktar mezzi importanti biex jiġu żviluppati l-kapaċitajiet u biex jiġi appoġġat it-tixrid tas-CIEs madwar l-UE. Għal dan l-għan għandhom jintużaw il-fora eżistenti ta' tagħlim reċiproku, bħal evalwazzjonijiet bejn il-pari tal-politiki dwar l-impjiegi u l-inklużjoni soċjali, u l-komunitajiet ta' prattika fi ħdan il-FSE+. Inizjattivi minn MAs jew Stati Membri individwali, bħal konferenzi jew seminars internazzjonali, jistgħu jiffavorixxu wkoll l-iskambju tal-esperjenzi.

4.3. L-indirizzar tal-ostakli legali

It-tneħħija tal-ostakli legali għall-aċċess għad-data

Waħda mill-aktar problemi sinifikanti u sostanzjali li jiltaqgħu magħhom ir-riċerkaturi li jwettqu CIEs madwar l-Istati Membri hija biex jiksbu aċċess għad-*data.* B'mod partikolari, ir-riċerkaturi spiss jiltaqgħu ma' ostakli legali li għandhom l-għan li jipproteġu l-kunfidenzjalità tal-persuni rrappreżentati fis-settijiet tad-*data*. Kif muri hawn fuq fir-rigward tal-karatteristiċi tal-GDPR, it-tweġiba għall-indirizzar ta' dawn il-kwistjonijiet tinsab fit-twettiq ta' riformi usa', u fil-konklużjoni ta' ftehimiet li jippermettu li d-*data* rilevanti titqiegħed għad-dispożizzjoni tal-evalwaturi b'mod ikkontrollat, fuq bażi kontinwa.

Il-ħolqien ta' settijiet ta' data analitiċi

Il-verżjonijiet analitiċi tas-settijiet tad-*data* amministrattivi jistgħu jinbnew fuq bażi regolari minn *data* amministrattiva li tinżamm mill-awtoritajiet tal-Istati Membri, u jiġu ddokumentati u ddepożitati f'arkivju b'aċċess ikkontrollat. Il-kuntratturi approvati jistgħu jieħdu d-*data* minn tali azjendi b'awtorizzazzjoni. Jekk ma jkunx possibbli li jinkiseb kunsens speċifiku, id-*data* tkun kompletament anonimizzata b'identifikaturi personali kriptati sabiex jiġu rrispettati r-regolamenti tal-GDPR. Metodi ta' ħżin tad-*data* bħal dan inħolqu f'diversi pajjiżi. Madankollu, fejn l-aċċess għadu ostaklu minħabba interpretazzjonijiet differenti tar-regoli dwar il-privatezza, inizjattiva nazzjonali

[96] L-informazzjoni hija bbażata fuq intervista ma' uffiċjal tal-gvern mill-PES Żvediż Arbetsförmedlingen.

[97] Ir-Regolament RDK għall-perjodu 2014-2020 (ir-Regolament 1303/2013) – l-anness XI talab għal "sistema effettiva ta' indikaturi tar-riżultati meħtieġa għall-monitoraġġ tal-progress lejn ir-riżultati u għat-twettiq ta' evalwazzjonijiet tal-impatt". Dan ir-rekwiżit kien parti mill-kundizzjonalitajiet *ex ante* għall-perjodu ta' programmazzjoni 2014-2020.

fil-livell tal-gvern għandha tippromwovi ftehimiet u sistemi li jistgħu jwasslu d-*data* għal finijiet ta' riċerka f'perjodu ta' żmien relattivament qasir.

Il-ħolqien ta' laboratorji tad-data

Jekk it-tħassib fuq il-kunfidenzjalità tad-*data* personali jippersisti, għandu jiġi kkunsidrat l-istabbiliment ta' laboratorji tad-*data*. Hawnhekk, l-evalwaturi li jaħdmu fuq settijiet tad-*data* amministrattivi jingħataw aċċess għar-rekords biss f'postijiet siguri, fejn l-aċċess għad-*data* jiġi mmonitorjat u kkontrollat strettament. Id-*data* jkollha tiġi pproċessata u analizzata fuq il-post, u r-riżultati ta' kwalunkwe analiżi biss jistgħu jitilqu mill-post.

4.4. Nimxu lejn approċċi aktar prospettivi

Karatteristika komuni tal-għadd żgħir sal-lum ta' CIEs imwettqa mill-interventi ffinanzjati mill-FSE hija li dawn kienu ta' natura retrospettiva aktar milli prospettiva. Dak li jfisser dan huwa li l-evalwaturi esperti ġew ikkummissjonati biex iwettqu evalwazzjonijiet tal-interventi li ġew żviluppati mingħajr ebda kunsiderazzjoni ta' evalwazzjoni u, f'xi ċirkostanzi, fejn ftit jew xejn sar ippjanar għal evalwazzjoni tal-impatt. Dan ifisser li l-evalwaturi kellhom jibnu sorsi tad-*data* b'modi li jieħdu ż-żmien, għaljin u subottimali, billi jwieġbu għad-*data* li nzertat kienet disponibbli, minflok għas-sorsi tad-*data* mibnija b'kunsiderazzjoni tal-evalwazzjoni tal-impatt.

L-approċċi prospettivi jinkludu l-evalwaturi mill-bidu

B'kuntrast ma' dan, approċċ prospettiv jinvolvi lill-evalwaturi fl-ippjanar għal CIE mal-ewwel opportunità u jippermetti li l-interventi (dawk ġodda jew eżistenti) jiġu influwenzati, spiss b'modi pjuttost sottili, biex b'hekk ikunu aktar suxxettibbli għas-CIE. L-ippjanar minn qabel għal CIE jista' jfisser id-differenza bejn li tkun kapaċi twettaq evalwazzjoni rigoruża jew li lanqas tkun kapaċi tagħmel waħda. L-involviment ta' persunal intern imħarreġ kif xieraq jew l-involviment ta' kuntratturi esperti esterni kmieni fil-ħajja ta' intervent jew meta jkunu qed jittieħdu deċiżjonijiet ta' finanzjament ifisser li:

- Iż-żamma xierqa tar-rekords tista' tiġi integrata fit-twettiq ta' programmi u interventi;
- Is-sorsi tad-*data* meħtieġa jistgħu jiġu identifikati kmieni u l-kwistjonijiet ta' aċċess u protezzjoni tad-*data* jiġu indirizzati fi żmien xieraq;
- Il-ġbir tad-*data* ta' referenza jista' jiġi speċifikat u l-istħarriġ jiġi amministrat, jekk ikun meħtieġ;
- Kwistjonijiet prattiċi relatati ma' kif il-parteċipanti jiġu rreklutati f'interventi jistgħu jiġu indirizzati b'modi li jfissru li l-proċessi ta' reklutaġġ ikunu aktar konsistenti ma' evalwazzjoni rigoruża.

L-involviment tal-evalwaturi mħarrġa fil-metodi tas-CIE (kemm jekk ikunu evalwaturi interni tal-MA jew esperti kkummissjonati esternament) fil-proċess tal-iżvilupp ta' interventi ġodda tal-FSE+ jew f'deċiżjonijiet dwar l-interventi eżistenti, jippermetti li l-ippjanar għall-evalwazzjoni tal-impatt jibda fil-bidu tal-perjodu tal-programm, kif ukoll li jitgawdew il-benefiċċji sinifikanti fit-teħid ta' deċiżjonijiet ta' politika abbażi tal-evidenza.

4.5. It-twessigħ tal-kamp ta' applikazzjoni tas-CIE

Kwistjoni finali u importanti ħafna tikkonċerna l-kopertura tal-politika tas-CIEs u tinvolvi dimensjonijiet differenti: il-politiki koperti, l-eżiti analizzati u l-kompletezza tal-interpretazzjoni tas-sejbiet.

Fil-perjodu 2014-2020, it-tixrid tas-CIEs kien iffokat kważi esklussivament fuq il-politika attiva tas-suq tax-xogħol u l-effetti relatati mal-istatus tal-impjieg. Dan probabbilment jista' jiġi spjegat mill-fatt li d-*data* amministrattiva dwar l-impjiegi hija ġeneralment aktar faċli biex tiġi aċċessata, u din id-*data* tipprovdi l-varjabbli tal-eżitu ewlieni għall-analiżi ta' ħafna politiki attivi tas-suq tax-xogħol.

Aktar enfasi fuq is-CIEs fil-politiki dwar l-inklużjoni soċjali u l-edukazzjoni

Il-politiki dwar l-edukazzjoni u l-inklużjoni soċjali ma ġewx, jew rari biss ġew, soġġetti għal CIE, minkejja l-importanza tagħhom fl-istrateġija tal-FSE u fl-allokazzjoni tal-fondi; uħud mill-ftit eżempji disponibbli minn Spanja, mill-Polonja u mill-Portugall huma rrapportati fil-kaxxa 20 hawn taħt.

Sabiex jiġi miġġieled dan in-nuqqas ta' CIEs u jittejjeb l-għarfien ta' dawn il-politiki importanti, huma meħtieġa firxa ta' inizjattivi kkombinati:

L-involviment ta' atturi addizzjonali u l-iżvilupp ta' sorsi ta' data xierqa

- L-ippjanar u t-tħejjija tas-CIEs dwar l-inklużjonijiet soċjali jew il-miżuri edukattivi minn qabel sabiex tiġi vvalutata d-disponibbiltà tad-*data* fil-ħin; jiġu attivati l-kollaborazzjonijiet meħtieġa bejn l-atturi differenti biex tiżdied dik id-disponibbiltà; u jiġu identifikati l-gruppi ta' trattament u ta' kontroll fi stadju bikri.
- Il-promozzjoni tal-involviment tas-sidien tad-*data* fid-disinn tas-CIE; involviment usa' fis-CIEs tal-amministrazzjonijiet responsabbli għall-edukazzjoni u l-politika soċjali, fejn differenti mill-MA, jista' jipproduċi impenn aktar b'saħħtu u aktar ġeneralizzat sabiex id-*data* tiġi evalwata u ssir disponibbli.
- L-istimulazzjoni ta' ftehimiet istituzzjonali u għodod tas-software sabiex id-*data* amministrattiva dwar il-kundizzjonijiet soċjali u l-edukazzjoni tkun tista' tintuża għas-CIEs. Għal dan l-għan, l-involviment tal-uffiċċju nazzjonali tal-istatistika, bħala istituzzjoni "li tgħaqqad" u faċilitatur, jista' jkun importanti, billi dawn l-uffiċċji għandhom il-ħiliet meħtieġa u diġà jelaboraw ħafna settijiet tad-*data* amministrattivi biex jipproduċu l-istatistika nazzjonali;

L-appoġġ għall-ġbir tad-*data* rilevanti mill-parteċipanti fi gruppi ta' trattament u ta' kontroll fil-bidu tal-intervent sabiex ikun hemm sett ta' *data* konsistenti "qabel u wara". Meta d-*data* amministrattiva ma tkunx disponibbli jew pertinenti, stħarriġ speċifiku jista' jipprovdi d-*data* meħtieġa, iżda jrid jibda fil-bidu tal-intervent u jinvolvi wkoll lill-grupp ta' kontroll biex jiżgura t-tqabbil meħtieġ.

Kaxxa 20 Eżempji ta' evalwazzjonijiet fil-qasam tal-edukazzjoni

L-interventi tal-FSE kontra t-tluq bikri mill-iskola implimentati f'Asturia[98]

Taħt evalwazzjoni ġenerali tal-PO Principado de Asturias 2014-2020 tal-FSE, twettqet analiżi tal-impatt speċifika tad-Diversificación Curricular y de Mejora del Aprendizaje y del Rendimiento (PMAR). Il-PMAR hija miżura tal-FSE implimentata taħt l-IP10.i, immirata biex tiġġieled it-tluq bikri mill-iskola. Skont il-PMAR, l-istudenti jinqasmu fi gruppi speċifiċi (minn 8 studenti sa 15-il student, iżda ta' daqsijiet differenti jekk ikun hemm ċirkostanzi speċjali), biex jistudjaw fl-oqsma tal-Lingwistika, ix-Xjenzi Soċjali, ix-Xjenza u l-Matematika, kif ukoll il-Lingwi Barranin (is-suġġetti li jifdal jiġu mgħallma fil-klassi ewlenija). Il-miżura ġiet implimentata fis-sena akkademika 2016-2017, fit-tieni u t-tielet sena tal-iskola sekondarja (ESO). L-istudenti li jkunu rrepetew mill-inqas kors wieħed fi kwalunkwe stadju u dawk li, wara li jkunu lestew l-ewwel ESO, ma jkunux f'pożizzjoni li jgħaddu għas-sena ta' wara, huma kollha eliġibbli li jipparteċipaw. L-għażla finali ssir fuq il-valutazzjoni individwali tal-istudenti (akkademiċi u psikopedagoġiċi) imwettqa mit-timijiet tat-

[98] Ara Diaz J.M. *et al*.., 2019

tagħlim.

Kien hemm total ta’ 1,053 student li pparteċipaw, 512 mit-tieni sena tal-ESO u 541 mit-tielet sena. Dawn l-istudenti tqabblu ma’ oħrajn b’diffikultajiet fit-tagħlim[99] sabiex jintgħażlu kontrolli komparabbli f’termini ta’ kriterji eliġibbli għall-istudenti tat-trattament (total ta’ 3,852 individwu).

Ġie applikat approċċ ta’ tqabbil, bl-użu tad-*data* amministrattiva mill-bażi tad-*data* SAUCE (Sistema Informático para la Administración Unificada de Centros Educativos) ipprovduta f’forma anonimizzata mill-Ministeru tal-Edukazzjoni. Din id-*data* ntużat biex jiġi kkalkolat il-punteġġ ta’ propensità[100] u biex jitkejjel il-varjabbli tal-eżitu, li huwa l-mogħdija b’suċċess għas-sena akkademika li jmiss. L-evalwazzjoni sabet effett pożittiv u statistikament sinifikanti tal-interventi: l-istudenti tat-trattament tat-tieni sena juru rata ta’ suċċess ta’ 18-il punt perċentwali ogħla mill-grupp ta’ kontroll, filwaqt li għall-istudenti ttrattati tat-tielet sena d-differenza hija ta’ madwar 16-il punt perċentwali. Fiż-żewġ gruppi l-impatt huwa aktar pożittiv għan-nisa milli għall-irġiel.

L-interventi tal-FSE biex tittejjeb l-edukazzjoni vokazzjonali f’Podlaskie[101]

L-istudju eżamina l-effetti tal-proġett “Good Profession - Great Life”, li kellu l-għan li jippromwovi l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali fir-reġjun ta’ Podlaskie fil-Polonja. Il-proġett kien immirat lejn persunal ta’ skejjel sekondarji tal-ewwel livell, studenti u ġenituri, u ġew implimentati firxa ta’ attivitajiet kemm għall-istituzzjonijiet kif ukoll għan-nies (strateġiji ta’ kummerċjalizzazzjoni u komunikazzjoni mfassla għall-iskejjel, taħriġ għall-għalliema, kooperazzjoni mal-kumpaniji u mal-mexxejja tal-industrija lokali, mentoraġġ għall-istudenti u l-ġenituri, għoti ta’ pariri vokazzjonali u edukattivi għall-istudenti). Il-proġett twettaq bejn l-2017 u l-2019.

Il-popolazzjoni ttrattata kienet tikkonsisti minn studenti li pparteċipaw fil-proġett evalwat. Minn 9403 student, 1500 intgħażlu permezz ta’ kampjunar każwali stratifikat, u 200 student ipparteċipaw fl-istħarriġ tal-istudju. L-informazzjoni dwar l-istudenti li pparteċipaw fil-proġett inkisbet mid-*data* tal-monitoraġġ. Il-grupp ta’ kontroll ġie speċifikat bħala studenti b’karatteristiċi simili għal dawk fil-grupp ittrattat, iżda li ma pparteċipawx fil-proġett. Grupp ta’ kontroll madwar darbtejn akbar min-numru tal-grupp ta’ trattament ġie ppjanat u magħżul b’mod każwali mir-reġistru nazzjonali tal-popolazzjoni (PESEL – reġistru li jagħti numru individwali lil kull ċittadin Pollakk). Madankollu, minħabba d-diffikultajiet ikkawżati mill-Covid, il-metodoloġija ppjanata ma kinitx fattibbli. Eventwalment, it-teknika “valanga” (riferiment katina) intużat bħala metodu ta’ kampjunar primarju, li rriżulta fit-twettiq ta’ 401 intervista, li minnhom 384 intużaw fl-istudju.

Id-*data* dwar il-varjabbli tal-eżiti[102] kemm għall-gruppi ta’ trattament kif ukoll għal dawk ta’ kontroll inġabret permezz ta’ stħarriġ tal-kwestjonarju, bl-użu ta’ intervistar personali, bit-telefon jew fuq l-internet. L-istudju uża ponderazzjoni b’punteġġ ta’ propensità bħala metodu kontrofattwali biex jiġi vvalutat l-impatt (f’livell ġenerali biss, mhux għal sottogruppi speċifiċi). L-analiżijiet kontrofattwali mwettqa fl-istudju ma pprovdewx sejbiet konklużivi. Is-sinifikat statistiku tar-riżultati ma kienx sodisfaċenti.

Evalwazzjoni tas-sistema ta’ għotjiet fl-edukazzjoni għolja għal studenti inqas privileġġati fil-Portugall[103]

It-tieni evalwazzjoni, li għadha ma ġietx ippubblikata b’mod uffiċjali, teżamina programm ta’ għotjiet għal studenti minn familji b’introjtu baxx li għandu l-għan li jiffavorixxi l-aċċess għall-edukazzjoni għolja u li jżid il-livell ta’ attendenza. L-għotja hija appoġġata mill-FSE (mill-perjodu 2007-2013) fir-reġjuni tat-Tramuntana, taċ-Ċentru u ta’ Alentejo u mill-Istat fir-reġjuni l-oħrajn. L-istudenti eliġibbli huma dawk b’riżorsi taħt limitu speċifiku (bejn 6,8 u 7,9 elf euro ta’ introjtu għal kull ras) u għadd minimu ta’ krediti miksuba fis-sena preċedenti ta’ studju għall-istudenti mhux fl-ewwel sena akkademika tagħhom. Japplikaw l-istess regoli ta’

---

[99] Dawn ġew identifikati bħala studenti li fis-sena akkademika 2015-2016 kienu fl-ewwel u fit-tieni sena tal-iskola sekondarja tagħhom, li temmew il-kors b’suġġett wieħed jew aktar fejn weħlu u li kienu rrepetew mill-inqas kors wieħed fil-karriera skolastika tagħhom.

[100] Il-varjabbli għat-tqabbil taż-żewġ gruppi kienu dawn li ġejjin: il-prestazzjoni akkademika matul is-sena akkademika preċedenti, it-tip ta’ skola (pubblika vs. privata), ir-reġistrazzjoni f’kors addizzjonali ieħor matul is-sena akkademika preċedenti (iva jew le), is-sess, l-introjtu medju tal-muniċipalità ta’ residenza, ir-residenza tal-post, il-pajjiż tat-twelid (Spanja vs. il-bqija tad-dinja).

[101] Ara Zub M. et al., 2020.

[102] Il-varjabbli tal-eżiti (ibbażati fuq it-tweġibiet tal-istħarriġ) kienu dawn li ġejjin: l-attendenza fi skola teknika fiż-żmien tal-istudju, l-attendenza fi skola tas-snajja’ tal-ewwel grad fiż-żmien tal-istudju, l-attendenza fi skola teknika jew skola tas-snajja’ tal-ewwel grad fiż-żmien tal-istudju, l-applikazzjoni għal skola post-sekondarja, l-applikazzjoni għal skola teknika, l-applikazzjoni għal skola tas-snajja’ tal-ewwel grad, l-applikazzjoni għal skola li tipprovdi taħriġ vokazzjonali (skola teknika jew skola tas-snajja’ tal-ewwel grad), bl-iskola tilħaq ħafna mill-aspettattivi ta’ student, vokazzjoni definittivament konformi mal-interessi ta’ student.

[103] Ara Guthmuller S., Meroni E.C., għadha mhux ippubblikata.

eliġibbiltà, irrispettivament minn jekk ir-reġistrazzjoni tkunx f'universitajiet pubbliċi jew privati. L-ammont tal-għotja huwa proporzjonali għall-introjtu tal-unità domestika.

Mill-2011, il-programm involva madwar 70,000 student kull sena, iżda l-evalwazzjoni tkopri l-perjodu mill-2012 'il quddiem, minħabba d-disponibbiltà tad-*data* minn dik is-sena. Barra minn hekk, l-evalwazzjoni tiffoka fuq l-istudenti li japplikaw għall-għotja għall-ewwel darba u rreġistrati fl-ewwel sena tagħhom ta' kors ta' lawrja (Baċellerat jew Masters); l-eliġibbiltà tiġi ddeterminata biss mill-kriterju tal-introjtu[104].

Intużaw żewġ settijiet tad-*data* amministrattivi: *data* dwar l-istudenti li japplikaw bejn l-2012 u l-2018 (ipprovduta mid-Direttorat Ġenerali tal-Edukazzjoni Għolja fil-Portugall (DGES)), li ġiet amalgamata permezz ta' identifikatur uniku ma' sett ta' *data* ieħor li fih informazzjoni dwar il-karrieri akkademiċi u l-progressjoni (ipprovdut mid-Direttorat Ġenerali għall-Istatistika u x-Xjenza (DGEEC)). Il-kampjun finali li qed jiġi analizzat huwa magħmul minn 156,002 studenti, li minnhom 130,602 ġew ittrattati u 25,400 ma ġewx. Il-limitu tal-introjtu (il-varjabbli kurrenti) ippermetta lill-evalwatur japplika disinn ta' diskontinwità tar-rigressjoni u tkejlu diversi varjabbli tal-eżiti: fuq perjodu ta' żmien qasir, il-persentaġġ ta' studenti li għadhom irreġistrati fi tmiem l-ewwel sena, u l-krediti miksuba fi tmiem l-ewwel sena; fuq perjodu ta' żmien itwal, il-probabbiltà ta' gradwazzjoni, il-marka finali miksuba u n-numru ta' snin sal-gradwazzjoni.

Fil-perjodu inizjali, l-għotja turi effetti pożittivi f'termini tar-rati ta' reġistrazzjoni, iżda mhux f'termini ta' krediti miksuba; fil-perjodu itwal, l-istudenti ttrattati jiggradwaw aktar, f'inqas żmien u b'marki ogħla mill-grupp ta' kontroll. L-effetti kienu ogħla għall-irġiel, għall-istudenti li jirrisjedu fit-territorji koperti mill-FSE u għall-istudenti rreġistrati f'korsijiet fil-livell ta' Masters u fl-universitajiet tal-Istat.

Żieda fl-għadd ta' metaevalwazzjonijiet

L-utilità, kif ukoll il-kapaċità ta' spjegazzjoni, tal-metaevalwazzjonijiet ġew sottolinjati qabel. Żieda ġenerali fis-CIEs u, konsegwentement, żieda possibbli fil-metaevalwazzjonijiet isaħħu d-dibattitu dwar miżuri speċifiċi, li jinvolvu diversi MAs u Stati Membri f'dan id-dibattitu fl-istess ħin. Kif imsemmi hawn fuq, il-kumplessità metodoloġika ta' dawn l-evalwazzjonijiet għandha tingħeleb bl-ippjanar imtejjeb tas-CIEs fil-livell nazzjonali u internazzjonali.

Kunsiderazzjoni ta' "eżiti personali"

Fl-interventi tal-FSE, is-CIEs ġeneralment kejlu l-effetti b'varjabbli kwantitattivi jew binarji (iva/le), bħall-qligħ jew l-istatus tal-impjieg. Madankollu, l-"eżiti personali", relatati mal-awtoperċezzjoni u l-kapaċità tal-parteċipanti, huma miżuri importanti ta' suċċess fl-interventi. Pereżempju, l-"impjegabbiltà", l-istima personali, jew il-kompetenzi miksuba huma prekundizzjonijiet biex individwu jsib impjieg jew biex ikun attiv fis-suq tax-xogħol. F'ħafna kuntesti, l-analiżijiet ta' eżiti personali jkunu saħansitra aktar utli miċ-ċifri tal-ħruġ mill-impjiegi u jixħtu dawl fuq it-tqabbil bejn l-interventi u l-ħtiġijiet individwali.

Is-CIEs jistgħu jiġu applikati għal dawn l-eżiti personali bil-kundizzjoni li l-informazzjoni tinġabar qabel u wara l-intervent kemm fil-gruppi ta' trattament kif ukoll f'dawk ta' kontroll f'konformità mat-teorija tal-bidla tal-intervent. Dan l-istħarriġ irid jiġi ppjanat kmieni u jinvolvi lill-atturi rilevanti kollha, b'mod partikolari lill-benefiċjarji li huma f'kuntatt dirett u kostanti mal-parteċipanti. Għal eżempju ta' CIE li tivvaluta l-impatti fuq l-"eżiti personali", ara l-kaxxa 21 hawn taħt.

Kaxxa 21 Eżempju ta' valutazzjoni tal-effetti fuq l-"eżiti personali" fil-Ġermanja

L-iskemi għall-ħolqien tal-impjiegi jtejbu l-integrazzjoni soċjali u l-benesseri tal-persuni qiegħda fit-tul? [105]

L-istudju jeżamina l-effetti ta' skema għall-ħolqien tal-impjiegi mmirata lejn grupp vulnerabbli ta' persuni, persuni qiegħda fit-tul (LTU) li kienu ilhom jitolbu l-assistenza soċjali għal mill-inqas erba' snin u

[104] L-analiżi tal-kampjun sħiħ ta' studenti (mhux biss dawk tal-ewwel sena) hija prevista, għalkemm għadha ma tlestietx.
[105] Ara Ivanov B. *et al.*, 2020.

b'indebolimenti tas-saħħa jew tfal, jew it-tnejn. Il-programm kien operattiv mill-2015 sal-2018 u involva madwar 20,000 parteċipant. Il-miżura ssussidjat sa 36 xahar ta' kuntratti ta' xogħol regolari għal 30 siegħa ta' xogħol fil-ġimgħa (prinċipalment ma' impjegaturi pubbliċi jew organizzazzjonijiet tal-karità).

Billi l-miżura ta' impjieg issussidjat, li damet sa 36 xahar, kienet espliċitament immirata lejn il-promozzjoni tal-integrazzjoni soċjali tal-gruppi fil-mira, l-awturi pprovaw jivvalutaw l-impatti f'dawn it-termini.

Għall-analiżi ntuża sett ta' *data* rikk li integra d-*data* amministrattiva (il-Bijografiji Integrati tal-Impjiegi Ġermaniżi) ma' stħarriġ tal-bord ta' parteċipanti tal-programm u individwi ta' kontroll. L-istħarriġ tal-bord ippermetta l-ġbir ta' informazzjoni dwar miżuri suġġettivi tal-kwalità tal-ħajja: is-sodisfazzjon tal-ħajja, is-saħħa mentali, l-appartenenza soċjali u l-istatus soċjali. Sabiex tinġabar informazzjoni dwar dawn il-miżuri, intużaw l-iskali Likert, konsistenti ma' stħarriġ ieħor (bħall-istħarriġ nazzjonali PASS) sabiex jinkisbu sejbiet komparabbli. Il-passi ewlenin tal-istħarriġ kienu dawn li ġejjin: il-persuni ttrattati u mhux ittrattati ġew identifikati u mqabbla fid-*data* amministrattiva; il-gruppi ta' trattament u ta' kontroll li rriżultaw ġew intervistati (tliet mewġiet); inbena s-sett tad-*data* finali, tnaddfet id-*data* u ġew eliminati l-każijiet li kellhom *data* nieqsa. Il-kampjun kien magħmul minn 2,531 par imqabbla fil-fażi 1; 1,191 fil-fażi 2 u 450 fil-fażi 3 (minn kampjun totali ta' madwar 62,000 persuna, li minnhom 12,400 kienu ttrattati u 49,600 kienu kkontrollati).

Billi straħu fuq tqabbil tal-punteġġ ta' propensità u kejlu l-effetti f'7 xhur, 18-il xahar u 29 xahar wara d-dħul fil-programm, l-awturi sabu li l-interventi kellhom effetti pożittivi fuq il-miżuri tal-benesseri, iżda fi gradi differenti: pereżempju, is-sodisfazzjon tal-ħajja żdied b'mod sostanzjali, filwaqt li l-istatus soċjali tjieb biss b'mod moderat. Madankollu, l-effetti għandhom it-tendenza li jonqsu matul il-programmi u dan huwa potenzjalment spjegat minn żieda kemm fl-għadd ta' parteċipanti li jitilqu mill-programm, kif ukoll fl-individwi ta' kontroll li jsibu impjieg. Għall-aktar persuni vulnerabbli, l-effetti pożittivi kienu ogħla.

CIE integrata ma' TBE

Kif sottolinjat fil-bidu ta' din il-Gwida, CIE hija strument analitiku b'saħħtu biex jiġi vvalutat "xi" jipproduċa l-intervent tal-FSE+. Sabiex jinftiehem "kif" jew "għaliex" ġew prodotti l-effetti mkejla, huwa meħtieġ li jintużaw strumenti oħrajn.

F'xi każijiet, fejn l-interventi huma magħrufa sewwa u diġà ġew evalwati fil-fond, analiżi relattivament limitata tal-implimentazzjoni u xi intervisti mal-benefiċjarji huma biżżejjed biex jiġu identifikati l-elementi ewlenin fl-għerq tal-effetti mkejla. F'interventi aktar kumplessi, inqas magħrufa jew innovattivi, ta' spiss ikun meħtieġ li s-CIE tiġi integrata ma' evalwazzjonijiet oħrajn.

Evalwazzjoni ta' implimentazzjoni, jew proċess, li titlesta qabel is-CIE, tista' tenfasizza kif ipproċeda l-intervent, il-problemi fl-eżekuzzjoni tiegħu u kif l-atturi differenti kkollaboraw biex jagħmluh suċċess. Is-sejbiet ta' din l-evalwazzjoni jistgħu jikkontribwixxu għas-CIE, filwaqt li jindikaw liema effetti għandhom jiġu investigati, kif għandu jkun magħmul il-grupp ta' kontroll b'rabta mal-karatteristiċi tal-parteċipazzjoni, u ż-żmien it-tajjeb għal CIE.

Tista' titwettaq Evalwazzjoni bbażata fuq it-Teorija (Theory-Based Evaluation - TBE) b'mod parallel mas-CIE. Iż-żewġ evalwazzjonijiet jistgħu jikkontribwixxu b'mod reċiproku għal xulxin: it-TBE tipprovdi spjegazzjonijiet relatati mal-mekkaniżmi kuntestwali, soċjali u individwali li influwenzaw l-effetti u għamluhom possibbli, filwaqt li s-CIE tikkalkula l-effetti netti u tikkjarifika sa liema punt l-intervent ipproduċa eżiti sinifikanti. F'evalwazzjoni tal-impatt, l-integrazzjoni tas-CIE u tat-TBE hija rrakkomandata biex tipprovdi ħarsa ġenerali komprensiva tal-effetti u l-kawżi tagħhom.

Glossarju

Akronimi

ALMP	Politika attiva tas-suq tax-xogħol
CBA	Analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji
CIE	Evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali
RDK	Regolament dwar Dispożizzjonijiet Komuni
DĠ EMPL	Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni
DĠ REGIO	Direttorat Ġenerali għall-Politika Reġjonali u Urbana
DID	Differenza fid-differenza/i
KE	Il-Kummissjoni Ewropea
PE	Pjan ta' Evalwazzjoni
FEŻR	Il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali
FSE	Il-Fond Soċjali Ewropew
UE	L-Unjoni Ewropea
GDPR	Ir-Regolament Ġenerali dwar il-Protezzjoni tad-*Data* (UE) 2016/679
IB	Korp(i) intermedjarju/i
IEB	Bijografiji Integrati tal-Impjiegi
IV	Varjabbli strumentali
JLD	Sett tad-*data* lonġitudinali tal-persuni li qed ifittxu impjieg
LFS	Stħarriġ dwar il-Forza tax-Xogħol
MA	Awtorità/Awtoritajiet Maniġerjali
SM	Stat(i) Membru/i
NGOs	Organizzazzjonijiet Mhux Governattivi
PO	Programm(i) operazzjonali
PES	Servizz(i) Pubbliku/Pubbliċi tal-Impjiegi
PSM	Tqabbil tal-punteġġ ta' propensità
RCT	Prova kkontrollata magħżula b'mod każwali
RDD	Disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni
SMEs	Intrapriżi żgħar u ta' daqs medju
YEI	Inizjattiva favur l-Impjieg taż-Żgħażagħ

Definizzjonijiet

Terminu	**Definizzjoni**
Data ta' referenza	*Data* dwar il-varjabbli mkejla qabel ma unità (individwu jew intrapriża) tkun esposta għal intervent. F'ħafna każijiet se jinġabru r-riżultati tal-miżuri ta' qabel it-trattament tal-intervent kemm għall-gruppi ta' trattament kif ukoll għal dawk ta' kontroll.
Benefiċjarju	Skont l-Artikolu 2 tar-Regolament tal-Kunsill 1060/2021 (RDK), benefiċjarju huwa "korp pubbliku jew privat, entità b'personalità ġuridika jew mingħajrha, jew persuna fiżika, responsabbli għall-bidu jew għall-bidu kif ukoll għall-implimentazzjoni tal-operazzjonijiet". Fil-kuntest tal-istrumenti finanzjarji (xi drabi użati, pereżempju, għal mikrokrediti għall-impjieg indipendenti fil-kuntest tal-FSE+), benefiċjarju huwa l-korp li jimplimenta l-fond ta' parteċipazzjoni jew, fejn ma jkun hemm l-ebda struttura ta' fond ta' parteċipazzjoni, il-korp li jimplimenta l-fond speċifiku jew, fejn l-awtorità maniġerjali tiġġestixxi l-istrument finanzjarju, l-awtorità maniġerjali.
Grupp ta' kontroll	Grupp ta' persuni, intrapriżi jew unitajiet oħrajn, li huwa simili kemm jista' jkun għall-grupp ta' trattament, iżda li jibqa' mhux ittrattat, u minn fejn jinkisbu stimi kontrofattwali tar-riżultati. Strettament, it-terminu "grupp ta' kontroll" jirreferi għal ambjenti sperimentali (ara "Każwalizzazzjoni" hawn taħt), u t-terminu "grupp ta' tqabbil" jirreferi għal ambjenti kważi sperimentali, iżda fil-prattika t-tnejn jintużaw b'mod interkambjabbli.
Analiżi kontrofattwali	Tqabbil bejn dak li fil-fatt ġara u dak li kien iseħħ fin-nuqqas tal-intervent, f'termini tar-riżultati. Billi d-differenza bejn ir-riżultati attwali u dawk kontrofattwali tiddefinixxi l-effett kawżali tal-intervent, l-analiżi kontrofattwali tinkludi l-approċċi kollha li għandhom l-għan li jivvalutaw il-proporzjon tal-bidla osservata li tista' tiġi attribwita għall-intervent evalwat.
Differenza fid-differenzi (DID)	Fl-aktar forma sempliċi tagħha, id-differenza f'riżultat qabel u wara t-trattament fi grupp ta' kontroll titnaqqas mill-istess differenza osservata fost grupp ittrattat sabiex tinkiseb stima tal-impatt ta' intervent. L-impatti kkalkolati abbażi tad-differenza fid-differenzi ġeneralment jiġu derivati fi ħdan qafas ta' rigressjoni.
Effettività	Tirreferi għall-"kisba tal-objettivi" u tiġi evalwata billi tqabbel dak li nkiseb ma' dak li kien ippjanat (jew ma' sitwazzjoni ta' referenza) jew billi tqabbel dak li jiġi osservat wara li tkun seħħet l-azzjoni ma' dak li kien iseħħ mingħajr l-azzjoni (sitwazzjoni kontrofattwali).
Effiċjenza	L-effiċjenza hija definita bħala l-kisba ta' output partikolari bil-kost minimu jew, b'mod ekwivalenti, bħala l-massimizzazzjoni tal-output għal livell partikolari ta' riżorsi. Hija tista' tiġi stabbilita permezz ta' analiżi tal-kostijiet u l-benefiċċji jew tal-kosteffettività.
Pjan ta' evalwazzjoni	Skont l-Artikolu 44 tar-Regolament tal-Kunsill 2021/1060 (RDK), l-Istat Membru jew l-awtorità maniġerjali għandhom ifasslu pjan ta' evalwazzjoni (PE) li jista' jkopri aktar minn programm wieħed u li għandu jiġi ppreżentat lill-kumitat ta' monitoraġġ mhux aktar tard minn sena wara d-deċiżjoni li tapprova l-programm.
Evalwazzjoni esterna	Evalwazzjoni mwettqa minn evalwatur estern u indipendenti abbażi ta' proċedura ta' sejħa għall-offerti.
Impatt	Fil-kuntest tas-CIE, l-impatti jirreferu għall-effetti netti, definiti bħala d-differenza bejn it-trattament medju u r-riżultati kontrofattwali. Għall-fini ta' din il-Gwida, it-terminu "impatti" jintuża b'mod interkambjabbli ma' "effetti netti".
Evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali	Tip ta' evalwazzjoni tal-impatt li tipprova tidentifika l-effetti kawżali tal-interventi permezz tal-istima tar-riżultati kontrofattwali medji u t-tnaqqis tagħhom mir-riżultati osservati medji fost l-unitajiet ittrattati. L-istimi tar-riżultati kontrofattwali tipikament jinkisbu mill-gruppi ta' kontroll magħżula bir-reqqa sabiex ikunu simili kemm jista' jkun għall-grupp ittrattat.
Approċċ ta' varjabbli strumentali (IV)	Fl-applikazzjoni ta' dan il-metodu, l-għażla fit-trattament għandha tkun mill-inqas parzjalment iddeterminata minn fattur (jew strument) eżoġenu li ma jkunx relatat mar-riżultati għajr permezz tat-trattament. B'hekk, il-fattur eżoġenu jinfluwenza l-parteċipazzjoni, iżda mhux direttament ir-riżultati.
Evalwazzjoni interna	Evalwazzjoni mwettqa internament, jiġifieri, ikkummissjonata direttament minn istituzzjoni jew unità pubblika indipendenti (mill-MA jew mill-IB) mingħajr proċess ta' sejħa għall-offerti jew fil-forma ta' proċess estiż ta' monitoraġġ u analiżi.
Interventi	Dawn jirreferu b'mod ġenerali għall-operazzjonijiet fil-Programmi Operazzjonali tal-FSE

Terminu	**Definizzjoni**
	jew għal proġetti koffinanzjati mill-FSE.
Tqabbil	Dan huwa metodu li fih il-kampjuni ta' intervent u ta' kontroll jitqabblu ma' xulxin abbażi tal-karatteristiċi osservati tagħhom.
Disinn kważi sperimentali jew mhux magħżul b'mod każwali	Approċċi għall-evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali fejn il-gruppi ta' kontroll jinbnew bl-użu ta' metodi għajr il-każwalizzazzjoni.
Eżitu	L-effetti probabbli jew miksuba fuq perjodu ta' żmien qasir u fuq perjodu ta' żmien medju tal-outputs ta' intervent[106]. Eżitu huwa simili għal "riżultat", iżda jintuża aktar ta' spiss fl-evalwazzjonijiet tal-impatt.
Output	Output jitqies bħala kull ħaġa li tiġi prodotta/fornuta direttament permezz tal-implimentazzjoni ta' operazzjoni tal-FSE, imkejla f'unitajiet fiżiċi jew monetarji. L-outputs jitkejlu prinċipalment f'termini tal-għadd ta' persuni appoġġati, entitajiet appoġġati, prodotti u servizzi pprovduti u proġetti implimentati.
Parteċipanti	Parteċipant huwa persuna fiżika li tibbenefika direttament minn operazzjoni, mingħajr ma tkun responsabbli għall-bidu jew għall-implimentazzjoni ta' tali operazzjoni. Fil-kuntest tal-FSE, dan jirreferi għal persuni appoġġati minn interventi tal-FSE.
Evalwazzjoni tal-proċess	L-evalwazzjoni tal-proċess tiffoka fuq l-implimentazzjoni tal-programmi, inkluż, iżda mhux limitat għal, kif jiġu pprovduti s-servizzi, id-differenzi bejn il-popolazzjoni maħsuba u l-popolazzjoni moqdija, l-aċċess għall-programm u l-prattiki ta' ġestjoni.
Tqabbil tal-punteġġ ta' propensità (PSM)	PSM jinvolvi l-istima ta' mudell statistiku għall-kampjun kollu (trattament u kontrolli potenzjali) li tagħti propensità stmata ta' parteċipazzjoni għal kull individwu jew ditta, irrispettivament minn jekk fil-fatt ikunux ipparteċipaw jew le. L-individwi jew id-ditti ttrattati mbagħad jitqabblu jew ma' individwu mhux ittrattat wieħed jew ditta mhux ittrattata waħda, jew ma' ħafna individwi jew ditti mhux ittrattati abbażi tal-punteġġ ta' propensità.
Każwalizzazzjoni	Dan huwa metodu li fih il-membri ta' grupp fil-mira jiġu assenjati b'mod każwali għal firxa ta' trattamenti jew għal kundizzjonijiet ta' kontroll. Il-każwalizzazzjoni tiżgura li l-gruppi jkunu statistikament ekwivalenti fl-aspetti kollha fil-punt li jintgħażlu b'mod każwali.
Disinn ta' diskontinwità tar-rigressjoni (RDD)	Dan il-metodu jista' jitwettaq meta l-aċċess għal intervent jiġi ddeterminat minn punt ta' limitu tul klassifikazzjoni, skala jew kejl kontinwi. L-approċċ jagħmel użu mill-fatt li dawk immedjatament madwar il-punt ta' limitu se jkunu simili ħafna għal xulxin, iżda għall-fatt li dawk fuq naħa waħda tal-punt ta' limitu jipparteċipaw, filwaqt li dawk fuq in-naħa l-oħra ma jipparteċipawx. Ir-riżultati għal dawk 'il fuq mill-punt ta' limitu u taħtu jistgħu jitqabblu biex jinkiseb l-impatt ta' intervent.
Rilevanza	Ir-rilevanza tirreferi għall-adegwatezza tal-objettivi espliċiti ta' intervent fir-rigward tal-problemi soċjoekonomiċi li l-intervent għandu l-għan li jsolvi[107].
Riżultat	L-effetti fuq il-parteċipanti jew l-entitajiet li ġġib magħha operazzjoni, pereżempju f'termini tas-sitwazzjoni tal-impjieg tagħhom, il-qligħ, il-punteġġi f'testijiet tal-edukazzjoni standardizzati, il-profitti, eċċ. L-effetti jistgħu jitkejlu fuq terminu qasir jew fuq terminu itwal. Fil-kuntest tal-FSE+, fil-kejl tal-indikaturi tar-riżultati, it-terminu qasir jitqies bħala immedjatament wara l-parteċipazzjoni (4 ġimgħat), filwaqt li t-terminu itwal jitqies bħala sitt xhur wara[108]. Madankollu, fil-kuntest tal-analiżi tal-impatt, terminu itwal spiss ifisser perjodu itwal, jiġifieri 24 xahar jew aktar wara l-interventi.
Grupp ta' trattament	Grupp ta' persuni, intrapriżi jew unitajiet oħrajn, li jibbenefikaw minn intervent jew li huma esposti għal intervent (dan jista' jkun l-offerta ta' trattament jew ir-riċevuta attwali tiegħu).

[106] Ara OECD, 2010.
[107] Ara Il-Kummissjoni Ewropea, 2013.
[108] Ara Il-Kummissjoni Ewropea, 2021a – u Il-Kummissjoni Ewropea, 2018.

Biblijografija

Ashenfelter, O. (1978). Estimating the effect of training programmes on earnings, Review of Economics and Statistics, 6, paġni 47-57. https://www.jstor.org/stable/1924332?origin=crossref

Axdorph E, Egebark J., Lundström T., Özcan G. (2019) Effekter av förstärkta förmedlingsinsatser för unga arbetssökande – Resultat från utvärderingen av Ung framtid. Arbetsförmedlingen

Baran J. *et al*. (2016). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. I Raport Wskaźnikowy. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE49.pdf

Baran J. *et al*. (2017). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój II Raport wskaźnikowy. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE196.pdf

Baran J. *et al*. (2018). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój III Raport wskaźnikowy. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE197.pdf

Baran J. *et al*. (2018a).Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. II Raport Tematyczny. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE221.pdf

Bazzoli M., De Poli S., Rettore E., Schizzerotto A.(2018). Are Vocational Training Programmes Worth Their Cost? Evidence from a Cost-Benefit Analysis. In Politica Economica/Journal of Economic Policy Vol. XXXIV(3), paġ. 215-240. https://www.rivisteweb.it/doi/10.1429/92119

Bloom, H. S. (1995). Minimum detectable effects: A simple way to report the statistical power of experimental designs, Evaluation Review, 8(2), 225-246. https://cpb-us-e2.wpmucdn.com/sites.uci.edu/dist/1/1159/files/2021/03/Bloom-MDES-Eval-Rev-1995-Bloom.pdf

Bloom, H. S. (2009) Modern regression discontinuity analysis, Dokumenti ta' Ħidma tal-MDRC dwar il-Metodoloġija tar-Riċerka, New York: MDRC. https://www.mdrc.org/publication/modern-regression-discontinuity-analysis

Boockmann B. *et al*. (2017). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE189.pdf

Boockmann B. *et al*. (2018). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE52.pdf

Boockmann B. *et al*. (2019). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE94.pdf

Boockmann B. *et al*. (2021). Evaluation des ESF-Bundesprogramms zur Eingliederung langzeitarbeitsloser Leistungsberechtigter nach dem SGB II auf dem allgemeinen Arbeitsmarkt. Im Auftrag des Bundesministeriums für Arbeit und Soziales. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE202.pdf

Borik V. *et al*. (2015). The net effects of graduate work experience and the promotion of self-employment. Technical Report. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/SKE8.pdf

Bratti M. *et al*. (2018). Vocational Training for Unemployed Youth in Latvia: Evidence from a Regression Discontinuity Design IZA DP No. 11870. http://ftp.iza.org/dp11870.pdf

Bratu C. *et al*. (2014). Knowledge gaps in evaluating labour market and social inclusion policies. Din il-pubblikazzjoni identifikat 39 evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali tal-FSE fil-perjodu ta' programmazzjoni 2007-2013. doi:10.2788/083390. https://op.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/d0e73217-2a40-47af-a5c3-a700dcd47da3/language-en

Bredgaard, T. (2015). Evaluating what Works for whom in active Labour market policies. European Journal of Social Security, 17(4), 436-452. https://doi.org/10.1177/138826271501700403

Bryson, A., Dorsett, R. u Purdon, S. (2002) The use of propensity score matching in the evaluation of active labour market policies, id-Dipartiment għax-Xogħol u l-Pensjonijiet, Dokument ta' Ħidma Nru. 4. http://eprints.lse.ac.uk/4993/1/The_use_of_propensity_score_matching_in_the_evaluation_of_active_labour_market_policies.pdf

Caliendo M., Kopeinig S., (2008), Some practical Guidance for the implementation of propensity score matching. Journal of Economic Surveys; Volum 22, l-Ewwel Ħarġa - Paġni 31-72. https://doi.org/10.1111/j.1467-6419.2007.00527.x

Caliendo, M., Mahlstedt, R., & Mitnik, O. A. (2017). Unobservable, but unimportant? The relevance of usually unobserved variables for the evaluation of labour market policies. Labour Economics, 46, 14-25. https://doi.org/10.1016/j.labeco.2017.02.001

Card, D., Ibarraran, P. u Villa, J. M. (2011). Building in an evaluation component for active labour market programs: a practitioner's guide, Dokument ta' Diskussjoni Nru. 6085, Bonn, il-Ġermanja: IZA. http://ftp.iza.org/dp6085.pdf

Card D., Kluve J., Weber A. (2017). What works? A meta-analysis of recent active labor market program evaluations. Journal of the European Economic Association, Volum 16, Ħarġa 3, Ġunju 2018, Paġni 894–931, https://doi.org/10.1093/jeea/jvx028

Iċ-Ċentru għall-Kontroll u l-Prevenzjoni tal-Mard - CDC (2013). Good Evaluation Questions: Checklist to Help Focus Your Evaluation. Id-Dipartiment tas-Saħħa u s-Servizzi Umani - l-Istati Uniti tal-Amerka. http://www.cdc.gov/asthma/program_eval/AssessingEvaluationQuestionChecklist.pdf

Danmarks Statistik (2017). Effektmåling og monitorering 2016 - strukturfondsindsatsen i Syddanmark. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DKE7.pdf

Danmarks Statistik (2018). Effektmåling af den Virksomhedsrettede Strukturfondsindsats 2007-2013. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DKE10.pdf

Diaz J. M. *et al*. (2019). Evaluación del PO-FSE 2014/2020 del Principado de Asturias para el informe anual a presentar en 2019. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ESE101.pdf

Ecorys, Ismeri Europa (2020) Study supporting the evaluation of ESF support to education and training (Thematic Objective 10) għall-Kummissjoni, id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni. https://op.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/d0c1a558-077d-11eb-a511-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-173162502

Il-Kummissjoni Ewropea (2007): Indicative Guidelines on evaluation methods: evaluation during the programming period. Dokument ta' ħidma nru. 5. DĠ Politika Reġjonali. https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2007/working/wd5_ongoing_en.pdf

Il-Kummissjoni Ewropea (2013): EVALSED: The resource for the evaluation of Socio-Economic Development. Verżjoni aġġornata. https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/guide/guide_evalsed.pdf

Il-Kummissjoni Ewropea (2017) Strumenti għal Regolamentazzjoni Aħjar, Għodda #47 dwar

Evaluation criteria and questions https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/better-regulation-toolbox-47_en_0.pdf

Il-Kummissjoni Ewropea (2018) Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy, European Social Fund. Guidance document. https://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/ged/ESF%20monitoring%20and%20evaluation%20guidance.pdf

Il-Kummissjoni Ewropea (2019) Advanced counterfactual evaluation methods. Guidance document. doi:10.2767/464242. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8254&furtherPubs=yes

Il-Kummissjoni Ewropea (2020) Counterfactual impact evaluation of European Social Fund interventions in practice. Guidance document for Managing Authorities. doi:10.2767/55495. https://op.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/f82c5fb8-bb40-11ea-811c-01aa75ed71a1/language-mt

Il-Kummissjoni Ewropea (2020) How to use administrative data for European Social Funds counterfactual impact evaluations. A step-by-step guide for managing authorities. https://op.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/d96feed3-f30c-11ea-991b-01aa75ed71a1

Il-Kummissjoni Ewropea (2021) Ir-Regolament (UE) 2021/1060 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta’ Ġunju 2021 li jistipula dispożizzjonijiet komuni dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, il-Fond Soċjali Ewropew Plus, il-Fond ta’ Koeżjoni, il-Fond għal Tranżizzjoni Ġusta u l-Fond Ewropew għall-Affarijiet Marittimi, is-Sajd u l-Akkwakultura u r-regoli finanzjarji għalihom u għall-Fond għall-Ażil, il-Migrazzjoni u l-Integrazzjoni, il-Fond għas-Sigurtà Interna u l-Istrument għall-Appoġġ Finanzjarju għall-Ġestjoni tal-Fruntieri u l-Politika dwar il-Viżi

Il-Kummissjoni Ewropea (2021a): Common Indicators Toolbox Working document. Ġunju 2021. https://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/2021/ged/toolbox_june_2021_final.pdf

Fondazione G. Brodolini, Metis GmbH, Applica, Ockham IPS (2020). Study for the Evaluation of ESF Support to Employment and Labour Mobility (Thematic Objective 8), għall-Kummissjoni Ewropea, id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni. https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=22899&langId=en

Frolich, M (2004) Programme evaluation with multiple treatments, Journal of Economic Surveys, 18(2), paġni 181-224. https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.620.9209&rep=rep1&type=pdf

Guthmuller S., Meroni E.C., Evaluation of the higher education grant system for less privileged students in Portugal. JRC technical Report. Għadu ma ġiex ippubblikat.

Hagglund, P. (2006). A description of three randomised experiments in Swedish labour market policy, Institute for Labour Market Policy Evaluation, Rapport 2006:4. https://www.ifau.se/globalassets/pdf/se/2006/r06-04.pdf

Heckman, J. J., Ichimura, H., Smith, J. u Todd, P. (1998) Characterizing selection bias using experimental data. F’Econometrica, Vol. 66, Nru. 5. pp. 1017-1098. http://jenni.uchicago.edu/papers/Heckman_Ichimura_etal_1998_Econometrica_v66_n5_r.pdf

Hunger K. u Sattler K. (2017). Evaluationsbericht zum spezifischen Ziel A 1.1. im Rahmen der Evaluierung des Operationellen Programms des Europäischen Sozialfonds in Baden-Württemberg 2014–2020. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE26.pdf

Holland, P. W. (1986). Statistics and Causal Inference, Journal of the American Statistical Association, 81 (396), 945-960 DOI: 10.1080/01621459.1986.10478354. http://people.umass.edu/~stanek/pdffiles/causal-holland.pdf

IAW Institut für Angewandte Wirtschaftsforschung - ISG Institut für Sozialforschung und Gesellschaftspolitik, GmbH (2015). Evaluation der Modellprojekte "Bürgerarbeit". Endbericht.

http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE7.pdf

ICF, Cambridge Econometrics and Eurocentre (2020) Study supporting the 2020 evaluation of promoting social inclusion, combating poverty and any discrimination by the European Social Fund (Thematic Objective 9), għall-Kummissjoni Ewropea, id-Direttorat Ġenerali tal-Impjiegi, l-Affarijiet Soċjali u l-Inklużjoni. https://op.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/8788ec85-2308-11eb-b57e-01aa75ed71a1

Indecon (2016). Indecon Evaluation of JobBridge Activation Programme. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/IEE2.pdf

Instytut Badań Strukturalnych, Imapp, IQS. (2015). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. I Raport Tematyczny. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE34.pdf

Ires Piemonte. (2019). Misure di sostegno all'imprenditorialitá. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE61.pdf

Isfol (2016). Primo rapporto di valutazione del piano italiano Garanzia giovani. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE13.pdf

Ismeri Europa (2018). I Rapporto tematico di valutazione – I risultati di PIPOL. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE36.pdf

Ismeri Europa – Ecorys – l-Istitut għall-Istudji dwar l-Impjiegi. (2019). Pilot and feasibility study on the sustainability and effectiveness of results for European Social Fund participants using counterfactual impact evaluations. doi:10.2767/39339. https://op.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/84cc9eb9-b33d-11e9-9d01-01aa75ed71a1

Ivanov B. *et al*., 2020, Do Job creation schemes improve the social integration and well-being of the long-term unemployed?, Labour Economics. https://doi.org/10.1016/j.labeco.2020.101836.

Kalinowski H. (2020). Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój V Raport wskaźnikowy. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE296.pdf

Kalinowski H. *et al*., 2020 Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój Raport końcowy. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE339.pdf

Kluve, J., Lehmann, H., & Schmidt, C. M. (2008). Disentangling treatment effects of Active Labor Market Policies: The role of labor force status sequences. Labour Economics, 15(6), 1270-1295. https://doi.org/10.1016/j.labeco.2007.12.002

Krug, G u Stephan, G. (2011) Is contracting-out intensified placement services more effective than in-house production? Evidence from a randomized field experiment, Dokumenti ta' Diskussjoni ta' LASER - Dokument Nru. 5, http://doku.iab.de/externe/2011/k110912303.pdf

Lammers M. u Kok L. (2021). Are active labor market policies (cost-)effective in the long run? Evidence from the Netherlands. F'Empirical Economics 60:1719–1746. https://doi.org/10.1007/s00181-019-01812-3

Lang, J. (2021) Employment effects of language training for unemployed immigrants. J Popul Econ (2021). https://doi.org/10.1007/s00148-021-00832-7

Martini, A. (2009). Counterfactual impact evaluation: what it can (and cannot) do for cohesion policy, imħejjija għas-sitt Konferenza Ewropea dwar l-Evalwazzjoni tal-Politika ta' Koeżjoni, Varsavja, it-30 ta' Novembru.

https://ec.europa.eu/regional_policy/archive/conferences/evaluation2009/abstracts/martini.doc

Morgan, S. L. u Winship, C. (2014) Counterfactual and causal inference: Methods and principles for social research. It-tieni edizzjoni. Cambridge u New York: Cambridge University Press.

OECD (2010), Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management, Pariġi. https://www.oecd.org/dac/evaluation/2754804.pdf

Openfield (2019). Analiza skuteczności i efektywności dotacji na założenie działalności gospodarczej udzielonych wramach 8 osi priorytetowej RPO WM - komponent 3. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE312.pdf

Palczyńska M. *et al*. (2019) Badanie efektów wsparcia zrealizowanego na rzecz osób młodych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój IV Raport wskaźnikowy. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE274.pdf

Pomatto G. (2017). L'attuazione del Buono per Servizi al Lavoro nella Regione Piemonte. Ires Piemonte. http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE55.pdf

Pomatto G. (2019). Buoni per servizi al lavoro nella Regione Piemonte: qualità percepita dai destinatari e meccanismi dell'attuazione. Ires Piemonte. http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE77.pdf

Pompili M., Giorgetti I. (2020). Rapporto di Placement. Servizio di attività di valutazione del POR FSE 2014/2020 – Regione Marche. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE115.pdf

Pompili M., Giorgetti I. (2020a). Rapporto tematico "Disoccupazione di lunga durata". Servizio di attività di valutazione del POR FSE 2014/2020 – Regione Marche. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/ITE214.pdf

Poy S. (2019). Gli effetti occupazionali del buono per servizi al lavoro nella Regione Piemonte: prime evidenze. Misura per disoccupati da almeno 6 mesi, anno 2017. Ires Piemonte. http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE123.pdf

Poy S (2020). Nuove evidenze sull'effetto occupazionale del buono per servizi al lavoro. Target persone disoccupate da almeno 6 mesi. Ires Piemonte. http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/ITE245.pdf

Re-source Pracownia Badań i Doradztwa (2015). Ocena działań na rzecz wydłużenia aktywności zawodowej osób starszych w kontekście niekorzystnej sytuacji demograficznej w województwie lubelskim. http://files.evaluationhelpdesk.eu/evaluations/PLE126.pdf

Riccio J., Friedlander, D., Freedman S. (1994). GAIN: Benefits, Costs, and Three-Year Impacts of a Welfare-to-Work Program, MDRC, NYC https://www.mdrc.org/publication/gain-benefits-costs-and-three-year-impacts-welfare-work-program

Scheller F. u Seidel K. (2020). Zweiter Evaluationsbericht zum spezifischen Ziel A 1.1: Teilnehmer*innenperspektive und Wirkungsanalyse. im Rahmen der Evaluierung des Operationellen Programms des Europäischen Sozialfonds in Baden-Württemberg 2014–2020. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/DEE171.pdf

Shadish, W. R., Cook, T. D. u Campbell, D. T. (2002). Experimental and quasi-experimental designs for generalised causal inference, Boston, l-Istati Uniti: Houghton Mifflin Company.

Stern E. *et al*. (2012). Broadening the range of designs and methods for impact evaluations, id-Dipartiment għall-Iżvilupp Internazzjonali tar-Renju Unit, Dokument ta' Ħidma 38. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57a08a6740f0b6497400059e/DFIDWorkingPaper38.pdf

WK Kellog Foundation (2004). Logic Model Development Guide. https://www.wkkf.org/resource-directory/resources/2004/01/logic-model-development-guide

Małgorzata Z. et al. (2020). Ocena wpływu wsparcia RPOWP na popularyzację szkolnictwa zawodowego w województwie podlaskim. Raport końcowy. http://files.evaluationhelpdesk.eu/Evaluations/PLE359.pdf

Annessi

Anness 1. Aktar qari

Dan li ġej huwa qari ssuġġerit għall-persunal tal-awtorità maniġerjali interessat f'aktar dettalji dwar kwistjonijiet li jissemmew f'din il-Gwida. Il-letteratura dwar l-evalwazzjoni hija vasta. Din il-lista hija maħsuba biex tindika diskussjonijiet ewlenin affidabbli li jipprovdu informazzjoni utli immedjatament għall-ippjanar tas-CIE. Wara kull konsiderazzjoni tiġi pprovduta deskrizzjoni qasira tal-biċċa l-kbira tas-sorsi.

Evalwazzjoni Ġenerali

- Rossi, Peter H., Mark W. Lipsey, u Gary T. Henry. (2018). Evaluation: A Systematic Approach. It-tmien edizzjoni. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

  Il-ktieb akkademiku klassiku dwar il-prattika u l-metodi tal-evalwazzjoni. Jinkludi metodi u eżempji.

- Gertler, Paul J.; Martinez, Sebastian; Premand, Patrick; Rawlings, Laura B.; Vermeersch, Christel M. J. (2016). Impact Evaluation in Practice, it-Tieni Edizzjoni. Washington, DC: Inter-American Development Bank and World Bank. © World Bank. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/25030 (Disponibbli bl-Ingliż, bil-Portugiż u bl-Ispanjol.)

  Bħall-Gwida preżenti, dan il-manwal jibda b'evalwazzjoni klassika (RCT) u mbagħad jikkunsidra alternattivi. Filwaqt li huwa miktub għall-maniġers tal-programmi f'pajjiżi b'introjtu aktar baxx, id-diskussjoni hija rilevanti u applikabbli faċilment fil-kuntest tal-Istati Membri tal-UE.

- White, H., u Raitzer, D. A. (2017). Impact evaluation of development interventions: A practical guide . Bank Asjatiku tal-Iżvilupp. https://www.adb.org/sites/default/files/publication/392376/impact-evaluation-development-interventions-guide.pdf

  Bħal f'Gertler *et al*. (2016) imsemmi hawn fuq, dan il-manwal ta' gwida – filwaqt li jindirizza l-evalwazzjoni tal-impatt tal-interventi f'pajjiżi b'introjtu baxx u medju – jippreżenta diskussjoni komprensiva dwar il-metodi ġenerali tas-CIE. Aktar tekniku minn Gertler *et al*. (2016), madankollu b'ħafna għarfien prattiku li jista' jkun ta' interess għall-maniġers tal-programmi tal-FSE.

- Il-Kummissjoni Ewropea (2019) Advanced counterfactual evaluation methods. Guidance document. doi:10.2767/464242. https://op.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/11968bbb-fac9-11e9-8c1f-01aa75ed71a1/language-en

  Id-dokument jippreżenta metodi ta' evalwazzjoni tal-impatt kontrofattwali reċenti u aktar avvanzati, bħal analiżi tas-sekwenza, tqabbil dinamiku u kontrolli sintetiċi.

- Csillag Marton, Kreko Judi u Scharle Agota. (2020). Counterfactual evaluation of youth employment policies. Imħejjija taħt il-proġett "Sħubija għall-Impjiegi taż-Żgħażagħ". http://yepartnership.ibs.org.pl/content/uploads/2021/02/Methodological-guide.pdf (Disponibbli bl-Ingliż, bl-Ispanjol, bl-Ungeriż (it-traduzzjoni tinsab għaddejja), bit-Taljan u bil-Pollakk)

  Din hija introduzzjoni "pass pass" għall-evalwazzjoni kontrofattwali tal-politiki tas-suq tax-xogħol għaż-żgħażagħ, b'enfasi fuq l-użu tad-*data* amministrattiva. Il-kwistjonijiet huma ppreżentati abbażi tal-problemi prattiċi ffaċċjati f'erba' CIEs ta' sussidji għar-reklutaġġ taż-żgħażagħ fi Spanja, fl-Ungerija, fl-Italja u fil-Polonja.

- HM Treasury (ir-Renju Unit) (2020). The Magenta Book: Guidance for evaluation. Londra: The Agency. https://www.gov.uk/government/publications/the-magenta-book

  Il-ktieb "Magenta" jipprovdi dettalji dwar il-metodoloġija ta' evalwazzjoni. Dawn id-dokumenti huma interessanti bħala eżempji ta' perspettiva ta' evalwazzjoni interna tal-gvern.

Provi kkontrollati magħżula b'mod każwali

- White H. (2013) An introduction to the use of randomised control trials to evaluate development interventions, Journal of Development Effectiveness, 5:1, 30-49, DOI: 10.1080/19439342.2013.764652 https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/19439342.2013.764652
- White, H., Sabarwal S. u T. de Hoop, (2014). Randomized Controlled Trials (RCTs), Sommarji Metodoloġiċi: Evalwazzjoni tal-Impatt 7, l-Uffiċċju tar-Riċerka tal-UNICEF, Firenze. https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/brief_7_randomized_controlled_trials_eng.pdf

  Żewġ introduzzjonijiet mhux tekniċi għal-loġika tal-RCT, b'diskussjoni ta' diversi disinji u kritika tal-RCT.
- Glennerster, R., & Takavarasha, K., (2013). Running Randomized Evaluations: A Practical Guide, Princeton University Press, Princeton, NJ.

  Il-ktieb huwa gwida pass dwar kif għandhom jitfasslu u jiġu implimentati l-RCTs fil-qasam tal-programmi soċjali. Huwa jistrieħ fuq l-RCTs konkreti mwettqa minn Abdul Latif Jameel Poverty Action Lab.

Id-differenza fid-differenzi

- Card, David, Pablo Ibarrarán u Juan Miguel Villa. (2011). Building in an Evaluation Component for Active Labor Market Programs: A Practitioner's Guide. IZA Discussion Paper No. 6085. Bonn: Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit. http://ftp.iza.org/dp6085.pdf

  Jikkuntrasta d-Differenza fid-Differenzi mal-RCT.
- Lechner, M. (2011) The Estimation of Causal Effects by Difference-in-Difference Methods. Foundations and Trends in Econometrics. Vol. 4, Nru. 3 (2010) 165–224 DOI: 10.1561/0800000014. https://michael-lechner.eu/ml_pdf/journals/2011_Lechner_DiD_2011_ECO%200403%20Lechner_darf%20aufs%20Netz.pdf

  Dan id-dokument jiddiskuti l-approċċ ta' DID fil-fond, kif ukoll xi wħud mill-kwistjonijiet ewlenin fl-applikazzjoni tiegħu. Qed jiġu ppreżentati wkoll estensjonijiet tad-DID, bħal applikazzjonijiet mhux lineari u tqabbil tal-punteġġ ta' propensità mad-DID.
- Fredriksson A. u de Oliveira G. M. (2019) Impact evaluation using Difference-in-Differences. RAUSP Management Journal Vol. 54 Nru. 4, pp. 519-532. DOI 10.1108/RAUSP-05-2019-0112 https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/RAUSP-05-2019-0112/full/pdf?title=impact-evaluation-using-difference-in-differences

  Ħarsa ġenerali lejn il-metodi tad-DID, b'rakkomandazzjonijiet prattiċi
- Card, David u Alan B. Krueger. (1994). Minimum Wages and Employment: A Case Study of the Fast-Food Industry in New Jersey and Pennsylvania. American Economic Review, 84 (4), 774–775. https://davidcard.berkeley.edu/papers/njmin-aer.pdf

  L-eżempju klassiku tal-applikazzjoni ta' teknika tad-differenza fid-differenzi.

Varjabbli strumentali

- Morgan, Stephen L., u Christopher Winship. (2014). Counterfactuals and Causal Inference: Methods and Principles for Social Research. It-tieni edizzjoni. Cambridge u New York: Cambridge University Press.

Dan huwa rieżami kemxejn tekniku tal-metodi tas-CIE bl-użu ta' terminoloġija soċjoloġika. Il-Kapitolu 9, "Stimaturi tal-Varjabbli Strumentali ta' Effetti Kawżali" (pp. 291-324) jipprovdi ħarsa ġenerali lejn il-loġika tal-istima IV u l-proċeduri għaliha.

- Kuhn, Andreas, Jean-Philippe Wuellrich u Josef Zweimüller. 2010. Fatal Attraction? Access to Early Retirement and Mortality. IZA Discussion Paper No.5160. Bonn: Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit. http://ftp.iza.org/dp5160.pdf

  Dan juża l-varjazzjoni reġjonali fil-bidla fl-età tal-irtirar fl-Awstrija bħala varjabbli strumentali fi studju tal-effett tal-irtirar bikri fuq is-saħħa tal-ħaddiema.

- Galiani, S., Rossi, M. A., & Schargrodsky, E. (2011). Conscription and crime: Evidence from the Argentine draft lottery. *American Economic Journal: Applied Economics*. https://www.aeaweb.org/articles?id=10.1257/app.3.2.119

  L-użu innovattiv u illustrattiv ta' abbozz ta' lotterija magħżul b'mod każwali (għal lieva f'servizz militari) bħala varjabbli strumentali. Studju li jinqara ħafna, prototipiku għal linja ta' riċerka li tuża proċeduri ta' lotterija bħala strumenti.

Tqabbil

- Heinrich, Carolyn, Alessandro Maffioli u Gonzalo Vázquez. 2010. A Primer for Applying Propensity Score Matching. Impact-Evaluation Guidelines Technical Notes Nru. IDB-TN-161. Washington: Il-Bank Interamerikan tal-Iżvilupp. https://publications.iadb.org/publications/english/document/A-Primer-for-Applying-Propensity-Score-Matching.pdf

  Bħall-gwida dwar id-diskontinwità tar-rigressjoni ta' hawn taħt, din hija miktuba sabiex minnha jibbenefikaw maniġers tal-evalwazzjoni infurmati.

- Caliendo M., Kopeinig S., (2008), Some practical Guidance for the implementation of propensity score matching. Journal of Economic Surveys; Volum 22, l-Ewwel Ħarġa - Paġni 31-72. https://doi.org/10.1111/j.1467-6419.2007.00527.x

  Test klassiku dwar l-għażliet li għandhom isiru fl-implimentazzjoni tal-PSM (f'termini ta' stima, algoritmi ta' tqabbil, valutazzjoni tal-kwalità tat-tqabbil, sensittività tal-effetti tat-trattament stmati).

- Harris, H. u Horst, S. J. (2016) A Brief Guide to Decisions at Each Step of the Propensity Score Matching Process, Practical Assessment, Research, and Evaluation: Volum 21, Artikolu 4. DOI: https://doi.org/10.7275/yq7r-4820. Disponibbli fuq: https://scholarworks.umass.edu/pare/vol21/iss1/4.

  Simili għall-artikolu preċedenti.

Disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni

- Jacob, Robin, Pei Zhu, Marie-Andrée Somers u Howard Bloom. (2012). A Practical Guide to Regression Discontinuity. New York: MDRC. https://www.mdrc.org/sites/default/files/RDD%20Guide_Full%20rev%202016_0.pdf

  Diskussjoni eċċezzjonalment aċċessibbli u bir-reqqa tal-metodoloġija ta' diskontinwità tar-rigressjoni li tinkludi biblijografija magħżula bir-reqqa

- Lee, D. S. u Lemieux T. (2009), Regression discontinuity designs in economics, Dokument ta' Ħidma tal-NBER Nru. 14723, l-Uffiċċju Nazzjonali tar-Riċerka Ekonomika, Cambridge, MA, 2009. http://www.nber.org/papers/w14723.pdf?new_window=1

  Id-dokument huwa tip ta' "gwida għall-utenti" għad-Diskontinwità tar-Rigressjoni (DR) li tipprovdi deskrizzjoni tal-loġika tal-metodu u li turi modi differenti ta' kif jiġu stmati d-disinji tad-DR.

Anness 2. Deskrizzjoni ssuġġerita tal-kors tas-CIE

Kors introduttorju fis-CIEs għall-MAs u għall-uffiċjali jista' jkopri dawn li ġejjin:

- Introduzzjoni għall-approċċi tal-evalwazzjoni: evalwazzjonijiet tal-proċess (għaliex huma importanti u kif inhuma relatati mas-CIEs) u evalwazzjonijiet tal-impatt (approċċi kontrofattwali u bbażati fuq it-teorija)
- X'inhuma s-CIEs? X'mistoqsijiet tal-evalwazzjoni jistgħu jwieġbu CIEs b'saħħithom? Għal liema kriterji tal-evalwazzjoni s-CIEs jipprovdu evidenza ewlenija? Għaliex huma importanti s-CIEs?
- Kif jaħdmu? (Gruppi ttrattati u ta' kontroll, tqabbil "tal-ewwel u wara", prinċipji ta' inferenza)
- Ħarsa ġenerali lejn il-metodoloġiji tas-CIE (il-karatteristiċi, il-punti ta' saħħa u d-dgħufijiet ta' kull metodu)
  - Prova ta' kontroll magħżula b'mod każwali
  - Tqabbil
  - Differenza fid-differenza/i
  - Disinn tad-diskontinwità tar-rigressjoni
  - Varjabbli strumentali
  - Indikazzjoni ta' metodi possibbli oħrajn (pereżempju, tekniki għal analiżijiet spazjali)
- Rekwiżiti tad-*data*
  - Rekwiżiti għall-gruppi ttrattati u ta' kontroll
  - Sorsi possibbli (monitoraġġ tal-FSE, settijiet tad-*data* amministrattivi, stħarriġ)
  - Ir-regoli tal-GDPR
- Ħarsa ġenerali lejn il-passi ta' implimentazzjoni:
  - L-ippjanar tas-CIEs (pjan ta' evalwazzjoni, il-fattibbiltà ta' CIE)
  - Il-kummissjonar tas-CIEs (termini ta' referenza, kriterji u metodi tal-għażla)
  - Il-ġestjoni tas-CIEs (il-verifika tar-riżultati tanġibbli u l-interazzjoni mal-evalwatur)
  - It-tixrid tas-sejbiet mis-CIEs (it-tipi ta' udjenza u ta' mezzi ta' komunikazzjoni).

Kors strutturat kif imsemmi hawn fuq għandu jinkludi eżempji prattiċi li għandhom jiġu żviluppati f'workshops u jdum għaddej bejn jumejn u tlett ijiem. Approċċ wieħed għall-għoti ta' kors bħal dan ikun li tiġi adottata metodoloġija ta' tagħlim ibbażata fuq il-problemi u li tintuża miżura ta' politika tal-programm bħala l-każ konkret li għandu jiġi żviluppat.

Anness 3. Evalwazzjonijiet tal-Impatt Kontrofattwali – Eżempji msemmija fil-Gwida

Tabella 6 Il-karatteristiċi tas-CIEs imsemmija fil-Gwida bħala eżempji

Pajjiż	Titolu - sena	Il-politika evalwata u l-perjodu ta' trattament osservat	Metodu	Grupp Ittrattat u ta' Kontroll – definizzjoni u daqs	Varjabbli tal-eżiti	Perjodu ta' osservazzjoni	*Data*
l-Iżvezja	Effetti ta' appoġġ intensifikat għaż-żgħażagħ li qed ifittxu impjieg - Riżultati mill-evalwazzjoni ta' "Futur Żagħżugħ" (2019)	Appoġġ intensifikat tas-servizz pubbliku tal-impjiegi għal dawk li qed ifittxu impjieg Ġunju 2017 - Jannar 2018	Prova ta' kontroll magħżula b'mod każwali (RCT)	TG: Żgħażagħ fl-età ta' bejn it-18 u l-24 sena assenjati b'mod każwali biex jirċievu l-appoġġ intensifikat CG: Żgħażagħ fl-età ta' bejn it-18 u l-24 sena assenjati b'mod każwali biex jirċievu appoġġ regolari TG: 2792 - CG: 1897	-proporzjon ta' persuni qiegħda -% tal-flussi ta' ħruġ għax-xogħol -l-għadd medju ta' jiem fil-qgħad	12-il xahar wara d-dħul	-Reġistri Pubbliċi tal-Impjiegi għall-varjabbli tal-eżiti -Stħarriġ tal-uffiċjali tal-impjiegi u tal-intermedjarji biex titkejjel l-intensità tal-appoġġ ipprovdut
L-Italja (Marche)*	L-impatti tal-interventi tal-FSE ffinanzjati fil-perjodu 2014-2020 għal persuni qiegħda fit-tul fir-reġjun ta' Marche (2020)	Internships, esperjenzi ta' xogħol, boroż ta' studju tax-xogħol, vawċers ta' taħriġ għal persuni qiegħda (fosthom LTU) 2017 - Lulju 2019	Tqabbil tal-punteġġ ta' propensità (PSM)	TG: Persuni qiegħda fit-tul ittrattati CG: Persuni qiegħda fit-tul fil-perjodu 2016-2018 irreġistrati fil-PESs TG: 526 għal internships, 1058 għal boroż ta' studju tax-xogħol, 236 għal esperjenzi ta' xogħol fil-muniċipalitajiet u 241 għal vawċers ta' taħriġ - CG: 77255	- il-probabbiltà li jkunu impjegati f'ċertu żmien wara l-interventi - il-probabbiltà li jkunu impjegati f'kuntratt indefinit - l-għadd ta' jiem maħduma perjodu wara l-interventi	6 xhur, 9 xhur, 12-il xahar, 15-il xahar u 18-il xahar wara d-dħul fl-interventi	- *Data* ta' Monitoraġġ tal-FSE għall-grupp ittrattat - *Data* amministrattiva mill-PESs dwar il-persuni rreġistrati - *Data* amministrattiva dwar kuntratti ta' xogħol attivati fir-Reġjun (Comunicazioni Obbligatorie - COB)
Il-Polonja (Lubelskie)*	Evalwazzjoni tal-miżuri għall-ħaddiema akbar fl-età f'Lubelskie ffinanzjati mill-FSE fil-perjodu ta' programmazzjoni 2007-2013 (2015)	Diversi tipi ta' politiki attivi tas-suq tax-xogħol 2007-2013	PSM + id-Differenzi fid-Differenzi (DID)	TG: Kampjun ta' persuni qiegħda ta' 50 sena u aktar li rċevew appoġġ CG: Persuni qiegħda ta' 50 sena u aktar li ma pparteċipaw fl-ebda miżura u li kienu rreġistrati f'Uffiċċju Reġjonali tal-Impjiegi fiż-żmien meta l-membri tal-grupp ittrattat ħadu sehem fil-programm evalwat TG: 145 - CG: 67102	-il-probabbiltà li joħorġu mill-kundizzjoni ta' persuni qiegħda rreġistrati	6 xhur, 12-il xahar u 18-il xahar wara d-dħul fl-interventi	- *Data* amministrattiva mill-PESs
Il-Latvja	Vocational Training for Unemployed Youth in Latvia: Evidence from a Regression Discontinuity Design (2018)	Taħriġ vokazzjonali mmirat lejn in-NEETs 15-29 2014-2015	Disinn ta' Diskontinwità tar-Rigressjoni (RDD)	TG: Persuni qiegħda li pparteċipaw fit-taħriġ Vokazzjonali fi żmien sena mid-data tar-reġistrazzjoni CG: Persuni qiegħda rreġistrati bejn Ġunju 2013 u Diċembru 2015 li ma jipparteċipaw fl-ebda miżura TG: 898 -CG: 10717	-il-probabbiltà li jkunu impjegati fi żmien partikolari wara l-interventi - introjtu	12-36 xahar wara r-reġistrazzjoni	- *Data* amministrattiva mill-Aġenzija tal-Impjiegi tal-Istat (SEA) tal-Latvja - informazzjoni kemm dwar il-parteċipanti kif ukoll dwar dawk li mhumiex parteċipanti rreġistrati bħala persuni qiegħda f'dati speċifiċi - *Data* amministrattiva mis-Servizz tad-Dħul tal-Istat

Pajjiż	Titolu - sena	Il-politika evalwata u l-perjodu ta' trattament osservat	Metodu	Grupp Ittrattat u ta' Kontroll – definizzjoni u daqs	Varjabbli tal-eżiti	Perjodu ta' osservazzjoni	*Data*
							(SRS) - informazzjoni dwar il-kundizzjoni tal-impjieg f'dati differenti u dwar l-introjtu tal-individwi
Il-Ġermanja	L-effetti tat-taħriġ fil-lingwi fuq l-impjiegi għall-immigranti qiegħda (2021)	Korsijiet ta' taħriġ fil-lingwi (+esperjenzi ta' xogħol għal xi wħud minn dawk ittrattati) għal migranti li qed ifittxu impjieg 2014	Varjabbli Strumentali (IV)	TG: parteċipanti migranti li bdew taħriġ fil-lingwa għal finijiet professjonali fl-2014 CG: kampjun aleatorju ta' persuni mhux parteċipanti b'mill-inqas perjodu wieħed ta' ċittadinanza mhux Ġermaniża li ma jipparteċipawx fl-ebda miżura attiva tal-politika tas-suq tax-xogħol jew kors ta' integrazzjoni TG: 8968 - CG: 26463	-il-probabbiltà li jkunu impjegati (Impjieg regolari, Impjieg regolari full-time, Impjieg regolari > 6 xhur, Impjieg b'introjtu ogħla mil-limitu tar-riskju ta' faqar, Impjieg tas-sengħa) - introjtu ta' kuljum u akkumulat minn impjieg regolari - jiem akkumulati f'impjieg regolari	24 xahar wara d-dħul fl-interventi	- Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB) għall-identifikazzjoni taż-żewġ gruppi u għall-varjabbli tal-eżiti - *Data* miġbura b'mod retrospettiv matul laqgħat ma' persuni li qed ifittxu impjieg u ħaddiema fuq il-każijiet (Werdegangshistorie, WGH), għal aktar informazzjoni dwar episodji ta' impjieg indipendenti jew liv tal-ġenituri u dwar l-edukazzjoni u x-xogħol barra mill-pajjiż
L-Italja (Trento)	Are Vocational Training Programmes Worth Their Cost? Evidenza minn Analiżi tal-Kostijiet u l-Benefiċċji (2018)	Korsijiet ta' taħriġ vokazzjonali għal persuni qiegħda 2010-2011	PSM	TG: parteċipanti qiegħda f'korsijiet vokazzjonali, iffinanzjati minn riżorsi provinċjali u mill-FSE CG: persuni rreġistrati bħala qiegħda fid-data tal-bidu ta' korsijiet ta' taħriġ individwali fir-reġistri tal-PES lokali TG: 818 (korsijiet tal-provinċja), 114 (korsijiet tal-FSE) - CG: 17236 (relatati ma' korsijiet tal-provinċja), 1152 (relatati ma' korsijiet tal-FSE)	-il-probabbiltà li jkunu impjegati -qligħ	3 xhur, 6 xhur, 12-il xahar, 18-il xahar, 24 xahar u 36 xahar wara d-dħul fl-interventi	- *Data* ta' Monitoraġġ tal-FSE għall-grupp ittrattat - *Data* amministrattiva mill-PESs dwar il-persuni rreġistrati - *Data* amministrattiva dwar il-kuntratti tax-xogħol attivati fir-Reġjun (Comunicazioni Obbligatorie - COB) - *Data* amministrattiva dwar id-dikjarazzjonijiet tat-taxxa mill-INPS - *Data* amministrattiva mid-Dipartiment tal-Edukazzjoni tal-Provinċja
Il-Ġermanja	L-iskemi għall-ħolqien tal-impjiegi jtejbu l-integrazzjoni soċjali u l-benesseri tal-persuni qiegħda fit-tul? (2020)	Skema għall-ħolqien tal-impjiegi (impjiegi sussidjati sa 36 xahar) għal persuni vulnerabbli (LTU) 2015 - Ġunju 2017	PSM	TG: kampjun ta' parteċipanti li wieġbu għall-kwestjonarju kollu CG: persuni mhux parteċipanti rreġistrati mal-PESs u bl-istess kriterji ta' eliġibbiltà tal-grupp ta' kontroll, li wieġbu għall-kwestjonarju kollu	- il-probabbiltà li jkunu impjegati - miżuri suġġettivi ta' sodisfazzjon tal-ħajja, saħħa mentali, appartenenza soċjali, status soċjali	7 xhur, 18-il xahar u 29 xahar mid-dħul fil-programm	- Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB) għall-identifikazzjoni taż-żewġ gruppi u għall-varjabbli tal-eżiti - Stħarriġ għal varjabbli tal-eżiti suġġettivi (Eżiti personali)

Pajjiż	**Titolu - sena**	**Il-politika evalwata u l-perjodu ta' trattament osservat**	**Metodu**	**Grupp Ittrattat u ta' Kontroll – definizzjoni u daqs**	**Varjabbli tal-eżiti**	**Perjodu ta' osservazzjoni**	***Data***
				TG: 2531 fl-ewwel mewġa, 1191 fit-tieni mewġa, 450 fit-tielet mewġa - CG: kif jidher hawn fuq			
Spanja (Asturias)*	Evalwazzjoni tal-PO tal-FSE għal Asturias (2019)	Metodi ta' tagħlim għal gruppi ta' studenti f'riskju ta' tluq bikri mill-iskola (it-tieni u t-tielet sena tal-iskola sekondarja) 2016-2017 sena	PSM	TG: studenti li jipparteċipaw fl-interventi CG: studenti komparabbli f'termini tal-kriterji ta' eliġibbiltà TG: 1053 - CG: 3852	- il-probabbiltà li jgħaddu għas-sena skolastika li jmiss	12-il xahar wara d-dħul	- *Data* amministrattiva dwar l-edukazzjoni: il-bażi tad-*data* SAUCE (il-Ministeru tal-Edukazzjoni)
Il-Portugall	L-evalwazzjoni tas-sistema ta' għotjiet fl-edukazzjoni għolja għal studenti inqas privileġġati fil-Portugall (2020) - li għandha tiġi ppubblikata	Għotjiet għal studenti fl-edukazzjoni għolja li ġejjin minn familji b'introjtu baxx 2021-2018 sena	RDD	TG: studenti li japplikaw għall-ewwel sena akkademika ta' Master jew Baċellerat CG: studenti mhux eliġibbli minħabba li l-introjtu tagħhom huwa ogħla mil-livell limitu stabbilit TG: 130602 - CG: 25400	- il-probabbiltà li jiġu rreġistrati fl-aħħar tal-ewwel sena - l-għadd ta' krediti miksuba fl-aħħar tal-ewwel sena - il-probabbiltà li jiggradwaw - in-numru ta' snin biex jiggradwaw - il-marka finali fil-gradwazzjoni	12-48 xahar mill-għotja	- *Data* amministrattiva dwar l-istudenti li japplikaw għall-għotja (DGES) - *Data* amministrattiva b'informazzjoni dwar il-karriera akkademika u l-progressjoni (DGEEC)
Il-Polonja (Podlaskie)*	Valutazzjoni tal-impatt fuq il-popolarizzazzjoni tal-edukazzjoni vokazzjonali ta' appoġġ mill-PO ta' Podlaskie fil-perjodu 2014-2020 (2020)	Il-proġett tal-FSE "Good Profession - Great Life", li għandu l-għan li jippromwovi l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali u li huwa mmirat għall-iskejjel sekondarji tal-ewwel livell 2017-2019	PSM	TG: kampjun ta' studenti li jipparteċipaw CG: studenti li għandhom karatteristiċi simili għal dawk fil-grupp ittrattat, iżda li ma jipparteċipawx fil-proġett TG: 200 - CG: 384	- l-attendenza fi skola teknika fiż-żmien tal-istudju - l-attendenza fi skola tas-snajja' tal-ewwel grad fiż-żmien tal-istudju - l-attendenza fi skola teknika jew fi skola tas-snajja' tal-ewwel grad fiż-żmien tal-istudju - l-applikazzjoni għal skola post-sekondarja, skola teknika, skola tas-snajja' tal-ewwel grad, skola li tipprovdi taħriġ vokazzjonali	12-36 xahar wara l-interventi	- *Data* dwar il-monitoraġġ - Ir-reġistru nazzjonali tal-popolazzjoni (PESEL) għall-għażla tal-grupp ta' kontroll - Stħarriġ għall-kejl tal-varjabbli tal-eżiti
L-Italja (Piemonte)*	L-effetti fuq l-impjiegi tal-iskema ta' vawċers għas-servizzi tal-impjiegi (Buono servizi lavoro – BSL iffinanzjat mill-PO tal-FSE għal Piemonte, 2014-2020) (2019)	Vawċers għas-servizzi tal-impjiegi (orjentazzjoni + taħriġ + stadju) għal persuni qiegħda vulnerabbli b'perjodu ta' qgħad ta' mill-inqas 6 xhur 2018	PSM	TG: persuni qiegħda ttrattati CG: persuni qiegħda rreġistrati f'PESs b'karatteristiċi simili (persuni ta' 30 sena u persuni qiegħda għal 6 xhur) TG: 8125 - CG: 130000	- il-probabbiltà li jkunu impjegati - il-probabbiltà li jkunu impjegati b'kuntratt indefinit	6 xhur, 12-il xahar u 16-il xahar mill-interventi	- *Data* ta' Monitoraġġ tal-FSE għall-grupp ittrattat - *Data* amministrattiva mill-PESs dwar il-persuni rreġistrati - *Data* amministrattiva dwar il-kuntratti tax-xogħol attivati fir-Reġjun (Comunicazioni Obbligatorie - COB)

Pajjiż	**Titolu - sena**	**Il-politika evalwata u l-perjodu ta' trattament osservat**	**Metodu**	**Grupp Ittrattat u ta' Kontroll – definizzjoni u daqs**	**Varjabbli tal-eżiti**	**Perjodu ta' osservazzjoni**	***Data***
Il-Ġermanja*	Evalwazzjoni tal-programm għall-integrazzjoni ta' persuni qiegħda fit-tul fil-Ġermanja fil-perjodu 2014-2020 (2019)	Miżuri ta' integrazzjoni għal LTU għal 24 xahar jew aktar (impjiegi sussidjati) 2015-2017 sena	DID (Ġiet stmata l-intenzjoni li jingħata trattament)	TG: LTU potenzjalment eliġibbli fil-perjodu tal-programm (mill-2015) CG: persuni li jissodisfaw il-kriterji eliġibbli qabel l-implimentazzjoni tal-programm (2010-2012) TG u CG: 134,515-il persuna għal 237,874 episodju ta' qgħad (35 % għal TG u 65 % għal CG)	– il-probabbiltà li jkunu impjegati (impjieg b'kontribuzzjonijiet soċjali)	24 xahar mill-interventi	- *Data* ta' monitoraġġ amministrattiv mill-Uffiċċju Federali għall-Amministrazzjoni (bażi tad-*data* ta' ZUWES) - Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB) għall-varjabbli tal-eżiti
Il-Ġermanja (Baden-Württemberg)*	It-tieni rapport ta' evalwazzjoni tal-Objettiv Speċifiku A1.1 taħt il-PO tal-FSE għal Baden-Württemberg, 2014-2020 (2020)	Miżuri għall-integrazzjoni tal-persuni qiegħda, speċjalment dawk qiegħda fit-tul u persuni vulnerabbli oħrajn Marzu 2016 - Diċembru 2017	PSM	TG: parteċipant identifikat fil-bażi tad-*data* tal-IEB CG: persuni li jissodisfaw il-kriterji eliġibbli fl-istess perjodu TG: 1578 (minn total ta' 1800) - CG: m/a	– il-probabbiltà li jkunu impjegati (impjieg b'kontribuzzjonijiet soċjali) - il-probabbiltà li jibqgħu fuq il-benefiċċju tal-qgħad	15 xahar mill-interventi	- *Data* dwar il-monitoraġġ - Bijografiji Integrati tal-Impjiegi (IEB) għall-varjabbli tal-eżiti

Nota: TG=Grupp ittrattat, CG=Grupp ta' kontroll
Nota: * tfisser evalwazzjonijiet identifikati fil-Helpdesk.

KIF TAGĦMEL KUNTATT MAL-UE

Personalment

Madwar l-Unjoni Ewropea kollha hemm mijiet ta' ċentri ta' informazzjoni ta' Europe Direct. Tista' ssib l-indirizz tal-eqreb ċentru tiegħek fuq: https://europa.eu/european-union/contact_mt

Fuq it-telefon jew bl-email

Europe Direct huwa servizz li jwieġeb għall-mistoqsijiet tiegħek dwar l-Unjoni Ewropea. Tista' tikkuntattja dan is-servizz:

– permezz ta' numru tat-telefon bla ħlas: 00 800 6 7 8 9 10 11 (xi operaturi jistgħu jitolbu ħlas għal dawn it-telefonati),
– fuq in-numru standard li ġej: +32 22999696 jew
– bl-email fuq: https://europa.eu/european-union/contact_mt

KIF ISSIB TAGĦRIF DWAR L-UE

Online

Informazzjoni dwar l-Unjoni Ewropea bil-lingwi uffiċjali kollha tal-UE hija disponibbli fuq is-sit web tal-Europa fuq: https://europa.eu/european-union/index_mt

Pubblikazzjonijiet tal-UE

Tista' tniżżel jew tordna pubblikazzjonijiet tal-UE mingħajr ħlas u anki bi ħlas minn fuq: https://op.europa.eu/mt/publications. Tista' tikseb diversi kopji ta' pubblikazzjonijiet mingħajr ħlas billi tikkuntattja lil Europe Direct jew liċ-ċentru ta' informazzjoni lokali tiegħek (ara https://europa.eu/european-union/contact_mt).

Id-dritt tal-Unjoni u dokumenti relatati

Sabiex ikollok aċċess għal informazzjoni legali mill-UE, inkluż id-dritt kollu tal-Unjoni mill-1952 fil-verżjonijiet lingwistiċi uffiċjali kollha, mur fuq EUR-Lex fuq: http://eur-lex.europa.eu

***Data* miftuħa mill-UE**

Il-Portal tad-*Data* Miftuħa tal-UE (http://data.europa.eu/euodp/mt) jipprovdi aċċess għal settijiet ta' *data* mill-UE. Id-*data* tista' titniżżel u terġa' tintuża mingħajr ħlas, għal finijiet kemm kummerċjali kif ukoll mhux kummerċjali.

L-Uffiċċju tal-Pubblikazzjonijiet
tal-Unjoni Ewropea